

Riksdagens protokoll

2013/14:132

Torsdagen den 26 juni

Kl. 09.00 – 18.56

Protokoll
2013/14:132

---

1 § Ansökan om fortsatt ledighet

Andre vice talmannen meddelade att *Anders Flanking* (C) ansökt om fortsatt ledighet under tiden den 18 september–29 september.

Kammaren biföll denna ansökan.

Andre vice talmannen anmälde att *Rickard Nordin* (C) skulle fortsätta att tjänstgöra som ersättare för Anders Flanking.

2 § Anmälan om kompletteringsval

Andre vice talmannen meddelade att Miljöpartiet de grönas riksdagsgrupp på grund av uppkommen vakans anmält Annika Lillemets som suppleant i utrikesutskottet.

Andre vice talmannen förklarade vald till

suppleant i utrikesutskottet
Annika Lillemets (MP)

3 § Ärenden för hänvisning till utskott

Följande dokument hänvisades till utskott:

Skrivelser

2013/14:244 till arbetsmarknadsutskottet

2013/14:245 till justitieutskottet

EU-dokument

KOM(2014) 340 till justitieutskottet

Åttaveckorsfristen för att avge ett motiverat yttrande skulle gå ut *den 22 september*.

Kammaren biföll talmannens förslag att behandlingen av skrivelse 2013/14:244 skulle få uppskjutas till nästa valperiod.

4 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2014

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU20
Riktlinjer för den ekonomiska politiken (prop. 2013/14:100 delvis och skr. 2013/14:205) och
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU33
Redovisning av skatteutgifter 2014 (skr. 2013/14:98)
föredrogs.

Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S):

Herr talman! Det är alltså dags för mandatperiodens sista ekonomiska debatt här i kammaren. Den håller vi efter att de borgerliga partierna i två val har lovat att ta sig an de stora samhällsproblem som finns i Sverige. Resultatet efter åtta år är att man lämnar efter sig ett land där arbetslösheten har stigit, där skolresultaten har sjunkit och där överskotten i ekonomin vänts till stora underskott.

Att döma av regeringens vårproposition ska svenska folket inte förvänta sig så mycket annat av en moderatledd regering framöver heller. Idéerna är slut. Förutom de S-förslag man röstat ned i flera år men nu säger sig omfamna är det tomt. I huvudsak gäller för regeringen att unga ska fortsätta att vara arbetslösa och i fas 3. Vinstjakten och privatiseringarna ska fortsätta prägla välfärden, som kommer att fortsätta att minska i omfattning. Ineffektiva och slösaktiga skattenedsättningar kommer att fortsätta gräva ur statsfinanserna och förhindra effektiv politik för jobb, välfärd och skola.

Så vill vi inte ha det. Jag yrkar därför bifall, herr talman, till reservation 1 och vårt förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken.

Socialdemokraterna står för en annan väg. Sverige är fortfarande ett land att vara stolt över. Men om vi ska skapa en trygg framtid för alla behöver vi investera i det som bygger Sverige starkt – inte försvaga det.

Herr talman! Sverige står inför stora utmaningar. Arbetslösheten har vuxit de senaste åren. 400 000 människor är utan jobb. Långtidsarbetslösheten har ökat kraftigt. Över 70 000 har varit utan jobb i mer än två år. 35 000 människor har regeringen låst fast i fas 3. Ungdomsarbetslösheten är mycket hög. Det är uppenbart att regeringens politik inte fungerar.

Ett annat krisområde är skolan. Kunskapsresultaten har försämrats varje år under denna regering. Ja, resultaten i den svenska skolan har till och med rasat mest av alla OECD-länder. När färre klarar av att bli godkända till gymnasiet och alldeles för få klarar sin gymnasieexamen blir det också svårare för unga att få jobb.

Vi ser behov av satsningar på och investeringar i välfärden. De senaste årens ensidiga skattesänkningar har gjort att välfärden inte har tillräckliga resurser. Dyra och ineffektiva skattenedsättningar har ryckt bort resurser som borde finnas i sjukvården och skolan. För stora klasser, brister i sjukvården och ett allt tuffare läge i äldreomsorgen har blivit resultatet.

Eftersom den politik som bedrivits inte har gett fler jobb, inte minskat arbetslösheten, har hålen i budgeten blivit allt större. I år räknar Ekonomistyrningsverket med att underskottet i de offentliga finanserna blir 89

miljarder kronor. Därmed bryter regeringen mot budgetreglerna. Finanspolitiska rådet kan inte längre säga att den ekonomiska politik som regeringen bedriver är väl avvägd. Konjunkturinstitutet konstaterar att regeringen inte klarar budgetmålet. När man lånar 10 miljoner i timmen, 240 miljoner om dagen och nästan 90 miljarder i år är det inte en så konstig slutsats. Anders Borg har inte bara skattesänkt bort hela det överskott i de offentliga finanserna som han fick ärv, utan han måste också låna till sina skattesänkningar – och han lånar rejält.

Den höga arbetslösheten innebär att vi inte ska utpeka företag som särintressen. Tvärtom ska vi sätta alla klutar till för att prioritera hårt att fler får jobb.

Därför sätter vi ett mål främst, nämligen att Sverige ska ha lägst arbetslöshet i EU till 2020. Alla som kan arbeta ska också arbeta. Vi ska nå målet om att vara bäst i EU i fråga om arbetslösheten med hjälp av ökad sysselsättning och fler arbetade timmar. Det är ett hårt mål, men det är ett mål vi ska nå. Ingen människa ska berövas möjligheten att forma sitt eget liv. Ingen ung ska vara utan jobb.

Därför kan vi inte fortsätta på regeringens linje med sänkta skatter, sämre trygghet och ineffektiva subventioner för vissa inhemska branscher. Det kommer aldrig att ge EU:s lägsta arbetslöshet. Det har bara gjort att Sverige faller i internationella jämförelser över konkurrenskraft och innovationsförmåga. I stället för skattesänkningar behöver vi investera i bostäder, i infrastruktur, i forskning, i den miljöteknik som Sverige behöver och som världen efterfrågar.

Vi behöver öka efterfrågan på arbetskraft med hjälp av näringspolitisk samverkan som lägger fokus på innovation och export på globala marknader. I stället för att låsa in människor i fas 3 och i passiva åtgärder behöver vi extra tjänster i välfärden och inte minst ett kunskapslyft. Vi behöver utbilda, utbilda, utbilda. Varje ung person måste få en gymnasieexamen. Fler måste få chansen att plugga vidare på universitet, högskolor och yrkeshögskolor. Fler ska få en bristyrkesutbildning så att alla kan stå redo att ta de jobb som växer fram när konjunkturen förbättras. På så sätt kan vi sluta det rekryteringsgap som kostar kanske 80 000 jobb och som finns där på grund av den allt sämre fungerande arbetsmarknadspolitik.

Samtidigt ska vi och måste vi vända resultaten i den svenska skolan. Med vår skolpolitik får pojkar och flickor som börjar på lågstadiet gå i en mindre klass, där läraren får mer tid för just honom eller henne, med förstärkning av lärare och tidiga insatser om det skulle behövas. Hon eller han kommer att nå kunskapsmålen i en jämlik skola där kvalitet får ersätta vinstjakt. Det ska vara en skola som ger alla barn större möjligheter att nå det liv de själva önskar. Därför investerar vi i lärare, minskar deras administrativa bördor och skapar fler vägar in i läraryrket för fler skickliga pedagoger. Under de kommande åren vill vi att den specialpedagogiska undervisningen utvecklas och förstärks – med fokus på de tidiga åren. Vi vill se särskilda insatser för att lyfta upp de skolor som har tuffast förutsättningar. Så kan vi höja resultaten för alla, och så kan vi hålla ihop Sverige.

Med en skola som ger kunskaper, med fler i arbete, kan vi också stärka den gemensamma välfärden så att resurserna räcker längre för dem som behöver hjälp och stöd. Resurserna ska inte bara göra att du lever väl utan också att du vågar och vill gå nya vägar i livet. Det ska vara en

välstånd där personalen, ofta kvinnor, slipper gå på knäna, och många, inte minst kvinnor, inte ska behöva gå ned i arbetstid för att välfärden inte räcker till. Proffsen ska få vara proffs och inte styras av påhittade marknadsystem och detaljreglering utan av det egna yrkeskunnandet. Människovärdet ska alltid väljas framför vinstintresset. Man ska känna sig trygg i att vården finns om man blir sjuk eller gammal.

Därför har vi lagt fram förslag om 2 miljarder i resurstillskott till sjukvården, nationella kvalitetslagar som trycker ut vinsterna och förbud mot gräddfiler för privatbetalande patienter i den offentligt finansierade vården. Vi ser också behov av och föreslår insatser för att stärka den framtida kompetensförsörjningen i vårdsektorn.

Herr talman! Den ekonomiska politiken är inte – hur konstigt det än kan låta för finans- och skatteutskottet – målet eller meningen med livet, inte heller med politiken i stort. Det är ett medel för förändring, frigörelse och trygghet. Det kräver en solid grund att stå på.

Stabila statsfinanser är därför den naturliga bottenplattan för socialdemokratisk politik. På den kan vi sedan bygga ett samhälle med fler i arbete, genom en aktiv näringspolitik, investeringar i framtiden och utbildning, ett robustare samhälle där vi alla, män och kvinnor, kan lita på välfärden, på att sjukvården fungerar, att det finns en förskoleplats med engagerade pedagoger när vi behöver den, att tågen går i tid, att det finns en bostad att hyra när man ska flytta hemifrån eller har fått jobb på en annan ort och behöver flytta och att det finns trygghetsförsäkringar som möjliggör omställning i en alltmer föränderlig värld.

På den plattan kan vi bygga ett mer jämlikt Sverige, där klyftor mellan män och kvinnor, rik och fattig, stad och land kan minska i stället för att öka, där skolan fungerar och ger ökade kunskaper i stället för att generera vinster till riskkapitalister.

Det, herr talman, är det vägval som riksdagen gör i voteringen här i eftermiddag. Men det är framför allt det vägval som svenska folket står inför i valet i höst.

(Applåder)

Anf. 2 PER BOLUND (MP):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till vår reservation nr 2 i betänkande FiU20 om riktlinjer för den ekonomiska politiken.

För några år sedan stod Moderaternas partiledare Fredrik Reinfeldt, vår statsminister, på Moderaternas partistämman och varnade för visioner. Han tyckte att visioner var farliga och ledde till risker.

Miljöpartiet har en helt annan syn på visioner. För oss är det självklart att politiken måste bygga på visioner – visioner om ett bättre Sverige, visioner om en bättre värld.

Miljöpartiet har en vision om att bygga ett hållbart samhälle där vi möter klimatutmaningen, ger alla barn en ärlig chans i skolan och skapar förutsättningar för nya jobb. Det är en vision om att modernisera den svenska ekonomin så att hållbara jobb kan skapas i växande företag. Det är en vision om att bygga ett samhälle där människor kan känna sig trygga och där unga kan växa och ta ansvar. Det är en vision där Sverige är en global föregångare i omställningen till en hållbar ekonomi och en hållbar samhällsutveckling.

Utän visioner har vi ingen chans att åtgärda de problem som världen brottas med.

Herr talman! Det talas ibland i årets valrörelse om vikten av att ta ekonomiskt ansvar. Den synen delar däremot Miljöpartiet. Det är oerhört väsentligt att vi tar ekonomiskt ansvar. Men man måste också fråga sig: Vad innebär det i praktiken att ta ett ekonomiskt ansvar? Räcker det att bara ha stabila statsfinanser, eller krävs det någonting mer?

För Miljöpartiet är det tydligt att klimatutmaningen är vår tids stora ödesfråga. Den bilden delades av alliansregeringen när den tillträdde 2006. Tyvärr har vi sedan dess sett hur frågan har fått allt mindre vikt i regeringens prioriteringar. Och nu finns den inte ens med i de anföranden som vi hör från alliansföreträdare i denna talarstol. Jag vill hävda att det är ett stort problem och ett stort misstag, inte minst när det gäller ekonomiskt ansvarstagande.

Ett antal stora studier av ledande ekonomer på världsscenen har åter och åter visat att den globala uppvärmningens effekter på vår ekonomi kommer att bli dramatiska. Den som inte har en politik för att ta ett fullt klimatansvar har inte heller en politik för att ta ansvar för vår ekonomi. Jag är övertygad, herr talman, om att det kommer att bli väldigt tydligt just i år, 2014.

Den amerikanska expertmyndigheten NOAA, som mäter oceaner och atmosfäriska förändringar, varnar för att det med stor sannolikhet kommer att bli dramatiska climateffekter i år. Det beror på att vi i år har det som kallas ett El Niño-år, där vädersystemen förändras på global nivå och där havsströmmarna i Stilla havet vänder riktning, vilket gör att det blir torra på de platser där det i vanliga fall är fuktigt klimat och blir översvämningar på de platser där det i vanliga fall är torra.

År 1998 är det år som hittills har haft de allra högsta globala temperaturerna. Det året var ett El Niño-år. Det frigjordes väldigt mycket värme från världshaven upp i atmosfären som gjorde att vi fick rekordtemperaturer. Enligt världens ledande experter är det mycket som pekar på att 2014 kommer att ta över och troligen bli det varmaste år som någonsin har mätts.

Ett sådant här El Niño-fenomen kopplat till den globala uppvärmning som vi har orsakat genom våra utsläpp kommer att leda till stora störningar i vädret över hela världen. Vi kommer att få se torra i stora delar av Afrika, Indien, Australien och Sydamerika. Vi kommer att få se översvämningar i till exempel Pakistan och Afghanistan om detta fenomen inträffar.

Forskare varnar nu också för att all den energi och värme som vi har släppt ut de senaste decennierna och som har lagrats i havsvattnet, där havet har skyddat oss människor och skyddat jorden från snabbt stigande temperaturer, nu riskerar att frisättas ut i vår atmosfär så att vi kan få ett temperatursprång uppåt med dramatiska konsekvenser. Det är stor risk, herr talman, att vi kommer att få se en sommar och en höst med ännu mer allvarliga och extrema väderhändelser än vi tyvärr har fått vänja oss vid de senaste åren.

Herr talman, ärade åhörare! Men det går att göra skillnad. Det går att förändra denna utveckling. Men det kräver att man har visionen om en hållbar värld som ledstjärna för sin politik.

Från Miljöpartiets sida säger vi att det är dags att göra en nystart i klimatpolitiken. Det är dags att ha visionen om att ställa om Sverige till ett hundra procent förnybart energisystem. Vi vill införa ett klimatpolitiskt ramverk som gör att vi strukturerat, år efter år, arbetar med att minska vår klimatpåverkan, att ta vårt fulla klimatansvar, på samma sätt som man nu gör i många länder i vår omvärld. Men tyvärr säger den sittande regeringen ständigt nej till de förslagen och motarbetar en strukturerad klimatpolitik.

Det är också dags att göra satsningar och investeringar för att få ett hållbart transportsystem i Sverige. Med alla de problem som vi har sett med den svenska järnvägen är det inte märkligt att människor väljer mer klimatstörande transportslag än järnvägen när de ska transportera sig. Det måste nu få ett slut.

Vi behöver ha modernare transporter i Sverige. Vi behöver ge större resurser till den svenska järnvägen. Det är därför som vi i Miljöpartiets budget och transportplaner föreslår att vi ska satsa närmare 60 miljarder mer på transporter och infrastruktur än vad regeringen har prioriterat.

Där måste vi också klara av att prioritera. När järnvägen i Sverige går på knäna, när kontaktledningarna på viktiga sträckor ständigt dras ned och när människor tvingas vänta på tåg som aldrig kommer måste vi kunna prioritera ned väginvesteringar under de kommande tio åren. Och vi måste klara av att prioritera upp järnvägsinvesteringarna så att industrins transporter på järnvägen kan komma fram, så att de får rimliga konkurrensvillkor och så att människor kan ta sig till jobbet på ett miljöriktigt sätt.

Vi ser att det är i städerna som vi har störst möjlighet att minska klimatpåverkan från transporterna. Därför måste vi göra satsningar på att få hållbara transportsystem som bygger på kollektivtrafiken, på cykeln och på fötterna – promenader – i staden. För det krävs det prioriteringar. Vi föreslår ett stadsmiljöprogram omfattande 30 miljarder kronor fram till 2025 för att vi ska klara av den omställningen.

Herr talman! För att vi ska klara av detta behövs det också en ny ekonomisk inriktning. I stället för att fortsätta med ytterligare skattesänkningar – av den variant som regeringen har gjort en, två, tre, fyra och fem gånger med olika jobbskatteavdrag – som inte har gett de effekter som Anders Borg och den sittande regeringen har utlovat, behöver vi nu inrikta oss på att ha en offensiv politik som bygger på investeringar för skolan, för klimatet och för jobben.

Sverige har i dag en arbetslöshet som är historiskt hög. Den ligger på över 8 ½ procent. För ungdomar i vårt land är situationen ännu svårare. Långtidsarbetslösheten bland unga har nästan fördubblats under de senaste åren med den sittande regeringen.

I det ljuset är det förvånande med den nöjdhet som regeringens representanter utstrålar. För att vända den här utvecklingen kan man inte fortsätta att vara nöjd. Det behövs nya visioner, nytänkande, en kraftfull politik för fler jobb, bättre matchning och fler utbildningsplatser.

Det är ingen diskussion om att det är mycket arbete som behöver göras för att vi ska få ett hållbart samhälle och kunna minska klyftorna i vårt samhälle. Samtidigt är det väldigt många människor som står utanför arbetsmarknaden och är fast i arbetslöshet.

Den här situationen är inte rimlig. Vi måste kunna lösa dagens problem med en hög arbetslöshet genom att anta de långsiktiga utmaningarna och göra de investeringar som är nödvändiga för att vi ska få en hållbar bostadssektor och ett hållbart transportsystem.

Miljöpartiets politik går ut på att göra de investeringar som gör att vi kan rusta upp miljonprogramsområdena och få en fungerande järnväg och bygga upp ett hållbart energisystem som våra barn och barnbarn kommer att ha nytta av och samtidigt ge jobb till de människor som i dag är fast i arbetslöshet.

Herr talman! För några år sedan varnade statsminister Fredrik Reinfeldt för visioner. Det är en åsikt som oroar mig, för utan visioner hade apartheidssystemet i Sydafrika aldrig blivit avskaffat. Det behövdes visionärer som ville ha ett annat samhälle. Om vi inte hade haft människor med visioner här i Sverige hade vi fortfarande suttit fast i statarsamhället.

Det är inte dags att avskaffa visionerna, utan vi behöver nya visioner för framtiden. Vi behöver en politik som vilar på visionen om en rättvis och hållbar värld. Nu har väljarna möjligheten i valet om några månader, den 14 september. Vill man ha en politik som bygger på visioner, eller vill man ha fyra år av fortsatt visionslöshet? Det valet ligger i väljarnas händer den 14 september.

Anf. 3 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD):

Herr talman! Jag vill prata om verkligheten i den svenska vården och omsorgen. Där jobbar i dag alltför många i mer eller mindre otrygga deltidanställningar. Totalt i hela den offentliga sektorn jobbar hela 443 000 människor deltid, de allra flesta av dem inom vården och omsorgen. De allra flesta är kvinnor.

Från de mer extrema vänsterpartierna får vi ibland höra att vi måste jobba mindre. Att jobba heltid, som i dag är 40 timmar per vecka, är inte eftersträvansvärt för dem; det är precis tvärtom.

Många av dessa deltidsarbetande, offentliganställda kvinnor och män vill ingenting hellre än att just arbeta heltid. Att försörja sig själv, kanske barn, på en deltidslön är svårt, om inte omöjligt.

Socialdemokraterna har i många år, även då de själva satt i regering, pratat högt om rätten till heltid. Samtidigt har man inte i något budgetförslag lagt en enda krona på att införa rätten till heltid. Så länge det är fallet och man inte satsar några kronor på detta, även om man försöker tala om rätten till heltid, faller det på kommuner och landsting att vilja införa rätt till heltid. Men då måste de välja bort någonting annat. Man kan inte använda samma pengar två gånger.

Vad vill ni socialdemokrater välja bort? Vill ni ha sämre mat i äldre vården, fler delade turer? Det är ett faktum i de kommuner där man i dag har infört rätt till heltid därför att man inte har råd till annat. Vill ni ha försämrade arbetsmiljö, eller vad är det för något ni ska ta pengarna ifrån?

Ni kan inte förespråka någonting om ni inte har finansieringen klar. Det återkommer gång på gång i Socialdemokraternas politik att inte ha det, och vi kan gärna återkomma till det senare i repliker om det blir sådana. Det är inte seriöst.

Vi har alltså fyra regeringspartier som inte bryr sig, en socialdemokrati som pratar högt men inget gör och ett par extrema vänsterpartier som tycker att vi allesammans ska jobba betydligt mindre.

Sverigedemokraterna vill införa möjligheten och rätten till heltid inom offentlig sektor, och vi finansierar också förslaget fullt ut.

Herr talman! Återkommande epidemier kan ställa till rätt stora problem på vårdinrättningar i vårt land. När exempelvis vinterkräksjukan går hårt fram är det vanligt att både patienter och personal insjuknar. Ofta drabbas stora delar av personalstyrkan, med stora störningar som följd.

För att underlätta för personalen, men även för patienter, vill vi slopa karensdagen i yrken inom den offentliga sektorn där det finns en hög smittorisk. Som arbetsgivare blir man därmed mer attraktiv, och från ett samhällsekonomiskt perspektiv är det bättre att ersätta anställdas inkomstbortfall än att stänga ned en hel vårdavdelning. Vinsterna med att låta personal vara hemma med full lön i dessa fall är flera, inte minst att patienter kan känna sig trygga i att de blir mottagna av frisk personal som inte sprider smittan vidare.

Sverigedemokraterna vill alltså slopa karensdagen i den offentliga sektorn i yrken med hög smittorisk.

Herr talman! Antalet vårdplatser per invånare har i Sverige minskat under alliansregeringens tid vid makten, från att ha legat mycket lågt efter Socialdemokraternas tid vid makten, till att ligga katastrofalt lågt i dag. Faktum är att Sverige numera har minst antal vårdplatser per invånare bland jämförbara OECD-länder: 2,6 vårdplatser per tusen invånare. Finland har 5,9, Tyskland 8,3, Frankrike 6,4 och så vidare. Sverige är i denna kategori enskilt sämst.

Detta medför en överbelastning som i sin tur leder till försämrad vård och en ökad risk för felaktiga diagnoser. I akuta fall och vid större katastrofer är bristen på vårdplatser – och har varit det – faktiskt direkt livsfarlig. Människor har avlidit i Sverige just på grund av bristen på vårdplatser.

Bristen på vårdplatser ställer till det för hela vårdkedjan. Det leder till försämrad vård och försämrad garanti för patienterna, det ger längre vårdtider, det bromsar akutmottagningens funktion, då man ofta inte kan slussa ut patienter från akutmottagningar, och det leder till högre vårdkostnader än vad som annars hade varit nödvändigt.

Sverigedemokraterna kommer att prioritera fler platser i vården och kommer att avsätta pengar för det i budgetförslaget i höst.

Den svenska landsbygdens villkor har alltför länge negligerats. I den förra vårbudgetmotionen för ett år sedan presenterade Sverigedemokraterna ett offensivt program inriktat på tillväxt och sysselsättning på landsbygden. Det står vi fast vid.

Det finns ett jordbruk som har potential att blomstra, givet att våra svenska bönder inte behöver konkurrera med bönder från andra länder med betydligt sämre djurhållningsvillkor och djurskyddslag, eller för den delen straffbeskattas av partier som har sina kärnväljare i Stockholms innerstad och föga bryr sig om landsbygdens och böndernas villkor.

Det finns en stor potential för skogsbruket, givet att vi satsar på utbildning, forskning, innovation och inte minst vettig transportinfrastruktur för skogsbruket. Sverigedemokraterna budgeterade för en upprustning och elektrifiering av Inlandsbanan och tvärbanorna, något som skogsindustrin välkomnar.

Det finns potential även för gruvnäringen, som också den lider av brist på rätt utbildad och kompetent arbetskraft. Jo, det är sant att den lider av brist på personal med rätt utbildning och kompetent arbetskraft när vi har en arbetslöshet på 8 ½ procent. Men de lider också brist på infrastrukturinvesteringar.

Att investera i dubbelspår på relevanta avsnitt av Malmbanan skulle kosta ungefär 12 miljarder. Det låter mycket, och det är mycket pengar. Det ska man ha respekt för. Men det är mindre än vad LKAB gör i vinst på ett enskilt år, och det är en investering för tiotals år. Det är alltså en bra investering för den svenska gruvnäringen. Det har vi också budgeterat för.

På landsbygden finns också potential för fiskebruk, turism och besöksnäring, kultur och mycket annat, om bara viljan finns. Svensk landsbygd behöver inte vara beroende av bidrag. Den kan med rätt förutsättningar vara en bidragande del i svensk ekonomi. Den är redan en bidragande del men kan bli det än mer i framtiden.

Det finns en tillverkningsindustri på svensk landsbygd som har potential att växa med rätt förutsättningar. Det gör mig därför både oroad och ledsen att vår statsminister påstår att den svenska tillverkningsindustrin är död, trots att vi har 600 000 anställda i den svenska tillverkningsindustrin. Statsministern har givit upp också på den punkten.

Herr talman! Det är de mindre företagen som står för sysselsättnings-tillväxten. Fyra av fem nya jobb har den senaste tjugoårsperioden skapats hos småföretagen. Sverigedemokraterna vill ge de mindre företagen möjlighet att fortsätta skapa arbetstillfällen och öka sysselsättningen.

Enligt företagarna själva, om man frågar dem, är den enskilt viktigaste åtgärden för att förbättra företagarklimatet och skapa fler jobb i Sverige att sänka arbetsgivaravgifterna. Man konstaterar också att den generella sänkning som regeringen har genomfört inte är tillnärmelsevis lika effektiv som sänkningar riktade mot de mindre företagen.

Sverigedemokraterna föreslår en helt avskaffad allmän löneavgift för ett genomsnittligt företag med upp till nio anställda. Det skulle innebära en skattelättnad på över 290 000 kronor per år, och över 300 000 småföretag skulle helt och hållet slippa betala den allmänna löneavgiften. Det är den mest skadliga av arbetsgivaravgifterna om man frågar företagarna själva.

Det är en gigantisk reform som vi finansierar genom att slopa de högst ineffektiva och fiaskoartade alliansåtgärder som den generella sänkningen av arbetsgivaravgiften och ungdomsrabatten har visat sig vara.

Herr talman! Jag vill som avslutning yrka bifall till Sverigedemokraternas reservation 3 angående inriktningen på den ekonomiska politiken.

Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V):

Herr talman! Det var inte för inte jag kom att tänka på en tweet jag såg för en tid sedan: Sverigedemokraterna måste vara Europas mest misslyckade missnöjesparti – i nio av tio fall röstar de med etablissemanget, det vill säga den sittande regeringen. Jag tycker att det var rätt träffande.

Vi debatterar ekonomisk politik, och ekonomisk politik handlar om vilket samhälle vi vill ha, hur vi vill leva våra liv tillsammans och hur vi vill organisera det.

Statsbudgeten visar vilket samhälle det är. Efter åtta år av högerpolitik ser vi högerens samhälle ser ut och att det har handlat om en enda sak oavsett problem, resultat, behov och verklighet, nämligen skattesänkningar. Skattesänkningar är viktigast för landsbygdens utveckling, för jämställdheten, för kulturpolitiken, för jobben och för viljan att arbeta och bli frisk – det har vi fått höra under de här åtta åren.

Skattesänkningarna har gett resultat – det kan vi tydligt se. Arbetslösheten är högre nu än när regeringen tillträdde. Drygt 70 000 fler är arbetslösa, men utbetalningarna till dem är ca 13 miljarder lägre än när regeringen tillträdde. Långtidsarbetslösheten har ökat med över 100 procent, och inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män har ökat med 50 procent. Landet dras isär alltmer mellan stad och land och mellan dem som inget har och dem som har väsentligt mycket mer än de någonsin behöver. Valfärden och tryggheten urholkas på resurser, och kvinnor stressar så att de blir sjuka. Så visst har skattesänkningarna gett resultat.

Genom politiska beslut har skattesystemet delat in människor i närande och tärande. De tärande ska straffas genom högre skatt för lika inkomst. Sjuka och arbetslösa betalar hela 900 kronor mer i skatt än en som har jobb vid en inkomst på 12 000 kronor. En pensionär betalar 300 kronor mer. Och medan bankägarna jublar över sina skattesänkningar ökar ojämlikheten mest i Sverige av alla OECD-länder. Så visst har skattesänkningarna gett resultat.

Låt oss nu se till att högerens tid är förbi, den tid då vi människor delades in i närande och tärande och girighet belönades rikligt. Låt oss i stället bygga ett samhälle på omtanke och solidaritet. Jämlika samhällen mår bättre och utvecklas bättre.

Vänsterpartiet vill skapa ett samhälle med en välfärd att lita på, ett samhälle där människor kan få både ett jobb och en bostad, ett hållbart samhälle där landsbygden utgör en viktig hörnsten.

Herr talman! Det finns jobb som utförs och som vi alla är beroende av. De binder samman våra liv med varandra, och de skapar förutsättningar för oss att leva våra liv mer fritt och tryggt om de tillförs de resurser som faktiskt krävs för att de ska bli utförda på bästa sätt. Vi påverkas alla av dem. Om de håller dålig kvalitet inskränker de våra liv, framför allt för oss kvinnor, men funkar de skapar de livsutrymme.

Sveriges framtid handlar om välfärdsjobben inom omvårdnad, omsorg, vård och utbildning. Vi vet att de arbetsuppgifterna alltid kommer att behövas. Det är inga jobb som flyttar utomlands eller hotas av internationell konkurrens. Det är hållbara framtidsjobb, och de är avgörande för samhällsutvecklingen.

Det är i de verksamheterna mycket av vår framtid ligger. Vi behöver dem när vi ska föda våra älskade barn, och våra barn behöver pedagogik, omsorg och utbildning. Vi själva kan behöva komplettera eller utbilda om oss. Vi kan bli sjuka, och en dag är vi så gamla att kroppen inte längre orkar med det dagliga och vi behöver hjälp och omsorg. Medan vi yrkesarbetar behöver andra ta hand om våra nära och kära.

Kort sagt: Välfärden är basen för allas våra liv och för vår framtid. Och det är kvinnor som arbetar i den och är mest beroende av den eftersom vi inte kommit längre än så med jämställdheten.

Det är närmast obegripligt att den ekonomiska politiken under senare år har handlat om vilka som är bäst på att sänka skatten. Vår framtid handlar inte om vem av oss som har den tjockaste plånboken privat utan om hur vi vill använda oss av våra möjligheter och skapa oss en gemensam bättre framtid. Välfärden krackelerar alltmer, och ändå har inte de stora demografiska förändringarna slagit igenom än.

När det politiska ansvaret inte tas får det konsekvenser. Det ser vi inte minst i hur antalet anställda i välfärden inte alls utvecklas i takt med befolkningsökningen. Om vi skulle ha samma personaltäthet i dag som 2006 hade det varit 33 000 fler anställda i välfärden. Det jobbet får vi kvinnor nu i stället utföra obetalt eller genom att de som är kvar får stressa, springa och jäkta med hälsan som pris. Som tack för det får de av regeringen en sjukförsäkring som inte går att lita på.

Låt oss i stället för att ha en skendebatt om höjd skatt på snus som räddning för välfärdens underfinansiering inse att om vi menar allvar med att förstärka kvaliteten och bygga ut välfärden kommer det att kosta betydligt mer än så. Enligt Konjunkturinstitutet behövs det ca 60 miljarder de närmaste åren för att klara dagens kvalitet – och den är vi väl ändå inte nöjda med. Det dubbla behövs om vi också ska klara överskotts-målet.

Vänsterpartiet föreslår den största förstärkningen av resurser till välfärden så att det på allvar ska bli skillnad i arbetsvillkor och i kvinnors liv. Vi föreslår minskade barngruppsstorlekar i förskola och på fritis, betydligt fler anställda i äldreomsorg och sjukvård, resurser till trygga förlossningar och till ökad lärartäthet i skolan. Visst kostar det, men det kostar ännu mer att låta bli. Det är dags för en mer rättvis fördelning av resurserna som finns här i landet. Inte minst är det dags för oss kvinnor att få vår del.

Jag menar att vi måste få en ekonomisk politik som ser bortom räds-lor för skattehöjningar, och jag går så långt att jag menar att vi är skyl-diga att göra det för dagens generation, för oss kvinnor och för kom-mande generationer kvinnor.

Vår framtid är nu. Kvinnor bär vår välfärd på sina axlar, antingen som avlönad arbetskraft eller som oavlönad på sin fritid eller både och. Låt oss se till att välfärdsjobben härnäst får den status och den tyngd de faktiskt förtjänar och att de blir yrken där arbetsvillkoren är de bästa och inflytandet är stort. Men då måste det till förändringar. Inte minst måste vinstintresset bort ur välfärden.

Det är inte rimligt att riskkapitalister ropar halleluja det första de gör varje morgon när de glatt svingar benen över sängkanten. Ytterligare en dag väntar då de kan plocka ut stora privata vinster ur den skattefinansierade välfärden.

Det är riskkapitalbolag, holdingbolag, skatteplanering, skatteflykt, räntesnurror, ränteavdrag, vinster, uppköp, försäkringar mot skolnedläggningar, konkurser och företag som inte betalar avtalsenliga löner, inte gör pensionsinbetalningar eller inte betalar moms och skatter. Det är fiffel och bedrägerier. Så ser svensk välfärd ut 2014.

Det är klart att riskkapitalisterna jublar. Ingen annanstans kan de få sin verksamhet betald med skattebetalarnas pengar. Det är vi som betalar deras vinster, konsumtion, produktion, löner, lokaler, reklam och uppköp. Det återstår bara att sälja i rätt läge. Då är högsta vinsten nådd.

Kopplingarna mellan politiken och männen i de vinstdrivande privata så kallade välfärdsbolagen är täta. Den beryktade Hälsans Förskola, eller knäckebrödets förskola, drivs av en ledande folkpartist som tyckte att det var bättre att hans och hans hustrus plånbok blev tjockare än att barnen fick näringsrik mat – knäckebröd var den smaskiga lösningen.

I Attendo finns Henrik Borelius, som tjänar storkovan på underbemänskade äldreboenden och som är välfärdsrådgivare till statsminister Fredrik Reinfeldt. Dessutom är han bror till en före detta moderat minister.

Exemplen kan mångfaldigas. Alla sjunger de den så kallade valfrihetens lov medan deras egen plånbok blir allt tjockare.

Detta är ett politiskt ansvar. Högern har lagt fram förslag till tvingande lagstiftningar och bidrag som lockelse till kommuner som privatiserar. Nästa steg för regeringen och Sverigedemokraterna är att tvångsprivatsera hemtjänsten i alla landets kommuner.

Jag tycker att vi borde göra annorlunda. Det går att bygga en välfärd med omtanke och solidaritet som grund. Det finns starkt stöd för en sådan politik. För de flesta väljare framstår det faktiskt som naturligt att man inte ska leka affär i välfärden. Det är människans behov som ska styra och inte vinstintresset och marknadsmodeller som ska stå i centrum.

Vänsterpartiets modell för att få bort vinsterna ur välfärden är väl genomarbetad. De som driver privata välfärdsföretag kan göra det, om de ombildas till icke vinstdrivande bolag, där de förbinder sig att återinvestera vinsten, inte skattefiffla, inte ha skyhöga styrelsearvodena etcetera. För den som är genuint intresserad av mormors hemtjänst eller barnens utbildning borde det inte vara ett problem. De som är där för egen vinnings skull ser nog problem med att inte få sko sig och lämnar nog verksamheten, och det ska de.

Herr talman! För Vänsterpartiet är full sysselsättning målet med den ekonomiska politiken. För att nå det behövs en rad insatser.

Först och främst behöver det nuvarande finanspolitiska ramverket anpassas till dagens stora samhällsproblem, nämligen massarbetslösheten och klimatproblemen. Såväl finanspolitiken som penningpolitiken ska ha sysselsättningsmål.

Det finns ett tydligt samband mellan investeringsnivåer och arbetslöshet. Investeringarna måste därför öka. Då behöver överskottsmålet ändras till ett mål om budget i balans över en konjunkturcykel. Det är inte rimligt att spara när vi har stora eftersatta behov och massarbetslöshet.

Vi behöver bygga bort bostadsbristen. Unga ska inte tvingas bo på soffor eller i garderober. Det hör inte ett modernt välfärdssamhälle till. Vi ska kunna flytta dit där jobben finns, och företag ska kunna rekrytera arbetskraft. Låt oss därför se till att införa statliga investeringsstöd till byggande av energieffektiva hyresrätter till rimliga hyror.

Vi vill införa upprustningsstöd för miljonprogrammen och för våra välfärdslokaler, som skolor och äldreboenden. Det behövs, och det ger nya jobb. Vi vill öka investeringarna i banunderhåll, så att vi får tåg som går och kommer fram i tid. Vi vill investera i nya spår, så att tågen slip-

per stå i kö, på samma spår, i långa led. Man ska faktiskt kunna ta tåget i stället för bilen. Det är klimatsmart och ger nya jobb.

Vi behöver investera i en ökad inhemsk livsmedelsproduktion, i energiomställning och i de gröna näringarna. Det ger landsbygden en bättre framtid, och det ger nya jobb.

Investera i utbildning och i fler anställda i sjuk- och förlossningsvården! Sjuka ska inte behöva ligga i korridorer. Kvinnor ska inte behöva vända i dörren till förlossningen eller tvingas hem samma dag de fött. Äldre ska kunna känna sig trygga med att de får den tid de behöver med en personal som inte behöver stressa. Alla barn ska kunna bli sedda och bekräftade i förskola, fritis och skola och få det bästa stöd som kan ges för deras egen utveckling. Det ger många nya jobb, och det ger bättre kvalitet.

Herr talman! Vi vill bygga ett samhälle som ger ökad frihet och trygghet för var och en av oss. Framför allt blir det ett samhälle där kvinnors ekonomi och livsvillkor kraftigt förbättras. Det är ett samhälle där jämlikheten ökar och där bristande tillgänglighet ses som diskriminering och blir den demokratifråga som den faktiskt är. Solidaritet och omtanke styr utvecklingen, inte girighet. Det är det valet handlar om.

Därmed yrkar jag bifall till vår reservation nr 4 i FiU20.

Jag vill också passa på att önska finansutskottet, talmannens kansli, talmannen, finansministern och alla andra en trevlig sommar. Sedan kommer jag nämligen att bli så engagerad i replikerna att jag kommer att glömma bort det.

Anf. 5 ANNA KINBERG BATRA (M):

Herr talman! Jag ska börja med att yrka bifall till utskottets förslag till riktlinjer för den ekonomiska politiken.

I förgår var jag och hälsade på George, Fadi och Elias Moussally. De driver ett bageri i Järfälla i Stockholms län. De bakar och säljer bröd och kakor vidare till kaféer och restauranger. På bara några år har deras verksamhet vuxit från ett litet företag till ett medelstort. De har ungefär 45 anställda. För dem har till exempel sänkningen av restaurangmomsen och halveringen av arbetsgivaravgifterna för ungdomar spelat stor roll när det gäller att kunna växa och expandera. Nu överväger de expansion även utomlands. Vi talade ganska mycket om vad som behövs politiskt för att jobben ska fortsätta bli fler och för att företag av den här typen ska fortsätta växa.

Vi har fört en politik under de senaste åren som har möjliggjort att andelen företagare i Sverige har fördubblats sedan 2006. Vi ser samtidigt att det är tuffare konkurrenstryck i vår omvärld. Konkurrenstrycket på svensk ekonomi hårdnar, och det kräver en fortsatt jobbskapande och också ansvarsfull ekonomisk politik.

Vi ser hur en starkare utveckling i de avancerade ekonomierna förväntas förbättra internationella konjunkturutsikter i år, nästa år och framöver. Men vi ser också hur det dröjer innan exporten tar fart. Ett litet, öppet land som Sverige är beroende av exportutvecklingen i vår omvärld, och den bedöms bli svag jämfört med tidigare återhämtningsfaser.

Vi ser därför också att det är viktigt att vi kan och har kunnat stimulera inhemsk konsumtion och hushållens efterfrågan. Det har avgörande

betydelse för tillväxten i svensk ekonomi. Det här är utmaningar som vi fortsätter att ha framför oss under de närmaste åren.

I dag utgörs hälften av världens bnp av framväxande ekonomier. Man kan titta på bedömningar som till exempel IMF och EU-kommissionen gör. 90 procent av tillväxten under det närmaste decenniet förväntas komma just från andra regioner än vår egen.

Det skapar möjligheter för svenska företag, men det ställer också krav på oss att fortsätta stärka svensk konkurrenskraft. Det möjliggör ännu fler nya svenska jobb, men det ställer också krav på att vi fortsätter att hålla ordning i svensk ekonomi, så att vi står emot rörelser i den internationella.

Herr talman! Med dagens debatt, som blir den sista ekonomisk-politiska debatten i kammaren den här mandatperioden, avslutar vi alliansregeringens andra mandatperiod. Vi har jobbat för jobben. Vi har visat att vi har kunnat göra ett seriöst anspråk på regeringsmakten, och det ställer två viktiga krav.

Det kräver att man, som vi har gjort, förbereder sig tillsammans med andra utifrån en gemensam viljeinriktning. För oss är det jobben och ordningen i ekonomin. Och det kräver att man har ett innehåll och att man utformar en ansvarsfull ekonomisk politik som har förmåga att få Sverige att växa.

Vi har under en mycket turbulent period skyddat Sverige från effekterna av politik i ett antal europeiska och andra länder där politikerna inte har velat förbereda sig, inte har hållit ihop och inte har förmått att hålla statsfinanserna i schack och där jobb har förlorats under den kris som har härjat.

Vi ser effekterna av detta i länder som Spanien, som förlorat tre miljoner jobb. Vi ser hur politiker som har en annan inställning till ordning i ekonomin än vi har riskerat att förlora greppet om sina ekonomier och framför allt om jobben. Vi ser också hur politiker som har en lösare inställning till ansvar för de offentliga finanserna nu knackar på dörren till att vilja regera Sverige. Det skulle skada svensk ekonomi.

Vi närmar oss en ny mandatperiod, och dagens ekonomiska debatt visar skiljelinjerna i svensk politik och vikten av att ha ett samlat alternativ som förmår att göra att jobben blir fler. Det finns en risk att vi när denna kammare samlas igen efter valet har en konfliktriksdag utan tydliga och samlade ekonomisk-politiska besked och utan andra regeringsalternativ.

Det finns partier som tänker: Det där ordnar sig så småningom. De är under hårt tryck från populistiska krafter i vår omvärld och från till exempel LO:s krav på återställare och miljardrullning utan finansiering. Det är ett kompromisslöst tryck från vänstern. Det är inte mycket jobbskapande tryck man ser hos de olika vänsteralternativen i debatten, utan det är oftast ett tryck från andra hållet. Det vore skadligt för svensk konkurrenskraft och tillväxt.

Vi behöver i stället bygga vidare på det som är Sverige och som har gjort Sverige starkt de senaste åren: tydliga och genomräknade besked som går att finansiera, starka skyddsvallar mot kommande kriser och tydliga besked om hur jobben kan fortsätta att bli fler, hur tillväxten kan fortsätta att stärkas och hur vi kan ta Sverige tillbaka till balans och överskott. Då slipper vi tappa greppet om offentliga finanser och sysselsättning när nästa kris kommer. För det gör den – det är bara det att man per

definition nästan aldrig vet exakt när och hur. Men vi måste vårda den svenska styrkan och inte ta den för given.

Herr talman! När vi sökte och fick väljarnas förtroende ville vi satsa på jobben – vi behövde satsa på jobben. I morse, i kväll eller kanske i morgon går över 250 000 fler svenskar till jobbet än under motsvarande tidigare period. Sysselsättningen har ökat med lika många som bor i Fredrik Olovssons Katrineholm, Per Bolunds Älvsjö, Ulla Anderssons Gävle, Stefan Löfvens Örnsköldsvik och Vänersborg tillsammans. Så många fler har ett jobb att gå till i dag.

Gemensamt för alla dessa människor är en egen försörjning, arbetskamrater, lönebesked, semesterplaner, struktur kring arbetsveckan och ljudet av en ringsignal som gör morgonen, som det oftast handlar om, lite jobbigare men framtiden mycket bättre.

Danmark, Tyskland, England, Finland, Holland och Österrike är exempel på länder som har haft en positiv befolkningsökning under den här perioden. De har säkert haft ekonomisk-politiska ambitioner, men de har inte lyckats förbättra sysselsättningen under den jämförbara perioden.

Vi kan jämföra oss med de så kallade BRIK-länderna – Brasilien, Ryssland, Indien och Kina – som växer mer än vad vi gör. Men har de högre sysselsättning? Nej, inget land har en så hög andel av dem som kan jobba i arbete som Sverige har. Vi har fått fler i arbetskraften, och fler har ett jobb att gå till.

Med fler i arbete har också utanförskapet pressats tillbaka och är nu på den lägsta nivån sedan början av 90-talet. Det ger oss ökade resurser. När fler går till jobbet och betalar skatt har vi möjlighet att korta värdköer, rekordinvestera i till exempel väg och järnväg, genomföra två historiska forskningspropositioner, satsa på höjda lärarlöner och – jajamän – sänka skatten för pensionärerna, fem gånger för att vara exakt.

Men, herr talman, vi behöver fortsätta. Vi behöver fortsätta att stärka Sverige så att jobben fortsätter att bli fler. Vi lägger fram förslag på en politik som gör det möjligt att nå målet att över fem miljoner människor ska kunna gå till jobbet om ytterligare några år framöver.

För att jobben ska kunna bli 350 000 fler måste vi fortsätta att ha en ekonomisk politik som gör att Sverige växer och att företag som Brödernas Family i Järfälla kan fortsätta att skapa fler jobb och fortsätta att sälja sina varor till växande marknader. Därför måste vi fortsätta att föra en politik som gör att fler företag vill, kan och törs anställa.

Det måste bli lättare och gå snabbare att starta företag, det måste vara attraktivt för företag att växa och anställa och vi behöver fler entreprenörer i Sverige. Tillsammans med historiska reformer för mer kunskap i skolan fortsätter vi att bygga Sverige starkt och möjliggöra fler nya jobb.

Avslutningsvis, herr talman, vill jag återkomma till det jag inledde med: bageriet i Järfälla. Vi kan titta på hur de fyra olika reservationerna i betänkandet skulle påverka dem. Låt oss se hur de olika praktiska förslagen bakom retoriken skulle påverka till exempel jobben.

Hur skulle bröderna med bageriet ha råd att anställa fler ungdomar – de har många unga anställda – om det blir 40 000 kronor dyrare per år och ungdom, som Socialdemokraterna föreslår? Hur skapas det fler jobb om de blir dyrare att skapa?

Hur skulle brödernas expansionsplaner påverkas av Miljöpartiets valmanifestlöfte om nolltillväxt eller kortare arbetstid? I Per Bolunds

retorik hör man att tillväxt och resurser på något sätt tas för givna. Här behöver vi ha en debatt om hur dessa skapas. Hur skapar man fler och bättre resurser, och hur möjliggör man tillväxt om man är emot det?

Hur skulle bageriet Brödernas Family kunna fortsätta att producera även under högsäsong om Vänsterpartiets krav på sex timmars arbetsdag infrias?

Och vad hittar bröderna i Sverigedemokraternas reservation om de umgås med tankar på att expandera till andra länder? Den skulle riskera att sluta Sverige när vi tvärtom behöver öppna oss ännu mer och ta vara på den rörlighet och öppenhet som har byggt Sverige starkt.

70 000, 80 000 eller 140 000 – det är beräkningar av de jobbeffekter som en vänsterregering och förslagen från Miljöpartiet, Socialdemokraterna och Vänsterpartiet skulle innebära i negativ riktning.

Man kan höra här i debatten hur både det ena och det andra lovas bort, men så här stora negativa sysselsättningseffekter riskerar att strypa svensk tillväxt och göra att resurser och jobb inte kan växa.

Vi har hört fyra olika anföranden här och sett fyra olika reservationer i betänkandet. Det enda som förslagen verkar ha gemensamt är risken för negativa effekter. Det gör att jobben blir dyrare och svårare att skapa och att Sveriges riskerar att krympa.

Herr talman! Nu är det 80 dagar och ungefär tio timmar kvar tills vallokalerna stänger i september. Då väljer svenska folket vem som ska företräda dem i denna kammare de närmaste fyra åren. Svenska folket har att ta ställning till vilken ekonomisk politik som ska föras.

Alliansen har gett tydliga besked och kommer att fortsätta att göra det när vi närmar oss valdagen: fler jobb och ett starkare Sverige där vi kan stärka vår konkurrenskraft i en allt tuffare omvärld.

Vi har tagit ansvar i åtta år, men vi är absolut inte färdiga. Tvärtom ökar trycket på att Sverige måste vara konkurrenskraftigt jämfört med andra länder. Det kräver en ansvarsfull ekonomisk politik där vi har skyddsvallar mot kriser och inte riskerar att tappa greppet om de offentliga finanserna. Det kräver en politik som möjliggör för företag att fortsätta att skapa fler jobb. Det kräver att vi fortsätter se till att alla som har förmåga i Sverige kan gå till jobbet på morgnarna och att vi hjälper dem som har svårt att få jobb.

Men vad de fyra olika oppositionspartierna skulle leverera eller vad en vänsterregering faktiskt skulle innebära är fortsatt höljt i dunkel.

Jag vill ändå vara lite vänlig – detta kommer från hjärtat här på slutet – och tacka utskottets ledamöter och kansli och även finansministern för ett väldigt konstruktivt arbete under de senaste åren. Mest vill jag tacka alliansledamöterna i utskottet.

De ledamöter som inte har prövat på att jobba i en koalition och tillsammans ta fram förslag har missat någonting. Det är viktigt att man kan göra detta. Det är roligt, och det ställer krav.

Det är viktigt för Sverige att fortsätta att ha en genomförbar och jobbskapande ekonomisk politik. Sverige har inte råd med politiskt experimenterande eller hot mot konkurrenskraft och tillväxt, vilket en vänsterregering skulle innebära. Därför yrkar jag bifall till utskottets förslag.

(Applåder)

Anf. 6 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag talade i mitt anförande om ekonomiskt ansvarstagande på allvar. Det innebär inte bara att ha stabila statsfinanser, utan man måste se frågan större än så. Jag talade bland annat om klimatet och den miljö som vi alla är beroende av. För att understryka min poäng: Anna Kinberg Batra tog inte någonstans i sitt anförande upp frågan om miljön och klimatet. Det visar att Moderaternas syn på ekonomiskt ansvarstagande är extremt snäv.

Jag vill också kommentera angreppet om detta med tillväxten. Jag antar att Anna Kinberg Batra väljer att misstolka det beslut som vår kongress har tagit. Det kongressen har inriktat sig på är att vi behöver ha en ekonomisk utveckling som inte så att säga sågar av den gren vi sitter på och inte, som i dag, förstör den miljö som faktiskt är grunden för vår ekonomi. Detta är tyvärr en koppling som det verkar som om Moderaterna inte har sett och inte vill se.

Vi vill ha en ekonomisk utveckling som baseras på det som är hållbart och fungerar långsiktigt – en ekonomisk utveckling som baseras på vindkraft snarare än kärnkraft och mer av cyklar snarare än mer av stadsjeepar. Just innehållet i den ekonomiska tillväxten hoppas jag att Anna Kinberg Batra också tycker är intressant. Eller är det bara ”ju mer desto bättre” oavsett innehållet i tillväxten? Det vore intressant att höra en kommentar om detta.

Så här inför sommaren skulle jag också vilja ställa en mer filosofisk fråga till Anna Kinberg Batra. Den handlar om synen på ekonomins relation till den natur och de ekosystem som finns runt omkring oss, som utgör den här planeten och våra livsuppehållande system. Håller Anna Kinberg Batra med om att vår ekonomi är beroende av en fungerande natur och ett ekosystem som är i balans?

I dag har vi en artutrotning som är tusen gånger snabbare än vad som är normalfallet. Vi får alltså en förlorad ekonomisk mångfald och förlorade ekosystemtjänster. Klimatet håller på att gå ur spår. Kommer det att påverka ekonomin negativt, Anna Kinberg Batra?

Anf. 7 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Per Bolund! Sedan 1990 har svensk ekonomi vuxit med ungefär 60 procent, och under samma period har våra utsläpp minskat med ungefär 20 procent. Detta hänger ihop.

Vi har EU:s högsta andel förnybar energi, och det är jag stolt över. Det har möjliggjorts genom investeringar och satsningar på ny teknik. Det har möjliggjorts genom att vi har en ekonomi som växer. Det har till exempel möjliggjort två forsknings- och innovationspropositioner. Det är därför vi har kunnat investera i forskning och miljövänlig teknik. Det är tillväxt som i grunden gör att vi kan producera mer med mindre.

Detta hotas om man skulle strypa tillväxttakten i svensk ekonomi. Därför är det väldigt problematiskt att ni lovar ett annat ekonomiskt system, eller som Åsa Romson uttryckte det i Dagens Nyheter: Vi har delar av ekonomin som vi inte tycker ska växa. Sedan säger hon att hon inte vill ha en växande ekonomi som mål, men hon vill inte heller ha som mål att ekonomin ska krympa.

Apropå att säga av grenar, Per Bolund, vill jag säga att de grenar vi sitter på – och där vi har möjlighet att skapa fler nya jobb i små företag

som växer, utvecklar ny teknik och allt det där som jag vet att Per Bolund ser fördelar med – bygger på att svensk ekonomi kan växa. Förra året växte den med ungefär en och en halv procentenhet. Det motsvarar ungefär 20 miljarder i skatteintäkter.

Om man tackar nej till det måste man tacka nej till satsningar inte bara på förnybar energi utan kanske på annat också. Därför vill jag ställa en fråga till Per Bolund: Vad ska bort om man tar bort den tillväxten?

Anf. 8 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Om Anna Kinberg Batra hade studerat vårt budgetalternativ – jag hoppas att hon har läst det, annars kan jag ge henne ett exemplar – skulle hon ha sett att vi föreslår stora satsningar och investeringar i det som vi ser som hållbart för framtiden. Det handlar om satsningar på en fungerande skola och fungerande transportsystem, investeringar i järnväg, investeringar i och satsningar på ett hållbart energisystem som bygger på de förnybara naturresurser vi har i vårt land: vind, sol och bioenergi. Detta är investeringar som ger ekonomisk utveckling och som också ger jobb.

Men jag fick inte riktigt något svar från Anna Kinberg Batra om hon tycker att det är värt att diskutera innehållet i tillväxten eller om all tillväxt är bra oavsett vad den innehåller. Om vi investerar tungt i mer fossilanvändning är det möjligt att det skulle stimulera mer tillväxt, men skulle det vara en positiv utveckling för vårt samhälle? Eller ska vi försöka stimulera en tillväxt och en ekonomisk utveckling som bygger på och håller sig inom naturens ramar, de ramar som vi alla är beroende av?

För Miljöpartiet är det självklart att vårt ekonomiska system är ett undersystem till naturen och ekosystemen. Om inte de fungerar kommer vår ekonomi inte att fungera långsiktigt. För Miljöpartiet är det lika självklart att våra barn och barnbarn ska ha samma möjligheter till ekonomisk utveckling som vi har, men med den politik som förs i dag blir det inte fallet. Vi lämnar efter oss en värld som inte medger samma möjligheter till ekonomisk utveckling.

Jag fick inget svar på om Anna Kinberg Batra delar den bilden, att ekonomin är beroende av fungerande natur och ekosystem.

Det är också så, Anna Kinberg Batra, att utsläppen i Sverige enligt siffror från Naturvårdsverket faktiskt har ökat genom den import vi har från andra länder. Man kan inte ensidigt se på de utsläpp som finns i landet, utan man måste se hela bilden. Det är viktigt att man tar in alla fakta.

Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Per Bolund! Jag konstaterar att Per Bolund egentligen har lite jobbigt med att svara på var pengarna kommer ifrån. Ytterst måste ju samhället skapa resurser, gärna hållbara sådana, för att kunna till exempel investera.

Vi har med en politik som har gett Sverige tre gånger så hög tillväxt som exempelvis Nederländerna inte bara kunnat investera i forskning och utbildning utan också nära nog kunnat fördubbla underhållet på järnväg. Det behöver öka. Vi har nu i veckan i denna kammare beslutat om över 500 miljarder i fortsatta trafikinvesteringar i den nationella planen. Vi satsar på skolan.

Jag konstaterar att skiljelinjerna i debatten är ganska tydliga. Per Bolund svarar ju inte på varifrån de olika löftena och retoriken skulle kunna finansieras. Han talar om stora satsningar. Men svara då på frågan varifrån man ska få till exempel 20 miljarder! 20 miljarder motsvarar de extra skatteintäkter som vi fick in av att ekonomin växte förra året. 20 miljarder motsvarar också samtliga Miljöpartiets vallöften för miljön, skolan, arbetsmarknaden och infrastrukturen tillsammans.

Om man då inte får fram några 20 miljarder för att ekonomin inte växer, till exempel för att man har ett valmanifest där man vill ha något annat än tillväxt eller att man går till val på färre arbetade timmar, var kommer då pengarna ifrån? Om de inte kommer fram, vad ska då bort, och vad får man för samhälle? Hur ska vi då kunna investera i till exempel tåg, våra barns skola och annat som är viktigt för Sverige?

Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Anna Kinberg Batra talar om ansvar. I år innebär det ansvaret att underskottet i de offentliga finanserna blir 89 miljarder. Det innebär att regeringen tvingas låna till sina skattesänkningar – 10 miljarder i timmen, 240 miljarder om dagen. Det strukturella underskottet landar på 2 procent. Marginalerna till utgiftstaken har krympt. Det stora överskott som Anders Borg fick ärva är helt enkelt borta. Det är skattesänkt bort, och ni tvingas låna till era skattesänkningar. Det är Moderaternas ansvar.

Hon är också nöjd, trots att det är uppenbart att politiken för fler jobb inte har fungerat. Arbetslösheten har ju stigit. Den riktigt långa arbetslösheten har kraftigt ökat. Antalet inskrivna i fas 3 slår alla rekord. Sysselsättningsgraden har sjunkit, inte ökat.

Den politik som har genomförts och som skulle ge fler jobb har varit dyr, ineffektiv och slösaktig. När pengarna nu är borta måste man ändå fråga sig: Varför tar man inte bort något av det som inte har fungerat för att exempelvis investera i fler jobb i välfärden?

Moderaternas besked nu, inte minst till alla kvinnor som jobbar i välfärden, är att de inte ska vänta sig några förbättringar. Det ska inte skjutas till några resurser till fler jobb där. Tvärtom säger Konjunkturinstitutet att er politik ger fortsatta nedskärningar i välfärden. Det gör Sverige sämre för alla, och det drabbar, som Ulla Andersson var inne på, inte minst de kvinnor som är beroende av välfärden, antingen för att de jobbar där eller för att de är beroende av de tjänster som finns.

Varför inte hellre investera i välfärden än hålla fast vid de ineffektiva skattenedsättningar som alla experter, alla regeringens egna expertmyndigheter, är överens om inte fungerar!

Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Fredrik Olovsson! Av Fredrik Olovssons retorik att döma kan man nästan få intrycket att Socialdemokraterna inte accepterar de jobbskatteavdrag som har genomförts eller inte accepterar ungefär 90 procent av de skattesänkningar som vi har genomfört, som har möjliggjort viktiga stimulanser till hushållen, vilket de flesta ekonomiska bedömare är eniga om är viktigt och avgörande för att vi har kunnat ha tillväxt i ett läge där exportutvecklingen är svag.

Sverige har högst sysselsättningsgrad i Europa. Sysselsättningsgraden bland unga och kvinnor är högre än 2006. Välfärden har fått ökade resurser när ekonomin har vuxit, och vi har som enda land i EU kunnat se att vi har mindre statsskuld nu än 2006.

Antingen känner Fredrik Olovsson inte till det – men jag vet ju att vi har fått både höra och läsa det några gånger i utskottet under mandatperioden – eller också vill han inte låtsas om det. Frågan är vad som är värst.

Det handlar om framtiden, ungdomarna och jobben, Fredrik Olovsson. Den 14 juni år gick ungefär 300 elever ut från Duveholmsgymnasiet, Katrineholms Tekniska Collage, Lindengymnasiet och Ellwynska skolan för sista gången och sjöng om studentens lyckliga dag och hoppades få inträde på arbetsmarknaden. Några av dem får sitt första jobb nu. Andra har inte fått det än. De har fått en starkare skola. De har fått lägre trösklar för att få det nya jobbet.

Men Fredrik Olovsson vill möta dem med en politik som gör jobben dyrare att skapa vart och ett i stället för fler. Kostnaderna för att fördubbla arbetsgivaravgiften motsvarar bara i Katrineholm ungefär 180 heltidslöner för ungdomar.

Då måste jag fråga Fredrik Olovsson: Varför är det studenterna och ungdomarna i till exempel Katrineholm som ska betala med sina jobb och sin start i arbetslivet för er ekonomiska politik?

Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! När man lyssnar på borgerliga politiker och nu Anna Kinberg Batra hör man att det påstås gång efter gång att läget i den svenska välfärden skulle vara så bra, att man i äldreomsorgen, sjukvården och skolan närmast kan bada i nya resurser.

Jag delar inte den bilden. Det är inte den bild jag möter i välfärden. Det är inte den bild jag får av lärarna i skolan, till exempel på Duveholmsgymnasiet, sjuksköterskorna på akuten på Karolinska sjukhuset eller undersköterskorna i äldreomsorg. Det är heller inte den bild som man får när man tittar i tabellerna, tittar på siffrorna. Det relevanta sättet att mäta är förstås att jämföra hur mycket resurser det finns i välfärden och hur många människor de ska hjälpa. Då ser man att det saknas resurser och att de har minskat, när man tar hänsyn till löner, inflation och befolkningsökning, med knappt 5 procent. Nästan var tjugonde anställd saknas alltså.

Så blir det förstås när man bara sänker skatterna och när sänkta skatter alltid går före investeringar i vår gemensamma välfärd.

Dessutom: Från de resurser som vi avsätter till välfärden försvinner det resurser genom privatiseringar och vinstjakt. Det är pengar som alltså går till riskkapitalister i stället för att komma barnen, de sjuka eller de äldre till del. Inte sällan har man också fått ta över verksamheten till underpris från en moderatpolitiker som hjälpsamt har hjälpt till.

Nu ska ni tydligen gå till val på att fortsätta den politiken. Konjunkturinstitutet säger att personaltätheten kommer att fortsätta försämrats med er politik.

Då återstår faktisk frågan: Varför låter ni vinstjakten och skattesänkningar som inte har haft effekt utan har varit slösaktiga och ineffektiva

fortsätta att gälla, när det drabbar kvalitet, villkor och arbetsmiljö i vår gemensamma välfärd?

Prot. 2013/14:132
26 juni

Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Fredrik Olovsson! Efter det här replikskiftet tycker jag att det är slående hur tomt det är i den socialdemokratiska bössan på jobb, på nya jobb, på hur nya jobb skapas och hur företag får jobb att skapas. Det handlar om retorik. Det handlar om fördelning. Fredrik Olovsson försöker smita undan hur och varifrån resurser skapas.

Hade vi haft mer pengar till exempelvis trafiken eller välfärden med den åtstramande politik i lågkonjunktur som du faktiskt förespråkar? Om man skulle ha sagt nej till att stimulera hushållen hade Sverige stramat åt när vi behövde slå vakt om efterfrågan i svensk ekonomi.

Hade vi kunnat ge ungdomarna i Katrineholm bättre framtidsutsikter genom att göra deras jobb betydligt mycket dyrare, som ni föreslår? Skulle man kunna ge dem en bättre framtid och fler nya jobb med de kombinationer som skulle krävas av inte bara Fredrik Olovssons idéer utan också idéer från Ulla Andersson, Per Bolund och kanske Gudrun Schyman?

Hur skulle resurserna skapas då? Hur skulle det skapas fler nya jobb? Hur skulle löfteskarusellen finansieras?

Bara i dag hör vi om reformer på omkring 60 miljarder utan att räkna extralistorna från LO och Gudrun Schyman, med gemensam finansiering för ungefär var tredje krona. Det blottar ett gap som behöver fyllas av tillväxt, av jobb, av jobb som skapas i företag som växer. Men i stället vill Fredrik Olovsson lova allt till alla och rikta slaget mot ungdomarna i till exempel Katrineholm, som faktiskt behöver en bättre framtid och fler nya jobb.

Anf. 14 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Just den typ av företagare som du, Anna Kinberg Batra, träffar är den typ av företagare som gynnas av Sverigedemokraternas politik.

Nej, vi vill inte ändra den fria marknaden. Vi vill tvärtom ha frihandel med inte bara Europa utan större delen av världen eller kanske hela resten av världen. Det ska vi fortsätta att ha även med sverigedemokratisk politik. Du borde ha läst vår budgetmotion lite noggrannare.

Det småföretag som du besökte är precis den typ av företag som vi vill stötta och som skulle tjäna på vår politik. Om de kommer upp i nio anställda med genomsnittlig lön får de 290 000 kronor om året i rabatt på den allmänna löneavgiften. Om de dessutom har tio anställda i en framtid kommer de, om de också har genomsnittliga löner, att fråntas hela sjuklöneansvaret. Den typ av företag som Anna Kinberg Batra talade om alldeles nyss skulle alltså tjäna på vår politik.

Resurserna att få igenom detta tar vi från de storföretag som Anna Kinberg Batras parti företräder och subventionerar med skattesänkningar, företag som rationaliserar och skär ned och inte skapar några nya jobb i Sverige.

Anna Kinberg Batra räknade upp ett antal kommuner för att få en poäng gentemot Socialdemokraterna. Jag kan också räkna upp kommuner. När man för ett år sedan beräknade antalet asylsökande för 2014 räknade

Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2014

man med att det skulle komma ungefär så många som motsvarar Östersunds stads storlek. När man reviderade siffran i vårbudgetmotionen var det fråga om Östersunds kommun plus tre angränsande kommuner. Faktum är att antalet kommer att motsvara Jämtlands län när det gäller beviljade uppehållstillstånd i år.

Samtidigt som man säger att man vill skapa 250 000 jobb har man tagit emot 800 000 som har fått uppehållstillstånd. Man har skapat arbetslöshet. Inom gruppen utrikes födda är det högre arbetslöshet i dag än det var när regeringen tog över.

Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Tack, Sven-Olof Sällström. Låt mig återkomma till George, Fadi och Elias Moussally i Järfälla. De är svenskar, men deras familjer har utländsk bakgrund. Genom att deras familjer har kommit hit, genom att de har startat sitt företag och driver det i Järfälla bidrar de varje dag till att göra Sverige till ett bättre land. De skapar arbetstillfällen, de handlar på stan, och de betalar skatt till allt vårt gemensamma.

Vi behöver fler företag av den typen. Vi behöver bejaka att fler människor kommer hit från andra länder och vet att man i Sverige ska kunna skapa en bättre framtid och handla med andra.

Vi ser hur forskning visar att när människor flyttar hit ökar exporten till deras ursprungsland. Man har kontakter med varandra. Vi vet och ser att en majoritet av världens tillväxt väntas skapas utanför EU. Jag har bara två minuter på mig, annars kunde jag stå här och rada upp skäl och argument för att slå vakt om den svenska öppenheten och de reformer som vi har genomfört, senast cirkulär migration bara häromveckan. Vi ser demografiska utmaningar. Vi kommer att få arbetskraftsbrist om vi inte håller Sverige öppet.

Det Sverigedemokraterna ägnar sig åt är i kontrast till detta. Sven-Olof Sällström står här och talar lite om småföretag, men det Sverigedemokraterna gör i valrörelsen, det som har burit Sverigedemokraterna in i den här kammaren, är att profilera sig på rädsla för precis sådana som bröderna Moussally.

Sverige skulle inte ha stigande resurser till välfärden och kunna satsa mer på skolan om det inte var för att vi bejakar det faktum att över hälften av vår bnp kommer från export och bejakar att människor från andra länder kommer hit.

Om man går med på denna typ av go home-retorik och börjar föra en politik som är inriktad på att minska invandringen riskerar man verkligen att strypa jobbskapandet i Sverige.

Anf. 16 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag kan konstatera att Anna Kinberg Batra återigen inte klarar av att tala realpolitik utan målar upp halmgubbar att slåss mot. Det kan hon fortsätta med. Faktum är att de företag som du tog som exempel, Anna Kinberg Batra, skulle tjäna på vår politik jämfört med din politik.

Det är bra att människor som har kommit till Sverige, som nu finns i Sverige och kommer att finnas i Sverige framöver skaffar jobb eller startar företag och skapar sig en framtid. Det är jättebra. Men problemet är att gruppen utrikes födda har startat färre företag i genomsnitt än de som

är födda i Sverige. I dessa företag jobbar det färre, och det går också lite sämre för dessa företag. Tyvärr ser det ut så.

Du säger att utrikes födda som kommer till Sverige ökar exporten till vår omvärld. Men herregud, Anna, läs rapporterna! Hur stor export har vi till Irak? Vi har en jättestor invandring från Irak. Vi har lika stor export till Irak som Finland har. Hur stor export har vi till Somalia och Afghanistan? Det är inte så det ser ut, Anna Kinberg Batra. Om du läser rapporten ser du att exporten ökar till västländer och till Västeuropa. Den ökar till Japan när det kommer folk därifrån. Exporten ökar till USA och andra länder, men den ökar inte till de stora asylländerna. Det är en felaktig bild som du ger, Anna Kinberg Batra.

Sedan målar du upp Sverigedemokraterna som det stora spöket igen, och du målar upp dessa halmgubbar. Men sluta med det. Det är inte det som det handlar om.

Ni har bedrivit en misslyckad politik. Ni har bedrivit en politik för arbetslöshet. Det har skapats mer arbetslöshet bland utrikes födda under er tid än tidigare. Ni kan stå här och slå er för bröstet och säga att ni skapar arbetstillfällen. Ni, Anna Kinberg Batra, har skapat arbetslöshet.

Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Sven-Olof Sällström för det.

Fler är i arbete, och fler utrikes födda är i arbete i dag jämfört med 2006. Det har aldrig varit så många utrikes födda som jobbar i Sverige som nu. Till och med självaste LO påpekar att arbetskraftsinvandring inte har lönepåverkande effekt. Vi ser till och med forskning som pekar på att när personer arbetskraftsinvandrar till Sverige skapas det fler arbetstillfällen för att jobb blir gjorda som annars inte hade blivit gjorda. Jobb skapas till och med.

Sven-Olof Sällström står här och talar om realpolitik. Men när man går igenom de senaste årens sverigedemokratiska motioner är det alltid minskad rörlighet och minskad invandring som är svaret.

Jag är stolt över att vi som ett av världens rikaste länder kan ta emot flyktingar som behöver vår hjälp, och jag är stolt över att vi har slagit vakt om öppenhet och rörlighet och möjliggjort för arbetskraftsinvandring. Det kombinerar nämligen ordning och reda och öppenhet, och det möjliggör att fler nya jobb skapas.

Jag vänder mig mot den retorik där det talas om människor som om de vore grupper i stället för individer. Jag är övertygad om att varje jobb och varje företag kan göra nytta oavsett var människor kommer ifrån från början och oavsett var de har sina rötter. Det gör Sverige starkt att människor kommer hit från andra länder. Vi ska vara stolta över både att vi har fått ekonomin att växa och att vi är öppna inför andra.

Jag och väljarna får inför valet inte svar från Sverigedemokraterna på hur denna realpolitik som innebär mindre rörlighet skulle skapa fler nya jobb. Sverige skulle inte vara ett av världens rikaste länder om vi inte hade bejakat öppenhet, rörlighet och handel. Det ska vi vara stolta över och slå vakt om även framöver. Att sluta sig och ge efter för strömningar som vill sluta oss skulle hota jobb och tillväxt.

Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP):

Herr talman! Det är bra med visioner. Men vi ska också klara hösten. Jag säger det därför att jag tänkte börja mitt anförande med att ta upp risken för budgetkaos i höst efter valet. Jag tänkte även ta upp Socialdemokraternas mål att 2020 vara bäst i EU när det gäller arbetslöshet. Jag ska också ta upp ungdomsarbetslösheten som problem.

Herr talman! Jag vill betona att förutsättningarna har försämrats drastiskt för att en minoritetsregerings budget ska överleva hösten 2014. Klarar en regering inte att få budgeten godkänd är det kört för den regeringen.

Anledningen är naturligtvis det prejudicerande beslutet om nya budgetregler som den rödgröna oppositionen och Sverigedemokraterna drev igenom i december 2013.

Inte minst jag själv, men även andra, varnade för vad som skulle kunna ske och att oppositionen riskerade att binda ris åt egen rygg.

Tidigare – före decemberbeslutet 2013 – var möjligheterna goda även för en minoritetsregerings budgetförslag att intakta klara riksdagsbehandlingen.

Den partigrupp som var störst i riksdagen fick igenom sitt budgetförslag, även om gruppen inte nådde upp till 50 procent av mandatet här i kammaren. Det har vi sett under alliansregeringens tid vid makten.

Tidigare räckte det nämligen med mindre än 50 procent av mandatet eftersom den största partigruppen successivt kunde slå ut de mindre partigrupperna i voteringarna om budgeten. Detta sätt att organisera budgetprocessen och voteringarna var naturligtvis helt avsiktligt. Det skapade styrbarhet för en minoritetsregering – som har varit den normala typen av regering i Sverige i minst 40 år – och stabilitet i den ekonomiska politiken.

Budgetreglerna motiverades också på det sättet när de infördes mot bakgrund av de dystra erfarenheterna från 80-talets misslyckanden och inhemskt orsakade ekonomiska kriser.

Nu vrids klockan måhända tillbaka till 70- och 80-talens budgetordning. Nu höjs ribban för en regering att få igenom sin budget. Det räcker inte längre med att vara största minoritetsgrupp. Nu måste en regering ha minst 50 procent av mandatet här i kammaren för att få igenom en budget intakt.

Närhelst en majoritet i riksdagen etableras som kan stoppa en försvagning av budgeten kan den mycket väl komma att utnyttja den möjligheten, och det redan till hösten.

Det gäller i så fall en utgiftsökning eller en skattesänkning. Det kan gälla höjd subvention till väderberoende energislag, subventionerade lån till byggherrar, a-kassa, sänkt skatt för enbart vissa grupper av pensionärer eller skatterabatter till väderberoende energi.

Det blir i så fall slut på ordning och reda. I stället för dagens lugna gata blir den ekonomiska politiken oförutsägbar och inkonsekvent.

Låter detta ansvarslost? Nja, det ansåg faktiskt inte den rödgröna oppositionen för ett halvår sedan, i december 2013.

Tvärtom sade den rödgröna oppositionen då sturskt att det åligger varje regering att säkra stöd för sitt budgetförslag när man lägger fram det.

Med en rödgrön regering skulle därför Sverige bli ett ekonomisk instabilt land. Stefan Löfven – om han skulle bilda regering, vilket vi ska försöka förhindra – skulle få administrera en sönderfallande budgetprocess och ekonomi, just det som Olof Palme en gång i tiden varnade för.

Herr talman! Socialdemokraterna har satt som mål att Sverige år 2020 ska ha EU:s lägsta arbetslöshet.

Österrike är det land som i dag har den lägsta arbetslösheten i EU. Landet har därför seglat upp som Socialdemokraternas förebild. Magdalena Andersson har frågat: Varför kan inte Sverige vara som Österrike? Svaret på frågan är att Socialdemokraternas politik inte leder till Österrikes låga arbetslöshetsstal eftersom Socialdemokraterna inte accepterar den typ av åtgärder som Österrike har och som ger landet en effektiv jobbpolitik.

Så här ligger det till: Sverige har en högre arbetslöshet än Österrike – ca 8 procent, jämfört med Österrikes ca 5 procent. Det är framför allt bland unga som Sverige har en högre arbetslöshet. I själva verket är det ungdomsarbetslösheten som skiljer Sverige från övriga Europa.

Varför har Österrike så mycket lägre ungdomsarbetslöshet än Sverige? En viktig förklaring är Österrikes lärlingssystem. Hela 40 procent av Österrikes gymnasieelever är lågt, men dock, avlönade lärlingar.

Det finns inget mål för dessa lärlingar att nå högskolebehörighet när de är färdiga med sin gymnasieutbildning.

Politiken är alltså helt på tvärs med de svenska socialdemokraternas inställning till löner för utbildade och oerfarna unga, som Socialdemokraterna anser ska vara höga, och kravet på att eleverna ska genomgå en teoretisk utbildning för högskoleutbildning när de går i gymnasiet. Därför har man i Österrike inte fått den svenska bieffekten med många avhopp från gymnasiet av elever som just då inte vill eller inte kan klara mer teoretiska studier.

Men dess värre är Socialdemokraterna tämligen ointresserade av en återutbyggnad av ett svenskt system med avlönade lärlingar. Det beror förmodligen på samarbetet med LO och LO:s motvilja mot lärlingslöner, som per definition är låga.

Därmed blir Socialdemokraternas arbetslöshetsmål också i praktiken omöjligt att nå med den socialdemokratiska politiken. Den österrikiska politiken är inte acceptabel för svenska socialdemokrater. Vi menar dock att Sverige kan dra viktiga lärdomar av Österrike: Lärlingsutbildningar med lärlingslön, utan höga teorikrav och med lägre ingångslöner på den reguljära arbetsmarknaden ger Österrike en väsentligt lägre ungdomsarbetslöshet.

Just dessa, bevisligen effektiva, lärdomar från Österrike – det är praktik och inte teori – vill Socialdemokraterna dock inte veta av. En huvudfråga i valrörelsen kvarstår därför: När Socialdemokraterna nu inte vill följa Österrike, som är deras deklarerade föregångsland, vilka andra metoder än Österrikes tänker Socialdemokraterna använda sig av för att uppnå sitt bäst-i-EU-mål för arbetslösheten?

Herr talman! Socialdemokraternas svar på den frågan är två. Det handlar dels om ett utbildningskontrakt, som de kallar det, dels en 90-dagarsgaranti.

När det gäller utbildningskontraktet vill Socialdemokraterna att alla ungdomar utan gymnasieexamen som skriver in sig på Arbetsför-

medlingen ska förbinda sig att läsa in gymnasiekompetens – med högskolebehörighet, med de avhopsproblem det innebär. Hållhaken på ungdomarna för att de ska följa kontraktet är att de annars blir av med till exempel a-kassa eller försörjningsstöd, alltså socialbidrag.

Hållhaken är dock vid närmare betraktande väldigt klen. En stor majoritet av de arbetslösa ungdomarna får nämligen i dag ingen ersättning alls från politiskt styrda kassor och kan därmed heller inte som sanktion berövas någon sådan ersättning. Därför har de allra flesta sysslolösa ungdomar inte heller några ekonomiska skäl att skriva in sig på Arbetsförmedlingen.

Socialdemokraternas utbildningskontrakt riskerar därför att leda till att ungdomar helt sonika låter bli att skriva in sig på Arbetsförmedlingen, för att slippa dras in i något tvång. Resultatet kan ju bli – och sannolikt blir det så – att de ungdomar som kanske har störst behov av hjälp inte får någon hjälp alls utan riskerar att hamna i långvarigt utanförskap.

Socialdemokraternas andra paradnummer för att få ned ungdomsarbetslösheten är 90-dagarsgarantin: Unga ska efter max tre månader få utbildning, praktik eller andra åtgärder. I dagens uppåtgående konjunktur riskerar dock en sådan ambition att låsa in ungdomar i ineffektiva offentliga insatser, samtidigt som många unga har ganska goda chanser att få riktiga jobb om de får rätt stöd och fortsätter att söka jobb.

Ett snarlikt upplägg prövades för övrigt av Socialdemokraterna redan under Göran Perssons tid som statsminister, och då med klen resultat – enligt de utvärderingar som gjordes hade garantin sämre effektivitet än Arbetsförmedlingens normala insatser för att hjälpa ungdomar till jobb.

Till sist: Som Anna Kinberg Batra var inne på tidigare vill Socialdemokraterna om de vinner valet höja skatterna kraftigt på alla ungdomsjobb, och särskilt på dem i restaurang- och cateringbranschen. På så sätt ska man finansiera ökade utgifter för bidrag och Amspolitik. Det leder till färre riktiga ungdomsjobb i vinter, färre jobb för utlandsfödda i vinter och till att fler unga i vinter förpassas till konstgjorda åtgärder i stället för till riktiga jobb.

Frågan kvarstår alltså. Det ledande partiet i oppositionen, Socialdemokraterna, vet fortfarande inte hur de ska få ned arbetslösheten, vilket de hela tiden tar upp och säger är deras viktigaste mål. När det inte bara gäller nya bidrag och tillfälliga Amsjobb, hur ska ni få ned arbetslösheten? Finns det ett svar på den frågan som inte bara innebär ökade offentliga utgifter, bidrag och olika typer av konstruerade, syntetiska sysselsättningar?

(Applåder)

Anf. 19 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag tänkte ta upp en fråga som Carl B Hamilton och jag har debatterat många gånger i dessa talarstolar, så jag tror att Carl B Hamilton blir lika nöjd med detta replikskifte som jag. Jag tänkte diskutera och debattera vinster i välfärden. Det känner du igen – eller hur, Carl B?

Jag tänkte ställa några frågor till dig. Hälsans förskola blev ökad genom att ge barnen knäckebröd i stället för mat. Tror du att de gjorde det för barnens skull eller på grund av vinstintresse? De tänkte ju använda vinsten till att investera i fler förskolor. Tror du att de underbemannade

äldreboendena i Attendos regi, där anhöriga får hoppa in och jobba, är underbemannade för de äldres skull eller på grund av vinstintresse?

Tror du att de skolor som har betygsinflation och som väljer bort barn gör det på grund av vinstintresse eller för barnens skull? Tror du att de skolor som har stängt när barnen kommer dit på morgonen, eftersom man inte längre kan göra så god vinst utan har problem med ekonomin, gör det för barnens skull eller på grund av vinstintresse? Tror du att personaltätheten och utbildningsnivån är lägre och att de visstidsanställda, de deltidsanställda och de med lägre lön är fler i privata, vinstdrivande verksamhet inom äldreomsorgen på grund av vinstintresset eller på grund av att de äldre ska ha det bättre?

Det skulle vara lite intressant att höra ditt resonemang kring detta, Carl B.

Anf. 20 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Ja, vi har ju diskuterat den här frågan några gånger.

När Ulla Andersson höll sitt anförande nämnde hon väldigt mycket nya utgifter och satsningar inte bara på välfärden utan på mycket annat. Vilket var det enda företag Ulla Andersson nämnde? Det var Attendo. Företagsamhet, inkomster, arbete och investeringar som ska löna sig finns liksom inte, utan pengarna kommer som manna från himlen. De faller ned för Ulla Andersson att på den stora politiska basaren dela ut till alla de välgörande ändamål Ulla Andersson kan tänka sig.

Om vi tar det här lite allvarligt är det så att vi har haft problem med riskkapitalister i skolan – de som jublande kastar sig ur sängen. Jag undrar vem Ulla Andersson egentligen är gift med; är det en riskkapitalist eftersom hon har denna inblick i hur de gör på morgnarna? Men frågan är, Ulla Andersson, hur detta ska regleras. Alliansen och Socialdemokraterna har ju gjort en överenskommelse, som säkert kommer att behöva vidareutvecklas och förfinas. Den ska dels försöka hantera frågan hur man ska upphandla offentliga tjänster som skoltjänster – vi i Folkpartiet vill utsträcka detta till vård och omsorg – dels hur man ska ha den fortsatta kvalitetskontrollen.

Det är nämligen kvaliteten som är det centrala i sammanhanget. Vi ska upprätthålla en hög kvalitet, och där behövs det mer arbete. Där får man vara ödmjuk när det gäller hur man ska säkra detta i fortsättningen, och det är jag också. Men vi kan inte kasta ut barnet med badvattnet och säga att alla de hundratusentals barn som går i privata skolor – i friskolor – bara ska köras ut på backen. Det går inte.

Anf. 21 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Det är ju så att våra ökade investeringar skapar fler jobb och mer sysselsättning både i privata företag och i offentlig välfärd. Det är väl bra för hela samhällsutvecklingen, inte minst.

Jag märker dock att du försöker undvika att svara på mina frågor, Carl B. Tror du att barnen fick knäckebröd för att ägarna ville ha högre vinst eller för att det var bra för barnen? Tror du att det blir betygsinflation för att det är bra för barnen eller för att skolornas ägare vill ha högre vinst? Tror du att det är lägre utbildningsnivå, löner, bemanning och personaltäthet samt fler visstider och deltider i den privatiserade äldreomsorgen för vinstens skull eller för att det är bra för de äldre?

Om det vore för kvaliteten skulle väl de 9 miljarder kronor i skattepengar som vi betalar till privata vinster i stället gå till verksamheten? De skulle gå till mormors hemtjänst – tid för mormor – och till barnens utbildning.

När man gör vinst är det någons behov som sätts på undantag. Det är något barn som inte får det stöd det faktiskt behöver. Det är någon gammal som får sin biståndstid indragen. Det är personal som får stressa och jäkta i allt större utsträckning. Det är det som blir konsekvenserna. Vi får ett samhälle där välfärden styrs av en marknadsmodell och där vinstintresset blir styrande, inte demokratin och behoven. Jag tolkar Carl B Hamiltons icke-svar på frågan som ett ja. Det är vinstintresset, och det vill ni ha kvar.

Det är vinstintresset som gör att pengarna går till inköp av nya förskolor med lägre bemanning i stället för till barnens omsorg, och det fortsätter du, Carl B Hamilton, att försvara. Det är mycket tydligt, och jag beklagar det. Någon verklighet borde du ha insett.

Anf. 22 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Ulla Anderssons modell är naturligtvis att det är kommunerna som ska sköta alltihop. Men då får vi ingen valfrihet. Då får vi ingen mångfald. Då får man ingen drivkraft för att förbättra som man kan få på privatägda skolor och vård- och omsorgsinrättningar.

Sedan måste man komma till rätta med kvaliteten inklusive betygsinflation genom att ha kvalitetskontroll, förbättra den offentliga upphandlingen och förbättra den kontinuerliga tillsynen och kontrollen av kvaliteten.

Ulla Andersson, du vill förbjuda vinster. Men om man inte tillåter vinster över huvud taget innebär det att skolor, omsorg och så vidare som är privatägda kommer att läggas ned. De människor som bor där och de som går i de skolorna kommer att försvinna, och de anställda kommer att försvinna. Det är ju inte någon som stannar kvar i den sektorn om de inte får högre avkastning på sina insatta medel än om de hade satt in dem på banken.

Vad du de facto föreslår är: Lägg ned hela den privata vård- och skolsektorn och satsa alla pengarna i kommunen i stället. Jag tror att det är fel. Där har vi en grundläggande skillnad mellan oss två.

Anf. 23 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton är nationalekonom och till och med professor i nationalekonomi. Jag tänkte då diskutera lite grann om hur man behandlar olika rapporter och använder information i olika rapporter för att sedan forma bland annat sin ekonomiska politik.

Vi har nämligen sett en trend när det gäller folkpartistiska statsråd, till exempel Erik Ullenhag. Vi kommer ihåg den berömda rapporten som kom för ett och ett halvt år sedan som skulle redovisa hur det gick för bosnier i Sverige. Då hade man plockat ut en årskull av alla årskullar som har kommit, en årskull som var väldigt ung på 90-talet, och lyckats få det till att just den årskullen efter nästan 20 år var lönsam. Då var den invandringen lönsam. Men det var inte sanningen. Även efter nästan 20 år ligger de 3 procent under sysselsättningsgraden och den gräns som

Expertgruppen för studier av offentlig ekonomi anser vara lönsam för svensk ekonomi.

Det finns ett annat exempel. Man väljer att ändra forskningsmetodik – det har jag frågat en professor om – när det gäller utanförskapsområden för att visa att man har gjort någonting bra och att antalet utanförskapsområden inte har ökat. Det är väldigt märkligt, men du får gärna förklara det.

Ett annat exempel är när man hänvisar till en OECD-rapport och just den del av rapporten som bara tagit hänsyn till transfereringar, inte 40 procent av statens utgifter, för att visa att invandring är lönsamt.

Två statsråd, Birgitta Ohlsson och Erik Ullenhag, också folkpartister, höjer nu Sandvikenrapporten till skyarna. De tycker att den är jättebra, för den visar att Sandviken har tjänat 500 miljoner på invandringen. Det är 30 procents arbetslöshet i Sandviken för utrikesfödda. Med den metodik som de har använt skulle Malmö gå med 19 miljarder i vinst per år. Man har till exempel – det är många fel – tagit Sandvikeninvandrarnas privata intäkter som kommunala intäkter.

Hur ser Folkpartiet och Carl B Hamilton på detta missbruk av offentliga rapporter?

Anf. 24 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag kan inte svara för de enskilda rapporterna, utan man får vända sig till författarna av dem.

Sven-Olof Sällströms syn på fenomenet invandring är att om det kommer in en invandrare är det en svensk som åker ut i arbetslöshet. Men om vi ser det i ett större perspektiv har invandringen till invandrarländer som USA och Australien historiskt inte skapat arbetslöshet utan tvärtom arbetstillfällen. Det blir en positiv kraft.

Invandringen till Sverige under senare år kan man dela in i två delar. Den ena är de som kom från andra EU-länder när EU utvidgades. Jag har sett ett antal studier som gjorts på Sverige och framför allt Storbritannien. De visar att de personer som kommer från de nya EU-länderna är lönsamma, om jag får använda uttrycket, därför att de i allmänhet är unga, arbetsvilliga och har när de kommer hit kanske 30–45 år framför sig i arbetslivet. Det beror på att de inte belastar transfereringssystemen men betalar in skatt och bidrar till bnp.

De som är problematiska är inte de som kommer från Syrien och Irak – de är ganska välutbildade och kommer trots allt ganska snabbt in på den svenska arbetsmarknaden – utan det är personer som kommer från länder med mycket svaga skolsystem, till exempel Afghanistan. Där tar det längre tid. Men de är i allmänhet också väldigt unga, så de kommer så småningom in i en produktiv fas i livet.

Anf. 25 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Det jag vill visa på, professor Hamilton, är just mytbildningen som Folkpartiet skapar när det gäller effekten av invandringen till Sverige och förkärleken för att tolka och läsa rapporter som han där nere läser bibeln. Man använder också regeringens hemsida för att sprida de här myterna, vilket jag tycker är anmärkningsvärt.

Håller inte professorn i nationalekonomi med om att när man jämför antalet utanförskapsområden i dag med 2006, då man anklagade Social-

demokraterna för att ha misslyckats, och sedan ändrar metodiken när man själv ska göra en rapport för 2012 gör man det för att få ett positivt resultat? Skär inte det i ett forskarhjärta? Är det riktigt och rätt att göra så? Det är det jag vill diskutera, därför att det är precis den metodiken och de resultaten som man bygger sin politik på. Vårbudgetpropositionen bygger bland annat på de här rapporterna som man har valt att misstolka för att ställa sin egen politik i positiv dager. Hur kan vi tillåta det?

Jag vet att du, professor Hamilton, förmodligen inte kommer att sitta kvar här i kammaren – jag tror att du står på åttonde plats. Men du får väl köra en intensiv personvalskampanj i höst så att du får vara kvar. Då kanske du kan ta dem i örat, för det är inte bra när statsråd använder forskning på det här viset för att förvillna, missleda och framför allt skapa en felaktig politik.

Anf. 26 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Det som Sven-Olof Sällström uppfattar som myter är hans bedömning, och jag kan inte frånta honom den rättigheten. Självklart har han rätt till sin uppfattning. Men jag tror inte att författarna uppfattar att de har producerat några myter, utan de har nog gjort så gott de har kunnat.

Den grundläggande skillnaden oss emellan är att vi inte vill ta emot de här personerna för att det är lönsamt. Vi har inte gjort en kostnads- och intäktskalkyl över vilka som ska komma hit. Vi ser det som en humanitär insats. Det är bara att titta på de förfärliga bilderna från flyktingläger i Syrien och dess omgivning, i Sydsudan och många andra länder. Vi ser nu också hur Irak faller samman. Det är alltså ingen lönsamhetskalkyl som ligger bakom Folkpartiets och andra partiers inställning till invandring och asylsökande.

Vi har situationen med människor som söker sig hit. De flyr för sina liv och måste lämna sina hem, naturligtvis mot sin vilja. Då ska vi göra det så gott vi kan för dem när de kommer hit. Det kommer att ta lite tid innan de kommer in i produktiva faser i sina liv, och det kommer att vara uppoffringar. Men om vi nu ska se till lönsamhetsaspekten blir det så småningom inte en samhällsekonomisk belastning för Sverige eller andra invandrarländer.

Vi hade denna diskussion i en tv-debatt en gång. Redan då försökte jag förklara att ingen säger att asylsökande som kommer till Sverige är lönsamma de första fem åren. Men ser vi det i ett längre perspektiv är de det, för de har kanske 30–45 års arbetstid kvar.

Men det är inte en lönsamhetskalkyl, utan det handlar om humanitet.

Anf. 27 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag ska övergå till ett ämne som andra folkpartister har varit måna om att debattera och diskutera ganska vitt och brett den senaste tiden. Det handlar om säkerhetspolitik och Rysslands annektering av Krim och kriget i Ukraina.

Det är väl känt att Ryssland använder sina energiresurser som ett påtryckningsmedel mot sin omvärld. Det är något som vi borde vara vaksamma på och försöka motverka på de sätt som finns.

Det är oroande ur svensk synvinkel att Sverige i dagsläget har ett ganska stort beroende av energiresurser från Ryssland. Vi importerar olja

för i storleksordningen 100 miljarder kronor per år, och ungefär 40 procent av denna olja kommer från Ryssland. Eftersom andra länder som vi i dag importerar från, såsom Danmark och Norge, kan få mindre möjligheter att exportera i framtiden är risken stor att vårt beroende av olja från Ryssland kommer att öka.

Prot. 2013/14:132
26 juni

Jag vet att Carl B Hamilton ser detta problem. Vi stod båda här i kammaren och debatterade mot Nord Stream, den gasledning som går på Östersjöns botten, för att vi gemensamt såg ett problem med energisäkerheten och beroendet av Ryssland.

Carl B Hamiltons förslag till lösning på detta är att vi ska använda kärnkraft för att bli mindre beroende av rysk energi. Men det uran vi i dag använder i svenska kärnkraftverk kommer till 20–60 procent, beroende på olika år, från ryska källor. Ringhals kärnkraftverk har precis laddats med fyra kärnbränslestavar som kommer från det ryska kärnkraftsbolaget Rosatom som också är kopplat till kärnvapenindustrin i Ryssland.

Är verkligen kärnkraften en lösning på beroendet av Ryssland, Carl B Hamilton? Är det inte bättre att satsa på de förnybara energikällorna i Sverige?

Anf. 28 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag är glad att Per Bolund ställer denna fråga, men jag tror att det är olika saker. För det första är vi inte beroende av olja från Ryssland även om vi importerar. Vi kan importera olja från världsmarknaden. Det finns massor av möjligheter. Jag utgår från att anledningen till att vi köper olja från Ryssland är att den är billigare. Men vi är inte beroende av den.

Detsamma gäller för uran. Det finns en världsmarknad för det. Jag antar att Ryssland även i dag gör om uran för fredliga ändamål, från kärnstridsspetsar till bränsle för kärnreaktorer. Men vi har köpt uran från andra länder såsom Kanada, Namibia, Kazakstan och Australien. Det finns många länder man kan köpa uran ifrån, så vi är inte heller på den punkten beroende av Ryssland.

Den intressantare frågan är kärnkraften och alternativen till den. I och med frackningsrevolutionen ser vi en bekymmersam utveckling på klimatområdet, nämligen att världsmarknadspriset för fossila bränslen går ned. Det gäller gas, olja, stenkol och annan kol, till exempel antracit. Länder, företag och hushåll kommer att använda mer fossila bränslen eftersom priserna faller.

Jag fruktar att om Sverige och andra länder inte använder sig av kärnkraft kommer vi i ökande utsträckning att använda oss av importerad fossilgas. Det är det stora hotet mot klimatet. Det som står framför oss i Sverige är inte att kärnkraft och vindkraft är utbytbara utan att det blir gas i stället.

Anf. 29 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Carl B Hamilton beskriver bara hälften av den utveckling som sker på energimarknaden i världen. Det som han inte nämner är att priset på förnybar energi sjunker i minst lika snabb takt som priset på fossila bränslen. Vindkraftens investeringskostnad sjunker dramatiskt. För solenergin är utvecklingen ännu mer dramatisk. Här ser vi snabbt sjunkande priser för att man ska satsa på just förnybar energiproduktion.

I Sverige finns tekniken för att producera biodrivmedel från den svenska skogen. Vi skulle kunna investera i att få fram en biodrivmedelsatsning som dels tar bort klimatansvar och minskar beroendet av fossila bränslen, dels skapar jobb inom den svenska skogsnäringen när nu pap-

persförbrukningen sjunker och man varslar folk och ställer av pappersmaskiner. Vi skulle dessutom kunna öka vår energisäkerhet och inte vara beroende av till exempel oljeimport från Ryssland.

Hur Carl B Hamilton än försöker undvika denna fråga är det med dagens energipolitik många tiotals miljarder som går från svenska konsumenter till Rysslands energiproducenter. Därmed stöder vi också Putins makt och den aggressiva hållning som Ryssland har mot sin omvärld.

Alternativet är att gå över till förnybara energikällor som finns i vårt land. Vind, sol och skog finns här. Att ha ett till hundra procent förnybart energisystem skulle vara det allra mest effektiva sättet att minska vårt ekonomiska bidrag till Vladimir Putins makt i Ryssland.

Jag är bekymrad över att Carl B Hamilton och Folkpartiet inte ser detta. Man har kört huvudet så hårt ned i kärnkraftsspåret att man inte ens kan förstå att den förnybara energin finns här som ett alternativ och skulle kunna ersätta både de fossila bränslena i vår fordonsflotta och vårt beroende av ryskt uran till den svenska kärnkraften.

Jag hade hoppats att Carl B Hamilton skulle se denna fördel, och det bekymrar mig att han inte verkar göra det.

Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Per Bolund tar upp många saker på en gång. Låt mig ta dem var för sig.

Det ryska beroendet tycker jag att jag har klarat av.

Massor med vindkraft kräver massor med reglerkraft. I Sveriges fall är det i första hand vattenkraft. I och med att vindkraften är väderberoende funkar den inte hela tiden. Vi måste ha något annat. Då kan man antingen höja elpriserna när det är stiltje eller öppna fler gaskraftverk, vilket jag fruktar blir konsekvensen av den nuvarande situationen. Det blir nämligen billigare och billigare att köra sådana.

När det gäller bioenergi från skogen läste jag att språkröret Åsa Romson inte är glad åt att skogsindustrin producerar blöjor, näsdukar med mera. Hon vill helst bli av med det. Jag vet inte riktigt vad man ska säga till de människor som bor på dessa orter i bland annat Medelpad och Norrbotten om att Miljöpartiet vill driva en politik som ska lägga ned svensk pappers- och pappersmasseindustri. Det är inte min politik.

(PER BOLUND (MP): Inte min heller.)

Åsa Romson sade det den 13 mars i Dagens industri. Det är bara att läsa. Det står där tydligt. Jag blev förvånad, och det gläder mig att även Per Bolund är förvånad över att hon sade det. Men så är det, och det är som sagt bara att läsa tidningen.

Detta pekar på problemet att bioenergi ganska snabbt konkurrerar med användningen av skogen för andra ändamål. Skogen är ingen gratis resurs. Toppar och rötter kan vi använda lite grann, men det ändrar inte energibalansen i Sverige.

Det är jättebra att priset på solenergi faller. Nu är priset en femtedel av vad det var för bara tio år sedan. Men det är mörkt i Sverige under vinterhalvåret, och då är det både kallt och behov av mer ljus.

Anf. 31 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det ligger nära till hands att ta upp den allvarliga utvecklingen i den svenska skolan och det faktum att ett liberalt lett utbildningsdepartement skär ned på möjligheterna för svenska ungdomar att läsa vidare.

Men det ska jag inte göra, för denna gång vill jag tala med Carl B Hamilton om arbetslöshetsförsäkringen. Hur arbetsmarknaden fungerar spelar ju en viktig roll för ekonomin och förstås även för den enskilde löntagaren.

På stora delar av arbetsmarknaden går man varje morgon till ett jobb där man möter en allt hårdare internationell konkurrens och där en strukturomvandling pågår. Det inträffar saker som man inte alltid kan rå över själv, och man kan bli av med sitt jobb och förlora sin inkomst.

Detta är människor som regeringen konsekvent har valt att svika under dessa åtta år. Det är här man har sparat, skurit ned och försämrat, trots att det är en så viktig del för ekonomins omställningsförmåga och den försäkrades inkomster automatiskt stärker de matematiska stabilisatorerna och håller upp konsumtionskraften i tider när ekonomin viker.

Nu har jag förstått att det finns lite olika uppfattningar om arbetslöshetsförsäkringen inom och mellan de borgerliga partierna. Hittills har Carl B Hamilton försvarat regeringens linje trots att försäkringen nu ger tillbaka ungefär så lite som 40–50 procent av den tidigare inkomsten för en normal inkomsttagare om man nu blir av med jobbet. Marginalen ned till försörjningsstöd är i dag försvinnande liten.

Nu talar andra folkpartister om behovet av att förbättra försäkringen och värna inkomstbortfallsprincipen. Jag undrar om Carl B Hamilton delar den uppfattning som hans parti nu har gett uttryck för, att politiken helt enkelt har gått för långt och att det är dags att bättre värna omställningsförmågan.

Anf. 32 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Jag vänder mig mot beskrivningen att Folkpartiet sviker. Regeringens politik har lett till 270 000 fler sysselsatta, och väldigt många av dem är dessutom utlandsfödda. Det är ett sätt att hindra att personer kommer i arbetslöshet över huvud taget. Vi kan diskutera hur arbetslöshetens sammansättning är.

Vår politik är en kraftfull politik för att hålla uppe efterfrågan, vilket jobbskatteavdragen gör genom att de sänker skatten och ökar konsumtionen i hushållen. Men det ökar också sysselsättningen och gör det mer lönsamt att arbeta. Då kommer fler i sysselsättning, och färre kommer i arbetslöshet. Jobbskatteavdragen står jag verkligen bakom.

Mitt parti har vid våra landsmöten intagit en principiell hållning som vi inte har drivit särskilt hårt, nämligen att ersättningen i a-kassan bör höjas. Det är riktigt. Det har beslutats av våra politiska organ. Sedan har Folkpartiet under den här mandatperioden inte prioriterat denna fråga inom ramen för det kompromissande och det samarbete som vi har inom Alliansen. Däremot har vi prioriterat att öka sysselsättningen. Det har också lyckats.

Anf. 33 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Nu har det blivit fler arbetslösa och inte färre. En större andel är arbetslösa. Den är högre i procent räknat. Fler har också blivit långtidsarbetslösa. En större andel av de arbetslösa är nu arbetslösa under lång tid. Vi har en lägre sysselsättningsgrad nu än tidigare.

Det är de fantastiska resultat som skulle vara effekten av denna brutala politik. De människor som nu går till jobbet varje dag och kämpar hårt för att skatteintäkter ska komma in och exportintäkter ska komma till Sverige har ni valt att svika, eller i varje fall Carl B Hamilton. Nu verkar finnas hopp om att andra delar av partiet i varje fall är intresserade av att värna svensk omställningsförmåga.

Det är i längden det som ligger i vågskålen. Det handlar om möjligheten att vilja vara i framkant, våga se framtiden an med tillförsikt och att inte bryta ihop helt när jag blir av med jobbet utan att se att efter en period kan jag komma tillbaka utan att behöva bli fattig på kuppen. Det är oerhört viktigt för att det svenska samhället ska utvecklas på det sätt som det har gjort under ganska långt tid.

Det är själva kärnan i den svenska modellen. Man kan egentligen inte vara en anhängare av den svenska modellen och acceptera så dåliga omställningsförsäkringar som vi har i dag. För det är Carl B Hamilton delansvarig, även om jag utgår från att det är finansministern som har drivit det hårdast.

Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Fredrik Olovsson säger att kärnan i den svenska modellen är en hög a-kassa. Det är väldigt torftigt om kärnan i den svenska modellen är bidragssystemet, ersättningssystemen. Jag tycker inte det. Det finns en balans mellan politik som ska syfta till en hög, jämn sysselsättning och generösa välfärdssystem inklusive systemen för sjukvård, äldreomsorg, skola och så vidare.

Den svenska modellen är att man har både ett effektivt näringsliv, en välfärdssektor och jämfört med andra länder relativt höga skatter. Vi har fortfarande jämfört med andra länder höga skatter. Jag skulle gärna se lägre skatter. Det vill inte Fredrik Olovsson. Men det är den svenska modellen. Att säga att ett visst ersättningssystem är kärnan i den svenska modellen är en torftig beskrivning av vårt land.

Anf. 35 PER ÅSLING (C):

Herr talman! Om exakt 80 dagar går svenska folket till valurnorna för att välja väg de kommande fyra åren. Efter åtta år med Alliansen kan vi konstatera att Sverige står sig starkt i en turbulent omvärld.

När arbetslösheten brett ut sig i vår omvärld har fler människor i Sverige trätt in på arbetsmarknaden. När sparprogrammen har genomförts i land efter land har vi skapat utrymme för att satsa på tillväxt och välfärdsskapande reformer.

I denna den sista av riksdagsdebatter tror jag att vi alla kan se fram mot den kommande valrörelsen, mot att kunna ställa alternativen mot varandra, mot att kunna debattera långsiktiga vägval och vad vi vill med vårt lands utveckling på tio, femton och tjugo års sikt.

I den debatten ger vårpropositionen en bra grund att stå på. Här syns centerpolitiska framgångar med tydlighet. Här finns utfästelserna om

lindrat sjuklöneansvar för våra småföretag. Här finns femfaldigandet av stödet till kommersiell service i hela landet. Här finns det fördubblade stödet till bredband och ökade anslag för att ta igen eftersatt underhåll. Här finns kompensation för EU:s minskade landsbygdsprogram med ett tillskott på 2,8 miljarder kronor.

Det är viktiga steg på vägen mot en uthållig och hållbar tillväxt i hela landet, mot att möta de stora framtidsutmaningar som bör präglade den politiska debatten. Centerpartiets svar för framgång kan sammanfattas i begreppet närodlad politik, en politik som utgår från människors vardag, som bygger på medborgarnas delaktighet och på att finna lösningar som håller samman vårt land.

Herr talman! Jag vill utifrån det perspektivet i dag lyfta fram de två största utmaningarna för vårt land. Det handlar om tillväxten i en global konkurrensutsatt ekonomi och om den ekologiska hållbarheten.

Låt mig börja med den ekonomiska utmaningen. Trots politiska kriser i vårt närområde och inbördeskrig på flera håll i världen sker också mycket positivt. Fler människor lyfts ur fattigdom. Fler lever i demokratier, och fler får möjlighet att utbilda sig och ta makten över sin egen framtid.

Men det innebär också att konkurrensen ökar, inte minst i en liten öppen ekonomi som den svenska. Den utländska konkurrensen i dag och i morgon handlar inte om låglöneproduktion, utan om högt utbildade och motiverade ingenjörer, programmerare och ekonomer från världens utvecklingsekonomier.

Sverige ska naturligtvis vara en del i den globala ekonomin. Men för min del leder det också till slutsatsen att vi behöver bygga en robust tillväxt.

De senaste 20 åren har fyra av fem jobb skapats i småföretag. Mer än hälften av alla anställda i den privata sektorn arbetar i dag i småföretag. I merparten av alla landets kommuner är det småföretagen som står för den överväldigande delen av den privata sysselsättningen. Det är där kommuner och landsting finner skattebasen för vår gemensamma välfärd.

Småföretagen är just en robust bas för tillväxten. De är verksamma i lokalsamhället. De överbryggar kriser. De bygger lokal tillit och skapar lokala jobb.

Sveriges ekonomi bygger på små och växande företag. Likväl låter det i debatten som om vårt välstånd endast bygger på ett fåtal stora exporterande företag. Att möta en hårdnande internationell konkurrens förutsätter konkurrenskraftiga skatter, investering i forskning och utveckling och attraktiva villkor för huvudkontor. Men det förutsätter också att vi skapar en mylla för nya entreprenörer, för innovatörer och för småföretag. Vi måste också se till att det kan uppstå nya företag som växer och anställer. Vi ska ha ett småföretagsklimat i världsklass ur vilket framtidens storföretag kan växa fram.

Det kräver i sin tur att vi blir fler som tar småföretagens särskilda villkor på allvar. Det krävs att vi blir fler som arbetar för en regelförenkling som tar sin utgångspunkt i småföretagens verklighet. Det förutsätter att vi i ännu större utsträckning inkluderar småföretagen i synen på vad som är innovation och utveckling och inte bara riktar uppmärksamheten och det offentliga stödet till stora företag där forskningen bedrivs i särskilda avdelningar.

Det bygger på att vi skapar sjysta förutsättningar för såväl kvinnor som män att starta och driva företag genom ett medvetet arbete med finansiering, generationsväxlingar och möjlighet att driva företag också inom välfärdssektorn. Vi ska ge företagare samma sociala skydd som löntagare i dag tar för givet.

Alliansregeringen har tagit många viktiga steg. Nu kommer ett nytt upplägg för sjuklöneansvaret. Investeringsavdraget har underlättat för företagare och deras närstående att investera i tillväxt. Lägre arbetsgivaravgifter och sänkt restaurangmoms har skapat nya jobb i hela besöksnäringen.

På många punkter har Centerpartiets medverkan i regeringen varit avgörande: Månadsuppgifterna lades på is. Förslaget om 3:12-reglerna ändrades så att de minsta företagen faktiskt fick en förbättring. Det gäller också sjuklöneansvaret.

Efter valet behöver vi fortsätta att sänka kostnaderna för att anställa och ta ett helhetsgrepp som syftar till att småföretagen ska kunna vara basen i den kommande ekonomiska tillväxten. I detta arbete måste hela landet ingå. Allt annat är ekonomiskt ohållbart och ett slöseri med de mänskliga resurser som finns runt om i Sverige.

Det kräver ett oförtrutet arbete med fungerande kommunikationer – fysiska såväl som digitala. Det förutsätter att vi värnar och utvecklar den privata och offentliga servicen också i de glesare bebodda delarna av vårt land. Det innebär att vi måste fortsätta att satsa på de gröna näringarna som tillväxtmotorer på landsbygden.

Herr talman! Att engagera hela landet är också nyckeln för att möta den andra stora framtidsutmaningen – den om ett ekologiskt hållbart samhälle. För två veckor sedan berömde OECD Sverige som ett föregångsland. Vi är i frontlinjen inte minst därför att vi har en stor andel förnybar energi där mer än hälften av kilowattimmarna kommer från förnybara källor. Det är ett resultat av en medveten politik där Centerpartiet har medverkat i såväl regeringsställning som opposition till att ställa om hela energisystemet.

Men också här är det dags att ta nästa steg från tal om en miljödriven tillväxt till att också visa hur den faktiskt ska se ut. Vi ska våga staka ut vägen till de större visionerna om ett fossilfritt och giftfritt Sverige. Svenska företag kan genom att bidra till vår omställning också skapa kunskap, produkter och tjänster som både bidrar till att ställa om världen och till ekonomisk vinst för företagen.

Herr talman! Det är ställt utom allt tvivel att miljöfrågan under flera års tid har överskuggats av den ekonomiska krisen i vårt land liksom i vår omvärld. Men lika klart är att situationen håller på att förändras. I valet till Europaparlamentet kom en av de hetaste debatterna att handla om djurhållning, om grisknorrar och om antibiotika. Också efter valet har debatten om antibiotika och resistens varit ihärdig.

Det är för mig ett tecken på att också väljarna nu börjar återvända till de långsiktiga och stora framtidsfrågorna – i mitt tycke ett sundhetstecken. Det är naturligtvis ett tecken på att förtroendet för ekonomin börjar återvända, men ännu mer på att framtidsfrågorna sitter djupt och engagerar och berör.

Denna insikt finns inte bara i Sverige, utan också runt om i världen. En växande insikt, ett ökat engagemang och, tyvärr, alltmer påtagliga

påminnelser om vad framtiden bär med sig om inget görs snart innebär också affärsmöjligheter och tillväxtpöjligheter för den som leder omställningen och förmår att ta vara på möjligheterna. För svensk del handlar det inte bara om hur vi ska nå klimatmålen, utan också om hur svenskt näringsliv genom att ställa om till en resurs- och klimatsnål ekonomi kan vara vinnare på en snabbt växande global marknad för miljöteknik och miljötjänster.

Herr talman! Låt mig till sist, med tanke på de 80 dagarna, ge en litemär påminnelse om vikten av att välja rätt färdriktning. Hade herr Phileas Fogg valt att resa jorden runt i västlig riktning i stället för i östlig hade han förlorat 24 timmar snarare än vunnit dem. Därmed hade han också förlorat vadet.

Jag tror inte man behöver göra svensk politik mer komplicerad än så. På valdagen finns två alternativ som säkerligen vill gott och som vill att Sverige ska vara en konkurrenskraftig och hållbar ekonomi. Men liksom för herr Fogg spelar det roll vilken väg man väljer till målet. (Applåder)

Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Under Per Åslings tid i luftballongen kan man se att de 10 procenten rikaste har ökat sin disponibla inkomst med mer än de 50 procent av befolkningen med lägst inkomster har fått tillsammans.

Vi kan också se att inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män har ökat med 50 procent till 1 850 kronor varje månad, tolv månader om året. Den relativa fattigdomen har ökat med 40 procent sedan 2006. Det är en fem gånger snabbare ökning under er tid vid makten än åren innan dess.

Var tredje ensamstående förälder lever i fattigdom och var fjärde på socialbidrag. Sjuka och arbetslösa tvingas betala mycket högre skatt än de som har turen att vara friska och ha ett jobb. Ni har sänkt ersättningen i a-kassan och urholkat hela värdet på den. Det är inte så underligt; Centerpartiet är inte känt för att stå upp för arbetstagarnas rättigheter eller trygghet, precis.

Till skillnad från Per Åslings ballongfärd befinner sig Vänsterpartiet i ett samhälle där vi tror på jämlikhet och solidaritet. Vi höjer skatten för dem som tjänar bra. Vi höjer skatten på kapital, för vi tror på ett samhälle där vi omfördelar och blir mer jämlika. Vi höjer ersättningen för långtidssjuka. Vi sänker skatten för sjuka och arbetslösa och tar bort skattekllyftan helt för pensionärer med låga pensioner. Vi höjer försörjningsstödet för barnfamiljer. Vi höjer underhållsstödet för ensamstående föräldrar. Och vi höjer taket i a-kassan och sjukförsäkringen. Vi investerar i att fler ska vara i arbete och i en generell välfärd.

Det är stor skillnad på färdväg, Per Åsling. Ni ökar inkomstskillnaderna. Vi vill utjämna dem. Är du nöjd med resultatet?

Anf. 37 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Sverige har klarat den ekonomiska krisen bättre än de flesta andra länder. Vi har klarat att hålla ihop sammanhållningen. Det är fler i arbete i dag, sysselsättningsgraden har ökat och vi är bäst i Europa. Inkomsterna har också ökat, i reala termer med 20 procent.

Framför mig har jag Medlingsinstitutets senaste rapport som kom härom veckan. Låt mig få läsa högt för dig, Ulla: ”Löneskillnaden mellan

kvinnor och män fortsätter att minska.” Du kan få rapporten av mig. Det är officiell statistik. Det jag relaterade till tidigare är också officiell svensk och internationell statistik.

Statistiken som finns i Sverige i dag visar också att skillnaderna inte har ökat. Den ökning som var skedd före 2006. Före 2006 ökade Gini-koefficienten. Det har den inte gjort efter det. Andelen hushåll som har försörjningsstöd har minskat sedan 2006. Då var det 5,8 procent, och den har gått ned något. Andelen hushåll som har låg standard har minskat. År 2006 var den 2,1 procent, och den har gått ned till 1,3 procent.

I vilket land bor du, Ulla Andersson? Var startade du din luftballongfärd? Det kan i alla fall inte ha varit i Sverige.

(Applåder)

Anf. 38 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Till skillnad från dig, Per Åsling, ser jag skillnad på löneskillnader och inkomstskillnader. Lönerna förhandlar parterna om på arbetsmarknaden. Inkomstskillnaderna mellan könen har ökat med 50 procent under er tid. Förnekar du officiell statistik? Det är 1 850 kronor varje månad. Förnekar du att ni har sänkt a-kasseersättningen? Förnekar du att sjuka och arbetslösa tvingas betala högre skatt, så mycket som 900 kronor mer varje månad vid en så låg inkomst som 12 000 kronor? Förnekar du att pensionärer tvingas betala högre skatt i Centerpartiets Sverige? Förnekar du att var tredje ensamstående förälder lever i fattigdom? Förnekar du att var fjärde ensamstående förälder går på socialbidrag?

Jag gör inte det. Jag ser det omkring mig, varje dag. Jag lever i verkligheten, till skillnad från Per Åsling som hellre verkar stå här i kammaren och blunda för verkligheten.

Det verkar som att Centerpartiet ändå är rätt nöjda med den här utvecklingen. Det är en medveten politik som har strävat efter att öka inkomstskillnaderna. Det är det hela debatten har handlat om. Centerpartiets devis har varit att det ska löna sig att arbeta. Men det har också inneburit att Centerpartiet har strävat efter att sänka ingångslönerna på hela arbetsmarknaden, enligt Centerpartiets egen arbetsmarknadspolitiska talperson. Ni har strävat efter att uppluckra anställningstryggheten, och ni har strävat efter att öka inkomstskillnaderna.

Att löna sig att arbeta betyder att den som har jobb får lägre skatt än den som har oturen att vara arbetslös eller sjuk. Det är Centerpartiets Sverige. Jag tror inte på den utvecklingen. Jag vill se ett jämlikare samhälle där vi är solidariska med varandra och har omtanke om varandra. Både du och jag kan bli sjuka eller arbetslösa. Då ska det finnas en trygghet. Både du och jag kan bli ensam förälder, och då ska det finnas en ekonomisk trygghet.

(Applåder)

Anf. 39 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Fabulera inte och lägg uppfattningar hos Centerpartiet som inte är våra, Ulla! Vi jobbar för att människor ska få det bättre, för att vi ska ha ett bättre samhälle. Under vår regeringstid har vi kunnat se till att resurser till utbildning, sjukvård och omsorg har ökat. Vi har kunnat medverka till att fler människor jobbar inom vård, skola och omsorg i dag. Det är grundbultar i det här arbetet.

Vi vet också att skatteintäkterna ökar. Enligt Ekonomistyrningsverkets sammanställning är prognosen för i år en adderad intäktsökning för kommunerna från 454 till 618 miljarder. Det är en ordentlig höjning. Vi jobbar för att fler människor ska få ett jobb att gå till. Det är nämligen det viktigaste för att fler människor ska få det bättre och för att vi ska kunna öka välfärden och satsningarna på vård, skola och omsorg.

Vi satsar på att jobbskaparna, företagen, ska ha större möjligheter att anställa fler och på att fler företag ska kunna startas. Vi tycker också att det är viktigt att det görs satsningar, till exempel RUT, så att växande och nya marknader skapas. I fjol sökte över 17 000 företag återbetalning från Skatteverket för RUT. Det är en starkt växande sektor som bidrar till att många fler människor kommer i arbete.

Anf. 40 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Som miljöpartist blir man glad när man hör Per Åsling tala. Det talas om fossilfritt, giftfritt och om småföretagen. Det är politik som vi är djupt engagerade i och också driver. Men samtidigt måste man efter åtta år av alliansstyre i Sverige, åtta år då Centerpartiet har haft miljöministerförtroendet, också summera vad effekterna har blivit och vilka resultat som har uppnåtts.

Om man tittar på de miljömål som riksdagen enhälligt har ställt sig bakom är det åtminstone 14 av 16 miljömål som inte nås med dagens politik. Uppenbarligen finns det en del brister. Vi uppfyller helt enkelt inte våra löften till kommande generationer om att lämna över en värld till dem som är hållbar. Vi har också sett konkreta beslut som innebär att skatten på handelsgödsel har tagits bort vilket leder i fel riktning.

I tidningen Ny Teknik som jag visar upp här i kammaren finns en rubrik: "Nya vindkraftssnurror blir alltmer sällsynta." Förra året installerades 23 procent färre vindkraftverk än året före. Även där går det alltså åt fel håll.

Om man tittar på de reformer som skulle förverkliga Per Åslings visioner om fossilfritt och giftfritt kan man se stora problem även där. Kvotplikten för biodrivmedel som har varit regeringens stora projekt och som skulle ha genomförts i maj har inte kommit på plats och skjuts tills vidare på framtiden. Det är inte bestämt när den kommer att komma i gång eftersom man inte har klarat av att få den godkänd av EU. Skattemönsättning för småskalig elproduktion för hushållen skulle ha genomförts den 1 juli, men på grund av att man har fått nej från EU skjuts det nu upp på obestämd tid. Man skulle alltså kunna summera Centerpartiets tid i regeringen med orden vilja men inte kunna. Det är möjligt att viljan finns där, men man har inte klarat av att leverera politiken.

Det finns förutsättning i riksdagens kammare för att skapa breda majoriteter för viktiga reformer för klimat och miljö. Jag vill fråga Per Åsling: Är ni efter valet beredda att samverka över blockgränsen för till exempel 100 procent förnybar energi i Sverige?

Anf. 41 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Jag vill tacka dig för att du lyfter upp frågorna, Per. De är angelägna. Det har du väl också förstått av mitt anförande och utifrån den politik som Centerpartiet driver. Vi är tydliga med att vi jobbar för 100 procent förnybart, för ett giftfritt samhälle och för en giftfri vardag.

När det gäller miljömål blandar du dock ihop begreppen. De 16 miljömål som är uppsatta ska enligt riksdagens beslut uppnås inom en generation. Sedan har vissa myndigheter satt 2020 som en kontrollstation. Det arbetet går också starkt framåt, till skillnad från hur det var innan vi kom i regeringsställning. Då var det ett arbete som i bästa fall gick på halvfart. Det hände inte mycket. Vi har tydliggjort och stramat upp målen.

Vi har sett till att lägga fram flera propositioner, bland annat nu under våren när det gäller kemikalier och biologisk mångfald. Vi har sett till att det har satsats på att ta fram nya åtgärder för att nå det fossiloberoende samhälle som vi vill ha i fordonsflottan till 2030, och det är ett ambitiöst mål.

Det arbete som har gjorts inom FFF-utredningen är en bra grund att gå vidare på. Det visar också vilken potential som det finns i Sverige för att satsa på förnybara energikällor. Här är det skogen som kommer att vara det allra viktigaste substratet för att ersätta oljan i våra fordon.

Min talartid är slut. Jag får återkomma i nästa replikskifte.

Anf. 42 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Jag hoppas att de vackra orden som Per Åsling och även andra centerpartister gärna svänger sig med är ärligt menade, och att man verkligen vill nå dessa visioner.

Men det blir mer problematiskt när man tittar på det faktiska utfallet. Med dagens styrmedel sjunker vindkraftsinvesteringarna. Jämfört med 2012 registrerades 23 procent färre vindkraftverk under 2013.

Det säljs färre och färre bilar på den svenska marknaden som kan drivas med förnybara drivmedel. Det var på väg att bli ett stort genomslag av till exempel etanolbilar och drivgasbilar, men den andelen har ju sjunkit dramatiskt med regeringens politik.

Försäljningen av etanol – som är ett förnybart drivmedel som *kan* produceras och som produceras i Sverige – har nu sjunkit med ungefär 25 procent på ett år. Det är en dramatisk nedgång i förbrukningen av förnybara drivmedel till förmån för framför allt diesel.

Detta får ju också effekter för näringslivet. Den etanolfabrik som ligger i Norrköping och som har en väldigt hållbar produktion tvingas nu varsla på grund av att försäljningen går så dåligt.

Detta är ju konkreta resultat av regeringens politik som leder fram till det här. De gröna industrier och gröna näringar som Centerpartiet gärna pratar om går inte särskilt bra. Det räcker inte med att bara ha visioner om att man vill att skogen ska bidra till biodrivmedel. Man måste också komma fram med de politiska förslag och reformer som banar väg för att det ska hända.

Vi i Miljöpartiet förslår i våra budgetar bland annat ett stödsystem för produktion av biodrivmedel från den svenska skogen. Om man inte får sådana system på plats kommer det inte att bli verklighet, och investeringarna kommer inte till Sverige. Då är det risk för att de i stället hamnar i USA eller i Asien.

Därför återkommer jag till min fråga. Jag ser att det finns förutsättningar för att skapa breda majoriteter för att få fram viktiga investeringar och mål för klimat och energi. Är ni beredda att samverka över blockgränserna efter valet för 100 procent förnybar energi och för att lägga fast till exempel en klimatlag?

Anf. 43 PER ÅSLING (C) replik:

Herr talman! Per Bolund framstår lite grann som en dysterkvist nu. Till skillnad från dig ser jag möjligheterna i den gröna omställningen. Det kommer att vara en väldigt viktig del för den svenska ekonomin att den gröna omställningen ska kunna bidra till att vi stärker landet och skapar fler företag och fler arbetstillfällen.

Vi har varit med och satt upp tydliga mål. Vi ska fullfölja de målen. Vi har redan kommit så långt i arbetet att vi, när det gäller förnybar energi, har passerat de mål som är satta till 2020. Det är klart att det är tack vare att vindkraften har tiodubblats under vår regeringstid. Antalet miljöbilar har femtondubblats. Energiproduktionen från biobränsle har ökat med 50 procent sedan 2006. Det är viktigt att systemen kommer på plats. Det sade jag i mitt anförande, och jag kan instämma i det som du också lyfte fram, Per Bolund. Det gör vi genom att se till att vi på område efter område vidtar åtgärder.

När det gäller den stora utmaningen om en fossiloberoende fordonsflotta till 2030 är det ju åtgärder på gång. Nu har EU satt käppar i hjulet, och det är beklagligt. Men vi ser till att vidta andra åtgärder i stället. Redan i förra veckan deklarerade finansministern och energiministern att skatten på den diesel som kommer från förnybara substrat ska tas bort. Det var konkret och snabbt agerat, vilket jag tycker är bra.

Ett problem för dig, Per Bolund, är ju att ekonomi och politik måste gå hand i hand. Ett parti som driver linjen att det inte ska finnas någon ekonomiskt tillväxt i landet klarar inte av en miljöomställning. Det klarar vi med vår politik.

Anf. 44 ANDERS SELLSTRÖM (KD):

Herr talman! Jag vill börja med att yrka bifall till utskottets förslag i betänkandet.

Det absolut mest grundläggande i all välfärdspolitik är att det finns något att fördela. Vi kan stå här i all oändlighet och verbalisera våra drömmar om än det ena och än det andra. Vi kan med breda penseldrag färglägga våra respektive partiers visioner för att visa på hur vi vill uppnå det perfekta samhället.

Men de politiska visionerna och de löften som ställs ut kan aldrig förverkligas förrän det finns något att fördela. Det vi fått höra i dag av oppositionen är en arsenal av löften – oförhandlade lockrop som i parti och minut matas ut till väljarna. Splittringen i förslagen mellan partierna tonas ned till ett minimum. Svaren på frågorna om hur skapandet av resurserna till det som ska fördelas dränks effektivt i ljudet av ännu fler löften.

När väljarna förstår att partiernas löften bygger på att kraftigt försämrade villkoren för dem som skapar resurserna till välfärden kommer inte nya löften att hjälpa. När lockropen även ska svara på frågan om hur det ska gå till och med vem kommer verkligheten att hinna i kapp.

Socialdemokraterna. Miljöpartiet och Vänsterpartiet ser nu framför sig regeringsinnehavet inom räckhåll. Regeringsinnehavet ger ju möjligheter att förändra Sverige i den riktning man så önskar.

Men allt regeringsinnehav har ett pris, nämligen ansvar. Man måste ta hänsyn till sin omvärld eftersom Sveriges ekonomi till hälften är så beroende av den. Man måste utifrån omvärldens agerande hela tiden anpassa och förbättra villkoren för dem som skapar resurserna till välfärden, inte

försämra för dem. Man måste våga inse och förstå de långsiktiga effekterna av den förda politiken.

Ansvar har under åtta år varit Alliansens signum. Ibland är det lite tråkigt att alltid behöva ta ansvar, det måste jag medge. Men politiken har hållit, och den håller fortfarande. Statsskulden är i dag lägre, både i nominella termer och som andel av bnp, än den var under högkonjunktrens år 2006.

Skatteintäkterna till kommuner och landsting har sedan 2006 ökat med 160 miljarder. Det är en förbättring på 36 procent. Vi har högst arbetskraftsdeltagande och högst sysselsättningsgrad i hela EU. 270 000 fler sysselsatta sedan 2006 ger effekt. Andelen kvinnor som arbetar är högst i EU, och aldrig har så många kvinnor arbetat heltid som i dag.

Det är arbetet med att hela tiden förbättra villkoren för företagen, minska skattekilarna och öka drivkrafterna till jobb som ger resultat och därmed ökar sysselsättningen. Reallöneökningarna för hushållen är historiskt höga och de sänkta skatterna skapar en mer dynamisk ekonomi trots lågkonjunktur och trots ekonomisk kris i världen.

Det är på detta vis vi skapar möjligheter att fokusera på och rätta till det som inte fungerar i välfärden. Vi skapar utrymme för att steg för steg förbättra välfärden till gagn för oss alla.

Herr talman! En sak som jag vurmar alldeles speciellt för är hur vi i Sverige, under denna långvariga lågkonjunktur, har kunnat minska fattigdomen i vårt land med 40 procent sedan 2006. Vi har nästan halverat fattigdomen i Sverige. Det är nästan värt en applåd, va?

(Applåder)

Fattigdomen i Sverige är i dag lägst i hela EU. Talar man om detta på Socialdemokraternas partihögkvarter på Sveavägen? Är man stolt där? Är man nöjd? Det vore ju ändå politiskt hederligt att få höra Fredrik Olovsson åtminstone viskandes i talarstolen kunna uttala sig i positiva ord om resultatet. Alliansen har ju lyckats med det som ändå borde vara ett av de viktigaste målen med den socialdemokratiska politiken.

Att det i dag i Sverige förs en politik som minskar andelen som behöver befinna sig i fattigdom är ett faktum. Att Sverige i dag har EU:s lägsta fattigdom är ingen slump. Varför?

Jo, vi inom Alliansen bekämpar fattigdom, inte rikedom. Att sätta fokus på att bekämpa rikedom förutsätter helt andra typer av reformer som samtidigt effektivt slår undan benen på dem som skapar resurser till välfärden och skapar sysselsättning. Här ligger en avgörande skillnad mellan Alliansen och oppositionen.

Är det inte just här det går så fel hos er i oppositionen? Enligt era teser ska allianspolitik inte fungera för att bekämpa fattigdom. Humlan ska inte kunna flyga. Ibland blir jag så trött på dessa vänsterteser som florerar, på att man ständigt talar om rättvisa och solidaritet som om man hade patent på orden, denna vänster som ständigt med ord och bildsättning försöker skapa ett vi mot de, ställa klass mot klass, kön mot kön, grupp mot grupp. Nu senast handlar det om att ställa vinster mot välfärd. Ni har så fullt upp med dessa kamper att ni inte märker att den politik som ni missaktar fungerar bättre än er egen.

(Applåder)

Herr talman! Det är dags att de tre oppositionspartierna Socialdemokraterna, Miljöpartiet och Vänsterpartiet – jag ber om ursäkt Sverigede-

mokraterna – som gör anspråk på regeringsmakten, meddelar svenska folket hur kraftiga försämringar av villkoren för företagen kan gå hand i hand med löften om allt till alla. Det är företagen och företagarna som genererar möjligheterna för politiken att bedriva en välfärd för alla.

Den kanonad av skattehöjningar som oppositionen nu föreslår på företagandet i vårt land visar inga gränser. Uppfinningsrikedomen är stor. Det är dubbelstötar och trippelstötar, det är skatt på avstånd och kraftigt höjda energiskatter, det är stängning av koldioxidfria kärnkraftverk och det är stopp för RUT och ROT. Det är flygskatter, höjda bensinskatter, införande av fastighetsskatter och arvs- och gåvoskatter, och det är höjda skatter på arbete och inkomster.

De tre oppositionspartierna är överens om skattehöjningar på 21 miljarder. Men de är inte överens om hur deras övriga utgiftsökningar på ytterligare 42 miljarder ska finansieras. Två av tre utgiftskronor är inte gemensamt finansierade. Som lök på laxen kommer att skillnaden mellan de tre partiernas olika skattehöjningsförslag totalt är 110 miljarder kronor.

Varje parti gör nu sitt yttersta för att på ett kreativt sätt bidra med förslag till hur man ska kunna pungslå företagssektorn än mer, hur man ska kunna sabotera basindustrins tillgång till billig och ren energi och hur man ska kunna slå undan fötterna för företagandet på landsbygden med högre skatter på avstånd. Blir detta verklighet står Sveriges företagssektor inför mycket allvarliga problem. Effekten av politiken kommer omedelbart. Neddragningarna av antalet anställda kommer som ett brev på posten. Det raserar i sin tur skatteintäkterna för kommuner och landsting, våra välfärdsproducenter. Statens kostnader kommer att öka snabbt för att ta hand om de anställda som friställs, och höjda bidrag kommer att bli ytterligare en effekt. Landet, som i dag kan stoltsera med EU:s bästa sysselsättningsgrad, kommer att rutscha utför i tabellverket.

Ju fler tangenter man slår ned samtidigt på ett piano desto mer låter det. Det låter inte vackert, men det låter. När vi nu har lyssnat till Socialdemokraternas, Miljöpartiets och Vänsterpartiets politiska pianospel inser vi att det inte finns några fler lediga tangenter att slå ned.

Herr talman! Vänsterpartiet har en märklig politik i praktiken. Att den inte hänger ihop med retoriken är uppenbar. Mantrat att vinster ska förbjudas i välfärden är inget annat än slut på allas möjligheter att välja skola, förskola, hemtjänstutförare och vårdcentral. Får Vänsterpartiet bestämma omyndigförklaras svenska folket den 15 september 2014. Vem vet bättre vilken skola dina barn ska välja än Ulla Andersson? Vem vet bättre vilken vårdcentral du ska välja än Jonas Sjöstedt? Vem vet bättre än Vänsterpartiet vem som ska komma hem till oss och utföra hemtjänsten när behoven uppstår?

Vi har något unikt i Sverige. En gemensamt finansierad välfärd som vi ska vara rädda om. Men den ska inte vara enfaldig. Vi ska ha tydliga ramar och regelverk för vår välfärd, men den ska naturligtvis utgå från den enskildes preferenser. När välfärden hela tiden utvecklas utifrån den enskildes, barnens eller familjens önskemål och behov får vi en bättre välfärd. Vi får en välfärd som sätter människan i centrum, inte systemet.

Vänsterpartiets agenda handlar bara om att åter monopolisera hela vår välfärd, som om inga misstag och fel begås när kommunen eller landstinget står för utförandet. Vänsterpartiet skriver i sin valplattform att

närhetsprincipen åter ska gälla för barnen i skolan. Skolan närmast din bostad är det som gäller, punkt. Här blottas tydligt vad som kommer att ske om Vänsterpartiet får bestämma. Då är friskolor i vårt land snart ett minne blott.

Till sist funderar man vem som tänkt till vid Vänsterpartiets kansli. Vinster i välfärden ska förbjudas men inte i allt annat som kommuner och landsting handlar upp. Där görs ju de verkligt stora vinsterna – i byggbolag, it, kontorsinredningar, matinköp, taxi och färdtjänst, resor och hotell, läkemedel, sjukvårdsutrustning, ja vi kan räkna upp hur mycket som helst. Det som skiljer dessa välfärdstjänster åt är att det finns typiskt kvinnliga branscher och det finns sådana som är typiskt manliga. Man vill även förbjuda RUT-avdragen, det som också gynnar kvinnligt företagande.

Vad föreslår då Vänsterpartiet? Jo, att vi ytterligare ska gynna den redan manliga branschen med skattepengar. Ja, du hör rätt, med skattepengar. De vill att 11 miljarder per år ska gå till subventioner inom byggsektorn, pengar som oavkortat skulle gå till vinster i byggbolagen. Hur tänkte man vid Vänsterpartiets kansli? Man gynnar typiskt manliga branscher och missgynnar typiskt kvinnliga.

Herr talman! Vi står inför en sällan skådad omsvängning av svensk politik. De partier som nu hoppas på regeringsmakten kommer att höja skatter på allt som rör sig för att just minska rörligheten. De kommer att dra undan valmöjligheterna för vanligt folk och bromsa in den kvalitetsutveckling som ideligen pågår inom välfärdssektorn. Självklart finns det problem att ta itu med för att förbättra och förstärka, men det går inte utan välfärdsresursernas skapare, nämligen företagen. Tar inte väljarna hänsyn till det kommer bara nedskärningar att fördelas efter valet den 14 september.

Denna vänsteragenda kan förhindras att genomföras. Alliansen har visat att det går att förena en mer dynamisk ekonomi med lyckad bekämpning av fattigdomen. Det går att förena gemensamt finansierad välfärd med ökat utrymme för den enskilde, för familjen och för den i behov av hemtjänst att göra egna val. Det går att öka skatteintäkterna till välfärden samtidigt som skattetrycket sänks i vårt land. Det har bevisligen fungerat i lågkonjunktur, och det kommer att fungera än bättre i högkonjunktur. Det går att öka solidariteten i vårt land utan statlig styrning. Införandet av gåvoavdrag är ett exempel på det.

Nu satsar vi ytterligare på skolan, vi satsar ytterligare på sjukvården och vi minskar sjuklönekostnaderna för företagen. Det kan vi i Alliansen göra eftersom vi för en politik som skapar bra förutsättningar. Fler företag och fler sysselsatta ger mer välfärd.

Med dessa ord önskar jag alla en trevlig sommar, och om väljarna så vill ses vi till hösten igen.
(Applåder)

Anf. 45 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Ja, Anders Sellström, åtta av tio svenskar är lika verklighetsfrånvända som Vänsterpartiet. Åtta av tio svenskar tycker inte att man ska leka affär med välfärden, tycker inte att vi ska ha stora, privata vinstuttag.

Vi i Sverige är unika, visst är vi det. Det är bara vi som tillsammans med Chile tillåter stora, privata vinstuttag i skolan, men Chile kommer nu att lämna det systemet eftersom de inte tycker att det är rimligt. Vi har till och med gått längre än USA. Det är bara här som riskkapitalisterna fritt kan härja runt i välfärden.

Jag tänkte tala om äldreomsorgen, för den ligger mig varmt om hjärtat. Jag har själv jobbat i den en gång i tiden, och jag har ägnat många dagar under senare år på att praktisera i äldreomsorgen. Under er tid vid makten, Anders Sellström, har det blivit 5 000 färre platser på äldreboenden i Sverige. Under den tid som ni regerat har det blivit 200 000 fler 65-plussare och 8 000 fler 80-plussare. Däremot är det väsentligt många färre anställda i äldreomsorgen – samtidigt som ni tillåter stora, privata vinstuttag.

Under er tid vid makten har vi kunnat se att de anställda i äldreomsorgen får springa väldigt mycket snabbare, stressa varje dag och lämna många äldre ensamma under alltför lång tid. Det är delade turer, visstidsanställningar och låga löner. Så ser arbetsvillkoren ut. Många äldre är glada och nöjda med att få hemtjänst, men samtidigt säger många av dem: Om de ändå slapp stressa så mycket. Om det ändå fanns tid!

Vänsterpartiets förslag bygger på att de pengar vi betalar i skatt ska gå till bättre arbetsvillkor och fler anställda inom äldreomsorgen. Det är ett vägval vi har gjort. Vi har prioriterat det framför stora skattesänkningar för dem som redan har det gott ställt.

Anf. 46 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Hela tiden måste vi jobba med att förbättra välfärden. Där finns ingen skillnad. Det görs misstag lite här och där, och hela tiden måste vi göra uppföljningar för att förbättra den. Därför har vi infört uppföljningssystem och kvalitetssystem. Vi har infört nya myndigheter som ska inspektera vård och omsorg för att synliggöra de här sakerna. Vi har gjort det lättare för personal att anmäla missförhållanden. Vi för en sådan politik. Vi inte är rädda för att lyfta fram problemen, för vi vill komma åt dem och göra någonting åt dem. Men vi gör det med fler utförare och fler möjligheter för den enskilde att själv påverka vem som ska komma hem och utföra hemtjänsten, vilken skola man ska ha sitt barn i eller vilken vårdcentral man ska gå till. Det är här det skiljer sig i politik.

Ulla Andersson talar om vinsterna som finns hos vissa andra utförare. De måste finnas. Man kan inte gå i förlust om man ska bedriva verksamhet inom välfärden. Det är ingen som vill gå till företag som gör förluster. Man vill inte gå till en vårdcentral eller en tandläkarmottagning som gör förlust, utan till någon som har koll på kvaliteten och utförandet.

Men anta nu att det Ulla Andersson säger stämmer och att de här vinsterna skulle kunna användas i välfärden. Varför levererar då inte kommunsektorn och landstingssektorn, som är den absolut övervägande utföraren av våra välfärdstjänster, inte betydligt högre kvalitet än de alternativa utförarna? Det skulle vara svaret på din fråga. Det finns inget sådant när man mäter. De som brukar de här tjänsterna är mycket nöjda, och nöjdhetsgraden har ökat i mätningarna. Den personal som arbetar hos alternativa utförare är mer nöjd än den som jobbar inom den offentliga sektorn. Hur kan det komma sig, Ulla Andersson?

Anf. 47 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Vad gäller mätningarna är det sex av sju äldre som inte kan fylla i enkäterna. Det vet Anders Sellström lika väl som jag.

Men är det ett misstag, Anders Sellström, att det är färre anställda i dag i äldreomsorgen men fler äldre? Är det ett misstag, Anders Sellström, att det är färre boendeplatser i dag än vad det var 2006, när ni tillträdde? Är det ett misstag att det är tre gånger högre avkastning på eget insatt kapital i den privatiserade äldreomsorgen än i banksektorn?

Vet du, Anders Sellström, jag har aldrig mött en äldre person som sagt sig vilja välja mellan en massa olika vinstdrivande bolag. Däremot har jag mött väldigt många äldre som sagt att de vill ha inflytande över den omsorg de är i behov av. De vill kunna påverka vem som kommer. De vill att personalen ska ha tid och slippa stressa. Det är det man är intresserad av. Och det är det vi föreslår i vår modell – en verklig valfrihet.

De privata aktörer som är väldigt intresserade av god kvalitet, av den äldres omsorg, av mormors hemtjänst, de kan vara kvar. Men de får inte plocka ut privata vinster, utan alla pengar ska gå till mormors hemtjänst. Det är inget problem för dem som är där av genuint intresse. Men för dem som är där för att sko sig själva kommer det att bli problem, och då kommer de nog att försvinna därifrån. I stället kommer vi att kunna få 9 miljarder mer som går till välfärden, för det är så mycket som görs i privata vinster i dag. Vi vill i stället se fler anställda i äldreomsorgen, bättre arbetsvillkor och högre löner. Det ger god kvalitet. Med fler anställda kan mormors omsorg bli så mycket bättre.

Och vet du vad, Anders? En av de saker som har gjort mest ont i mig under den här tiden är när jag varit hemma hos äldre och de har hållit mig i armen och sagt: Snälla, kan ni inte ha lite tid att stanna kvar?

Anf. 48 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Den som har behov ska få dem tillgodosedda. Det är en självklarhet. Det ska kommunerna och landstingen se till. Alla mätningar vi gör visar att det går bättre och bättre och att man lyckas bättre och bättre med detta. Sedan finns det alltid särskilda delar som man måste fundera kring. Hur kan vi lyfta det här ett snäpp till? Hur kan vi lyckas ännu bättre med att komma till rätta med de problem som Ulla Andersson talar om? Men vi har lyckats förändra den utveckling som skedde fram till 2006. I dag är det bättre. Det finns fler möjligheter att välja på, fler möjligheter för den enskilde att själv forma omsorgen efter det behov man har med hänsyn till sitt eget förhållande och sin egen familj.

Men vad jag samtidigt funderar kring är att Ulla Andersson aldrig nämner den enorma utveckling som sker inom exempelvis sjukvården. Vi har nu teknik som gör att jag inte behöver ligga på sjukhuset när jag blivit opererad. Jag kan åka hem samma dag. Det behövs inte samma antal vårdplatser, för tekniken utvecklas hela tiden. Är det så att Ulla Andersson vill gå tillbaka till någon form av gammalt system, där vi inte ska vara lika duktiga på att operera eller lika skickliga på att se till att människor kan få vara hemma och inte uppta vårdplatser på sjukhusen? Är det så du vill ha det, Ulla Andersson? Eller är det så att du vill minska på hemtjänsten för att vi ska ha fler människor i särskilda boenden? Är det den utvecklingen du vill ha?

Vi jobbar hela tiden för att höja kvaliteten. De som vill stanna hemma ska ha större möjlighet att göra det genom mer hemtjänstinsatser. Det ska finnas större möjligheter att påverka vem som kommer hem till en. Vi ska minska antalet personer som kan behöva komma hem och ta hand om en människa. Det är så vi jobbar inom Alliansen. Sedan finns det alltid problem som måste åtgärdas på vissa ställen. Det vet du lika väl som jag. Det är inte riksdagen som bestämmer om detta, utan det är alla 290 kommuner som har det ansvaret, Ulla Andersson.

Anf. 49 Finansminister ANDERS BORG (M):

Herr talman! Vi förutsåg i vårpropositionen en långsam återhämtning i världsekonomin. Det är också det vi nu ser realiseras. Det har tillstött en makroekonomisk osäkerhet genom den konflikt vi ser i Ukraina och den osäkerhet som uppstått om det politiska systemet i Ryssland. Detta slår igenom på svensk ekonomi via Finland. Vi ser ett USA som återhämtar sig, men de senaste nyheterna tyder på att återhämtningen är trög. I eurozonen är osäkerheten stor.

I denna besvärliga internationella miljö står Sverige starkt. Vi har klarat krisen i bättre skick än de allra flesta andra länder. Vi fick förra veckan statistik från Eurostat som visade att sysselsättningsgraden i Sverige nu är den högsta bland alla de europeiska länderna och att den ökat sedan 2006 från 78 till 79 procent; under perioden före 2006 stod den still trots stark tillväxt. Framför allt i gruppen äldre har det skett en mycket stark ökning, från 69 till 73 procent. Vi ligger nära nog 20 procent över det europeiska genomsnittet i sysselsättningsgrad.

Reallönerna har ökat kraftigt, med 20 procent. Det har gett en ökning av konsumtionen med nära 15 procent. Investeringsnivån i svensk ekonomi är 10 procent högre än vad den var 2006. De offentliga finanserna är starkare än i andra länder. Vi har i genomsnitt från 2006 och från 2010 haft de starkaste offentliga finanserna av alla Europas länder. Vi har en skuld som minskat. Vi har klarat sammanhållningen. I Sverige har inte de ekonomiska skillnaderna ökat. Vi har en Gini-koefficient som är på ungefär samma nivå som när vi tillträdde 2006. Den ökning av inkomstspridningen som vi upplevt i Sverige skedde till 70–90 procent under perioden före 2006. Andelen som lever med låg materiell standard har minskat i Sverige och är nu tillsammans med Luxemburgs den lägsta i Europa. Andelen socialbidragstagare bland hushållen har avtagit sedan 2006.

Vi har alltså klarat utvecklingen bättre än andra – med högre tillväxt, bättre reallöner, starkare konsumtion, högre investeringar, starkare offentliga finanser och en bättre utveckling för dem som har det sämst i samhället. Det här beror på att regeringen fört en väldigt konsekvent politik. Ansvar har varit vårt ledord. Vi har tagit ansvar för svensk ekonomi. Vi har tagit ansvar för de offentliga finanserna. Vi har tagit ansvar för att genomföra långsiktigt nödvändiga reformer. Vi har också använt jobben som utgångspunkt och styråra. Aldrig tidigare har en regering tagit så många beslut för att gå mot full sysselsättning som under denna period. Med jobbskatteavdrag, med nystartsjobb och sänkta arbetsgivaravgifter, med bättre fungerande arbetsmarknadspolitik och med breda förbättringar av företagsklimatet har vi lagt grunden för en högre sysselsättning i svensk ekonomi. Det är vi naturligtvis stolta över.

Vi har också förstärkt utvecklingen mot ett kunskapssamhälle, och vi har satt åtgärder för att värna sammanhållningen främst.

Det här är alliansregeringens utgångspunkter, det här är vad vi har åstadkommit under de senaste åtta åren och det här är vad vi vill fortsätta att göra under de kommande fyra åren.

Jag vill hävda att vi står inför ett mycket tydligt val i höstens riksdagsval. De fyra oppositionsvänsterpartierna som nu ställer upp i riksdagsvalet har tre tydliga huvudinriktningar. Vi ska arbeta mindre, vi ska exportera mindre och vi ska bygga mindre. Det är de tre utgångspunkter som vänsterpartierna tar.

När de ska uppnå sin målsättning och sin inriktning om att människor ska arbeta mindre föreslår de åtgärder som också leder till det. De talar om att förkorta arbetstiden. Det kostar många miljarder för folkhushållet. De beräkningar som KI, riksdagens utredningstjänst och Finansdepartementet har gjort tyder på kostnader på mellan 100 och 200 miljarder.

Vi ser också hur en av Europas största ekonomier prövade denna medicin för tio år sedan och därefter har stått och stampat när det gäller sysselsättningen.

Vänsterpartierna är också inriktade på att underminera arbetslinjen. Det är logiskt utifrån ambitionen att det ska arbetas mindre i Sverige. Med höjda skatter för företagen, med höjda skatter för enskilda och utbyggda bidragssystem kommer arbetsmarknaden att försämras. Då kommer sysselsättningen att sjunka, och då kommer arbetslösheten att öka. Det är effekten som uppstår om drivkrafterna till arbete försvagas. Därtill kommer att vänsterpartierna konsekvent kommer att öka kostnaderna för att anställa. Man vill höja arbetsgivaravgifterna för unga, och man vill ta tillbaka sänkningen av restaurangmomsen.

När denna politik läggs samman med arbetstidsförkortning, med nedmonterad arbetslinje och med höjda kostnader för företagen ser vi att huvudinriktningen kommer att bli färre som arbetar i Sverige och att de arbetar mindre. Det är en politik som kommer att få konsekvenser för samhället.

På samma sätt är det med vänsterpartiernas politik för att minska exporten. Den är konsekvent utformad. Man höjer kostnaderna för att producera i Sverige. Genom att snabbavveckla kärnkraften, genom att lägga på särskilda skatter på vår elproduktion och genom att lägga på lastbils-skatt och andra skatter på företagen höjs kostnadsnivån i Sverige. När man samtidigt återreglerar ekonomin är det väl alldeles uppenbart att konkurrenskraften för svenska företag kommer att försvagas. Exporten kommer att minska. De viktiga exportjobben, inte minst för oss som bor utanför storstadsområdena, kommer att bli färre.

Lika tydlig är vänsterpartiernas inriktning att det ska byggas mindre i Sverige. Där kan man se att ett av de viktiga förslag som finns för att stoppa byggandet är att få stopp på Förbifarten. Ett av de största infrastrukturprojekten som nu genomförs i svensk ekonomi vill vänsterpartierna stoppa. De vill inte ha någon östlig förbindelse, och de vill återreglera byggsektorn.

Vi förstår alla vad det skulle innebära. Det kommer att finnas mindre mark tillgänglig för att bygga. Planprocesserna kommer att bli längre. De krav som ställs på byggnationerna kommer att göra dem dyrare. Det kommer helt enkelt att byggas mindre i Sverige.

Det här är den politik som vänsterpartierna står för. Det är färre som ska arbeta. Det ska byggas mindre. Det ska exporteras mindre. Det är en politik som leder mot nolltillväxt. På det sättet får man ändå ge Miljöpartiet elogen att de uttalar vänsterpartiernas underliggande mål: nolltillväxt.

Låt mig ge fyra exempel på vad detta betyder för svensk ekonomi. Låt oss börja med reallönerna.

Hur kommer svenska folkets inkomster att utvecklas om vi får en arbetsmarknad där färre arbetar, där produktiviteten sjunker därför att vi pressar tillbaka industrin med höjda energikostnader och där det blir en minskad effektivitet därför att vi lägger på stora kostnader på transportsektorn? Det är uppenbart att den politiken kommer att leda till en sämre reallöneutveckling. Den kommer att leda till att det finns ett minskat utrymme i löneförhandlingarna och att man måste pressa tillbaka kostnaderna genom att minska antalet anställda.

Låt oss titta på pensionärerna. I Sverige har vi ett pensionssystem som bygger på indexering. Vad händer med pensionerna i en ekonomi med nolltillväxt? Det är alldeles uppenbart vad som händer. Då sjunker pensionerna. Det är så vårt pensionssystem är utformat. Blir det nolltillväxt och noll i inkomstindexökning kommer indexeringen av vårt inkomstpensionssystem att visa på sjunkande pensioner. Därtill kommer naturligtvis pensionärernas standard att urholkas av alla dessa kostnadsökningar. Det är de som ska betala för höjda bensinskatter, höjda lastbilsskatter, höjda kärnkraftsskatter och alla de andra skatter som vänsterpartierna vill införa om de skulle vinna regeringsmakten.

Låt oss titta på kommunerna. Kommunerna är en stor sektor i Sverige. Den är i huvudsak finansierad med inkomstskatter i form av kommunalskatten. Vad händer vid en arbetstidsförkortning till 35 eller 30 timmar? Vi vet att kostnaden ligger på mellan 100 och 200 miljarder kronor i termer av minskade skatteintäkter. Det betyder naturligtvis en kraftig sänkning av skatteintäkterna i kommunsektorn. Samma sak blir det med nolltillväxt. Då är det självklart att det inte finns något växande underlag för skatteinkomster i kommunsektorn.

Låt oss också titta på vad politiken för att minska byggandet, för att minska antalet som arbetar och för att minska exporten skulle få för konsekvenser för de offentliga finanserna. Det är alldeles uppenbart att förkortad arbetstid, en politik som får stopp på byggandet genom återregleringar, och en politik som försämrar vår konkurrenskraft, skulle leda till en kraftig försämring av offentliga finanser. Det skulle i sin tur göra att vi står nakna vid nästa lågkonjunktur.

Här har vi skiljelinjerna i svensk ekonomisk politik. Vi har en allians som står för att det ska löna sig att arbeta, som vill att vi tar ansvar för offentliga finanser, som prioriterar kunskap och som prioriterar sammanhållning. Mot det har vi fyra vänsterpartier som gemensamt söker regeringsmakten för att föra en politik som leder till att färre arbetar, att vi exporterar mindre och att vi bygger mindre. Det är en politik, herr talman, som tyvärr skulle leda till att Sveriges förutsättningar att värna vår plats i en allt tuffare konkurrens i världsekonomin skulle försämrast.

Det är därför valet om 80 dagar är så viktigt. Det är ett vägval för svensk ekonomi. Ska vi hålla fast vid ansvar, eller ska vi ta risker med svensk ekonomi? Ska vi hålla fast vid att det ska löna sig att arbeta, eller ska människor lämna arbetsmarknaden? Ska vi bygga för framtiden, eller

ska vi stoppa byggen? Vilken politik ska vi ha? Det är det val väljarna måste göra om 80 dagar. Jag anser att det självklara alternativet är en fortsatt alliansregering efter höstens val, herr talman!

(Applåder)

Anf. 50 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Vi har en påtagligt nöjd finansminister i hans kanske sista budgetdebatt. Det här är med all säkerhet min sista debatt i finansutskottet. Oavsett hur det går i valet kommer jag att gå till andra uppgifter. Förmodligen är det också finansministerns sista budgetdebatt – i alla fall som det ser ut nu. Det återstår att se. Vi får se hur det går i valet.

Jag tänkte drista mig till att göra något slags bokslut och se hur det ligger till.

Är finansministern nöjd med att budgetunderskottet som han lämnar efter sig är det enskilt största sedan överskottsmålet infördes? Bedömningar görs att skatterna måste höjas med 120 miljarder den närmaste budgetperioden för att nå fram till överskottsmålet.

Är finansministern nöjd med att vi har gått från katastrofala siffror på 2,9 vårdplatser per tusen invånare ned till 2,6 per tusen invånare? Det är lägst bland jämförbara länder inom OECD.

Är finansministern nöjd med en skola i förfall? Vi tappar inom naturvetenskap, matematik och andra viktiga ämnen, till exempel läsförståelse. Det brinner i en svensk skola om dagen. Det är också världsrekord.

Är finansministern nöjd med att arbetslösheten har ökat generellt för långtidsarbetslösa, ungdomar och utrikes födda?

Är finansministern nöjd med utanförskapet, otryggheten och att man har lyckats överbelasta välfärden och slå den i spillror, att det inte finns inflationstäckning ens fram till 2025 för försvaret, även om man påstår att det görs en satsning, att man har slagit sönder a-kassan, att svenska bönder inte längre kan konkurrera i Europa och att svenska åkerier är en näring i förfall som snart inte existerar?

Är finansministern nöjd? Sover finansministern gott på nätterna?

Anf. 51 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag sover mycket gott nätterna. Tillväxten har varit högre än i alla andra jämförbara EU-länder under de här åren. Vi har haft de minsta underskotten och de starkaste offentliga finanserna, och vi har minskat skulden som enda land i EU. Vi har ett kraftigt ökat invånarantal genom både ökade födelsetal och att människor har kommit till Sverige. Det tycker jag naturligtvis är väldigt bra.

Vi bygger ett starkare land om vi blir fler i Sverige som vill arbeta och bidra. Det är därför vi nu har råd med världens bästa äldreomsorg, som OECD visade för en kort tid sedan. Vi har större personaltäthet per tusen gamla än till och med Norge. Det är därför vi har kunnat tillföra resurser för att förbättra skolan under de här åren så att vi nu har mer undervisningstid i matematik, fler karriärlärare med bättre löner än tidigare och fler nationella prov som gör att man kan kontrollera vad ungdomarna har lärt sig i skolan.

Det är tack vare att det är fler i Sverige som arbetar och att det kommer fler till Sverige som vill arbeta. Det är naturligtvis väldigt positivt för svensk ekonomi.

Anf. 52 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik:

Herr talman! Jag tror att finansministern förstår att det inte ligger till så. Jag tror också att finansministern förstår att jag förstår att finansministern vet att det inte ligger till så.

Det finansministern har gjort tillsammans med Reinfeldt och andra regeringskolleger är att man har fört upp en politik som skapades i ungdomligt oförstånd, där man kan jämföra Försäkringskassan med Satan och vill slå sönder den svenska generella och gemensamt finansierade välfärden, från ungdomligt oförstånd till regeringspolitik ett par decennier senare. Det är det vi ser effekterna av nu.

Finansministerns eftermäle kommer inte att vara positivt. Det kommer att vara just den sönderslagna välfärd där man inför framtiden har överbelastat välfärden och där trygghetssystemen inte kommer att hålla, där a-kassan kommer att rämna, där sjukvården inte kommer att hålla och där människor i framtiden som möjligtvis röstar på finansministerns parti kan gömma sig i gated communities, som kan köpa dyra bostadsrätter i Stockholms innerstad eller gömma sig i dyra villaområden. Men alla andra kan inte det. De kan inte köpa sin egen privata sjukförsäkring som finansministerns allt krympande väljarskara även i framtiden kommer att kunna göra.

Det är det samhälle finansministern lämnar efter sig. Det är det eftermälet finansministerns och den här regeringens politik kommer att få.

Jag tycker inte att finansministern ska vara stolt. Jag tycker inte han ska sova gott om nätterna. Förmodligen kommer finansministern, om det inte går finansministerns väg i valet, att finna ett jobb på den internationella finansmarknaden; det är jag helt övertygad om. Finansministern kommer att klara sig, men den svenska befolkningen lider.

Anf. 53 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag vill upplysa Sven-Olof Sällström om att inget annat land i Europa har haft så stora reallöneökningar för vanliga människor som vi har haft i Sverige. Konsumtionen i Sverige har efter den värsta krisen sedan depressionen gått upp 15 procent, investeringarna upp 10 procent. Det är högre intäkter i kommuner och landsting än då vi tillträdde.

Grundskillnaden mellan mig och Sven-Olof Sällström rör inte synen på välfärd. Den rör synen på invandring. Där har vi olika syn. Jag tycker att en stark nation som präglas av självsäkerhet och framtidstro ska ha fler invånare. Jag tycker alltså att vårt samhälle blir bättre om fler kommer hit, för det ökar mångfalden i vårt samhälle. I nästan alla kreativa miljöer i världsekonomin är det så. San Francisco och London präglas av att många människor från olika delar av världen är där för att arbeta och anstränga sig. Svensk kultur blir bättre när den har fler grunder att stå på.

Där går skiljelinjen mellan mig och Sven-Olof Sällström. Jag tror på ett växande, självsäkert och framtidstroende Sverige med fler invånare som går in i en bättre tid genom att fler arbetar och anstränger sig. Sven-Olof Sällström har en mer pessimistisk syn på Sverige. Där är skiljelinjen.

Jag vill tacka Sven-Olof Sällström för denna debatt.
(Applåder)

Anf. 54 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Det råder ingen tvekan om att finansministern är väldigt nöjd med resultaten av sina åtta år i regeringen. Jag skulle nästan kunna säga självgod, om jag skulle vilja vara lite elak. Det är han trots att arbetslösheten har ökat, trots att skolresultaten har sjunkit, trots att andelen unga som får plugga vidare är mindre och trots att de stora överskott han ärvde är borta och har ersatts av stora underskott – 89 miljarder enligt ESV, 72 miljarder om finansministern får spå själv.

Finansministern är så nöjd att han inte ens presenterar ett enda förslag om hur man ska komma till rätta med problemen. Inte ett enda förslag tog han upp i sitt anförande. Det enda som var viktigt var att om Anders Borg skulle få sitta kvar och inte göra någonting skulle allting lösa sig. Så är det inte på riktigt, och det vet vi allihop.

Därför hittar han på vilken politik som vi socialdemokrater har och kommer att gå till val på. Det handlar om att fler ska jobba, om att vi ska ha den lägsta arbetslösheten i Europa och att vi ska investera i utbildning, byggande och infrastruktur. Det är det som är vår linje.

Den stora grejen innan vårbudgeten lades fram var den krona-för-krona-finansieringsmodell som finansministern lanserade. Det är inte så konstigt. Pengarna är slut, och då är man tvungen att försöka framstå som offensiv genom att säga så. Men han håller sig inte till det. Förra veckan dumpade regeringen förslaget om kvotplikt, som skulle kosta en halv miljard. Man har meddelat att det blir lägre elskatt på serverhallar. Hur ska det finansieras? Det har inte meddelats.

Den sänkta bolagsskatten visar sig vara rena luftprognoser när det gäller finansieringsdelen, och räntesnurrorna är rena luftfinansieringar. Det blir allt högre arbetslöshet, enligt prognoser. Hur ska det betalas? Dessutom: Hur ska det stora budgethållet i järnvägsunderhållet betalas krona för krona?

Anf. 55 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Fredrik Olovssons bekymmer är att hans egna fallande opinionssiffror stampar runt 30 procent. Han måste alltså samarbeta med Feministiskt initiativ, Vänsterpartiet och Miljöpartiet för att kunna få fram den majoritetsregering han eftersträvar. Vi vet hur förslagen då ser ut.

Då ska det bli en kraftig arbetstidsförkortning, något som socialdemokratiska utredningar har visat kostar mellan 100 och 200 miljarder kronor. Socialdemokraterna avvisade det därför det var ekonomiskt ansvarslost.

Då blir det den snabbavveckling av kärnkraften som de andra tre partierna eftersträvar, liksom Socialdemokraternas partikongress.

Då är vi i sitsen att det handlar om en politik som leder till att färre jobbar. Socialdemokraternas bidrag till denna politik bidrar inte till fler arbeten. Vi talar om en massiv utbyggnad av fas 3, en åtgärdsgaranti där unga människor ska gå från Amsåtgärd till Amsåtgärd för att sedan skickas ut från arbetsmarknaden på det sätt som man gjorde på 90-talet. Det är Socialdemokraternas bidrag. Det leder inte heller till att fler jobbar.

Det blir inte en ökad sysselsättning med en massiv utbyggnad av fas 3, Fredrik Olovsson. Det har inte fungerat tidigare, och det kommer

inte att fungera nu med åtgärdsgarantier. Möjligtvis ger det fler jobb på Ams och Arbetsförmedlingen, men det ger inga fler jobb ute i företagen och i växande verksamheter.

Fredrik Olovssons grundproblem är att Miljöpartiet säger nej till Förbifarten och vill återreglera byggmarknaden. Då blir det mindre byggande. Miljöpartiet, Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ vill lägga en massiv skattebörd på företagen och stänga ned vår elproduktion. Då blir det mindre export. Alla fyra partier är överens om att människor ska arbeta mindre.

Är det inte så, Fredrik Olovsson, att er politik handlar om att färre ska arbeta, att vi ska exportera mindre och att det ska byggas mindre? Det är det som kommer att bli den praktiska konsekvensen om ni får regeringsmakten om 80 dagar. Det stora hopp vi har är att folk inser detta och ser att det ska vara ansvar som är utgångspunkten.

Anf. 56 FREDRIK OLOVSSON (S) replik:

Herr talman! Pengar räcker inte, och talartiden räcker inte till för finansministern. Han får använda av andras i stället.

Vi har finansiering för våra reformer. Vi socialdemokrater är noga med det, sammanlagt 32 miljarder. Det är pengar som vi vill investera för fler jobb, bättre skola, bättre välfärd, byggande och infrastruktur. Skulle vi tycka att det behövs ytterligare satsningar fram till valet kommer vi naturligtvis att finansiera dessa också.

Men vad Anders Borg vill göra under nästa mandatperiod vet vi inte mycket om, mer än att han vill höja snusskatt och införa några straffavgifter. Det är tydligen det som ska garantera välfärden framöver. Det är inte seriöst.

Under de åtta år som Anders Borg har varit finansminister har han sänkt skatterna så mycket att det inte har räckt till, utan han behöver låna – skuldsätta Sverige – för att genomföra sin politik. Och nu lämnar han alltså notan till andra.

Det enda han har att prata om i sin sista debatt, under de sista skälvande timmarna här i kammaren, är andras politik. Själv leder han ett regeringsalternativ som skrapar ihop kanske 30–35 procent av mandatet i kammaren, men han har ingen som helst idé om hur han ska kunna samarbeta med andra.

Vi är ett brett samarbetsparti. Vi har under decennier visat att vi kan ta ansvar för detta land och göra det tillsammans med andra – tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet när vi hade lägre arbetslöshet och högre tillväxt, tillsammans med Centerpartiet och Folkpartiet när det har varit nödvändigt.

Så tycker jag att ett ansvarsfullt politiskt parti ska uppträda i en situation när ingen vet hur valresultatet blir. Det är faktiskt väljarna som bestämmer det och inte Anders Borg. Då ska man vara öppen för att samarbeta med andra, naturligtvis utifrån den utgångspunkt som man själv har: ökad rättvisa, fler i jobb och bättre välfärd.

Vad vill egentligen finansministern mer än att bara fortsätta att regera och sänka skatter?

(Applåder)

Anf. 57 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Socialdemokraternas bekymmer är alltså att offentliga finanser, sysselsättning, tillväxt, långtidsarbetslöshet och välfärd har utvecklats bättre i Sverige än i andra länder. Alla jämförelser visar att Sverige på varje punkt har klarat sig bättre än jämförbara länder. Det är Socialdemokraternas stora problem.

Det blir väldigt tydligt när man lyssnar på Fredrik Olovsson vilken tomhet Socialdemokraterna uppvisar. Man är ett 30-procentsparti. Jag riktar ett antal allvarliga anklagelser mot Socialdemokraterna och vänsterpartierna om minskat antal människor i arbete, minskad export och minskat byggande. Inte på en enda punkt ger Fredrik Olovsson ett besked. Vi får inte veta om Förbifarten ska byggas. Vi får inte veta om kärnkraften ska snabbavvecklas. Vi får inte veta om lastbilsskatten ska komma.

Jag förstår varför det är så här. Det är svårare än för Stefan Löfven i intervjuerna, för här sitter nämligen Miljöpartiet och Vänsterpartiet precis framför.

Vi vet vad Stefan Löfven alltid säger. Ska ni stoppa Förbifarten? Nej, den ska byggas! Hur ska ni göra med kärnkraften? Den ska vara kvar! Han lämnar alltid beskedet att han avfärdar de andra framtida samarbetspartierna. De får aldrig genomslag för någonting, för 30-procentspartiet Socialdemokraterna ska bestämma allting. Men så kommer det ju inte att fungera.

Det är därför Fredrik Olovsson har sitt grundbekymmer. Målet för de andra partierna är att färre ska arbeta. Er egen politik kommer ju att leda till det. Målet för de andra partierna är att stoppa byggandet. Målet för de andra partierna är att minska exporten.

Då har Socialdemokraterna inga svar, för effekten är så uppenbar: Det blir mindre reallöneutrymme, mindre pengar till kommunerna och sämre pensioner om man röstar för vänsterpartiernas ansvarslösa ekonomiska politik, herr talman.

(Applåder)

Anf. 58 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! När man lyssnar på replikskiftet mellan Sven-Olof Sällström och Anders Borg kan man inte tro att Sverigedemokraterna har stött regeringen i nio fall av tio i denna kammare.

Jag kan också säga att jag hade väldigt svårt att tro att någon skulle kunna slå Göran Perssons självgodhet i valet 2006. Men jag tror att du har lyckats, Anders Borg.

Jag tänkte prata om välfärdstjänsterna.

Välfärdstjänsterna är helt avgörande för oss kvinnor. De är helt avgörande för hur våra liv ska utvecklas, för vår trygghet och för vår frihet. Välfärdstjänsterna är det som binder oss samman i detta land och skapar helt avgörande förutsättningar för hur vi kan leva jämlika liv.

När de inte funkar, när kvaliteten inte är tillräckligt bra eller när det är stora besparingar är det vi kvinnor som får utföra arbetet på obetald fritid eller springa fortare på jobbet, stressa mer och bli mer sjukskrivna.

Under din tid, Anders Borg, har vi fått större barngrupper i förskolan. Barngrupper med 20 barn eller fler har ökat med 50 procent. På fritis går det numera 40 barn per grupp – det är över 20 barn per pedagog. Antalet

anställda i äldreomsorgen har minskat kraftigt, med över 12 000. 15 av 21 landsting planerar för neddragning av vårdplatser på grund av brist på personal. Kvinnor får vända i dörren på förlossningen och åka någon annanstans.

Om vi hade haft samma personaltäthet i välfärden i dag som 2006 hade det varit 33 000 fler anställda. Det är konsekvenserna av den politik ni har valt att föra. Ni har lagt 27 gånger mer på skattesänkningar än vad ni har lagt på välfärden. 140 miljarder har gått till skattesänkningar medan 5 miljarder har lagts på välfärden. I den senaste budgeten lade ni till exempel 250 gånger mer på skattesänkningar än på nya förslag till sjukvården och 70 gånger mer på skattesänkningar än nya pengar till äldreomsorgen.

Anf. 59 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Bekymret för Ulla Andersson och Vänstern är att vänsterpolitik alltid leder till större orättvisor. Varför är det så?

När vi tittar på inkomstspridningen i Sverige med Gini-koefficienten, när vi tittar på förmögenhetskoncentrationen och när vi tittar på toppinkomsternas andel ser vi att de ökade i rekordfart under de år Vänsterpartiet, Socialdemokraterna och Miljöpartiet styrde Sverige.

Varför var det på det sättet? Varför ledde Vänsterpartiets politik till att toppinkomsterna drog i väg, att förmögenhetskoncentrationen ökade och att Gini-koefficienten drog upp snabbare än i kanske något annat industriland?

Ja, det finns en förklaring till det. Det är att man misslyckades med sysselsättningen och arbetsmarknadspolitiken. Trots att det var år när Sverige hade hög tillväxt ökade arbetslösheten. Trots att vi hade hög tillväxt ökade inte sysselsättningsgraden. Trots att vi hade hög tillväxt ökade utanförskapet. Ni tryckte ut människor i förtidspension, sjukskrivning och arbetslöshet. Det var det som var resultatet av vänsterpolitiken.

Och där ser vi hur detta hänger ihop. Varför ökade förmögenhetskoncentrationen, varför steg toppinkomsterna så mycket och varför ökade inkomstspridningen så mycket? Jo, det berodde på att man tryckte ut människor från svensk ekonomi. Samtidigt ville man hålla uppe tillväxten med näringslivsvänliga åtgärder. Då tog man bort arvs- och gåvoskatten, då borrade man hål i 3:12-reglerna och då skapade man särskilda undantag för miljardärer.

Man tryckte ut människor med svag ställning på arbetsmarknaden i bidragssystem, och man borrade hål i skattesystemet för att underlätta för de allra rikaste. Det var ju det som var den politik som Ulla Andersson, Göran Persson och Bosse Ringholm förde. Det var det som var kärnan i politiken, och det var därför klyftorna ökade.

Anf. 60 ULLA ANDERSSON (V) replik:

Herr talman! Jag konstaterar att Anders Borg inte med ett enda ord har sagt vad han själv vill göra. Han svarar över huvud taget inte på mina frågor.

Under din tid har personaltätheten i välfärden minskat. Det är färre anställda som arbetar i äldreomsorgen i dag. Det är större barngrupper i förskolan, det är större barngrupper på fritis och antalet platser på äldreboenden har minskat samtidigt som antalet äldre har blivit större. Kvin-

nor blir sjuka men får inte ens sjukskriva sig för att du har förstört sjukförsäkringen.

Vill du någonting över huvud taget mer än att sänka skatten? Ärligt talat tror inte jag det, och det är därför du står här och pratar om det som hände för åtta år sedan med en helt annan beskrivning än hur det var.

Under din tid har inkomstskillnaderna mellan kvinnor och män ökat med 50 procent, Anders Borg. Ökningen av den relativa fattigdomen har gått fem gånger snabbare. Vi kan hålla på så här hur länge som helst. Men det är faktiskt så att ojämlikheten breder ut sig, att vi sjunker i jämlikhetsligan och att antalet anställda i välfärden har minskat kraftigt.

Enligt Konjunkturinstitutet behöver vi ungefär 120 miljarder i välfärden för att klara dagens kvalitet och klara överskotts målet. Du tror att höjd skatt på snus ska vara räddningen på det. Det är att blunda för verkligheten totalt.

Men det är ju så: När du inte får prata om sänkta skatter har inte du någon politik. Sänkta skatter är i din värld lösningen på allt. Det är lösningen på arbetslösheten, på ökade inkomstskillnader mellan kvinnor och män, på landsbygdens framtid, på kulturpolitiken och allt.

Och nu kan du helt plötsligt inte säga att du vill sänka skatten, för du vet att det inte är det svenska folket efterfrågar. Svenska folket vill ha fler i arbete, ökad jämlikhet och en bättre välfärd med fler anställda. Det får de med Vänsterpartiets politik. Vi vill ha solidaritet och omtanke i stället för girighet.

Anf. 61 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Under den här regeringen har vi alltså fått fler anställda i den skattefinansierade välfärden. Vi har alltså höjt inkomsterna för vanliga människor mer än i andra länder. Vi har kunnat investera i skola, äldreomsorg och sjukvård.

Men nu vill jag komma tillbaka till huvudfrågan: Varför leder alltid vänsterpolitik till ökade orättvisor? Vi vet ju att det är på det sättet.

Låt oss bara konstatera vad som hänt under de här åren. Finanspolitiska rådet säger att trots den värsta krisen sedan depressionen har inkomstskillnaderna inte ökat. Vi har alltså en mindre andel hushåll med socialbidrag i dag än vi hade, och vi har Europas lägsta andel hushåll med låg materiell standard.

Men hur var det under vänsteråren? Är det så svårt att acceptera? Det är bara att ta fram Gini-koefficienten. Den ökade från 0,23 till 0,30 under vänsteråren. Förmögenhetskoncentrationen tilltog kraftigt. Samtidigt såg vi att toppinkomsterna ökade kraftigt. Av hela ökningen av toppinkomsterna ligger mellan 80 och 90 under vänsteråren – 80–90 procent under Ulla Anderssons politik.

Kan man inte erkänna hur det var? Man borrade hål i förmögenhetsskatten så att miljardärerna undantogs. Man hade en godtycklig förmögenhetsskatt som slog mot vanliga pensionärer men som de allra rikaste undvek. Man tog själv bort arvs- och gåvoskatten – det var explicit Vänsterpartiets val. Göran Persson har klagat på att han lät Lars Ohly välja mellan förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatten. Då valde Lars Ohly och Ulla Andersson att ta bort arvs- och gåvoskatten eftersom de ansåg att det var mest prioriterat.

Sedan trycker man ut människor från arbetsmarknaden. Man tar bort arvs- och gåvoskatten, borrar hål i förmögenhetsskatten och trycker ut människor från arbetsmarknaden. Man trycker ut människor från arbetsmarknaden och trycker in människor i åtgärdsprogram. Hur kan det leda till något annat än ökade skillnader?

Det är därför en vänsterpolitik med Miljöpartiet, Feministiskt initiativ och Socialdemokraterna skulle leda till ökade ekonomiska orättvisor. Det vore väl bättre om Ulla Andersson för en gångs skull erkände att det är det som är resultatet av vänsterpolitik.

(Applåder)

Anf. 62 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! När det inte går så bra med ens egna politiska argument och när man inte lyckas bemöta motståndarnas argument och få opinionen med sig, då kan man alltid hitta på argument som man kan försöka bemöta och slåss mot väderkvarnar i stället. Det är det som Anders Borg ägnar sig åt under sina minuter i talarstolen.

Jag vill rätta några av de felaktigheter som Anders Borg sade när han var uppe i talarstolen.

Till att börja med är Miljöpartiet varken ett högerparti eller ett vänsterparti, utan vi är ett grönt parti. Vi har samarbetat åt både höger och vänster runt om i landet och även med den borgerliga regeringen när det gäller arbetskraftsinvandring och migrationspolitik. Vi vill gärna fortsätta jobba över blockgränserna även i framtiden, så där kan Anders Borg vara lugn.

När det gäller arbetstidsförkortning välkomnar jag Anders Borg att titta efter i vår budget vad det är för förslag vi driver där. Det handlar om en halv miljard per år för att ge kvinnor inom äldreomsorgen det som män inom industrin har haft länge, nämligen en möjlighet att gå ned i arbetstid om man så väljer. Varför tycker Anders Borg att det är så förkastligt att kvinnor ska ha samma möjligheter som män i industrin? Det handlar alltså om en halv miljard per år, inte om de hundratals miljarder som Anders Borg slänger sig med utan att ha något som helst belägg för de siffrorna. Det är också ett desperat försök att hantera opinionen.

När det gäller ekonomisk utveckling och tillväxt, som Anders Borg hela tiden angriper oss för, handlar det om att vi vill ha bredare mått för hur man mäter ekonomisk utveckling vid sidan av bnp. Det är någonting som vi uppenbarligen delar med den sittande regeringen eftersom ni har gett ett direktiv till utredare att komma med nya mått för hur man kan mäta välbefinnande och välmående vid sidan av bnp.

På alla de punkterna är alltså Anders Borg ute och cyklar. Jag förstår, Anders Borg, att du är desperat eftersom opinionsläget ser ut som det gör, inte minst nu efter EU-valet. Jag förstår att du griper efter halmstrån för att försöka vända opinionssiffrorna.

Men snälla Anders Borg, kan du inte hålla dig till den konkreta politiken? Kan du inte titta på de förslag som vi faktiskt har i våra budgetar och sedan försöka bemöta dem i stället för att hitta på politik? Det känns inte seriöst av Sveriges finansminister.

Anf. 63 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! På många sätt personifierar Per Bolund Miljöpartiets irrationella och vilseledande politik.

Det är väl alldeles uppenbart att den är vänsterbaserad. Man vill göra en skattechock på hela energiskatteområdet, där man utöver Socialdemokraternas mycket omfattande skattehöjningar lägger skattehöjningsförslag på 16–17 miljarder. Det skulle slå massivt mot exportföretagen och mot alla som bor på landsbygden och är beroende av transporter.

Miljöpartiet vill snabbavveckla kärnkraften. De expertbedömningar som finns av den politiken talar om elprishöjningar på 15–30 procent. Vem som helst kan väl räkna ut vad som händer med basindustrin om man lägger på elprishöjningar på 15–30 procent.

När det gäller infrastrukturen säger Miljöpartiet nej till Förbifarten och Östlig förbindelse. Man avvisar infrastrukturinvesteringar på 25–30 miljarder helt lättvindigt. Miljardbelopp skulle vara förlösade på den politik som Miljöpartiet bedriver.

Och man vill tillsammans med Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ genomföra arbetstidsförkortning. Man vill alltså att människor ska arbeta mindre i det här landet. Det är en helt absurd politik. Kostnaden för detta har ju beräknats mycket noggrant av till exempel KI, och den landar på 120–200 miljarder kronor.

Varför inte erkänna detta för svenska folket? Med Miljöpartiets nolltillväxt blir det fallande pensioner, sämre skatteintäkter till kommunerna och färre människor som arbetar.

Var det någonting som var fel i det jag sade på de punkterna, alltså skattechocken, kärnkraften och infrastrukturen? Jag vore den förste att bli glad om Per Bolund kunde berätta att Miljöpartiet har frånträtt sin skattechock, är för en fortsatt kärnkraftsdrift och inte tänker sig att stoppa Förbifarten och Östlig förbindelse. Men det är kärnan i er politik. Varför låtsas? Ni är ett vänsterparti!

Anf. 64 PER BOLUND (MP) replik:

Herr talman! Nej, Anders Borg, där kan jag också rätta dig i dina felaktiga slutsatser.

Kärnan i vår politik är att modernisera Sverige, att bygga ett Sverige som går bort från beroendet av fossila bränslen och att effektivisera vår resursanvändning.

De investeringar som vi föreslår går långt utöver det regeringen föreslår, till exempel när det gäller infrastrukturen – *långt* utöver det regeringen föreslår, totalt sett. Men det låtsas inte Anders Borg om, för det passar inte in i hans bild. Han vill lura väljarna och skrämmas med att det kommer att bli katastrof om inte Anders Borg får sitta kvar som finansminister, för det är tydligen det enda som skulle garantera en säker färd för Sverige framöver.

Jag förstår, Anders Borg, att det finns en desperation i dina ögon. Jag förstår att du höjer rösten och gärna vill försöka skrämmas. Men jag tycker att vi av respekt för väljarna ska diskutera varandras sakpolitik och de konkreta åtgärder som vi föreslår.

Jag har varit tydlig med vad det är vi föreslår. Vi föreslår en satsning på att kunna förkorta arbetstiden för dem som jobbar inom äldreomsor-

gen för att de ska ha en rimlig möjlighet att jobba ända fram till pensionen och inte slitas ut som de gör nu för tiden med regeringens politik.

Miljöpartiet vill höja miljöskatter – grattis, Anders Borg, till att ha upptäckt det! Det har vi velat ända sedan vi bildades för 30 år sedan, så det är nog ingen överraskning för någon – utom möjligtvis för Anders Borg.

Jag är bekymrad över att finansministern inte talar om sin egen politik över huvud taget. Han ägnar sig bara åt att kritisera oppositionens politik. Det tycker inte jag är ansvarsfullt när man är finansminister och har ansvar för att leda landet framåt.

Det är ett bekymmer att Anders Borgs prognoser för ekonomin skiljer sig väsentligt från prognoserna från de expertmyndigheter som tittar på samma frågor. Konjunkturinstitutet delar inte finansministerns bedömningar. Det vi ser nu är att finansministern drar till med optimistiska prognoser – sådana som han gjorde för ett år sedan och sedan var tvungen att gå tillbaka och rätta för att de inte stämde. Det var för att kunna ha en expansiv politik när det gäller att sänka skatterna. Det var det som var agendan då.

Det här är antagligen, i alla fall som opinionen ser ut i dag, Anders Borgs sista debatt som finansminister. Jag vill ge Anders Borg en chans att avsluta med värdighet, att ägna sin sista replik åt att tala lite grann om sin egen politik.

Vad är det för reformer ni föreslår? Vad är det ni vill ge för besked till väljarna i valet?

Anf. 65 Finansminister ANDERS BORG (M) replik:

Herr talman! Jag måste säga att jag blir beklämd över den vilseledande och ansvarslösa hållning som Per Bolund har.

Det är tre frågor som jag väcker. Det är alltså en skattechock mot vår exportindustri, mot landsbygden och mot transportsektorn, det är en snabbavveckling av kärnkraften och det är ett nej till Förbifarten och Östlig förbindelse, vilket stoppar viktig infrastruktur i Stockholmsregionen. Till på köpet vill man tillsammans med Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ genomföra en kraftig arbetstidsförkortning.

Det här är de förslag som Per Bolund har i sina riksdagsmotioner. Det är det man säger på Miljöpartiets partikongresser. Inte på en enda punkt kan han säga att det jag säger inte stämmer, utan det är naturligtvis så att det här är en politik som leder till nolltillväxt.

Det är målet för Miljöpartiet: att skapa ett stagnerande samhälle som står still. Vi kan väl åtminstone vara eniga om vad det betyder för väljarna. Då sjunker pensionerna. På tio år handlar det om 15 procents nedgång av pensionerna. Då får vi tiotals miljarder mindre till välfärden i kommunerna, och då får vi tusentals färre på arbetsmarknaden. Det är det som är kärnan i er nolltillväxtpolitik: att få stopp på Sverige och därigenom slå sönder den konkurrenskraft vi har.

Det är en logisk politik. Hur ska man kunna minska exporten om man inte försämrar förutsättningarna för exportföretagen? Det är logiskt om det är som är ambitionen.

Nej, Per Bolund står för en vilseledande, ansvarslös vänsterpolitik. Det vore ärligare och vettigare om han sade: Vi vill tillsammans med Fe-

ministiskt initiativ, Vänsterpartiet och Socialdemokraterna bilda en regering för att stoppa tillväxten i Sverige, för vi vill ha nolltillväxt.

Det är den ärliga politiken som Per Bolund tror på.
(Applåder)

Anf. 66 LEIF JAKOBSSON (S):

Herr talman! Detta blir den sista skattedebatten och den sista debatten över huvud taget den här mandatperioden. Det kan bli ganska passande att det blir en skattedebatt, för det är ofta på detta område som de stora stridsfrågorna i kammaren har funnits. Vem minns inte höstens stora fajt när Alliansen kämpade med näbbar och klor för att försöka genomdriva ytterligare en skattesänkning, riktad till dem med de högsta inkomsterna?

Den striden bidrog på ett pedagogiskt sätt till att svenska folket tydligt såg skillnaden. Man röstade ned socialdemokratiska förslag om att förbättra skolan och om fler lärare. Man röstade ned socialdemokratiska förslag om fler händer i vården och att stäkra sjukvården. I stället slogs Alliansens förkämpar för ytterligare en skattesänkning.

Det är väl egentligen där vattendelaren i svensk politik står. Detta kommer att spela en viktig roll i valrörelsen.

Jag tänkte använda tiden åt att se lite bakåt. Man ska ju också tala om framtiden, men när det gäller Alliansens politik har vi den här förmidagen fått veta att det inte finns några som helst svar om vad man tänker sig framåt, utan man pratar bara bakåt. Låt oss alltså se vad som har hänt.

När man har distans till de åtta alliansåren kommer nog domen över den förda ekonomiska politiken och skattepolitiken att bli hård. Man har gått från ett överskott på 65 miljarder till ett underskott på 90 miljarder samtidigt som man har höjt arbetslösheten från 6 till 8 procent och tredubblat långtidsarbetslösheten.

Vad är det som har varit drivkraften? Det blir tydligt när man kan se det i backspegeln. Det är bara en enda paroll: Sänk skatterna! Det är bara detta som har varit drivkraften, fast på ett lite smartare sätt än när Bo Lundgren gick i väggen. Det har handlat om att hitta ett problem och sedan hitta på en skattesänkning som ska lösa problemet, och så klär man in skattesänkarpolitiken, undermineringen av vår gemensamma sektor, och kör vidare.

Se bara på vad det handlar om: jobbskatteavdraget. Skattesänkningarna kläddes där i termer av att detta skulle vara en pedagogisk fitness så att arbetslösa skulle ta sig i kragen och söka de jobb som inte finns. Vi vet alla vad resultatet blev. Efter det fjärde jobbskatteavdraget och när det femte skulle införas, när väl Sverigedemokraterna gav klartecken till Alliansen att införa det, var det inte jobb som det handlade om längre, utan det var konsumtionsstimulanser, där pensionärer och arbetslösa skulle hållas utanför.

Detta med krogmomsen var kanske en skattesänkning som vissa väljargrupper tycker är bra, men den kläs i ord av jobsatsningar. Här har vi fått väldigt klart för oss vad det handlar om och vad resultatet är. Lars Calmfors säger att det sannolikt inte har ökat den totala sysselsättningen, utan man tränger undan jobb i andra sektorer. Lars Jonung säger att det är ett branschstöd till en bransch som inte är i kris. Sänkningen kostar mycket i form av förlorade skatteintäkter.

Prot. 2013/14:132
26 juni

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter 2014*

De sänkta ungdomsarbetsgivaravgifterna kläddes också i något slags sysselsättnings- och arbetsmarknadskläder. Där säger forskare vid IFAU: Det är väl den konventionella visdomen inom forskningen att den här typen av sänkningar är ett svagt instrument för att påverka sysselsättningen. Anders Forslund, professor vid Uppsala universitet och vid IFAU, säger att det är ungefär samma andel ungdomar som jobbar före och efter reformen. Det kan tydas på att de flesta av de jobb som vi ser efter halveringen av arbetsgivaravgiften skulle vi ha sett ändå.

Så här kan man fortsätta med alla de expertgenomgångar av de förmenta jobsatsningarna som har gjorts. De har varit ineffektiva, och i den mån de över huvud taget har bidragit med något har det varit fruktansvärt dyrt: 1,4 miljoner per jobb. Som Malmöbo kommer jag ihåg diskussionen om varvsstödet, som låg på ungefär samma nivå.

Därtill kan vi sedan lägga sänkningen av bolagsskatten, som också skulle leda till jobb men i huvudsak har inneburit att de stora bankerna har fått kraftigt ökade vinster, men ingen sysselsättningsökning har skett i de storbolag som har fått del av den, tvärtom. Därutöver skulle den finansieras med intäkter från välfärdsbolagen som skulle börja betala skatt, men det kommer, har vi i skatteutskottet senast nu på morgonen fått klart för oss, inte att ske.

Vad är då summan av alla dessa skattesänkningar som har klätts i ord av jobsatsning? Resultatet är att Sverige har gått från 6 till 8 procents arbetslöshet. 140 miljarder i skattesänkningar, som huvudsakligen har motiverats med att de skulle skapa arbeten, har betytt att vi har gått från 6 till 8 procents arbetslöshet. Långtidsarbetslösheten i Sverige har tredubbats.

Då borde varenda sunt tänkande människa säga: Detta fungerar inte. Stopp och belägg, vi måste göra något annat! Men självklart var motivet inte från början att skapa jobb. Motivet var ju att sänka skatterna, den dröm Moderaterna har närt i så många årtionden. Nu fick man göra det klätt i andra ord. Det får man väl gratulera Moderaterna till. Jag måste säga att jag är väldigt konfunderad över hur Centern, Kristdemokraterna och Folkpartiet har kunnat medverka till denna politik.

Det vi nu står inför är alltså en regering som har tömt ut sina resurser. Man presenterar ingenting för riksdagen om hur man ska lösa framtidens problem. Det vi vet är att den offentliga sektorn behöver ungefär 120 miljarder till de närmaste åren för att vi ska kunna bibehålla den välfärd vi har. Svaret är: Chockhøj snusskatten! Det är vad vi har hört och sett.

Man är vid vägs ände, men ändå, när moderater samlas till stämma är det nya program med nya skattesänkningar på 30–40 miljarder, det sjätte jobbskatteavdraget och annat. Värnskaften – oj, vad ni i Folkpartiet har väntat på att få avskaffa den! Det säger sig självt att den här politiken bara kommer att leda till en sämre gemensam sektor och färre jobb.

Vi socialdemokrater säger att det är stopp för skattesänkningar. Vi återtar en hel del av de ineffektiva sänkningar som har genomförts: krogmomsen, arbetsgivaravgiften och så vidare. Vi trappar av jobbskatteavdraget för dem som tjänar mest. Det finns flera andra intäktsförslag som tillsammans nu är 32 miljarder som vi ska använda för att satsa offensivt. Om de 32 miljarderna inte räcker är vi inte rädda för att höja fler skatter eller för andra intäktsförslag.

A och O är att vi måste börja satsa på framtiden. Det handlar om att investera i våra barns utbildning, bygga bostäder, se till att forskningen utvecklas och stödja företagen i deras exportsatsningar. Det finns en lång rad åtgärder i det socialdemokratiska budgetförslaget som handlar om framtidstro och om att investera i framtiden, att investera för våra barn. Där kommer vi att vara väldigt tydliga.

Vi kommer också att trappa upp kampen mot skattefusk och illojal konkurrens. En socialdemokratisk regering kommer väldigt snabbt att se till att F-skatten förändras på ett sådant sätt att man måste ha mer än en uppdragsgivare. I dag tvingas flygvärdinnor, kvinnor i hemtjänst och alla andra att bli ofrivilliga F-skattare. Det är en fullständigt oacceptabel utveckling.

Vi kommer att se till att utländska företag får en plikt att anmäla till Skatteverket omedelbart om de ska operera på svensk mark. Vi skulle helst se att det blir ett krav på att man har en svensk F-skattsedel. Månadsrapportering kommer att införas. ROT-fusket kommer att sättas åt. Personalliggare kommer att införas. Och huvudentreprenörsansvaret kommer att lagstadgas. Detta kommer att ske väldigt snabbt för att vi ska få en sund konkurrens i vårt näringsliv och tryggare anställningar för de människor som arbetar.

Det finns ett slitet uttryck som lyder: Vi lever i en globaliserad värld. Ja, det gör vi. Och är det någonting som verkligen är globaliserat är det skatteflykten. Här måste Sverige ta på sig ledartröjan på ett helt annat sätt. Regeringen har haft en laid-back-inställning under de här åren. När resten av världen faktiskt rustar för att ta kampen mot skatteparadisen och allt det andra har vi sett ett Sverige som inte alls finns med.

Vi vill se ett Sverige som går i bräsch, inte sitter i sista vagnen i tåget. Det handlar bland annat om de skattepengar som används i välfärden, via privata riskkapitalbolag. Om de över huvud taget ska kunna få några vinster ska de skattas i Sverige och inte i skatteparadis.

I inledningen var jag mycket kritisk mot den förda skattepolitiken. Det står jag verkligen för. Men, herr talman, så här i den sista debatten måste jag passa på att framföra mitt tack till utskottets ordförande Henrik von Sydow, som nu lämnar riksdagen. Han har på ett mycket professionellt sätt företrätt denna usla skattepolitik. Det ska han ha all heder av.
(Applåder)

Anf. 67 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Nu har vi lyssnat på Leif Jakobsson, som har orerat om alla skattesänkningar sedan 2006. Man kunde nästan tro att man var på någon stand-up-föreläsning i det här sammanhanget. I sin politik behåller han nämligen 90 procent av alla de skattesänkningar som han så våldsam har stått och ondgjort sig över.

Jag ska inte ta upp mer i det ämnet. Jag vet inte om Leif Jakobsson lyssnade till mitt anförande, där jag beskrev skillnaden mellan 2006 och i dag. År 2006 hade vi högkonjunktur. Vi hade ett betydligt högre skattetryck. Vi hade nästan dubbelt så många i fattigdom som vi har i dag. Vi har alltså nästan halverat fattigdomen sedan 2006, trots ditt orerande om de skattesänkningar som är gjorda, Leif Jakobsson.

Jag skulle i stället vilja säga att det är tack vare de skattesänkningar som är gjorda. Tack vare den dynamik vi har i ekonomin i dag har vi i

stort sett lyckats halvera fattigdomen i vårt land sedan 2006. Vi är bäst. Vi har den lägsta fattigdomen i hela EU.

Socialdemokraternas politik, åtminstone om man läser era statuter, går mycket ut på att man ska försöka minska fattigdomen. Men kan du, Leif Jakobsson, på ett enkelt och förnuftigt sätt förklara: Hur kan det vara så att Alliansens förda politik har lyckats halvera den fattigdom som du satt och administrerade 2006?

Anf. 68 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att det viktigaste att hålla i minnet, Anders Sellström, när man jämför 2006 och i dag är att arbetslösheten var 6 procent 2006 och att den är 8 procent i dag. Det är den riktigt stora skillnaden. Så är det efter 140 miljarder av skattesänkningar, som påstods skulle minska arbetslösheten.

Ja, jag har lyssnat på debatten här under förmiddagen. Det är inte bara Anders Sellström, utan flera borgerliga ledamöter, som har talat om vilket himmelrike Sverige har blivit under de här åtta åren. Det är nästan så att Nordkorea rodnar. Jämlikheten har ökat och klyftorna har minskat och så vidare.

Jag skulle nästan kunna städsla någon av er i vår valrörelse. Om ni tänker använda det där siffertricksandet och använda statistiken på det där sättet och prata till väljarna på det sättet kommer ni att verka för att det blir en annan regering. Människor känner nämligen inte igen sig i det ni säger. Det är alldeles uppenbart.

Vi ser det runt omkring oss. Människor oroar sig över de ökade klyftorna. Människor tycker att det är fruktansvärt jobbigt att till exempel barn inte klarar sin utbildning. Skolresultaten sjunker år för år. Alla förstår att om man satsar mer på skolan och ger bättre förutsättningar för skolan kommer barnen i mycket större utsträckning att klara sig. Men i stället har ni sänkt skatterna och konsumerat upp detta, och så får nästa generation klara sig själv.

Är det någonting som lägger grunden för fattigdom är det en skola som inte fungerar, och det är vad ni har åstadkommit.

Anf. 69 ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik:

Herr talman! Leif Jakobsson verkar ha oerhört svårt att ta ordet fattigdom i sin mun. Det är oerhört jobbigt att erkänna och tycka att det är bra att vi nästan har halverat fattigdomen sedan 2006 i vårt land. Det är ju det vi är ute efter. Vi har en politik för att bekämpa fattigdom, inte rikedom, som Leif Jakobsson verkar lägga allt krut på.

Är det inte detta som är viktigt i socialdemokratisk politik: att bekämpa och minska fattigdomen?

Det är självklart att vi inte är nöjda med att 1,3 procent av Sveriges medborgare fortfarande lever i fattigdom, men vi har lyckats halvera fattigdomen sedan 2006. Är det jobbigt, Leif Jakobsson? Är det jobbigt för Socialdemokraterna att ta in fakta och att inte hänvisa till siffertricksande?

Det här är sant, Leif Jakobsson. Vi har lyckats minska fattigdomen – vi har nästan halverat den – sedan 2006. Kan inte socialdemokrater och Leif Jakobsson erkänna detta? Jag undrar om de kan säga: Ja, med den

förda ekonomiska politiken har man faktiskt lyckats med att minska fattigdomen i vårt land.

Självklart har vi mer att göra. Vi vill få bort all fattigdom. Det är det som är målet. Man lyckades inte med socialdemokratisk politik, men vi har med allianspolitik lyckats närma oss det målet. Är det så svårt att ta de orden i sin mun? Jag undrar om man kan säga: Tack, Alliansen! Ni är med och hjälper till att nå ett mål som vi socialdemokrater många gånger kämpar för och använder i vår retorik när vi jobbar med politik. Är det så svårt, Leif Jakobsson?
(Applåder)

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter 2014*

Anf. 70 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Jag tycker att Anders Sellström ska åka runt och berätta för landets arbetslösa att de har fått det väldigt mycket bättre när det i själva verket är så att ytterst få arbetslösa har en arbetslöshetsförsäkring som duger. Den är bland de sämsta vi har i hela västvärlden och i OECD-världen.

Jag som har mycket att göra med Danmark kan också säga att det danskarna är mest rädda för när de jobbar i Sverige är att de ska behöva råka ut för nödhjälpen, som de kallar den svenska a-kassan.

Människor har blivit utförsäkrade ur sjukförsäkringen. Arbetslösa och sjuka tvingas gå till socialtjänsten, vända ut och in på sina liv, sälja sina hus och bilar, dra upp ungarna med rötterna, flytta till ett annat område, byta skola och allt det där.

Ja, åk omkring och påstå att fattigdomen har minskat i Sverige, Anders Sellström!

Jag sade i mitt inledningsanförande att det är något som är fullständigt obegripligt för mig. Moderater har drivit igenom sin våta dröm om stora skattesänkningar. Men ni kristdemokrater, som ändå någonstans har stått för anständighet och värdighet när det har gällt att ta hand om människor som behöver stöd och solidaritet, har medverkat till det. Det kommer inte att hjälpa er i den här valrörelsen.
(Applåder)

Anf. 71 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Skälet till att vi stöder den här politiken är precis det som Anders Sellström sade – att vi har nått en lägre fattigdomsnivå. Det är inte så att vi reser runt och träffar olika personer, utan det är Statistiska centralbyråns insamlare som konstaterar detta. Och det finns andra mått på fördelningspolitiken som – möjligen överraskande – visar att den har varit väldigt framgångsrik under de här åren.

Jag begärde egentligen ordet för att jag tycker att Leif Jakobsson och Socialdemokraterna ägnar sig åt hyckleri i fråga om skattepolitiken.

Alliansen beslutade om det första jobbskatteavdraget 2006. Då var Socialdemokraterna förbittrade. Vi beslutade om det andra jobbskatteavdraget 2007. Socialdemokraterna accepterade då det första men var förbittrade över det andra. Vi beslutade om det tredje jobbskatteavdraget 2008. Socialdemokraterna accepterade då det första och det andra men var förbittrade över det tredje. Vi beslutade om det fjärde jobbskatteavdraget 2009. Socialdemokraterna accepterade då det första, det andra och det tredje men var förbittrade över det fjärde. Vi beslutade om ett femte

jobbskatteavdrag. Då accepterade Socialdemokraterna det första, det andra, det tredje, det fjärde och det femte.

Varje gång Socialdemokraterna haft denna fråga uppe har de sagt nej, nej, nej ända tills de har sagt ja, ställt sig bakom det och haft med det i sina budgetalternativ.

Jag tycker att det är mycket viktigt att understryka att ni i själva verket står bakom en mycket stor del av Alliansens skattepolitik med lägre skatter. Ni har inte försökt ändra på detta i era budgetalternativ alltför som tiden har gått.

Anf. 72 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Jag önskar verkligen Carl B Hamilton lycka till med att i valrörelsen berätta för svenska folket att deras stora upplevelse och känsla av att klyftorna har ökat och skillnaderna blivit större i vårt land är fel därför att SCB har annan statistik. Good luck, säger jag bara.

Vi har inte accepterat några jobbskatteavdrag, Carl B Hamilton. Vi är fortfarande förbittrade över jobbskatteavdrag ett till fem. Vi kommer att hantera det på följande sätt: Det som utmärker jobbskatteavdraget jämfört med en vanlig skattesänkning, som en socialdemokratisk regering kanske hade genomfört efter 2006, är att jobbskatteavdraget bara gick till vissa. Det gick inte till pensionärerna, det gick inte till sjuka, det gick inte till arbetslösa och det gick inte till föräldralediga.

Det kommer vi bit för bit att rätta till. Därutöver tycker vi att det är orimligt att ge skattesänkningar till människor som tjänar så bra som du och jag, Carl B Hamilton. Därför trappar vi ned jobbskatteavdraget för dem som tjänar mest. Och när det inte finns någon skillnad kvar är vi tillbaka till det vi ska ha i vårt land: *en* skattetabell. Då finns det inget jobbskatteavdrag. Men det blir lägre inkomstskatt – det kommer vi att jobba med.

Som jag sade tidigare kommer vi att redovisa vad vi behöver för de framtidsinvesteringar vi vill göra. Vi har redovisat 32 miljarder. Det kan komma att bli mer, och då kommer vi att redovisa det.

Anf. 73 CARL B HAMILTON (FP) replik:

Herr talman! Den här regeringen har sänkt skatten för pensionärer med sammanlagt ungefär 16 miljarder kronor – 16 miljarder. På den tiden då Socialdemokraterna styrde landet sänktes aldrig skatten särskilt för pensionärer, men det har den gjort under alliansregeringen.

I det första steg ni nu talar om rör det sig, om jag minns rätt, om 1 ½ miljard, Leif Jakobsson. De skattesänkningar för pensionärer som Alliansen har genomfört har en helt annan storleksordning än de som ni talar om.

Det sista steget i ert skatteprogram för pensionärer villkoras dessutom av att ni når målet att ha EU:s lägsta arbetslöshet. Jag tror inte att er politik kommer att leda till det. Ni har Österrike som ett föregångsland, men den politik som lett till EU:s lägsta arbetslöshet i Österrike avvisar ni i Sverige.

Ni är inte för lärlingsutbildningar. Ni är inte för att man som ungdom inte nödvändigtvis måste ha en gymnasieutbildning som leder till högskolebehörighet. Ni är inte för att man har lärlingslöner som är låga och ingångslöner för unga på arbetsmarknaden. Den politik som ni för, disku-

terar och företrädare är en helt annan än den som har lett till EU:s lägsta arbetslöshet i Österrike.

Ni kommer aldrig att nå det målet. Om ni har det upplägget kommer pensionärerna aldrig att få den likabehandling som ni eftersträvar.

Anf. 74 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Det här är ganska intressant. Carl B Hamilton säger att skatterna inte sänktes särskilt eller speciellt för pensionärer under den socialdemokratiska regeringstiden. Nej, det är klart – vi hade ju inte skapat en klyfta. När vi sänkte skatterna gjorde vi det för alla. Det fanns ingen klyfta att jobba med då, för vi hade *en* skattetabell. Det är rättvist och rimligt för vårt land.

De borgerligas omsorg om socialdemokratiska sysselsättnings- och arbetslöshetsmål är alltid hjärtskärande. Vi har gjort det förr. Vi gick från 8 till 4 procents arbetslöshet. Vi tog oss dit, och vi kommer att göra det igen. Carl B Hamilton oroar sig och tror att vi inte kommer att klara av det.

Finns det inte något krav på att man ska redovisa en egen politik för hur man ska komma till rätta med sysselsättningen om man representerar en majoritet som har styrt i åtta år, som har gått från 6 till 8 procents arbetslöshet och som har tredubblat långtidsarbetslösheten? Men det handlar bara om vår politik. Vi är dock glada att den står i centrum, för den kommer att fungera väldigt mycket bättre än den som har förts under de här tre åren.

Jag vill passa på att tacka Carl B Hamilton för de många trevliga replikskiften vi har haft under de här åren.

(Applåder)

Anf. 75 HENRIK VON SYDOW (M):

Herr talman! Jag vill gärna börja i ett annat tonläge än det som präglade Leif Jakobssons anförande. Jag vill tacka alla, både utskottets ledamöter och kansliet, för ett mycket bra arbete tillsammans.

Jag uppskattar Leif Jakobsson mycket som vice ordförande, men han behöver fortsatt träna på hur hans retorik och hans egen politik går ihop. Hans anförande präglades av ett utfall mot de skattereformer som har genomförts. Samtidigt accepterar Socialdemokraterna 90 procent av dessa skattereformer.

Det är möjligen ett uttryck för en vänsterradikalisering inom socialdemokratien. Det är uppenbart att det inte finns någon idé som utmanar mer än den enkla idén att vanligt folk ska få behålla mer i plånboken efter skatt. Det finns ingen idé som gör de olika vänsterparterna i denna kammare mer upprörda.

I övrigt tycker jag att det är en mycket spännande tid vi nu går till mötes. Det är valår och slutspurt. Skattepolitiken är en central del där, för den finansierar de utställda löftena och tydliggör och konkretiserar alternativen för väljarna.

Skattepolitiken berör som vi vet hushållen. Det är kostnader som når rakt in i vardagen och verkligheten. Det når varje familj. Jag tror att alla i skatteutskottet har en respekt för att skatter och skattelagstiftning är väldigt starka styrmedel, ibland till och med starkare än vi kan tro.

Vi har vid flera tillfällen pratat om hur väl fungerande skattesystem är avgörande för ett väl fungerande ekonomiskt system och ett finansiellt system. Jag behöver inte nämna länderna i södra Europa för att vi ska bli påmind om det. Att vi har rättvisa skatter som öppnar för fler jobb och ökad sysselsättning spelar en avgörande roll för vår konkurrenskraft.

Därtill är skattesystemets effektivitet, dess förtroende och legitimitet och människors lojalitet avgörande för hållbara offentliga finanser. Totalt uppgår våra skatteintäkter, vår skatteuppbörd, för att finansiera offentlig sektor till över 1 600 miljarder. Skatteintäkterna, skatteuppbörden, bedöms öka med 3 procent i år och med 5 procent per år mellan 2015 och 2017. Det är, rensat från inflation, 70 miljarder mer i jämförelse med 2006. Med fler skattebetalare och med fler i arbete ökar skatteintäkterna, ökar skatteuppbörden.

Vi vet att det inte bara är skatteintäkterna som ökar, utan det gör också svenska folkets vilja att göra rätt för sig. Drivkrafterna att betala skatt på rätt sätt ökar. Utskottet har vid flera tillfällen noterat undersökningar från Skatteverket som visar på markanta attitydförändringar hos svenska folket, där acceptansen för skattefusk, skatteflykt och skattebrottslighet minskar samtidigt som skattemoralen, viljan att göra rätt för sig, ökar hos svenska folket.

Andelen svenskar som tycker illa om vårt skattesystem minskar från 42 procent till 22 procent. På ungefär samma sätt ökar andelen som uppskattar och tycker bra om vårt skattesystem, om man jämför 2006 med 2012. Och – hör och häpna – den myndighet som svenska folket gillar allra mest är den fiskala myndigheten – det är Skatteverket. Skatteuppbörden ökar, och skattemoralen ökar också.

Det som trängs tillbaka och minskar är den svarta ekonomin. Det är förstas svårt att mäta, men tydliga indikationer just från Skatteverket visar på att den svarta ekonomin sammantaget är på väg att minska.

Det hänger i hyggligt stor utsträckning samman med flera politiska reformer: RUT- och ROT-avdragen, som inte bara har skapat sysselsättning utan också har stärkt vårt skattesystem, avskaffandet av förmögenhetsskatten, krav på kassaregister, krav på personalliggare, informationsutbytesavtal med skatteparadis, tilltäppta hål med begränsningar av möjligheten till ränteavdrag, kampen mot skattefusk och skatteflykt och också i detta sammanhang kontinuerligt ökade anslag till Skatteverkets kontroller. Det spelar roll för den mycket positiva utvecklingen, de starka trender som vi ser kopplade till svenska skattesystemet.

Vi får ofta beröm av andra som bedömer den svenska ekonomin för att vi i ordnad form har genomfört skattereformer utan stora underskott i statens finanser tillsammans med stora resursförstärkningar till välfärdens kärna, samtidigt som vi har bland Europas starkaste statsfinansier och – inte minst – den svenska statsskulden har minskat under en mycket tuff period. Sverige kommer starkare ur krisen än vad vi var när vi gick in i den.

Centralt i detta har varit investeringar i drivkrafter för arbete, som har bidragit till att sysselsättningen har ökat med omkring en kvarts miljon nya jobb. Vi har nu haft en lång period av låg inflation och låga räntor. Tillsammans med lägre inkomstskatter har det medfört att Sverige nu har en växande – inte krympande, som i många andra länder – medelklass. Vi har stigande reallöner i Sverige. Vi har sett historiska förstärkningar

av vanligt folks inkomster. Breda LO-grupper har i praktiken fått en månadslön extra per år. Det har under tuffa år bidragit till att hålla uppe efterfrågan i vår ekonomi.

De nyckelord, ledord, som har styrt skattepolitiken är sysselsättning, sammanhållning, konkurrenskraft, tillväxt, förtroende och legitimitet. Till detta ska nu också adderas skyddsvallar, vägen tillbaka till överskott. Vi blir ofta påmind om att det nya normala i den ekonomiska utvecklingen är kriserna, som återkommer. Vi ska möta nästa kris med överskott. För att göra det krävs det att vi säkrar finansieringen av den offentliga sektorn. Det föreslås också skattehöjningar, men inte på ett sätt som gör det mindre lönsamt att arbeta eller dyrare att anställa människor.

Det finns skäl att välkomna en debatt om skattepolitiken, om skattepolitikens inriktning. Mot Alliansens fyra partier står en alltmer vänster-tung opposition, som vill göra det som ser ut som ett klassiskt vänsterupplägg för att vinna valet: uppträda med stor retorik och ge sken av att lova allt till alla, samtidigt som det inte finns någon gemensam finansiering av förslagen. Det finns heller inga gemensamma förberedelser av förslagen.

Vänner! Jag tror att vi har provkört detta i Europa. Vi har sett det. Det är vänsterregeringar som går mot svåra utmaningar, som går mot kriser, underskott och löftesbrott. Vi ser det i Danmark, som Leif Jakobsson följer så nära, och vi ser det också i Frankrike. I Sverige ser vi nu en vänster där flankerna växer.

Om detta vill jag gärna åka runt och prata i valrörelsen, klargöra de förslag på ökade kostnader som läggs fram på riksdagens bord. Jag tycker att skatteutskottets yttrande är en utmärkt sammanställning över detta.

Socialdemokraterna vill öka kostnaderna för att arbeta och för att driva företag med omkring 30 miljarder. Kostnaden för att anställa unga ska öka. Momsen och kostnaden för delar av tjänstesektorn ska höjas. Det folkligt förankrade och uppskattade RUT-avdraget ska halveras – taket ska halveras – samtidigt som marginalskatterna på arbete ska upp till över 60 procent. OECD-områdets kanske högsta marginalskatter ska bli ännu högre. Det påminner en hel del om Frankrike, Hollandes skattehöjningar och vilka effekter de fått för den franska ekonomin.

Socialdemokraterna vill regera tillsammans med Vänsterpartiet och Miljöpartiet och möjligen också Feministiskt initiativ. Det betyder att till de 30 miljarder i kostnadsökningar för hushållen som Socialdemokraterna föreslår ska Miljöpartiets skattehöjningar läggas. Det handlar om – det är viktigt att tala om hela Sverige, utanför de stora städerna – höjda bensinskatter. Det handlar om lastbilsskatter. Det handlar om flygskatter som slår direkt mot svenska familjer. Det handlar om tiotals ytterligare miljarder i höjda energi- och transportskatter.

Till detta kommer Vänsterpartiet med förslag på kraftiga skattehöjningar för låg- och medelinkomsttagare, återinförd fastighetsskatt och ett helt avskaffat RUT-avdrag, vilket skulle slå enormt hårt mot en hemsektorsbransch där 80 procent av de anställda är kvinnor och 40 procent är utrikes födda. De skulle i praktiken pressa tillbaka många av de vita jobben till ett utanförskap, till en otrygghet och till ett arbete i den svarta ekonomin.

Socialdemokraterna vill inte berätta vilka eftergifter de är beredda att göra för att regera Sverige. Den som lägger en röst på Socialdemokrater-

na riskerar att också lägga en röst på Miljöpartiets bensinskatt höjningar och på Vänsterpartiets fastighetsskatter. Miljöpartiet och Vänsterpartiet växer på socialdemokratins bekostnad. Det är partier som stöder en politik som vill öka kostnaderna för alla hushåll och som kommer att öka kostnaderna för alla jobb.

Tro inte annat – vi vet att det är hushållen som kommer att betala priset! Också skatter och avgifter som ökar företagens kostnader gör att företagen antingen höjer sina priser eller sänker lönerna för de anställda genom sämre löneutveckling över tid. Höjd skatt på arbete ger mindre i plånboken för den som jobbar, oavsett om den ökade skatten ska betalas in av företagen eller av löntagaren.

Vi ser att de kostnader som läggs på jobb och företagande i huvudsak ökas för att finansiera ökade utgifter i transfereringssystemen. Konsekvensen av detta är att det blir mindre lönsamt att jobba och anställa och mer lönsamt att inte jobba. Urholkas arbetslinjen kan vi heller inte ta ansvar för finansieringen av offentlig sektor och välfärden. Vi kommer bara att komma i en situation där vi får administrera växande utgifter för bidragssystemen och ett större och större utanförskap.

Det, herr talman, tycker jag är helt fel vägval för Sverige. Rätt vägval är att peka som Alliansen, sätta upp ett mål att över fem miljoner människor ska ha ett jobb att gå till 2020. Vi kommer att fortsätta lägga reformförslag och pusselbitar för att nå det målet, samtidigt som vi värnar arbetslinjen och ansvarstagandet för finansieringen av offentlig sektor. Skattepolitiken ger drivkrafter för jobb och tar ansvar för finansieringen av offentlig sektor.

Mot detta står en alltmer vänstertung opposition utan ansvarstagande, utan arbetslinje och utan finansiering för utställda löften.

Men det finns en annan ordning för skattepolitiken, och det är den som styrs utifrån prioriteringar av sysselsättning, sammanhållning, skyddsvallar, tillväxt, konkurrenskraft och legitimitet. Det är det valet som svenska folket har att göra i höst.

(Applåder)

Anf. 76 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Henrik von Sydow hade anmält 12 minuter. Efter 11 minuter och 44 sekunder kom 14 sekunder med en redogörelse för Alliansens politik. Det som hände dessförinnan var något slags försök att gifta ihop olika partier, och en del finns inte ens i riksdagen. Det är ganska symptomatiskt för vad vi har hört tidigare under denna förmiddag inte minst från finansministerns sida, alltså att inte på något sätt tala om den politik som man vill gå till val på utan bara tala om andras politik.

Jag önskar er inte lycka till i valet. Men detta är ingen bra taktik. Väljare vill inte höra sådant, utan de vill höra vad man vill göra.

Jag ska återgå till den huvudsakliga frågan eftersom ni gick till val 2006 på att ni skulle minska utanförskapet och minska arbetslösheten. För detta har ni satsat 140 miljarder i skattesänkningar som på olika sätt skulle öka sysselsättningen och minska arbetslösheten. Efter dessa åtta år har arbetslösheten gått från 6 till 8 procent, och långtidsarbetslösheten har tredubblats. De flesta människor skulle nog säga att det inte var rätt väg. Det fungerade inte. Så måste ni själva också tänka på er kammare.

Vad ska ni göra nu då? Är det fler skattesänkningar som är metoden? Att bara utropa att man ska ha fem miljoner sysselsatta ett visst år funkar inte. Det måste till metoder och konkreta reformer. Vi har lagt fram massor av sådana förslag som har röstats ned i den här kammaren.

Efter 140 miljarder fungerar det inte. Vad ska ni göra i stället?

Anf. 77 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Riksdagens skatteutskott besöker återkommande OECD för att få perspektiv på den politik som förs. Då lyfter OECD fram att det som överraskar och som gör att Sverige sticker ut är att vi lyckas förena tillväxt med jämlikhet. Det som ligger bakom tillväxtsiffran är att vi nu har Europas allra högsta sysselsättningsgrad. Vi lyfts fram som ett gott exempel på just hur man under en tuff tid genomför strukturreformer som stärker ekonomin och gör att fler jobb skapas. Det bästa kvittot på de reformer som har genomförts är att det har blivit över en kvarts miljon fler nya jobb.

Att jag talar om den utmaning som finns från vänsterpartierna – Socialdemokraterna, Vänsterpartiet, Miljöpartiet och möjligen också Feministiskt initiativ – beror på att dessa reformer nu hotas. Det är tydligt.

En av de allra mest framgångsrika reformerna är RUT-avdraget. Jag vet att det finns ett motstånd mot det populära och uppskattade RUT-avdraget.

Jag besökte i början av året ett företag som skapar sysselsättning varje dag genom att anställa unga människor, inte sällan kvinnor och inte sällan utrikesfödda. Det företag som jag besökte är ett hemserviceföretag där 93 procent av de anställda är kvinnor och 70 procent är utrikesfödda; man har 40 olika nationaliteter. Det är ett stort hemserviceföretag. Man pekade på att konsekvenserna av Socialdemokraternas förslag att halvera RUT-avdraget kommer att minska efterfrågan på vit arbetskraft och på vita tjänster. Det kommer att leda till att människor får sägas upp och till att de som jobbar, om de inte sägs upp, kommer att få gå ned i arbetstid därför att efterfrågan på vita tjänster minskar. Det är en direkt jobbförstörande politik. Varför vill Socialdemokraterna på ett generellt plan gå till val på att lägga krokben på en bransch där 80 procent av dem som är anställda är kvinnor och 40 procent är utrikesfödda?

Anf. 78 LEIF JAKOBSSON (S) replik:

Herr talman! Ineffektiva åtgärder som sänkningen av krogmomsen och sänkningen av arbetsgivaravgiften för ungdomar ska vi inte fortsätta med. Vi ska använda dessa pengar effektivare och bättre och se till att fler kommer i arbete. Man kan göra en bra jämförelse. Sänkningen av krogmomsen ger kanske 4 000 jobb. För dessa pengar kan vi anställa 10 000 lärare. Jag tycker att det är en ganska enkel frågeställning. Det är på det sättet vi måste gå fram.

Det som oroar mig ordentligt är hur självbilden av Sverige har förändrats under dessa år. Henrik von Sydow hänvisar till OECD och så vidare, och finansministern brukar säga att vi inte har det som Spanien och Grekland. Sverige har under decennier faktiskt utmärkt sig när det gäller sysselsättning, jämlikhet och att jobba bort klyftor. Det har inte varit fråga om att vi har varit medelmåttor, som vi är nu när det gäller arbetslösheten, att vi har varit på den sämre halvan, som när det gäller

ungdomsarbetslösheten, eller att vi har varit allra värst, som när det gäller PISA-resultaten där det framför allt handlar om att skolresultaten skiljer sig alltmer mellan de elever som har bra förutsättningar och de elever som inte har det. I Sverige har vi varit vana vid att vara jämlikhetens förespråkare och vara först med detta.

Nu försöker Henrik von Sydow och regeringen på något sätt säga att vi i alla fall inte är sämst utan i mitten. Men för oss socialdemokrater räcker inte det. Vi ska toppa denna typ av benchmarking när det gäller sysselsättning och jämlikhet.

Anf. 79 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Då får Leif Jakobsson svara på vilket samhälle som är en bättre förebild när det kommer till att lyckas förena ekonomisk jämlikhet med tillväxt. Vilket annat land är det? Var finns det? Det vore intressant om Leif Jakobsson fick möjlighet att svara på just den frågan.

Om han bryr sig och är angelägen om att behålla ekonomisk jämlikhet och behålla människor kvar på arbetsmarknaden i vita jobb, varför lägger då socialdemokratin fram direkt jobbförstörande skatteförslag som slår mot människor som tidigare har kommit från ett utanförskap, som tidigare har kommit från otrygghet och som tidigare kanske har kommit från en anställning i den svarta ekonomin och som nu får nya vita jobb? Det är så svårt att få ett svar på det, och det är så svårt att förstå det. Dessa jobb växer till varje dag. Varför ska den utvecklingen avbrytas och hämmas med socialdemokratiska förslag om att halvera RUT-avdraget? Dessa förslag lägger man fram och går till val på tillsammans med Vänsterpartiet som vill ta bort detta helt. Jag förstår inte det. Det är möjligt att debatten framöver kan utvisa hur socialdemokratin kan tala om sysselsättning och jobb och samtidigt gå till val på att lägga fram direkt jobbförstörande skatteförslag. Valrörelsen, herr talman, får ge svar på dessa frågor.

Anf. 80 MATS PERTOFT (MP):

Herr talman! Det har här i kammaren i dag diskuterats mycket vad som har hänt och ganska lite vad som borde hända. Därför vill jag börja mitt anförande med att berätta att jag i morse läste Dagens Nyheters debattsida. Den handlade om att man i dag öppnar Europas första tankställe för förnybart bränsle för flygplan på flygplatsen i Karlstad. Det är ganska spännande. Till och med flygplanen kommer att kunna tankas med förnybart bränsle i framtiden. Det hoppas vi. Det är underbart att det sker, och det är säkert inte någon tillfällighet att det sker i en kommun där Miljöpartiet finns med i majoriteten. Men detta visar lite grann vad som skulle kunna hända i framtiden. Bränslet kommer att produceras bland annat av alger och restprodukter. 50 procent förnybart bränsle kan blandas in med det fossila.

Jag beundrar verkligen de näringslivsföreträdare som vågar ta det här steget, för när man läser deras önskemål i debattartikeln skriver de just att det behövs stöd för detta. Det behövs stödssystem och skattesystem som klart gynnar det förnybara, samtidigt som vi har en regering som har minskat andelen miljöskatter under den senaste mandatperioden. Det som skulle behövas för att få det här att gå ihop – för att vi ska kunna flyga även i framtiden, när flygbränsle och fossila bränslen har blivit för dyrt

att flyga med – är koldioxidskatter som är så höga att det är ekonomiskt lönsamt att satsa på förnybart. Det är något den här regeringen inte klarar av.

Det är lite grann som förra året i Almedalen, där jag kunde gå från debatt till debatt och höra näringslivet efterlysa miljöstrategier och framtidsvisioner från alliansregeringen. Man efterlyste långsiktigt hållbara överenskommelser som gör att man, eftersom man kan lita på politiken, vet att man kan investera miljarder och skapa tusentals nya jobb. Näringslivet kan nämligen inte lita på alliansregeringens politik när det gäller miljöfrågor och skattefrågor – man har lärt sig att det inte händer någonting. Nu senast såg vi debaceln med kvotplikten och mikroproducerad el, där regeringen i sista minuten slänger in halvdana förslag som får stopp i EU-kommissionen.

Jag läser vidare i DN, om statsminister Fredrik Reinfeldt, Moderaternas partiledare. Han säger att vi måste rusta för framtiden. Det är två helsidor om att rusta för framtiden, och vad hittar jag? Noll. Att rusta för framtiden handlar i stället om det förgångna och om att låsa in sig på sin kammare och samla lite pengar på hög. Det handlar inte om att rusta Sverige för framtiden.

Vi fick ett annat besked i går. Då kom en ny undersökning om den svenska skolan, eller rättare sagt om lärarnas situation, som var totalt förintande för den skolpolitik alliansregeringen och framför allt Jan Björklund och Folkpartiet har fört. Det visar sig att lärarna inte vill vara kvar; de är så missnöjda med sina förhållanden att 50 procent av dem inte skulle välja det jobbet en gång till.

Det här är värre än kunskapsresultaten i PISA. Det är nämligen själva grundbulten i hur en skola fungerar att man har utbildade lärare. Det är värre än mycket annat. Det är lärarna som ser till att eleverna når kunskapsresultaten. Om vi inte har utbildade lärare i Sverige har vi ingen skola, och då har vi ingen framtid. Det är därför Miljöpartiet i flera år har drivit frågan om höjda lärarlöner.

Vi har en utbildningsminister som har pratat om det, men han har inte gjort någonting. Det är ju det: Om man har en utbildningsminister som framför allt ägnar sig åt att svartmåla skolan och låtsas att han är oppositionspolitiker – en minister som inte tar ansvar, trots att han nu har varit utbildningsminister i åtta år – går det åt helsike. Det är vad det handlar om.

I går läste jag i tidningen att både demokrater och republikaner i USA är eniga om att vi måste räkna med framtida kostnader på upp till 700 miljarder på grund av klimatförändringarna. Den kunskapen har alltså nått till och med republikanerna i USA, som annars alltid har motarbetat klimatöverenskommelser som Kyotoprotokollet.

Här i vårt land har vi en regering som har minskat andelen miljöskatter och har färre styrmedel. I vårt land efterlyser näringslivet självt långsiktigt hållbara ekonomiska styrmedel på skatteområdet för att kunna bygga ett hållbart samhälle, men man får det inte. Det är det som oroar mig. Det är det som gör att jag när Fredrik Reinfeldt säger att vi ska rusta Sverige för framtiden måste säga: Men snälla någon – man rustar inte för framtiden genom att låsa in sig på sin kammare och drömma om fornstora dagar och skattesänkningar. Man rustar inte för framtiden om man inte möter framtiden.

*Riktlinjer för den
ekonomiska politiken
och Redovisning av
skatteutgifter 2014*

Då är det viktigt att vi tänker på två saker. Vi ska ta tag i framtiden. Vi måste hitta långsiktigt hållbara överenskommelser, för Miljöpartiets del gärna över blockgränserna. Vi kan gärna ta oss bort från det lite halvunkna blocktänkande som har präglat Sveriges politik i riksdagen under de senaste åtta åren, och gärna med en långsiktighet så att vi både tar tag i de investeringar vi måste göra i samhället och skapar jobb.

Det är det Miljöpartiets förslag på skatteområdet när det gäller miljön syftar till. Det handlar om koldioxidskatter, och det handlar om rättvisa väglitageavgifter och kilometerskatter som kan garantera att alla åkerier betalar samma kostnader. Det handlar om att man ska betala för det man gör och det man förbrukar även på miljöområdet, och det handlar om att vi vill använda intäkterna till att skapa de jobb vi kommer att skapa när vi rustar för ett hållbart samhälle.

Det är egentligen det som är själva grundbulten: ett konstruktivt miljöarbete som siktar på framtiden och som bygger på en skattepolitik där man använder skatterna progressivt och som styrmedel för en framtida värld. Den skattepolitiken skapar också de nya jobben – de där jobben allianspolitiken aldrig lyckades skapa. När vi satsar på framtiden på det sättet får vi också ett Sverige som håller för framtiden.

Det är sådana besked jag skulle önska att vi i dag i kammaren fick höra från allianssidan. Jag vill få lite besked om framtiden. Hur vill ni bygga Sveriges framtid? Handlar det fortfarande bara om skatter, eller handlar det kanske också om en hållbar värld? Handlar det kanske om en framtid där vi både får jobb och en hållbar miljö? Jag vill gärna också ha lite mer blocköverskridande tänkande, men det verkar regeringen inte klara av.

Anf. 81 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Mats Pertoft för inlägget och för en mandatperiod där vi på en del punkter har varit överens. Jag tycker att vi har haft flera bra samtal om idén om en grön skatteväxling – eller ett grönare skattesystem i helhet, inte bara grön skatteväxling.

Det som är olyckligt nu är att idén om grön skatteväxling för Mats Pertoft alltmer betyder enbart röda skattehöjningar. Jag tycker att vi ska utforma styrmedel; de är viktiga i miljöpolitiken, och de är viktiga i hållbarhetspolitiken. Vi ska utforma dem och använda dem för att nå de mycket ambitiösa klimat- och utsläppsmål vi arbetar med. Det är viktigt. Vi får dock inte och ska inte använda dem på ett sätt som leder till en överbeskattning och som gör att livet, tillvaron och jobben på landsbygden försvåras för alla.

Vi vet att Sverige tillhör de länder som mest av alla har utvecklat koldioxidskatten. Vi är ett föregångsland i just detta. För att kunna möta framtiden tror jag att det är viktigt med fler nya jobb och en ökande sysselsättning. Då har Mats Pertoft ändå att försvara de tunga skatter Miljöpartiet lägger fram och som slår just mot jobb på landsbygden, där vi vet att transporter spelar en stor roll och där man kanske behöver bilen för att kunna ta sig till jobbet. Det gäller kilometerskatten, bensinskatten och flygskatten, som också slår mot människors möjlighet att röra sig och resa i Sverige. Det hämmar möjligheterna till fler jobb och ökad sysselsättning i Sverige.

Där har Mats Pertoft att svara på frågan: För att möta framtidens utmaningar behöver vi resurser och fler jobb, och hur blir jobben fler av att vi ökar kostnaderna för transporter och ökar kostnaderna för att leva, arbeta och driva företag på landsbygden?

Anf. 82 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Framför allt ökar vi jobben om vi skapar rättvisa förutsättningar. När vi skapar rättvisa förutsättningar, att svenska och utländska åkerier betalar samma kostnad per kilometer väg de sliter på, ökar jobben inom svenska åkerier. När vi har en koldioxidskatt som kan bära den kostnad vi verkligen förorsakar i miljöhänsen, och som dessutom gör att vi blir oberoende av fossila bränslen, då skapar vi jobb i Sverige i stället för i Saudiarabien. Det gäller även flyget.

Om vi i stället ska vänta tills den fossila bensinen kostar 30 kronor litern och vi inte kan köra på landsbygden där jag bor blir det mycket värre. Eller ska vi vänta tills svenska åkerier inte lyckas bära de här kostnaderna i konkurrens med utländska åkerier? Det finns inte tillräckligt många poliser för att låsa fast fuskande lastbilar, och jag har inget emot att man gör det. Men vi måste ha ett system som garanterar rättvisa villkor och som håller framöver.

Det handlar inte om att snedbelasta landsbygden. Sika, en statlig myndighet, gjorde 2007 en utredning som tydligt visade att det inte var några större problem. Det blev inte särskilt mycket ökade kostnader utan ganska marginella. Jag rekommenderar Henrik von Sydow att läsa utredningen, så kan vi ta den diskussionen sedan.

Anf. 83 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag tycker inte riktigt att Mats Pertoft svarade på frågan på vilket sätt en kraftigt höjd bensinskatt eller en lastbilsskatt skulle göra att människor som bor utanför de stora städerna får en enklare vardag och större möjligheter till jobb. Det är väldigt viktigt för hållbarhet i hela Sverige.

Replikskiftet pekar på att Miljöpartiet inte har en politik för hela Sverige. Det är annars svårt att förstå utformningen av skattepolitiken som slår mycket hårt mot orter som Sälen, Sorsele, Stora Blåsjön och orter i andra delar av Sverige.

Frågan till Mats Pertoft, och den får han gärna svara på, är: Varför ska inte hela landet ha samma möjligheter till utveckling? Det är viktigt att vi utformar skatterna så att vi når våra klimatmål. Men bidrar inte de skatteförslag som vi just har pratat om till att det blir svårare i människornas vardag och för jobben att växa till utanför de stora städerna?

Anf. 84 MATS PERTOFT (MP) replik:

Herr talman! Henrik von Sydow glömmer bort en sak. Man får inte lura dem som bor utanför städerna. Man får inte lura i dem att det för evigt kommer att finnas billiga fossila bränslen och att de inte behöver betala för miljökostnaderna, för att dessa bränslen kommer att bli dyrare vet vi alla.

Om de skulle bli så dyra att de skulle omöjliggöra för människor att bo på landet måste vi ha alternativ. Dessa får vi bara om vi tar hela kostnaden nu och ser till att vi även betalar för våra koldioxidutsläpp, för inte

är det väl Moderaternas politik att negligera kostnader som existerar, att i princip skattesubventionera koldioxidkostnaderna? Men det är ju det vi gör. Vi tar aldrig betalt för miljöutsläppen och dess effekter. I stället är det staten och samhället som ska stå för konsekvenserna.

Det kostar kanske en hundralapp i månaden för en genomsnittsfamilj ute på landet. Jag tror att den hundralappen är de flesta beredda att betala om de kan garanteras att de även om 30–40 år har råd att bo kvar på landet och köra sin bil, men då behöver de inte köra den på fossila bränslen. Det är detta som ni har misslyckats med att garantera, nu senast med kvotplikten och etanolfabrikerna som avskedar folk i Sverige. Ni har misslyckats med att förvalta en sak som den socialdemokratiska regeringen med Miljöpartiets och Vänsterpartiets stöd byggde upp före 2006. Den har ni egentligen bara låtit försvinna.

Anf. 85 GUNNAR ANDRÉN (FP):

Herr talman! Den blomstertid nu kommer, eller den kanske redan har kommit. Jag ska försöka korta ned mitt anförande eftersom Karin Nilsson kommer att säga en hel del av det som jag hade tänkt säga om skatterna på landsbygden och Lars Gustafsson om välfärd, kommuner och landsbygging.

Herr talman! Alltför sällan får tidigare socialdemokratiska finansministrar beröm i denna kammare. Jag vill tacka Kjell-Olof Feldt för vad han gjorde vid 1989 års skattereform, där han var med och avskaffade ett perverst skattesystem. Det var utmärkt! Det är han värd beröm för.

Jag vill också berömma, och det är väldigt ovanligt i denna kammare, Bosse Ringholm och ge honom en stor eloge. Det var nämligen så att ministären Bildt 1993 fattade beslut om ett särskilt ROT-avdrag, en skattesänkning för reparation, ombyggnad och tillbyggnad. Den avskaffades av ministären Persson.

Den tidigare Amschefen Bosse Ringholm visste bättre, herr talman, och föreslog ett återinförande av just ROT-avdraget, som hade införts av Anne Wibbe. Ringholms motiv är mycket viktigt. Det var dels att minska arbetslösheten, dels att motarbeta svartjobb. Jag tycker att det var oerhört bra. Tack, Bosse Ringholm! Du hade förståelse för hur höga skatter påverkar utbudet av arbeten, och ROT är ingenting annat än sänkt skatt.

Det är naturligtvis helt i sin ordning att Vänsterpartiet och Feministiskt initiativ i denna valrörelse vill avskaffa ROT-avdraget helt och hållet. De har alltid varit emot låga skatter på arbete. De skyr också lönsamma företag. Däremot tyckte de att Carl XI:s reduktion var väldigt bra.

Men det finns tillfällen av klarsynthet också hos Vänsterpartiet när det gäller sänkta skatter. Någon kanske minns valrörelsen 2010 och hur dåvarande partiledaren Lars Ohly var bekymrad över att så många fotbollsspelare från en klubb som heter Djurgården – inte precis den klubb som jag och Hasse Olsson som sitter här framför mig tillhör, Rydboholms sportklubb – övergick till danska klubbar. Jag förstår att Lars Ohly var bekymrad, och det har ingenting med AIK eller någonting annat att göra. Anledningen var naturligtvis att han hade insett skatternas betydelse för var jobben finns. Och här försvann nu fotbollsspelare till Danmark från Sverige. Jag tycker att det var jättebra att han hade denna klarsyn.

Däremot är jag bekymrad över att Vänsterpartiet nu vill avskaffa det som heter expertskatt, att man får sänkt skatt för speciella insatser. Nu värnar jag inte särskilt om fotbollsspelare. Men Danmark har också expertskatt och fyra gånger fler anställda forskare än Sverige. Det är ett bekymmer för vårt land att vi inte kan rekrytera fler forskare. Jag förstår att Vänsterpartiet inte kommer att ge sig förrän man har avskaffat det sista jobbet i Sverige.

Vad händer då med ROT- och RUT-avdragen efter ett eventuellt regeringsskifte? Det är 2014 års verkliga tiotusenkronorsfråga.

Det finns helt olika förslag. Miljöpartiet ville avskaffa dem förra mandatperioden. Nu vill de utöka dem. Vänsterpartiet vill naturligtvis avskaffa dem och Socialdemokraterna vill halvera dem. Hur man ska få ihop detta med en feministisk politik övergår faktiskt mitt förstånd, men det är inte så stort i just den frågan.

Herr talman! Av tolv år i skatteutskottet lär man sig något om hur skatter fungerar. De flesta människor vet utifrån sina egna erfarenheter hur skattesystemet borde vara utformat. Och man ska ha klart för sig att skattepolitiken är allas område i detta land. Jag vill påstå att det ofta är samma sakkunskap som man har om vädrets skiftningar.

Vad är Sveriges största problem på skatteområdet? Vi har många problem. Vi har hög moms, vilket gör att det finns mycket fiffel och båg på det området. Jag håller med Leif Jakobsson om att vi ska motarbeta skattefiffel överallt, och det tycker jag att skatteutskottet och riksdagen har gjort på ett bra sätt.

Trots bristerna i företagsbeskattningen har vi fått ett förslag som gör att det ser bättre ut med den avdragsbegränsning som vi har för förvärv och skatteplanering som inte är kommersiellt eller affärsmässigt motive-
rade. Det är ett bra grepp mot osund skatteplanering och girig jakt på avdrag.

Vi har också mycket att göra på energibeskattningsområdet. Efter 2002 års snedutredning i Skattnedsättningskommittén har inget parti orkat ta i detta, och vi har en energibeskattning som spretar. Det är ett av de områden som vi inför nästa mandatperiod borde göra ett stort omtag på, för det är inte bra som det är nu.

Tiotusenkronorsfrågan är RUT och ROT, och jag hoppas att vi kommer att få något svar i valrörelsen på vad som kommer att hända med dem.

Det har talats mycket om jobbskatteavdraget. Vad är jobbskatteavdraget? Jo, det är en skattesänkning på arbete, och det har vi haft tidigare i olika former.

I den roliga och underhållande kvällstidningen Aftonbladet läste jag i går en ledarartikel författad av den vanligtvis sakkunniga Irene Wen-nemo. Hon påstod att Sverige är unikt med att ha olika beskattning av förvärvsinkomst och pension. Det kan hända.

Låt mig dock i bokstavsordning läsa upp de länder som också har jobbskatteavdrag och därigenom olika beskattning av förvärvsinkomst och pension: Australien, Belgien, Finland, Frankrike, Irland, Japan, Kanada, Nederländerna, Nya Zeeland, Slovakien, Storbritannien, Sydkorea, Tyskland, Ungern och USA. Det finns ytterligare ett land som är på väg att införa det och som skatteutskottet besökt, och det är Danmark. Det är alltså en reform som sprider sig.

Det finns dock inget egenvärde i att ha olika beskattning, utan det är bara för att vi ska kunna skaffa fler arbeten så att vi har råd att till exempel sänka skatten för pensionärer, vilket man inte lyckades med 1994–2006.

Slutsatsen är att jobbskatteavdraget har varit mycket effektivt för att upprätthålla sysselsättningen i Sverige.

Herr talman! Mycket har hänt på skatteområdet sedan 2006. Jag vill ta upp två saker som jag tror är viktiga för folk i allmänhet. Det ena är att det inte finns någon dödare debatt än den om fastighetsskatten. År 2006 var det den stora frågan. I dag finns det något parti som vill göra något åt detta, men totalt sett har det spridit sig ett lugn på fastighetsområdet i vårt land som vi inte hade tidigare när folk kände sig hotade att behöva flytta från sina hem av skatteskal. Här har vi dock mer att göra, till exempel när det gäller hyresrätter.

Det andra är att vi har fått stopp på Finansdepartementets syn på beskattning av elektricitet. Det kan låta konstigt, men under 2006 i skatteutskottet var jag med och höjde skatten inklusive mervärdesskatten på elektricitet fem gånger. Alla gångerna var det på Miljöpartiets tillskyndan. Det var bekymmersamt inte bara för enskilda utan också för svensk industri att elektricitet, som är en av våra stora tillgångar, kunde bli så dyrt.

Herr talman! Jag har nu kommit till slutet av mitt anförande, men jag ska göra ett par noteringar. För det första har i denna debatt och under de senaste fyra åren Sverigedemokraterna varit i stort sett osynliga. Det har varit omöjligt att få reda på vad de tycker i skattefrågorna. Det tycker jag att svenska folket ska observera. Under fyra år har deras företrädare nästan aldrig deltagit i någon enda skattedebatt.

För det andra ska jag meddela Mats Pertoft något, inte i polemik utan mer som en sakupplysning. Alla vet att Folkpartiet är ett fruktansvärt tråkigt parti som tyckt samma sak 1989 som 2014, alltså under 25 år.

Mats Pertoft tog upp lönerna och Jan Björklunds ansvar. Folkpartiet och Miljöpartiet var på samma linje genom Lars Leijonborg och Claes Roxbergh i debatten som handlade om kommunalisering av skolorna eller inte. Det är inte Folkpartiet som har bytt åsikt i denna fråga. Det är Miljöpartiet som springer och byter åsikt i denna fråga. Försök hålla en rak linje, åtminstone de första 25 åren. Sedan kan ni möjligen byta linje.

Allra sist vill jag nämna ett par saker. Det har varit en trevlig samtals- och debatten i skatteutskottet. Jag vill tacka alla ordförande och vice ordförande. Låt mig slutligen nämna en person som inte är närvarande här men som det varit mycket underhållande att få debattera med under åren, Vänsterpartiets Per Rosengren. Han var en mycket intressant och rolig debattör.

(Applåder)

Anf. 86 KARIN NILSSON (C):

Herr talman! Vi är nu inne på de sista minuterna av denna mandatperiods debatter. Vi närmar oss valdagen med stormsteg, och i mediernas väljarbarometrar kan vi läsa om ett rött regeringsalternativ. Medierna räknar samman de olika partiernas väljarstöd och tror sig utifrån siffrorna ha ett regeringsunderlag.

Men elva veckor återstår till valet, och det enda som de röda oppositionspartierna har gemensamt är att de är väldigt vänsterorienterade, att de

vill höja en rad skatter där några är gemensamma men många olika, att de vill ingå i en regering men att de saknar en gemensam plattform för sin politik och att de är i opposition till sittande regering och bör så förbli.

Självklart finns det väl någon del i regeringens politik som man som väljare kan ha olika åsikter om. Till och med jag som tillhör ett av allianspartierna kan tycka annorlunda än den samlade regeringen i någon enstaka fråga där mitt partis politik inte fått fullt genomslag. Men överlag är jag väldigt glad att vi i Centerpartiet genom regeringssamarbetet har fått bra gehör för vår politik.

Vi har genom riksdagsbeslut kunnat förverkliga stora delar av vår landsbygdspolitik, viktiga miljöfrågor och åtgärder för jobb och företagande.

Men vilket av de röda partierna som vinner förhandlandet och får gehör för sina respektive skattehöjningar och andra löften i en rödfärgad regering har inte väljarna en susning om – inte ens på valdagen, för det ska man göra upp om någon gång senare.

Landsbygdsperspektivet i oppositionens politik har dessvärre lyst med sin frånvaro. I betänkandet finns endast ett enda omnämnande, och det är Miljöpartiet som föreslår sänkt moms för naturguider.

I budgeten för innevarande år lyckades Centerpartiet få fram 5 miljarder till landsbygdsprogrammet. I regeringens vårproposition, som vi tar ställning till i dag, fyller vi på landsbygdsprogrammet med ytterligare 2,8 miljarder kronor. Det innebär att landsbygdsprogrammet nu har 1 miljard mer än under förra planperioden, vilket i sin tur betyder att Centerns framgångsrika satsning på bredband på landsbygden, som vi tidigare har förhandlat fram, nu kan dubbleras. Det innebär också att vi kan femdubbla stödet till lanthandlare och bensinmackor på landsbygden.

Det betyder också 500 nya miljoner i form av stöd till idrottsanläggningar, fritidsgårdar, motorgårdar och scoutstugor eller vad det nu är som behövs för att göra landsbygden mer attraktiv för unga att bo kvar på.

Det nya landsbygdsprogrammet innehåller också ett nytt förstärkt stöd, en kopeng, till aktiva lantbrukare som håller landskapet öppet genom betande kossor i beteshagarna.

De år Centerpartiet ingått i regeringen har betytt mycket för landsbygden. Vi har som sagt bidragit till utbyggnaden av bredband på landsbygden. Vi har ökat den kommersiella servicen på landsbygden. Vi har också ökat anslaget till det allra finmaskigaste vägnätet, de enskilda vägarna, med 1 miljard.

Skatter och avgifter har sänkts för bonden med 2,2 miljarder årligen. Matlandet har bidragit till att göra svenska råvaror välkända och dessutom världskända. Det är den första och enda satsning på svensk mat som någon regering över huvud taget har gjort. Det har hittills satsats 1 miljard på Matlandet.

För denna miljard har vi ökat exporten av livsmedel med 11 miljarder. Turismen ökade förra året med 38 miljarder kronor enbart vad gällde mat. Det är en ökning med nästan 200 procent sedan 2010. Det har ett pr-värde utomlands som motsvarar 1 miljard kronor.

Sverige är nu på fjärde plats som rekommenderat resmål av Lonely Planet med maten som specifikt resmål. Det är en ökning med drygt

9 000 sysselsatta inom detta område. Vi har i dag nästan lika många gårdsbutiker som Icabutiker i landet.

Skogsriket är nästa tema som har lyfts fram. Det har bidragit till forskning av träråvaran för användning inom en mängd olika områden. Det handlar om kläder, bilar och drivmedel. Det senaste jag hörde gällde fiskfoder. Skogsriket innehåller också stora värden för rekreation, naturupplevelser, hållbart skogsbruk och skogen som kolsänka.

Djurskyddskontrollerna har gjorts avgiftsfria. De gröna näringarnas konkurrenskraft ska förbättras. Vi har infört statliga kreditgarantier för byggande på landsbygden. Vi har satt ned foten för vad som anses vara en rimlig nivå för bevarandestatus av vargstammen.

Vi har aktivt bidragit till en grön energiomställning genom att vi nu har tio gånger mer vindkraft i landet än den dag vi tillträdde 2006. Vi har infört ett metangasreduceringsstöd för att ta vara på energi i gaserna från stallgödseln.

Vi har infört en livsmedelsstrategi. Vi har landsbygdssäkrat alla regeringsbeslut, och vi har en landsbygdsstrategi. Vi har tagit bort handelsgödselskatten, vilket var ett konkurrenshinder som vi var ensamma om i världen.

Den halverade restaurangmomsen och den halverade arbetsgivaravgiften för unga har också betytt mycket för turistnäringen runt om i landet. Den sänkta egenavgiften med 7,5 procent för småföretagare betyder mycket för bredden av företag på landsbygden.

Mot allt detta står en röd S-ledd politik som gärna ger tjuvnytt om att Centerpartiet inte gör något för landsbygden, medan de själva helt saknar både strategi och politik på området. I stället vill de rödgröna oppositionspartierna tävla om att belasta landsbygden med ökade kostnader.

Alla de tre partierna vill införa en kilometerskatt på lastbilstransporter. Det handlar om 4 miljarder i ökade kostnader. Miljöpartiet och Vänstern vill dessutom höja koldioxidskatten på bensin och diesel. Det kan handla om uppåt 1 krona litern för bensinen. Det innebär rejält ökade kostnader som baseras på avstånd. Vi känner till att vi har gott om avstånd på landsbygden.

De vill återinföra handelsgödselskatten, och Miljöpartiet vill dessutom lägga på en köttskatt. Arbetslinjen, med sänkta arbetsgivaravgifter för unga, den sänkta restaurangmomsen, liksom RUT- och ROT-avdragen vill de också gå in och peta i. De vill förminska, ändra eller avskaffa. Detsamma gäller jobbskatteavdraget.

Herr talman! Som miljövän och centerpartist delar jag mycket av Miljöpartiets ambitioner om en renare värld i ekologisk balans. Men deras ekonomiska politik radar upp frågetecken.

Miljöpartiet säger sig vilja korta ned arbetsdagen och tror att det står en arbetslös med rätt utbildning och ett cv i rockärmen som kan hoppa in och ta över de timmar som någon annan lämnar efter sig. Men de förklarar inte hur de som minskar sin arbetstid ska avlönas.

Miljöpartiet säger sig vilja sänka kostnader för att anställa och genomföra en grön skatteväxling där sänkta kostnader på arbete ingår. Det kan jag ställa upp på. Men var finns svaret på frågan om den sänkta arbetstiden? Ska de anställda behålla sin lön trots färre arbetade timmar innebär det en otrolig lönekostnadsökning för arbetsgivaren. Eller ska var

och en minska sin inkomst motsvarande sin minskade arbetstid med 25 procent?

I Miljöpartiets avvikande mening i detta betänkande står det att skatterna kommer att behöva höjas de närmaste åren för att stärka den offentliga ekonomin. Hur går det ihop med att anställda arbetar mindre och avstår lön för sin försörjning, eller att arbetsgivare tvingas betala mer för färre arbetade timmar och därmed får sin verksamhet utkonkurrerad från marknaden?

Var hittar Miljöpartiet den ekonomiska bas som de tänker beskatta hårdare när ekonomin krymper både för de enskilda och för företagen? Men Miljöpartiet tror ju att man kan ställa om Sverige till ett hållbart samhälle utan tillväxt.

Herr talman! Jag vet att vi i Sverige kan kombinera tillväxt och minskade utsläpp. Det har vi bevisat. Det är också tack vare alliansregeringens förda politik som vi trots en långdragen och djup lågkonjunktur kan fortsätta att föra en expansiv politik för fler i arbete.

Det är bara den nuvarande regeringsalliansen med Moderaterna, Folkpartiet, Centerpartiet och Kristdemokraterna som kan redovisa för väljarna vad den går till val på. Alla andra konstellationer kan man bara spekulera om eftersom de röda vägrar att varudeklarerat en gemensam politik.

Med detta inlägg i debatten yrkar jag bifall till utskottets förslag i betänkandet.

(Applåder)

Anf. 87 JACOB JOHNSON (V):

Herr talman! Det är en speciell dag i riksdagen i dag, inte minst för mig eftersom det är mitt sista anförande från denna talarstol. Allt har sin tid. Jag är tacksam för de snart åtta år som jag haft förmånen att delta i riksdagens arbete. Jag vill passa på att tacka talmännen för väl genomförda möten i kammaren. Jag riktar också ett varmt tack till talmanskansliet för ett professionellt arbete och till mina kolleger i skatteutskottet och övriga riksdagsledamöter. Tack för den tid som varit!

Nu går jag över till politik och skatter. Det är nog så viktigt, eftersom skatteintäkterna är den helt avgörande finansieringen av det välfärdssamhälle som är själva grunden i det som vi kallar för den svenska modellen.

Jag såg för någon vecka sedan en sammanställning på Europaportalen om hur skattekvoten, det vill säga skatternas andel av bnp, varierar inom EU. Siffrorna avsåg 2012, och i artikeln med rubriken Skatterna ökar i EU – minskar i Sverige, kunde man se att Sverige då låg på fjärde plats efter Danmark, Belgien och Frankrike och på i stort sett samma nivå som Finland och Italien.

Skattekvoten anger som sagt hur stor andel av bnp som är skatter och ger ett bra översiktsmått på hur stora de gemensamma demokratiska ambitionerna är för att finansiera välfärd i form av vård, skola och omsorg, trygghetssystem som a-kassa och sjukförsäkring men också naturligtvis underhåll och miljöomställning av den fysiska infrastrukturen.

En hög skattekvot är inget självändamål, men inte desto mindre är det Vänsterpartiets uppfattning att ryggraden i den svenska modellen har urholkats på ett alldeles tydligt sätt under senare tid. Vi menar att medborgarnas berättigade krav på en bra skola för alla, en jämlik sjukvård av

hög kvalitet och en värdig omsorg av våra äldre samt trygghetssystem värda namnet helt enkelt kommer att kräva en högre skattekvot och avsevärt högre skatteintäkter än i dag. Vi är inte rädda för att säga detta. Den som läser vårt budgetalternativ kan se att vi på några års sikt föreslår skattehöjningar med i storleksordningen 80–90 miljarder kronor, motsvarande en ökning av skattekvoten på mellan 2 och 3 procentenheter. Om det blir verklighet, herr talman, skulle vi – allt annat lika, som man brukar säga – närma oss Danmarks skattekvot men fortfarande ligga långt under den skattekvot Sverige hade under krisåren i början av 1990-talet då statsministern hette Carl Bildt.

Jämför för övrigt med Konjunkturinstitutets bedömning att skatteintäkterna bör öka med i storleksordningen 120 miljarder kronor för att finansiera välfärden. Det är endast Vänsterpartiet i denna kammare som föreslår skatteökningar på den nivån och alltså tar reellt ansvar för en hållbar politik enligt min uppfattning.

Herr talman! Jag nämner de siffrorna dels för att jag anser att man bör se till helheten innan man börjar gå in på detaljerna i skattesystemet, dels för att sätta Vänsterpartiets skatteförslag i sitt sammanhang. Det som av våra motståndare ofta beskrivs som en skattechock är inte korrekt om man ser till andra länder och också till vår egen historia i närtid.

Skattekvoten ger en helhetsbild av vårt skattesystems omfattning, och jag anser att det är viktigt att se till helheten också när det gäller vårt skattesystem som sådant. Det har nu gått mer än 20 år sedan den stora skattereformen i början av 1990-talet. Vänsterpartiet anser liksom de flesta ekonomer, fackliga organisationer, näringslivsföreträdare med flera att det är dags att göra en ny översyn över hela skattesystemet. Till exempel gavs det ut en antologi i vintras om behovet av en skatteöversyn med bidrag av bland andra två tidigare socialdemokratiska finansministrar – Erik Åsbrink och Kjell-Olof Feldt. I förordet till boken liknas dagens skattesystem vid en schweizerost efter alla de avdrag och särlösningar som har genomförts främst under den borgerliga regeringen. Jag noterade för övrigt att av artikelförfattarna låg faktiskt Kjell-Olof Feldt närmast Vänsterpartiet i sin uppfattning att skatteintäkterna behöver ökas avsevärt.

En av grundprinciperna som skattesystemet bör vila på är enligt vår uppfattning att man ska ta ut skatt efter bärkraft. Här har som bekant mycket hänt under de senaste åren som undergräver denna princip. Man kan till exempel fråga sig hur klokt det var på en skala att avskaffa fastighetsskatten och ersätta den med en kommunal fastighetsavgift – i princip lika för alla. Det är som LO påpekade i sin rapport *Tid för en bred skatteöversyn – Sverige behöver en skattereform* så att en genomsnittlig villa i Danderyd eller liknande områden på solsidan i Sverige har fått sin skatt sänkt med 57 000 kronor per år. 57 000 kronor i skattesänkning – man undrar vad de använder pengarna till!

Inte för att jag missunnar Danderydsborna ytterligare marginaler, men de levde trots allt ganska bra redan före avskaffandet av fastighets-skatten. Det är klart att de kan bygga en ännu större veranda, och de kan bygga om köket en gång till. Då finns det ett generöst ROT-avdrag de kan använda sig av, och då blir det nog pengar över så att familjen kan köpa RUT-tjänster för att hålla allt skinande och fint i den nyrenoverade

villan. Och med RUT-avdraget räcker nog pengarna förresten till att gå på krogen lite oftare, och där är ju moms sänkt.

Ja, det ena ger liksom det andra i den bästa av världar på solsidan – för dem som har välbetalda arbeten och bor i lågbeskattade villor, som för övrigt bara stiger i värde nu när fastighetskatten har avskaffats. Och jag glömde bort jobbskatteavdraget! Den här Danderydsfamiljen har nog fått ytterligare 40 000–50 000 kronor sammanlagt i sänkt skatt per år bara genom jobbskatteavdrag.

Sedan kanske någon i familjen dessutom har startat ett välfärdsbolag. Med lite skattekonstulthjälp – jag kommer att tänka på en hemsida jag såg för något år sedan som hette No Tax – kan bolaget göra ett ränteavdrag så att vinsten försvinner. Visst är det underbart här i avdragslandet Sverige, åtminstone på solsidan. Det ena avdraget ger liksom det andra; det är som en evighetsmaskin.

Värre är det, herr talman, för den sjuke och den arbetslöse och för pensionären med låg inkomst. Där finns inga jobbskatteavdrag, utan de måste betala högre skatt. När dessutom a-kassan successivt urholkas går färden mot ett tvåtredjedelssamhälle allt fortare. Visserligen har en majoritet, det vill säga två tredjedelar av landets invånare, det ganska bra. En del har till och med fått det mycket bättre. Men en växande grupp – upp till en tredjedel – får det allt sämre. Det finns många siffror på detta. Till exempel har den relativa fattigdomen bland ensamstående kvinnor med barn näst intill fördubblats sedan 2006. Vi känner ju alla till riskerna med ökande klyftor i ett samhälle. Rätt använda, ökade skatteintäkter krävs för att bryta denna utveckling.

Ibland får man höra från den motvilliga välsituerade skattebetalaren på solsidan: Vad tjänar jag på högre skatter? What's in it for me? Honom eller henne vill jag svara: Vi mår alla bra av ett mer jämlikt samhälle. Forskning har visat att i samhällen med samma bnp per invånare är hälsan bättre och brottsligheten lägre. Så är det i mer jämlika samhällen. Det finns alltså även något för dig, du motvilliga skattebetalare. Med dina skatteintäkter bidrar du helt enkelt till ett bättre samhälle för oss alla.

Ett annat argument, herr talman, som man får höra mot höjda skatter är att det betyder minskad efterfrågan och lägre stimulans åt ekonomin. Men det bygger i så fall på antagandet att skatteintäkterna används för att bättra på de offentliga finansernas saldo – för att spara i ladorna. Vår politik innebär att vi använder de ökade skatteintäkterna till att förbättra välfärd och trygghetssystem och till att ställa om infrastrukturen. Det blir en förändrad efterfrågan – inte en minskad efterfrågan.

Dessutom innebär våra satsningar på högre a-kassa och bättre sjukförsäkring att just de grupper som har störst verkliga behov för att klara vardagen får lite mer utrymme som skapar efterfrågan på många olika slags varor och tjänster, vilket i sig alltså stimulerar ekonomin.

Herr talman! Skatter bör tas ut efter bärkraft. Vi föreslår till exempel att en särskild skatt tas ut av bankerna, som förra året gick med ett överskott som var lika stort som det underskott hela den offentliga sektorn beräknas gå med i år. Det är en träffande jämförelse. Vi vill också höja bolagsskatten och skatten för höginkomsttagare. Där hade Henrik von Sydow helt fel när han hävdade att Vänsterpartiets förslag innebär höjda skatter för låg- och medelinkomsttagare. Vi föreslår bara höjd skatt för inkomster över 30 000 per månad. Vi föreslår samtidigt sänkt skatt för

dem som betalar mest på samma inkomst, nämligen de arbetslösa och de sjuka. Vi tar också bort pensionärsskatten på pensioner under 12 000 kronor per månad.

Herr talman! Det behövs en politik för rättvisa, välfärd, jämlikhet, jämställdhet och miljömställning. Här är skattepolitiken grundläggande. Vänsterpartiet anser att skatteintäkterna behöver ökas väsentligt och skattesystemet ses över i sin helhet.

Med detta, herr talman, lämnar jag för sista gången denna talarstol och avslutar som sig bör med att yrka bifall till Vänsterpartiets reservation nr 4.

Anf. 88 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag tackar Jacob Johnson för insatserna i skatteutskottet och i kammardebatterna.

Jag tycker att Jacob Johnson återkommande har varit väldigt tydlig med den skattepolitik som Vänsterpartiet föreslår. Det hjälper till att tydliggöra det vägval och det alternativ som står mot Alliansen: den alltmer vänstertunga oppositionen. Vi har hört företrädare för flera partier tala om att man gärna vill fortsätta att höja skatterna från vänstersidan.

Jag har en kommentar till vilka skatteförslag Vänsterpartiet har. Moderaterna i riksdagens skatteutskott har mycket noggrant följt de förslag som Vänsterpartiet har lagt fram. Vi blev inte så förvånade när vi såg att med de uppemot 100 miljarder som Vänsterpartiet föreslår kommer detta att drabba alla. Er modell på avtrappning av jobbskatteavdraget leder till en kraftig upptrappning av inkomstskatterna. Precis som du säger: Redan från inkomstslägen omkring 30 000, vilket är rätt normala inkomstslägen, ska marginalsatser på 60–61 procent träda i kraft.

Det vi blev förvånade över var när vi med hjälp av riksdagens utredningstjänst upptäckte att alla får höjd skatt med Vänsterpartiets förslag – redan från 30 000. Men sedan, efter 55 000, går skatterna ned. Det innebär att en riksdagsledamot betalar lägre skatt än en högskolelärare med Vänsterpartiets skatteförslag. Det är er modell till avtrappning av jobbskatteavdraget.

Jag vet att Jacob Johnson är uppmärksam på detta. Men han får gärna förklara sig: Är ni själva medvetna om konsekvenserna av era skatteförslag? Varför vill ni att en höginkomsttagare ska ha lägre marginalsatt än en medelinkomsttagare? Varför ska en riksdagsledamot betala lägre marginalsatt än en högskolelärare med Vänsterpartiets skattepolitik?

Anf. 89 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Till att börja med är det bra att Henrik von Sydow uppmärksammar att vi föreslår skatteökningar endast på inkomster över 30 000 per månad. Det låter på Henrik von Sydow som att ingen tjänar under 30 000 i månaden, utan alla får höjd skatt med Vänsterpartiets förslag. De allra flesta tjänar under 30 000 per månad. Jag vill informera Henrik von Sydow om det. Jag tror att medianinkomsten, av dem som jobbar heltid och de som jobbar deltid, kanske ligger på mellan 25 000 och 30 000. Det är kanske 40 procent av löntagarna som får höjd skatt med Vänsterpartiets politik och med ganska små belopp i början.

Henrik von Sydow ondgör sig över att marginalskatten för en riksdagsledamot blir något lägre än för den som tjänar något mindre än en riksdagsledamot. Till att börja med vill jag säga att man trots allt betalar en totalskatt. Det är svårt, rent tekniskt, att göra det här. Möjligtvis kan man hitta ett smartare sätt att få in samma summa pengar utan att man får en ojämn ökning i marginalskattetrappan. Men jag anser att det är en underordnad fråga av helt marginell betydelse.

För övrigt tycker jag att vi riksdagsledamöter kan betala både en och flera tusenlappar mer i skatt. Vi anser att hela jobbskatteavdraget ska försvinna när man kommer upp till samma nivå som för oss riksdagsledamöter.

Anf. 90 HENRIK VON SYDOW (M) replik:

Herr talman! Jag vill tacka Jacob för svaret. Det var ett häpnadsväckande svar – ett häpnadsväckande svar! En vänsterpartist, Jacob Johnson, står i kammaren och försvarar Vänsterpartiets modell där en höginkomsttagare ska ha lägre marginalskatt än en medelinkomsttagare. En riksdagsledamot ska ha lägre marginalskatt än en högskolelärare med Vänsterpartiets skattepolitik. Det är faktiskt häpnadsväckande.

I fråga om 30 000 kronor är det väldigt breda grupper som det första steget av Vänsterpartiets avtrappning av jobbskatteavdraget slår mot. Där har vi just högskolelärarna, och där har vi avdelningscheferna i sjukvården. Breda TCO-grupper och breda LO-grupper drabbas också av detta tillsammans med alla andra skatter – den långa lista med skatteförslag som Vänsterpartiet nu förbereder för de regeringsförhandlingar med Stefan Löfven som de hoppas på. Då ska vi lägga till det helt avskaffade RUT-avdraget. Då ska vi lägga till återinförandet av fastighetskatten. Då ska vi lägga till arvs- och gåvoskatt. Då ska vi lägga till förmögenhets-skatt. Och då ska vi lägga till den långa serie av andra skattehöjningar – uppemot 90–100 miljarder – som Vänsterpartiet föreslår.

Jag tycker att replikskiftet är tydligare. Jag vill varna svenska folket för det som nu förbereds. Det är en skattechock. Det kommer att drabba alla hushåll. Och det kommer att slå mot jobben.

(Applåder)

Anf. 91 JACOB JOHNSON (V) replik:

Herr talman! Vänsterpartiets alternativa skatteförslag innebär för någon som tjänar till exempel 32 000 kronor i månaden ungefär 200 kronor i månaden i högre skatt. Jag tror att alla inser att vi som har lite högre inkomster måste bidra för att finansiera välfärd, bättre a-kassa till exempel. Det kan man själv få nytta av om man skulle hamna i arbetslöshet så småningom.

När det gäller marginalskatterna och riksdagsledamöters och andras marginalskatt får man med Vänsterpartiets förslag betala mer i skatt ju mer man tjänar. Med Vänsterpartiets förslag ökar skatten hela tiden. Du, Henrik von Sydow, gör en poäng av marginalskatten, den sista hundralappen, och av att man just vid övergången betalar lite mindre på grund av den tekniska lösningen i jobbskatteavdraget. Det är en skendebatt, Henrik von Sydow.

Jag tror att människor är intresserade av hur mycket man ska betala i skatt i kronor, inte av hur hög min marginalskatt är på den sista hundralappen.

Anf. 92 LARS GUSTAFSSON (KD):

Herr talman! Man skulle kunna kommentera mycket efter det här. Men jag har blivit ombedd att inte göra någon filibusterdebatt av alltihop och ska därför försöka summera det utöver det som jag har tänkt säga.

Det kan vara bra att veta att inkomstskatterna utgör 70 procent av intäkterna till kommunerna och går till deras verksamhet. Det innebär att det i huvudsak är på dessa intäkter som kommunerna ska fullgöra sina skyldigheter mot medborgarna. Välfärden avgörs alltså av arbete och sysselsättning.

Skatteregler för företag och enskilda medborgare har alltså en avgörande betydelse för hur den praktiska välfärden ser ut – skolan, vården och omsorgen. Det leder till slutsatsen att stora skattehöjningar är en dålig metod för att öka välfärden.

Däremot behöver vi öka tillväxten för att inte strypa den med höjda skatter och avgifter. Oppositionens olika förslag om höjda skatter och avgifter på alla tänkbara och otänkbara områden skulle motverka den nödvändiga tillväxten. Man kan inte ta varje enskilt förslag för sig, vilket även finansministern sade, utan man måste se helheten – den samlade effekten. Om man genomför förslagen blir det inte status quo men med enbart ökade skatteintäkter. Det är vilseledande att hävda att fler får jobb, kommunerna får större resurser till välfärd och barnfamiljer och pensionärer får det bättre om man höjer inkomstskatter, arbetsgivaravgifter, företagsskatter och kostnader för arbete genom att avveckla ROT och RUT och skatter på transporter. Inget kan vara mer fel. Detta paket av förslag, som är oppositionens samlade valprogram, skulle få motsatt effekt för kommuner, för ungdomar och för personer som har svårt att komma in på arbetsmarknaden. Företagen skulle få större kostnader och därmed sämre konkurrensvillkor. Det har alltså motsatt effekt.

Det kan också vara viktigt att slå fast att skatteintäkterna inte följer en linjär kurva utan har logaritmiska inslag. Skatteeffekten avtar alltså med högre nivåer. Det är viktigt att ha det klart för sig. Skatten på arbete är fortfarande för hög sett ur ett längre perspektiv. Ett för högt skattetryck är negativt för både enskilda och kommuner. Vi behöver i stället fortsätta underlätta för fler jobb och fler företag.

De samlade skatteintäkterna har ökat tack vare ett minskat skattetryck. Ett tydligt exempel på detta är kopplingen mellan arbetade timmar och inkomstpensionen, ju fler arbetade timmar desto högre inkomstpension. För många är detta faktum inte klart, men det är ganska enkelt att belägga. Det räcker att jämföra den ekonomiska konjunkturen och utvecklingen av inkomstpensionen.

För Kristdemokraterna är skattesänkningar på pensioner med inriktning i första hand mot dem med låga pensionsinkomster ett prioriterat område. Vi har lyckats sänka skatten med 16,5 miljarder kronor under två mandatperioder. Detta är ett bra bevis på det. Det har varit möjligt på grund av ökade skatteintäkter genom arbetade timmar etcetera.

Herr talman! Ibland går det inte att undgå att fundera på om vissa ledamöter tror att jordens axel går genom Helgeandsholmen. Det går inte

att trola med knäna! Förr eller senare avslöjas bluffen. Om man inför en kilometerskatt kommer priset på varor och tjänster att öka markant, oavsett hur många åkerier som drabbas av det – inhemska eller utländska. Företagen och enskilda kommer att betala i form av högre priser och sämre konkurrens. De får dessutom betala mer för tjänstekostnaderna.

Skogsindustrin är en av Sveriges allra viktigaste exportnäringar. De pappersbruk som fortfarande finns kvar skulle tveka att investera i ett land med höjd energiskatt och höjda transportskatter. Vilka konsekvenser de markant höjda transportkostnaderna med kilometerskatt och högre skatt på drivmedel skulle medföra kan inte överblickas. Däremot kan man bestämt hävda att detta skulle utgöra ett hot mot tiotusentals arbetstillfällen i vårt land.

För Halland, där skogskoncernen Södra storsatsar för utbyggd verksamhet med 400 nya arbetstillfällen för regionen, är oppositionens förslag ett direkt hot. Med den fördubbling av antalet transporter som planeras för skogsråvaror till bruket skulle oppositionens förslag innebära en skattesmäll. Det gäller även större och mindre företag i glesbygd vars förutsättningar bygger på konkurrensneutrala transportkostnader. Det skulle sannolikt också förvärra problemen för åkeribranschen, inte förbättra som många tror.

För enskilda skulle kostnader för varor och tjänster också öka. Och för personer med små marginaler, pensionärer med små inkomster och barnfamiljer, kommer förslagen om de genomförs att ytterligare minska deras ekonomiska utrymme.

Herr talman! Alliansens arbete med att reformera skattesystemet för fler företag och arbetstillfällen, samtidigt som man värnar konkurrensneutraliteten, måste fortsätta. Vi har genomfört ett antal förändringar såsom bolagsskatten, fastighetsbeskattningen, slopande av förmögenhetsskatten och skatten på arbete – allt med syftet att göra det mer lönsamt att arbeta, behålla jobben i Sverige, och stärka vår konkurrenskraft i en tätande konkurrens. Därför kan vi inte rusa i väg med ett ökat skattetryck och punktskatter, vilka tillsammans är ett hot mot vår välfärd.

Fastighetsskatten nämndes här. Då kan jag meddela att jag 2005 kontaktades av Elsa som bodde i Knäred som ligger i Halland, vilket alla säkert känner till. Hon hade blivit rekommenderad av Försäkringskassan att ge sitt hus till sina barn som i sin tur skulle kunna ta ut hyra för att få hjälp till fastighetsskatten. Hon skulle alltså få flytta ifrån sitt hem efter 30 år. Jag tror att det är en ganska dålig metod, om vi ska återvända till det som Jacob Johnson här föreslog.

För att återvända till min inledning är det i kommunerna man kan avläsa hur det går för företagen, jobben och välfärden. Det är inte genom statliga bidrag som vi bygger Sverige starkare, utan det gör vi genom fler företag och fler arbetstillfällen.

Herr talman! Med tanke på ett inlägg som har gjorts vill jag påpeka att man nog ska vara försiktig med det som man läser på Dagens Nyheters debattsidor. Om till exempel USA påstås det att demokrater och republikaner har enats. Det som de har enats om är att man kan utvinna mer skiffergas, vilket är fossil energi. Jag tror inte att Miljöpartiet vill införa mer fossila bränslen eller bryta skiffer, så kallad frackning.

Herr talman! Eftersom detta är mitt sista anförande från riksdagens talarstol vill jag rikta ett varmt tack till talmännen som med glimten i

ögat har lett arbetet i kammaren på ett föredömligt sätt. Jag vill också tacka alla utskottskolleger genom de gångna 16 åren och alla utskottskanslier, som jag haft förmånen att samarbeta med. Det är min förhoppning att den goda stämning som genomsyrar riksdagens arbete ska upprätthållas och att framtida riksdagsledamöter uppskattar den goda tradition som kännetecknar det svenska parlamentet.
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut fattades under 7 §.)

5 § Uppskov till 2014/15 års riksmöte med behandlingen av vissa ärenden

Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU36
Uppskov till 2014/15 års riksmöte med behandlingen av vissa ärenden föredrogs.

Andre vice talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.
(Beslut fattades under 7 §.)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 14.32 på förslag av andre vice talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 14.45 då avtackning skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Avtackning

Förhandlingarna återupptogs kl. 14.45.

6 § Avtackning

Anf. 93 TALMANNEN:

Ärade ledamöter! Detta riksmöte lider mot sitt slut och så även mandatperioden. Endast ett antal spännande interpellationsdebatter återstår.

Vi har ett förtroendeuppdrag och är valda att företräda människor som har lagt en röst på just oss och våra respektive partier. Det gör vi i vårt arbete här i kammaren men också när vi är ute bland människor, syns i medierna och är ute på resor. Som ledamot är man ju alltid i tjänst och har aldrig semester.

Även om jag inte ska ägna mig åt någon sammanfattning vill jag ändå säga några ord om förändringar som införts under mandatperioden.

Efter ett intensivt arbete av sekretariatet, gruppledarna och undergrupper är nu den genomgripande översynen av riksdagsordningen klar, och den nya riksdagen kommer att kunna använda den som stöd i sitt arbete direkt från start.

I oktober 2013 beslutade vi här i kammaren om ett nytt system för stöd till ledamöter som lämnar riksdagen. Som riksdagsledamot har man ju en ovärderlig kunskap och erfarenhet, men världen förändras och det yrke man en gång lämnade för uppdraget kan ställa helt andra krav i dag. Det så kallade omställningsstödet erbjuder bland annat rådgivningsinsatser för att underlätta för ledamöter att övergå till yrkesverksamhet.

Ärade ledamöter! Det är inte alla av er som ställer upp till omval. För några av er är detta en avslutning på er period som riksdagsledamot, även om uppdraget fortsätter tills den nya riksdagen är vald och samlad.

Det är 82 ledamöter som, och jag säger så, frivilligt lämnar sitt uppdrag i år. På era bänkar hittar de flesta av er en medalj – en sådan får de som har suttit minst en full mandatperiod. Men den så kallade miniatyren – det vill säga en pin – belönas *alla* avgående ledamöter med. Ni hittar också ett brev med ett personligt tack.

Jag önskar att det fanns tid att tacka er alla med några personliga ord här i kammaren och från talarstolen, men jag inser att vi då skulle få sitta här en bra bit in på kvällen. I samråd med gruppledarna har jag därför kommit fram till att avgående ledamöter ska avtackas gruppvis, och bara de som har tjänstgjort i 16 år eller längre får ett mer personligt tack.

När ni hör ert namn läsas upp vill jag be er resa er upp.

Följande ledamöter har tillhört riksdagen hela eller delar av innevarande mandatperiod:

Susanna Haby, Roger Lamell, Lena Sommestad, Stefan Caplan, Lolo Lindström, Linda Wemmert, Kajsa Lunderquist, Edip Noyan, Anton Abele, Abdirizak Waberi, Henrik Ripa, Bengt Berg, Abir Al-Sahlani, Thoralf Alfsson, Stellan Bojerud och Per-Johan Emtell.

Tack för era insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Följande ledamöter har tillhört riksdagen i cirka åtta år, och flertalet av dem kom in 2006: Tina Ehn, Staffan Anger, Per Svedberg, Peder Wachtmeister, Oskar Öholm, Mikael Sandström, som för övrigt bara tjänstgjort två dagar i kammaren under de åtta åren, Mats Johansson, Kent Persson, Karin Åström, Josefin Brink, Helena Leander, Hans Olsson, Göran Montan, Fredrick Federley, Eva Olofsson, Erik A Eriksson, Désirée Liljevall, Carin Runeson, Björn Leivik, Ann Arleklo, Jacob Johnson, Bodil Ceballos och Marianne Berg.

Jag vill säga några ord om Mehmet Kaplan, som också tillhör denna grupp. Jag skulle vilja passa på att säga något om hans roll som gruppleddare. Det har varit ett nöje att arbeta med Mehmet. Han har på ett utomordentligt och föredömligt sätt alltid arbetat för att hitta konstruktiva och pragmatiska lösningar för att arbetet i riksdagen ska fungera. Dessutom har Mehmet ett mycket gott humör, vilket har gjort saker och ting mycket lättare för oss vid gruppleddarmötena.

Tack för era insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Följande ledamöter har tillhört riksdagen i cirka tolv år, och flertalet av dem kom in 2002: Bengt-Anders Johansson, Marie Nordén, Maria Stenberg, Louise Malmström, Lena Olsson, Lars Johansson, Lars Elin-derson, Kurt Kvarnström, Kerstin Engle, Kerstin Haglö, Johan Linander,

Henrik von Sydow, Hans Backman, Christina Zedell, Karin Granbom Ellison, Billy Gustafsson, Anne Marie Brodén och Anita Brodén.

Till den här gruppen hör också Lena Adelsohn Liljeroth, som kom in i riksdagen 2002. Lena har varit verksam i kulturutskottet och näringsutskottet, och 2006 blev hon utnämnd till statsråd med ansvar för kulturfrågor.

Roger Tiefensee tillhör också denna grupp, och jag vill tacka för hans insatser som gruppleddare. Som gruppleddare var Roger både pålitlig och pragmatisk i sin inställning till arbetet, och det var alltid lätt att samarbeta med Roger i de alltid lika intrikata gruppleddarmötena, som vi har ganska tätt.

Tack till alla er för era insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

De ledamöter som har tillhört riksdagen i ca 16 år – flertalet kom in 1998 – vill jag som sagt tacka med några personliga ord.

Annelie Enochson kom in i riksdagen vid millennieskiftet för Kristdemokraterna och Göteborgs kommun. Under de två senaste mandatperioderna har hon varit ledamot i trafikutskottet. Engagemanget har varit särskilt stort i frågor som gällt sjöfarts- och trafiknykterhetsfrågor.

Under hennes år i riksdagen har Annelies engagemang för utsatta barn också varit mycket tydligt. Hennes motion till kammaren resulterade bland annat i 116-numret, där man kan anmäla försvunna barn.

Ett stort intresse för utrikes- och säkerhetspolitik har också präglat Annelies tid i riksdagen, då hon varit ledamot och ersättare i OSSE-delegationen samt ersättare i EU-nämnden, utrikesutskottet och försvarsutskottet. Hon har även varit ordförande för den svensk-israeliska parlamentariska vänskapsföreningen. Annelie har också haft ett stort engagemang för riksdagens kristna grupp, i vilken hon var ordförande från 2002 till 2010.

I Annelies politiska gärning märks omsorgen om medmänniskor och hängivenheten i hennes värderingar.

Tack, Annelie, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Bo Bernhardsson blev invald i riksdagen 1991 för Socialdemokraterna och Skåne läns södra valkrets. Bo har suttit i riksdagen under olika perioder. Han har hunnit med att vara ledamot i ett stort antal utskott, bland annat näringsutskottet, finansutskottet, EU-nämnden och miljö- och jordbruksutskottet.

Bo är en sann ideolog, tänkare och skribent stammande från Örnahuset i närheten av Simrishamn. Som ung åkte han till Lund för att studera, men han blev i stället busschaufför och sedan politisk sekreterare åt Sigvard Marjasin på Kommunalarbetsareförbundet.

Bo var länge förknippad med tidningen Arbetet i Skåne där han var chefredaktör mellan 1996 och 2000. Han var även chefredaktör för den socialdemokratiska idétidskriften Tiden mellan 2006 och 2011.

Av partivänner beskrivs Bo som en klok och eftertänksam person med fötterna på jorden, en god kamrat som kan spela både dragspel och gitarr.

Bo har hjärtat kvar i Örnahusen och föräldrahemmet, som varit fritidshus men som nu kommer att bli åretruntbostad igen. Där kommer han med största sannolikhet att skriva många kloka ord även i framtiden – dock inga om SSU-tiden, eftersom han har slarvat bort sina anteckningar, har det sagts.

Tack, Bo, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Yvonne Andersson har under sin tid i riksdagen tjänstgjort som ledamot i såväl civilutskottet som utbildningsutskottet.

Bland utbildningsfrågorna är det särskilt den högre utbildningen som Yvonne brinner för. Yvonne har ägnat ett särskilt stort engagemang åt frågor kopplade till forskningens villkor. Detta har kanaliserats genom bland annat Sällskapet riksdagsledamöter och forskare, där Yvonne varit ordförande sedan 2007. Som ordförande har hon arbetat enträget för att skapa broar mellan ledamöter och forskare.

Redan före riksdagsinträdet var utbildningsfrågorna viktiga för Yvonne. Inte minst är hennes doktorsavhandling *Teknikämnet på grundskolans mellanstadium* ett tecken på det. Yvonne är filosofie doktor i pedagogik och har tjänstgjort vid Linköpings universitet i över 15 år.

Yvonne har haft tunga uppdrag inom Kristdemokraterna, bland annat som talesperson för partiets utbildnings- och forskningspolitik. Hon har också varit partiets kvittningsperson.

Yvonne beskrivs som en självständig, drivande och lojal kollega som inte är rädd för att stå upp för sin mening.

Tack, Yvonne, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Ulf Nilsson har en bred erfarenhet som riksdagsledamot efter att ha varit ledamot i lagutskottet och socialförsäkringsutskottet. Ulf har mycket stor arbetskapacitet, och som vice ordförande i utbildningsutskottet lade han ned mycket arbete på att utforma Folkpartiets och Alliansens utbildningspolitik inför valet 2006.

I januari 2013 valdes Ulf till vice ordförande i kulturutskottet, och han har deltagit aktivt i kulturdebatten sedan dess. Utöver sina uppdrag i olika utskott har Ulf också varit en mycket aktiv ledamot i riksdagens delegation till Interparlamentariska unionen. Ulf har även varit med i den parlamentariska pensionsgruppen, vilket har gjort att han är mycket insatt i pensionssystemets alla snåriga regler.

Trots sitt gedigna arbete med nationella frågor och sitt internationella engagemang har Ulf inte glömt bort att lyfta fram regionala frågor som rör Skåne. Han har bland annat skrivit motioner om lägre taxor på Öresundsbron, Lunds Universitets Historiska Museum och stöd till arkeologiska utgrävningar i Uppåkra.

Ulf har ett stort intresse för litteratur, och att svenska språket är viktigt för Ulf märks tydligt. Grammatiska regler följs noga, och varje ordval är viktigt!

Tack, Ulf, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

När hallänningen och kristdemokraten Lars Gustafsson kom in i riksdagen hade han med sig erfarenheter från operascenen, fotbollsplanen, bokhandeln, järnhandeln, bilverkstaden och inte minst från det egna företagandet.

Att Lars har ett starkt intresse för det rullande kulturarvet har visat sig inte minst genom ett antal motioner och engagerade inlägg i kammaren. Det är ett intresse som har inneburit att han kunnat tillföra värdefull kunskap i trafikutskottet, där han under i stort sett hela sin ledamotstid haft uppdrag i någon form.

Bland de frågor som Lars har drivit märks till exempel förenklade regelverk för import av samlarfordon och att han har uppmärksammat hur småföretagare och landsbygdsbor har drabbats när bensinmackar har lagts ned.

Allra starkast är Lars engagemang när det gäller att stärka samhällets skyddsnet. Detta engagemang har han burit med sig i uppdragen som ledamot i socialutskottet, socialförsäkringsutskottet och skatteutskottet och i sitt uppdrag i såväl den så kallade pensionsgruppen som Socialförsäkringsutredningen.

Tack, Lars, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Med sin värmländska dialekt känns Jan-Evert Rådström lätt igen. Hans utpräglade intresse och brinnande engagemang för infrastrukturfrågor ledde till att han var med om att driva igenom två viktiga infrastrukturpropositioner i riksdagen. Passande nog för en person som i sitt eget företag arbetat med tunga transporter kom han att ägna sig åt just trafikfrågor. Jan-Evert har varit talesperson för Moderaterna i infrastrukturfrågor och är sedan 2006 vice ordförande i trafikutskottet. Därutöver har han varit aktiv i ledamotsrådet.

Jan-Evert tillhör riksdagens personligheter och har många strängar på sin lyra. Efter att ha bidragit till att vi i dag har övervakningskameror i taxibilar för att skydda både resenärer och chaufförer och till att polisen har möjlighet att göra alkoholkontroller på piloter kommer han nu att arbeta lokalt med politik och med sina företag.

Jan-Evert är en sann lokalpatriot med stort engagemang och stark familjekänsla. Det är ett mycket stort antal ledande politiker som genom hans gästfrihet fått lära känna norra Värmland.

Tack, Jan-Evert, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Gunnar Axén kom in i riksdagen för Moderaterna och Östergötlands läns valkrets och blev först ledamot i finansutskottet. Sedan 2006 har han varit ordförande i socialförsäkringsutskottet.

Riksdagen var ingen ny arbetsplats för Gunnar. Han hade tjänstgjort i riksdagen under åren 1994 till 1996 som politisk sekreterare på Moderaternas kansli med ansvar för bland annat trafikfrågor, då i nära samarbete med undertecknad.

Gunnar brukar lyckas med det mesta han företar sig. År 2010 utsåg regeringen honom till ordförande för den parlamentariska socialförsäkringsutredningen – ett tungt uppdrag som krävde en omfattande arbetsinsats och kompromissvilja.

Men en sak har han misslyckats med. Särskilt i valet 1994 jobbade Gunnar stenhårt för att få Anders Borg invald i riksdagen. Det projektet har han ännu inte lyckats med. Men skam den som ger sig!

Tack, Gunnar, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Christina Oskarsson började 1998 sitt uppdrag som riksdagsledamot för Socialdemokraterna och Västra Götalands läns norra valkrets.

Christina har varit ledamot och suppleant i flera utskott under sina nästan 16 år i riksdagen. Hon har även på ett förtjänstfullt sätt utfört det svåra uppdraget som en av partiets kvittningspersoner sedan 2006, ett uppdrag där det verkligen gäller att ha integritet, ordning och reda.

I sitt arbete i civilutskottet och skatteutskottet har Christina värnat om att utsatta får det stöd de behöver och att jämställdhet ska vara mer än en läpparnas bekännelse.

Vid sidan om uppdraget som riksdagsledamot har Christina även engagerat sig i ett flertal nämnder och kommittéer, bland annat som ledamot i Patientskadenämnden där hon gjort ett uppskattat arbete.

Partikamraterna understryker att Christina Oskarsson alltid är en god förebild. Hon ställer upp för andra och deltar aktivt i arbetet i rörelsen genom exempelvis dörrknackningar och arbetsplatsbesök.

Tack, Christina, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Då hon enligt partikamraterna är känd som småföretagarnas hjälte är det inte konstigt att Carina Adolfsson Elgestam har varit mest aktiv i näringsutskottet under sin tid här i riksdagen. Därtill har Carina också varit i EU-nämnden och Riksrevisionens styrelse.

Under sin politiska bana har Carina framför allt drivit näringslivsfrågorna med särskilt intresse för kvinnligt företagande. Två år i rad har hon blivit utsedd av Företagarna till Sveriges mest företagsvänliga riksdagsledamot.

Partivännerna vittnar om att Carina är en stor organisatör – oavsett om det gäller ett parti eller ett party. Och det är många som har ”råkat ut för” hennes iver att dra i gång saker.

Trots att Carina nu lämnar riksdagen kommer hon inte att lämna näringslivsfrågorna. Hon ska enligt ryktet bli företagare på Öland.

Tack, Carina, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Anders Karlsson kom in i riksdagen 1998 för Socialdemokraterna och Skåne läns västra valkrets. Anders har under sin långa riksdagskarriär hunnit med att vara ordförande för arbetsmarknadsutskottet, trafikutskottet och försvarsutskottet. Den senaste mandatperioden har han varit aktiv i skatteutskottet och Nordiska rådets svenska delegation.

Anders har en facklig bakgrund som byggnadsarbetare. Denna erfarenhet har gett honom en stark övertygelse om vikten av fackligt och politiskt samarbete. Den har också gett honom en stor förståelse för vikten av alla människors möjlighet till arbete, något som han inte minst visade när han ledde arbetsmarknadsutskottet.

Avtackning

Många tror att Anders kommer från Landskrona, men han har alltid bott i den lilla orten Härslöv. Trots alla år i riksdagen är Anders djupt förankrad i den skånska myllan, vilket många av hans motioner vittnar om.

Anders har ett hjärta som klappar för rättvisa, och enligt partikamraterna tvekar han inte att sticka ut hakan, oavsett om det gäller partimotståndare eller den egna partiledningen.

Tack, Anders, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Åsa Torstensson valdes in i riksdagen 1998 i Västra Götalands läns västra valkrets och är därmed en av Centerpartiets långvariga trojänare.

Åsa började sin tid i riksdagen som ledamot i EU-nämnden och konstitutionsutskottet. Härefter har Åsa varit ledamot i flera utskott och bland annat även varit ledamot i Nordiska rådets svenska delegation. Mellan 2004 och 2006 var Åsa gruppleddare för Centerpartiets riksdagsgrupp. Hon har även varit en av partiets kvittningspersoner.

Under fyra år var Åsa infrastrukturminister och Centerpartiets främsta företrädare i dessa frågor. Sedan Åsa 2010 kom tillbaka till riksdagen har hon varit en mycket god rådgivare till flera av partiets ledamöter.

Åsa har som ledamot även haft flera uppdrag, bland annat i 2011 års vallagskommitté och Ansvarskommittén med uppdrag att utreda grundläggande frågor om statens verksamhet och regional indelning och organisering.

Åsa har engagerat sig mot kärnkraft, för de förnybara och hållbara alternativa energikällorna, och hon har varit aktiv i avvecklandet av reaktorer i Barsebäck. Hon har även haft tunga uppdrag inom sitt parti, bland annat genom att hon har varit med och utvecklat Centerpartiets miljö- och energipolitik.

Tack, Åsa, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Lars Ohly valdes in som riksdagsledamot för Vänsterpartiet 1998 i Stockholms läns valkrets. Som riksdagsledamot har Lars profilerat sig inom utrikespolitiken. I riksdagen har Lars varit ledamot i kulturutskottet, EU-nämnden, utrikesnämnden och OSSE-delegationen.

Lars har varit en tongivande profil inom svensk politik under sin politiska bana, och han har haft tunga uppdrag inom sitt parti. Mellan 1994 och 2000 var han partisekreterare, och mellan 2004 och 2011 var han partiets ordförande.

Som ordförande hade Lars en central roll i att göra Vänsterpartiet till ett parti med regeringsambitioner. Genom att under en period vara kulturpolitisk talesperson för Vänsterpartiet visade Lars också sitt stora engagemang för bland annat kulturarbetarnas villkor. Därtill har han varit starkt drivande i tillgänglighetsfrågor.

Lars är en mycket uppskattad och respekterad debattör. Men han är väl den enda politikern som öppet håller på både det röda och det blåa laget – han är nämligen en hängiven djurgårdare.

Tack, Lars, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Cristina Husmark Pehrsson kom in i riksdagen för Moderaterna och Skåne läns västra valkrets. Innan hon påbörjade sin politiska bana var hon operationssköterska och sedan även vårdlärare och företagssköterska.

Cristina blev snabbt en av Moderaternas ledande politiker i socialutskottet. Äldreifrågorna var några av de frågor som engagerade henne allra mest. Förutom utskottsarbete har hon under sin tid i riksdagen också varit vice ordförande i Nordiska rådets svenska delegation.

År 2006 blev Cristina socialförsäkringsminister, och det låg på henne att genomföra ett antal mycket tuffa och krävande reformer. Under en period befann hon sig ofta i hetluften, men Cristina behöll sitt lugn i de flesta situationer trots att trycket var hårt, ofta från flera olika håll.

Cristina är alltid väldigt påläst. Medarbetare vittnar om att man som föredragande aldrig chansade och bara redogjorde för sammanfattningen av en text, då Cristina alltid hade läst allt och givetvis ställde frågor på allt.

Cristina beskrivs som en ledare och chef som med genuint intresse och engagemang möter och ser varje individ och som aldrig tvekar att komma till undsättning varhelst hjälpen behövs – inom politiken, professionen eller privat.

Tack, Cristina, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Kommunalråd, utskottsordförande och framför allt språkrör är några av uppdragen som Peter Eriksson har haft.

Peter blev invald i riksdagen första gången 1994 för Miljöpartiet i Stockholms läns valkrets. Men vid årsskiftet 1998/99 lämnade han riksdagen för att bli kommunalråd i Kalix.

Efter valet 2002 återvände han till riksdagen, då som nyvalt språkrör tillsammans med Maria Wetterstrand.

Peter började sin bana som ledamot i konstitutionsutskottet redan 1994. Efter valet 2010 återvände han som ordförande i nämnda utskott. Han har som ordförande drivit att den viktigaste delen i utskottets granskningsverksamhet är själva processen, snarare än det betänkande som granskningen leder fram till.

Peter har varit med om att leda sitt parti till stora framgångar, som tredje största parti i riksdagsvalet 2010 och som näst största parti i EU-valet 2014.

Efter att ha blivit invald i EU-parlamentet lämnar Peter nu riksdagen.

Peter har ett mycket starkt engagemang för demokrati och folkstyre. Han var också ledamot av Grundlagsutredningen under åren 2004–2008. Folkomröstningar och folkinitiativ ligger honom särskilt varmt om hjärtat, vilket han också arbetade aktivt med inte minst under sin tid som kommunalråd i Kalix.

Tack, Peter, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Följande ledamöter har tillhört riksdagen i mer än 16 år.

Siv Holma kom in i riksdagen 1998 för Vänsterpartiet och Norrbottens län. Hon hade dessförinnan redan tjänstgjort som ersättare en kort period 1995.

Siv har haft flera uppdrag i riksdagen, bland annat som ledamot i trafikutskottet. Men det var framför allt i kulturutskottet som Siv fick möjlighet att ägna sig åt en av sina hjärtefrågor och vara med och forma svensk kulturpolitik. Mellan 2006 och 2010 var hon kulturutskottets ordförande.

Under många år har Siv varit en stark profil inom Vänsterpartiet, och hon har varit viktig för partiets ekonomiska och feministiska politik.

Hon spelade en central roll i det rödgröna samarbetet mellan 1998 och 2006, där hon bland annat hade rollen som partiets budgetförhandlare. Hon har också varit ledamot i partistyrelsen.

Siv har varit en tydlig röst för Norrbottens frågor i allmänhet och Kirunas i synnerhet, och hon brinner särskilt för nationella minoritetsfrågor.

Som politiker är Siv energisk och drivande och har en förmåga att lyfta in nya perspektiv.

Tack, Siv, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Tommy Waidelich har suttit i riksdagen i flera omgångar för Socialdemokraterna, första gången 1991 som ersättare och därefter mellan 1994 och 1995.

Åren 1995–1998 var han ledamot i Europaparlamentet och tillhörde den första gruppen av svenska Europaparlamentariker.

Sedan 1998, när Tommy kom in i riksdagen för tredje gången, har han haft många uppdrag. Han har varit ledamot i finansutskottet, konstitutionsutskottet och EU-nämnden – den sistnämnda har han också varit ordförande i. Han har också varit vice ordförande i Riksrevisionens styrelse och Riksrevisionens parlamentariska råd.

Under denna mandatperiod har Tommy varit vice ordförande i finansutskottet och ledamot i utrikesutskottet.

Men en av de tyngsta rollerna som Tommy har haft är kanske den som ekonomisk-politisk talesperson för sitt parti mellan 2011 och 2012.

Tommys politiska hjärtefrågor är rättvisa, mångfald, social rörlighet och urban tillväxt – allt i den globaliserade ekonomins perspektiv. Han har drivit dessa frågor såväl i EU-parlamentet som i riksdagen.

Tommy är brevbäraren i Södertälje som blev europé och internationalist. Han är den sanne diplomaten – språkbegåvad och världsvan. Han har ett stort internationellt nätverk och är mycket uppskattad utanför rikets gränser.

Tack, Tommy, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Carina Hägg valdes in i riksdagen 1995 för Socialdemokraterna och Jönköpings län.

Carina har en diger meritlista från riksdagen, och hon har bland annat varit ledamot i utrikesutskottet och socialutskottet.

Carina har varit en stark röst för rättvisa och framför allt för kvinnors rättigheter. Hennes engagemang för frågor som rör jämställdhet, kvinnors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter, utbildning för flickor och våld mot kvinnor går inte att ta miste på. Hennes arbete har också sträckt sig långt utanför Sveriges gränser.

Carina har varit ledamot i flera internationella parlamentariska delegationer, och inte minst är hennes arbete på Afrikas horn mycket uppskattat.

Partikamraterna vittnar om att Carina är en arbetsmyra – noggrann och samvetsgrann. Hon har aldrig tvekat att ta tag i svåra frågor. Hon är en orädd person, och med energi har hon gett sig i kast med utmaningar som andra backar för.

Carina är varm och medkännande som få.

Tack, Carina, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Ann-Kristine Johansson kom in i riksdagen 1994 och har representerat Socialdemokraterna och Värmlands län.

Ann-Kristine har haft många och varierande uppdrag i riksdagen. Hon har bland annat varit ledamot i miljö- och jordbruksutskottet och näringsutskottet. Därtill har hon varit ledamot i Nordiska rådets svenska delegation.

Hemma i Värmland är Ann-Kristine ordförande för Socialdemokraterna.

Ann-Kristine har många gånger berättat om sin resa från att jobba som avbytare till att bli en driven riksdagsledamot med många strängar på sin lyra.

Jordbrukspolitik, regionalpolitik, rovdjursfrågor och nu senast energipolitik är bara några av de politiska ämnen som Ann-Kristine behärskar. Hon är en kompromisslös försvarare av skogens och glesbygdens rätt att leva och utvecklas.

Hennes mångåriga engagemang i Nordiska rådet och frågor kring gränsproblematik är känt. Ann-Kristines sociala kompetens är hög, och hennes övernattningsbostad har varit en träffpunkt där många intressanta och spännande möten har ägt rum. När nu Ann-Kristine väljer att gå vidare gör hon det för att leda ett eget företag.

Tack, Ann-Kristine, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Eva Flyborg kom in i riksdagen 1994 och har under sin tid i riksdagen representerat Folkpartiet och Göteborgs kommun. Detta har synts tydligt i hennes motioner under åren, som i många fall haft ett tydligt Göteborgsperspektiv.

Eva har huvudsakligen sysslat med företagspolitik och energipolitik i riksdagen. Hon har en bakgrund som ekonom och har ett betydande antal förtroendeuppdrag i bagaget. Under många år var hon Folkpartiets representant i näringsutskottet, men hon har också hunnit med att vara ledamot i arbetsmarknadsutskottet.

I riksdagen har Eva också blivit känd för att hon var med och tog initiativ till riksdagens Beatlesklubb, öppen för både ledamöter och tjänstemän. Beatlesklubben i riksdagen lär vara världsunik.

Eva Flyborg är en politiker som alltid är påläst och som med stor entusiasm är villig att förvärva ny kunskap. Hon har genom sin sakkunskap varit en uppskattad ledamot som vunnit mycket stor respekt bland kolleger och allmänhet.

Avtackning

Prot. 2013/14:132
26 juni

Tack, Eva, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!
(Applåder)

Följande ledamot har tillhört riksdagen i mer än 22 år.

Mats Odell var KD-veteran redan innan han kom in i riksdagen 1991. Han hade då redan prövat på ledamotsuppdraget under en månad 1988, då han tjänstgjorde som ersättare åt dåvarande partiledaren Alf Svensson – egentligen innan partiet riktigt kommit in i riksdagen.

Mats var mellan 2010 och 2012 gruppleddare för Kristdemokraterna. Utskottsuppdragen har varierat under åren. Bland annat var Mats finansutskottets vice ordförande 1998–2002, och under den innevarande mandatperioden har han varit ordförande i riksdagens näringsutskott, där han med sitt uppskattade sätt har bidragit stort till den goda stämningen i utskottet.

Mats har varit statsråd i två regeringar, kommunikationsminister mellan 1991 och 1994 och finansmarknadsminister mellan 2006 och 2010. Under den första statsrådsperioden märks bland annat engagemanget för Högakustenbron och Öresundsbron och det faktum att han banade väg för höghastighetståg mellan landets tre största städer.

Under Mats andra statsrådsperiod ansvarade han för de statliga bolagen, där han åstadkom betydelsefulla skiften i ett antal centrala frågor. Bland annat förändrade han rekryteringsprocesser med fokus på kompetensrekrytering och utnämning av fler kvinnor till chefspositioner.

Mats har gjort sig känd som en lyhörd politiker och en person med starkt engagemang för utsatta i samhället. Inte minst hans insatser som ordförande i Finanskoalitionen mot barnpornografi vittnar om detta.

Röster om Mats säger att han är kvicktänkt, varm, generös och en bra ledare som lyfter människor omkring sig.

Tack, Mats, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Till sist vill jag tacka mina avgående kolleger i talmanspresidiet.

Jan Ertsborn kom in i riksdagen 2002 för Folkpartiet och Hallands läns valkrets och tog plats i lagutskottet. År 2010 blev Jan vice ordförande i civilutskottet, ett uppdrag han behöll fram till 2012 då han utsågs till tredje vice talman.

Jan är advokat och har länge varit engagerad i och arbetat med civilrättsliga frågor, såväl inom sin profession som i uppdraget som riksdagsledamot. Han är kanske mest förknippad med sitt arbete inom frågor som rör skuldsättning, skuldsanering och olika former av förmyndarskap. Mycket tack vare Jans arbete kan barn inte längre skuldsättas och hamna hos kronofogden. Jan var även regeringens utredare i Insolvensutredningen.

Då han är en sann socialliberal har de sociala frågorna legat honom varmt om hjärtat, vilket de också fortsättningsvis kommer att göra. Naturligtvis kommer även föreningslivet och, har jag förstått, tennisen och golfen att få ett stort utrymme i Jans kalender.

Ja, Jan, du utnämndes som sagt till tredje vice talman under hösten 2012. När man tillträder ett nytt ämbete är det viktigt att man känner att man är välkommen och att det märks hur nödvändig man är. Det hoppas jag att du har känt från vår sida.

Du har i kraft av din långa erfarenhet kunnat bidra med viktiga kunskaper om både riksdagen och livet på ett mycket förtjänstfullt sätt. Du

har utmärkt dig som den balanserade diplomaten i talmanspresidiet, och det har varit väldigt givande att få samarbeta med dig.

Tack, Jan, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Ulf Holm blev invald i riksdagen 2002 för Miljöpartiet och Skåne läns södra valkrets. Innan dess var Ulf ledamot i EU-parlamentet mellan åren 1995 och 1999.

Under de första åtta åren var Ulf ledamot i arbetsmarknadsutskottet. Han var också gruppleadare för Miljöpartiet under sista halvan av förra mandatperioden. Denna mandatperiod har han varit andre vice talman – den första miljöpartisten i talmanspresidiet.

Ulf är brett respekterad över partigränserna som en ledamot med stor integritet. Han har gjort sig känd som en ledamot som värnar ordning och reda och som står upp mot alla former av fiffel och maktmissbruk.

Ändå har Ulf Holm kanske gjort störst intryck i EU-nämnden, där han har varit aktiv under en lång period. Han har där gjort sig känd som påläst, ambitiös granskare av regeringens EU-politik, oavsett om den företräts av socialdemokratiska eller borgerliga regeringar.

Det är ingen enkel uppgift att summera fyra års gott kollegialt samarbete. Men i talmanspresidiet har du, Ulf, varit en handlingskraftig person som med din mycket positiva natur presenterat idéer och tankar som du är engagerad i. Dina förtjänstfulla insatser som andre vice talman och politiker har gjort avtryck i talmanskorridoren och kommer sannolikt att fortsätta göra avtryck i din fortsatta karriär.

Tack, Ulf, för dina insatser i riksdagen, för demokratin och för det svenska samhället!

(Applåder)

Vi önskar våra avgående kolleger lycka till med deras nya uppdrag!

I morgon kommer det att läggas upp ett antal bilder på hemsidan och på Intranätet som det går alldeles utmärkt att ladda ned om man vill – så länge man inte använder dem i kommersiellt syfte, ska jag dock säga.

Ärade ledamöter! Ett stort tack för era energiska och entusiastiska insatser under den här mandatperioden! Jag är personligen mycket stolt över det arbete som vi har uträttat här i kammaren, och som alltid är jag väldigt stolt över våra långvariga, konstruktiva demokratiska traditioner.

Jag vill också ta tillfället i akt att tacka särskilt förste vice talmannen Susanne Eberstein, gruppledarna och övriga ledamöter i riksdagsstyrelsen som jag har haft äran att samarbeta väl med under denna mandatperiod.

Jag vill även rikta ett stort tack till förvaltningen och riksdagsdirektör Kathrin Flossing för allt ert hängivna arbete och stöd den här mandatperioden. Tack ska ni ha!

(Applåder)

Till sist vill jag önska alla, var och en, lycka till i valrörelsen!

(Applåder)

Anf. 94 Tjänstgörande ålderspresident MATS ODELL (KD):

Herr talman! Nu är det nog bara en person i den här kammaren som inte har blivit vederbörligen avtackad, och det är talmannen Per Westberg själv.

Vi började lära känna varandra på European Youth and Student Conference on Disarmament 1978 i Budapest, när vi delade rum på Hotel Ifjúság. Det betyder ungdom. Det goda intrycket av den fina person som han är har bara förstärkts genom åren och i samarbetet här i riksdagen.

Per Westerberg är som vi alla vet en korrekt men också, skulle jag vilja säga, en i ordets bästa mening cool talman. Han har stil. Han har humor.

Nu vill vi rikta ett varmt och djupt känt tack till dig, Per, för att du på ett imponerande tryggt, tålmodigt och trevligt sätt har lotsat oss genom den här mandatperiodens debatter, frågestunder och voteringar men också i praktiken varit chef för hela det här huset. Vi önskar också dig och din familj en riktigt skön sommar innan valrörelsen drar i gång på allvar.

Nyss önskade du oss alla framgång i valrörelsen. Nu är det ju bara 349 mandat som ska fördelas, så det är ett nollsummespel. Men jag tror att jag har med mig alla ledamöter här när jag säger att vi önskar också dig framgång i valrörelsen.

Tack för den här tiden!
(Applåder)

Ajournering

Kammaren beslutade kl. 15.39 på förslag av talmannen att ajournera förhandlingarna till kl. 16.00 då votering skulle äga rum.

Återupptagna förhandlingar

Förhandlingarna återupptogs kl. 16.00.

7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde

FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken

Punkt 1 (Riktlinjer för den ekonomiska politiken och budgetpolitiken)

1. utskottet

2. res. 1 (S)

3. res. 2 (MP)

4. res. 3 (SD)

5. res. 4 (V)

Förberedande votering 1:

17 för res. 3

19 för res. 4

285 avstod

28 frånvarande

Kammaren biträdde res. 4.

Förberedande votering 2:
24 för res. 2
17 för res. 4
280 avstod
28 frånvarande
Kammaren biträdde res. 2.
Förberedande votering 3:
105 för res. 1
24 för res. 2
193 avstod
27 frånvarande
Kammaren biträdde res. 1.
Huvudvotering:
161 för utskottet
103 för res. 1
58 avstod
27 frånvarande
Kammaren biföll utskottets förslag.
Partivis fördelning av rösterna:
För utskottet: 102 M, 23 FP, 21 C, 15 KD
För res. 1: 103 S
Avstod: 24 MP, 17 SD, 17 V
Frånvarande: 9 S, 5 M, 1 MP, 1 FP, 2 C, 3 SD, 2 V, 4 KD

Punkt 2

Kammaren biföll utskottets förslag.

SkU33 Redovisning av skatteutgifter 2014

Kammaren biföll utskottets förslag.

FiU36 Uppskov till 2014/15 års riksmöte med behandlingen av vissa ärenden

Kammaren biföll utskottets förslag.

*Svar på
interpellationer*

8 § Svar på interpellation 2013/14:537 om myndigheters placering och nedläggning av skattekontor runt om i landet

Anf. 95 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Tina Ehn har frågat mig på vilket sätt jag kan säkerställa att en grundläggande service för människor och företag finns tillgänglig även på mindre orter. Tina Ehn har vidare frågat mig på vilket sätt jag avser att se till att myndigheterna lever upp till de principer som Sveriges riksdag är enig om. Tina Ehn har slutligen frågat om jag avser att påverka hur många lokalkontor en myndighet kan lägga ned samt var dessa i så fall bör placeras.

Alla beslut om hur förvaltningen ska organiseras vägleds av att förvaltningens organisation ska vara tydlig, ändamålsenlig och kostnads-effektiv. Myndigheterna ska ha goda förutsättningar att bedriva sin verksamhet på ett effektivt och rättssäkert sätt. Detta ska återspeglas även i valet av lokaliseringsort. En myndighets lokaliseringsort omprövas inte

kontinuerligt, utan fastställs i allmänhet genom beslut i samband med nybildande eller större ombildningar av myndigheter.

Regeringen har i budgetpropositionen för 2014 uttalat vikten av att överväga om statliga myndigheters lokalisering i ökad utsträckning kan få en spridning över landet. Det handlar om att noga pröva om myndigheterna kan lokaliseras utanför storstäderna, i första hand till länscentrum eller andra större orter.

Regeringens förvaltningspolitik bygger samtidigt på att myndigheterna i stor utsträckning själva, utifrån de mål för verksamheten som riksdagen och regeringen fastställer, avgör hur den egna verksamheten ska organiseras för att på bästa sätt tillgodose medborgares och företags behov. Det innebär att regeringens styrning av statsförvaltningen bygger på en långtgående delegering. Myndigheterna har ett stort ansvar att utifrån tilldelade uppgifter och resurser utforma sina verksamheter och sin organisation på det sätt som är mest ändamålsenligt.

I den förvaltningspolitiska propositionen *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* har regeringen angett att utgångspunkten för de statliga myndigheternas service ska vara en så långt som möjligt likvärdig tillgång till service för alla. Det är dock den enskilda myndigheten som, inom ramen för de generella styrinstrumenten, avgör hur dess tjänster utvecklas, genom vilka kanaler de finns tillgängliga och hur samverkan sker med andra myndigheter. Varje myndighet ansvarar också för att medborgarkontakter och service inom myndighetens område uppfyller behoven hos medborgare och företag i hela landet.

Regeringens övergripande mål för utvecklingen av medborgarkontakter och service är vidare att kontakterna sker via de kanaler som, med beaktande av rättssäkerhet och kvalitet, mest effektivt tillgodoser medborgares och företags behov. Utvecklingen av lokala servicekontor och annan kontorsnärvaro bör präglas av balans mellan möjligheter till samordning, lokala förutsättningar samt möjligheter till och utveckling av service genom andra kanaler.

Anf. 96 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag får tacka så mycket för svaret. Jag har ställt tre frågor till statsrådet.

Sedan maktskiftet i Sverige 2006 har 55 statliga myndigheter kommit till, men hälften av dem har hamnat i huvudstaden, enligt en granskning som tidningen Riksdag & Departement gjorde. Samtidigt har riksdagen vid flera tillfällen uttalat att varje beslut om lokalisering av statlig verksamhet bör föregås av noggranna överväganden om möjligheter att i första hand välja länscentrum eller vissa orter i eller i anslutning till nationella regionalpolitiska stödområden. Det är i mångt och mycket i det regionalpolitiska perspektivet som jag lyfter den här frågan.

Det finns flera principer. I arbetsmarknadsutskottets betänkande från 1996 står det att annan lokaliseringsort än Stockholm regelmässigt bör övervägas. Det är principer som näringsutskottet sedan har ställt sig bakom.

Samtidigt pågår det centralisering av myndigheter på flera platser runt om i landet. Det har lagts ned och slagits ihop ungefär hundra skattekontor bara under ett år, år 2008. I min interpellation skriver jag: ”Nu är det dags igen.” Jag tar upp frågan om lokalkontoren i Åmål och Mora.

Åmåls skattekontor har man sagt ska flytta till Karlstad och Mora skattekontor till Falun.

Jag kommer själv från Västra Götalands län, så jag har tittat på vad man har sagt från politiken där. Från Västra Götalandsregionen har man reagerat genom en skrivelse via Fyrbodals kommunalförbund till Sveriges Kommuner och Landsting. Med anledning av den här frågan och många andra frågor, inte minst frågan om nedläggning av skattekontoret i Åmål, har man efterlyst en regionalpolitisk analys av den statliga lokaliseringsspolitiken.

Det finns mycket att säga runt detta. Å ena sidan försvinner det arbetsplatser från en ort när man flyttar eller lägger ned kontoren. Å andra sidan försvinner det också akademiska platser, eftersom det många gånger krävs akademisk utbildning. Dessutom försvinner det service till många verksamheter.

Man minskar ett företags möjligheter till stöd från de lokala skattekontoren. Det är en utveckling som går stick i stäv med det engagemang som finns för små orter att öka sin attraktivitet, där man jobbar hårt för att öka besöksnäringen och få företag att etablera sig. Men sedan drar staten undan möjligheter eller bryr sig kanske inte om att detta pågår på något sätt.

Jag tycker inte att vi ska bestämma och i detalj säga var olika lokal-kontor och myndigheter ska ligga. Men när vi ser den utveckling som pågår tycker jag att vi har principer som vi har kommit överens om som vi på något sätt kanske behöver följa upp. Vi behöver förstå att det kommer att leda till effekter som jag inte tror att någon av oss vill ha.

Jag har en fråga. Vi har alla de principer som vi har uttalat och det som finns skrivet i den regionalpolitiska propositionen från 2002, där man tryckte på större regionala hänsyn när skattemyndigheter placeras.

Jag tycker inte att frågan har fått ett fullödigt svar, utan jag tycker att det finns mycket som fattas.

Anf. 97 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Principerna för hur vi styr statlig förvaltning är kanske unika utifrån ett internationellt perspektiv, eftersom vi har en mycket långtgående delegering. Myndigheterna har stor självständighet för att själva bestämma hur den uppgift ska verkställas som regeringen lägger på en myndighet och som riksdagen beslutar om. Det gäller hur bemanningen ska se ut, hur organisationen ska se ut, hur man ska arbeta och hur ska man uppnå målen.

Det styrinstrument som vi har är egentligen, när myndigheten bildas, att fastställa huvudort, sätesort, att utse generaldirektör och genom budget, instruktioner och uppdrag ge myndigheten olika roller. Men själv bestämmer myndigheten bemanning, organisation och liknande saker.

Vi har också ett kostnadstryck på alla myndigheter. Vi vill hushålla med skattebetalarnas pengar. Det innebär att de varje år måste bli lite effektivare.

De principerna finns det ett brett stöd för i Sveriges riksdag, och jag hoppas också att Miljöpartiet ställer upp bakom de principerna.

Det innebär att vi får lite olika uttryck runt om i landet. Jag kan inte svara för de enskilda myndigheterna, särskilt inte de som inte ligger under mitt ansvarsområde. Men generellt sett gäller att det kan ta sig lite

olika uttryck. Då måste man fråga sig: Vad är det viktigaste? Det är väl att ge bra service till medborgarna och företagen.

Man kan ta Skatteverket som ett exempel. Då kan man säga att de har gjort en fantastisk resa. Från att vara en mycket utskälld myndighet som upplevdes oerhört otillgänglig och svår att ha att göra med har de till och med fått pris för att vara årets myndighet och liknande, eftersom de har förbättrat sin service radikalt genom exempelvis tjänster på hemsidan, telefon och liknande. De har använt nya tekniska metoder för att öka servicegraden.

De kanske också har varit tvungna att titta på andra organisationsformer. Då har de mött upp behovet av att finnas lokalt runt om i Sverige genom att ha servicekontor. Det är ett drygt hundratal runt om i Sverige, vilket har möjliggjort att Skatteverket i dag finns på en del orter där de inte fanns förut.

Som exempel kan vi ta att Skatteverket tidigare inte har haft service men nu har det via så kallade lokala servicekontor på orter som Gislaved, Hisingen, Västra Frölunda, Nässjö, Botkyrka, Sundbyberg och Älmhult. Det finns en rad olika orter där man kanske annars hade tvingats lägga ned verksamheten, om man inte hade haft de här servicekontoren. Då kan man nämna Arvidsjaur, Vilhelmina, Gällivare, Ljusdal, Bollnäs, Tierp, Tranås, Strängnäs, Köping, Fagersta, Borlänge etcetera – det är en lång rad till.

Det innebär inte att jag inte delar den oro som man också kan känna för att enskilda kloka beslut, väl grundade i olika myndigheter, sammantaget kan bidra till att man får en sämre service än man annars skulle behöva få eller att man skulle få en sämre närvaro än vad som annars skulle vara möjligt. Det är något som man ständigt måste jobba med. Men jag tror inte att lösningen är att staten dikterar exakt hur man ska organisera sig i de olika myndigheterna.

Uppgiften om att det har blivit 55 nya statliga myndigheter är en sanning med stor modifikation. För de flesta av de här myndigheterna har det varit omorganisation av befintliga myndigheter som har slagits ihop eller som har delats på ett nytt sätt. Då har det funnits befintlig personal som har jobbat i myndigheten, och så har man gjort en ny organisation. Det är klart att det är ganska dålig personalpolitik att då säga: Nu tappar ni alla jobb, för nu flyttar myndigheten rätt upp och ned, och det skulle också bli en stor kompetensförlust. Det har prövats på en del ställen, inte alltid med bästa resultat.

Jag kan nämna myndigheter som har bildats nyligen: Statens servicecenter med säte i Gävle, Havs- och vattenmyndigheten i Göteborg, som delvis är gamla Fiskeriverket, som låg i Göteborg, men också består av en del verksamhet från Naturvårdsverket, som har sitt säte i Stockholm. Det sker alltså ett antal etableringar runt om i Sverige, så det är en mer komplex bild än vad Tina Ehn vill ge sken av.

Anf. 98 TINA EHN (MP):

Herr talman! Jag tycker att statsrådet inte ser de problem som jag upplever. Visst är det mer komplicerat, för det är ju inte bara en orsak till att vi har en urbanisering i Sverige som går ganska snabbt och att landsbygden förändras på många håll. Det finns positiv utveckling också, men någonstans gäller det att alla parter tar sitt ansvar.

Jag hade i går en debatt om nedläggningshot över Marinens Musikkår, som spelar runt om i landet. I dag har jag den här debatten om myndighetsnedläggning runt om i landet. I förrgår debatterade jag en fråga om folkbildning. I den debatten lyfte jag frågan om en viss typ av tolkutbildning, där det finns hot om att den försvinner på flera håll i landet.

För en tid sedan debatterade jag frågan om högskolornas verksamhet och nedläggning av vissa utbildningar på flera håll i landet. Jag har tagit upp myndighetsfrågan tidigare och lyft frågor om lågtrafikerade järnvägar och minskad service av postutdelning.

Varför drar jag upp det? Jag gör det eftersom det finns ett genomgående mönster i alla de här politiska områdena och många fler.

Det sker en centralisering och en förändring där verksamheter och möjligheter försvinner från mindre orter till större orter eller städer. Det är på det sättet denna regering påverkar den urbanisering och de förändringar som pågår, alltså genom att inte ta ett ansvar i alla delar, genom att inte säga att man vill göra någonting och genom att i många fall låta någon annan ta ansvaret. Jag får ofta svaret att ansvaret ligger på en viss skola eller en viss myndighet, att det är Postens beslut eller att det är någon annans beslut. Men jag håller inte riktigt med om den förklaringen alla gånger. Jag tror att vi kan göra mer.

Jag är mån om att man är försiktig med att gå in och styra i detaljer. Men någonstans har man en princip och en möjlighet att påverka. Jag tycker inte att vi i politiken ska se för mycket i stuprör utan se helheten.

Jag kan inte säga vad som är den stora lösningen på detta. Men när jag granskar politikområden tar jag på mig landsbygdsglasögonen och tittar vad som händer och så vidare. Då ser jag att det finns många områden där små steg leder till den förändring som pågår nu, och det är det som jag vill ta upp. Detta leder till förändringar för landsbygden som många gånger är förlorare. Men det kan finnas saker som är bra också.

Det är inte så ofta jag blir hyllad av olika organisationer som verkligen tar kontakt med mig. I går blev jag uppringd av företrädare för organisationen Företagarna. De gav mig sitt fulla stöd för att jag lyfte fram denna fråga. Att en organisation som organiserar företagare ställer sig bakom att man verkligen vill ha skattekontor på plats tycker jag är fantastiskt i sig. Det är nog lite unikt också.

Vi politiker ställer krav på företagare. Vi vill ha företagare som vågar och vill. Det är inte alltid en enkel resa att vara företagare. Det är många gånger en livsstil. Vi ställer stort hopp till att det är företagarna på landsbygden som ska fixa jobb och utveckling. Men om vi politiker inte ställer upp och tar dessa förändringar på allvar då tappar de tilltron och respekten för de regler som vi har för företagare.

Allt detta sade inte organisationens företrädare, men de gav mig sitt fulla stöd till att jag lyfte fram denna fråga utifrån deras perspektiv. Det kändes mycket bra.

Just nu handlar det om till exempel att skattekontoret i Åmål ska läggas ned och verksamheten flyttas till Karlstad. Jag har varit i kontakt med människor som är nära den verksamheten och som verkligen ifrågasätter vad grunden för detta är.

Anf. 99 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag kan inte uttala mig om vad grunden är i de enskilda besluten. Jag är inte heller ansvarig för Skatteverket. Men frågan är ställd mer generellt förvaltningspolitiskt.

Jag ser de problem som kan uppstå om vi får en utveckling med en sämre service. Men jag vill påstå att bilden inte är så entydig även om jag håller med om att detta problem finns i den meningen att vi har en urbanisering och att vi har färre statliga arbetsplatser runt om i landet.

För att komplettera bilden ska jag säga att vi många gånger har bättre service runt om i landet därför att vi använder ny teknik för att serva medborgare. Förut var man kanske beroende av att bo nära en myndighet för att få del av servicen och kunna utnyttja den på nära håll. I dag kan man utnyttja servicen ungefär likvärdigt i hela landet oavsett om man bor i glesbygd eller någon annanstans. Vi behöver därför ha även dessa bilder med oss.

Men jag håller helt med om att det finns en problematik i detta sammanhang och att det är värdefullt att vi för en offentlig debatt om detta. En del av lösningen av problemet ligger i trender i ett samhälle och hur beslutsfattare värderar vad som är lämpliga lokaliseringssorter. Det finns ibland en övertro på den stora stadens roll som en god plats att vara på, när personaltryggheten, kompetensen och lojaliteten kan vara större på en mindre ort än i storstäderna där det är svårt att rekrytera och där det är en stor genomströmning av människor och liknande.

Å andra sidan måste vi ha respekt för att det på många platser runt om i Sverige kan vara svårt att rekrytera den kompetens som man behöver på en del myndigheter. Det ser alltså lite olika ut beroende på vilken verksamhet man talar om.

Jag noterade att Tina Ehn sade att hon inte kan säga hur den stora lösningen ser ut. Nej, det är det som är det intressanta. Det finns få konkreta förslag på vad man ska göra åt det hela om man vill behålla den långtgående delegeringen, om man vill att det fortsatt ska vara ett kostnadstryck på myndigheterna och om man vill ställa krav på att servicen ska förbättras, vilket ändå måste vara huvudsyftet. Statlig verksamhets huvudsyfte är inte att ha så många anställda som möjligt. Vi måste ändå vara på det klara med det. Statlig verksamhets huvudsyfte är att utföra de myndighetsuppgifter man har och ge den service som man ska till medborgare och företag. Det är det viktiga.

Servicekontoren tror jag är en metod som kan göra att det blir mer tillgänglig service på flera fysiska platser, inte minst för människor som kanske inte är så väl bevandrade i de nya tekniska metoderna. Där för vi också diskussioner om hur vi ytterligare kan förbättra förutsättningarna för myndigheter att jobba via servicekontor. Jag kan hålla med om att det kan finnas ett problem i dagens system när det gäller att en myndighets beslut, som kan vara rationellt utifrån den myndighetens situation, kan medföra att andra myndigheters möjligheter att verka på denna ort i servicekontor raderas. Vi har haft en del sådana tendenser ibland, där man alltså tittar i sitt stuprör och glömmer att tänka bredare. Där pågår diskussioner om hur vi kan bli bättre från regeringens sida på detta område också.

Jag ska ge ytterligare en motbild. Det är inte så att den största andelen av Sveriges befolkning som jobbar i statliga myndigheter finns i Stockholm. Dessa människor finns i Uppsala, därefter Norrbotten, därefter Västerbotten och därefter Blekinge. Först på femte plats kommer Stockholms län. Den del av Sverige som har störst behov av att klaga på bristande antal statliga anställningar är sydöstra Sverige. Där finns de största luckorna om man ska se det ur detta perspektiv – ett slags rättvis fördelning av de statliga anställningarna i proportion till befolkningen.

Anf. 100 TINA EHN (MP):

Herr talman! I det svar som jag har fått från statsrådet säger han: ”I den förvaltningspolitiska propositionen *Offentlig förvaltning för demokrati, delaktighet och tillväxt* har regeringen angett att utgångspunkten för de statliga myndigheternas service ska vara en så långt som möjligt likvärdig tillgång till service för alla.”

Då funderar jag på vem som bedömer det. När det gäller likvärdig tillgång till service för alla är det mycket olika vad man behöver.

Jag kan lyfta fram en småföretagare på landsbygden, till exempel i området runt Åmål, som har ett par anställda. Om dessa personer behöver komma till skattekontoret och träffa personer fysiskt där kanske de inte har möjlighet att åka till Karlstad eftersom det blir en mycket längre resa. Småföretagare är mycket sårbara i detta samhälle om vi anser att de kan få sin service via den nya tekniken och om det inte fungerar.

När det gäller servicekontor som vi alla tycker är intressant att utveckla har jag hört att det ser mycket olika ut i fråga om hur man kan tillgodose alla behov som finns och som servicekontor ska täcka upp när all annan verksamhet försvinner från många ställen. Förmodligen behöver vi utveckla och se över hur man kan täcka upp när servicekontor försvinner från många platser.

Statsrådet skriver i svaret: ”Varje myndighet ansvarar också för att medborgarkontakter och service inom myndighetens område uppfyller behoven hos medborgare och företag i hela landet.” Bara det är ett krav som man inte lever upp till i dag.

Anf. 101 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD):

Herr talman! Jag håller alltså med om att det finns en problematik i detta sammanhang. Det finns en urbaniseringstendens som slår igenom i hela samhället och även berör den statliga sektorn. Ibland finns det rationella skäl till det. Men ibland tycker jag inte, i alla fall inte utifrån mitt perspektiv, att det finns rationella skäl till det. Därför är det viktigt att vi debatterar frågan och ligger på även de enskilda myndigheterna. Det är viktigt att vi i den politiska debatten också diskuterar hur styrinstrumenten kan se ut från statens sida utan att vi ifrågasätter den grundläggande rollfördelningen mellan regering och myndighet som jag tror är viktig och riktig.

Alla gånger jag talar med generaldirektörer och andra statliga chefer försöker jag betona det jag kallar den grundläggande principen för statsförvaltningen: Vem är vi till för? Vi är till för medborgarna, för de företag och organisationer vi ska serva. Det handlar om att hela tiden titta på den egna verksamheten från det perspektivet. Får vi det tänkandet att vara djupt och väl grundat – ännu mer än det är i dag – tror jag också att

vi får många fler övervägningar som landar i att man kanske inte alla gånger ska lösa saker på det enkla sättet. Ibland kanske inte centralorten är lösningen, utan det kanske finns andra orter.

Vi ska som sagt ha klart för oss att fokus måste vara att människorna i hela Värmland och Dalsland ska ha en bra service från i det här fallet Skatteverkets sida. Det är det viktiga. Exakt var en enskild tjänsteman sedan sitter är kanske en andrahandsfråga, även om det i sig också är viktigt.

Överläggningen var härmed avslutad.

9 § Svar på interpellation 2013/14:479 om arbetslösheten i Skåne

Anf. 102 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Anders Karlsson har frågat mig genom vilka åtgärder jag avser att möta den höga arbetslösheten i Skåne och i hans hemkommun Landskrona.

Anders Karlsson har också frågat mig genom vilka gränsöverskridande åtgärder jag avser att utveckla och bygga ihop de skånska och danska arbetsmarknaderna.

Dessutom har Anders Karlsson frågat mig vilken tidplanen är för ytterligare en fast förbindelse över eller under Sundet.

Målet för regeringens politik är full sysselsättning, och för att lyckas krävs en politik som bidrar till fler jobb på hela arbetsmarknaden. Alla som vill och kan ska ha ett jobb att gå till. Vägen dit går genom arbetslinjen, vilket också har präglat de reformer regeringen har genomfört för att motverka utanförskap och sänka trösklarna för dem som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Regeringens reformer har bidragit till att sysselsättningen har ökat med över 250 000 personer sedan 2006. Vidare omfattar satsningarna i den senaste budgetpropositionen åtgärder för tillväxt och jobb på sammanlagt drygt 20 miljarder kronor under 2014. Det handlar bland annat om åtgärder som ökar sysselsättningen, stärker företagets konkurrenskraft och förbättrar elevernas kunskaper. Dessutom presenterades ett nytt stöd för yrkesintroduktionsanställningar, vilket väntas underlätta ungas övergång från skola till arbetsliv och trygga arbetsgivarnas långsiktiga kompetensförsörjning.

Sammantaget bedöms satsningarna medföra att det blir mer attraktivt för arbetsgivarna att anställa, så att fler personer i Skåne kan erbjudas en anställning.

Skåne är också ett av de län som kommer att få del av medlen från EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Initiativet innebär att Sverige tilldelas ca 88 miljoner euro, exklusive den nationella medfinansieringen, för att bekämpa ungdomsarbetslösheten i tre särskilt utsatta regioner. Regeringens ambition är att sysselsättningsinitiativet för unga ska bidra till att reellt påverka sysselsättningen bland unga i dessa regioner.

Det är ungefär 15 000 personer som dagligen pendlar från Sverige till Danmark. Rörlighet över gränserna ser jag som något positivt, och gränshinder som kan hindra jobbrikligheten eller påverka den enskildes ekonomiska situation negativt bör om möjligt undanröjas. Mellan de nordiska länderna bedrivs både på regeringsnivå och på myndighetsnivå ett arbete för att skapa lösningar som kan underlätta rörligheten på den nordiska arbetsmarknaden. Många av gränshindren som följs upp har identifierats i Öresundsregionen. Inom samarbetet i Nordiska ministerrådet kommer gränshinderfrågorna att vara ett fortsatt prioriterat arbete och särskilt följas upp av det nybildade Gränshinderrådet.

Regeringen har den 28 maj 2014 fattat beslut om att EU:s gränsregionala samarbetsprogram Öresund–Kattegat–Skagerrak kan överlämnas till Europeiska kommissionen för godkännande. För Skåne, Halland och Västra Götaland innebär det cirka 2,6 miljarder kronor 2014–2020 som bland annat ska bidra till att stärka forskning och innovation samt främja utvecklingen av miljövänlig energi. Förutom satsningar på forskning och innovation stöder programmet även bland annat satsningar för att skapa en gränsöverskridande arbetsmarknad i regionen och för att öka antalet gränsarbetspendlare.

Andra exempel på insatser som kan stödjas inom arbetsmarknadsområdet är insatser för ökad rörlighet inom utbildningssystemen inklusive samarbete kring gränsöverskridande praktikmöjligheter i regionen, samt insatser för bättre matchning av utbud och efterfrågan mellan utbildning och arbetsmarknad. De första utlysningarna i programmet kommer att kunna öppnas i slutet av året eller i början av 2015.

Den gränsöverskridande infrastrukturen i Öresundsregionen har stor betydelse för såväl personresandet mellan Skåne och Själland som långväga godstransporter mellan Skandinavien och kontinenten. En ny fast förbindelse mellan Danmark och Tyskland via Fehmarn Bält beräknas vara klar 2021, och den kommer att förbättra förutsättningarna för framför allt långväga järnvägstrafik.

Den ökade mängd trafik som förbindelsen möjliggör kan medföra krav på åtgärder även i Öresundsregionen och på sikt möjligen en ny fast förbindelse över Öresund. Regeringen anser att möjligheterna att utöka kapaciteten på Öresundsbron i första hand ska tas till vara. Utifrån ett längre tidsperspektiv behöver förutsättningarna för och behovet av en fast förbindelse mellan Helsingborg och Helsingör utredas vidare.

Anf. 103 ANDERS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag tackar arbetsmarknadsministern för svaret.

Arbetslösheten är väldigt hög i västra Skåne, framför allt i min hemkommun Landskrona. Arbetsmarknadsministern säger i sitt svar att alla som vill och kan ska ha ett jobb att gå till. Det tycker jag att arbetsmarknadsministern kan utveckla lite mer, för det är de facto så att 440 000 personer är arbetslösa i Sverige i dag. Det är näst intill en fördubbling sedan 2006, och då måste man fundera över om det antingen är en medveten politik eller ett rent misslyckande.

Som jag ser det finns det två strategier i den borgerliga regeringens jobbpolitik. Det är att sänka skatten, och det är lönesänkningar. Det jag menar med lönesänkningar är att man genom reservationslönerna – genom a-kassan – ser till att trycka ned lönerna. Man har inte höjt a-kassan,

utan tvärtom sänkte man den vid regeringens tillträde 2006. Det är egentligen klassisk moderat arbetsmarknadspolitik, men man döljer den i någonting annat – man säger att det är den nya arbetarpolitiken och att man skapar jobb.

I dag är de facto 440 000 människor arbetslösa, och det var 260 000 år 2006. Vad tänker arbetsmarknadsministern göra åt det? Det här med att man tror att man skapar jobb genom att ha en låg ersättningsnivå för dem som är utanför arbetsmarknaden är ju helt felaktigt tänkt. Det viktigaste för svensk arbetsmarknad är nämligen att det finns människor som är anställningsbara när företagen behöver dem.

Det som har hänt i min hemkommun, och det som föranledde mig att skriva interpellationen, är att ett antal företag har fått slå igen eller flytta verksamheten utomlands och därmed säga upp samtliga anställda. Det är möjligt att man kan göra det; det har vi alltid bejakat i svensk socialdemokrati och i svensk fackföreningsrörelse. Om det är strukturella förändringar ska man göra det. Då är det dock också viktigt att det finns en arbetsmarknadsutbildning och en rejäl a-kassa för människor att falla tillbaka på, så att de därifrån kan omskolas och komma in i de nya jobb som skapas. Så har Sverige vuxit starkt under hela 1900-talet.

Det är det här jag tycker att den borgerliga regeringen har misslyckats fullständigt med, arbetsmarknadsministern. Man har dragit ned antalet arbetsmarknadsutbildningar till ca 6 000. Till 440 000 arbetslösa har man 6 000 arbetsmarknadsutbildningar. Hur ska människorna som går ut från det företag som senast slog igen i Landskrona göra? Vad har de för erbjudanden? Många av dem är över 50 år; det är den allra största gruppen eftersom det har varit nedskärningar tidigare. Vad ska de som är 55 år och till och med lite äldre göra? Vad är rådet till de människorna för att de ska komma tillbaka till arbetsmarknaden?

Anf. 104 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Situationen är tuff i Skåne, detta trots Öresundsintegrationen som tidvis ändå har gett många unga jobb – de har kunnat pendla från Skåne till Danmark och få jobb där. Vi kan se att arbetslösheten är så hög att vi har fått bidrag från EU för att vi har så många arbetslösa ungdomar, och på det sättet ligger vi i samma klass som Spanien och de andra sydländerna. De har också fått speciellt stöd för att de har väldigt hög ungdomsarbetslöshet.

Det här är allvarligt, för om man börjar sitt liv på det sättet är risken att man kanske i värsta fall aldrig kommer i jobb.

Det blir allt fler så kallade NEET:s. Det innebär att man inte finns registrerad i arbete och inte heller i utbildning eller på annat sätt. Man får inte heller försörjningsstöd. Man är helt enkelt utanför systemet. På något sätt försörjs man. Inte minst är det många vuxna barn som försörjs av sina föräldrar. Men det är inte bra för framtiden när allt fler hamnar i den här situationen.

Vi kan också se att skuldsättningen är hög bland unga. I de värst drabbade kommunerna är var tionde ungdom överskuldsatt. Man kan inte betala sina skulder och har hamnat hos kronofogden. Om man då dessutom är arbetslös och bostadslös förvärrar det läget.

Det vi vet om skuldsättning är att det är lätt att bli skuldsatt men väldigt svårt att ta sig ur, för det finns ju en anledning till att skulden uppkommer från början. Man har inte pengar, och det finns inget som tyder på att man kommer att få pengar, men då har man dessutom räntor att betala. Grundproblemet är dock arbetslösheten, för det finns ett tydligt samband mellan unga arbetslösa och ökad skuldsättning.

Samtidigt finns det ett behov av arbetskraft, men ofta efterfrågas kompetens som många inte har. I många fall måste man ha körkort – det är många unga som inte har råd att skaffa sig det – och olika typer av utbildning. Det kan vara teoretisk utbildning och yrkesutbildning.

Här tror jag att man rent konkret skulle kunna göra mycket. Man skulle kunna ge Arbetsförmedlingen uppdraget att se till att utbildningen kompletteras. Det första steget är att se till att de som inte har grund- och gymnasieutbildning får det – arbetslösheten är mycket högre i de åldersgrupperna bland dem som inte har en grundläggande utbildning – och att satsa mer på högskoleutbildning. Både Malmö högskola och Lunds universitet har till och med dragit ned på platserna. Det ska sättas i samband med att befolkningen växer, det vill säga att det är extra illa med tanke på detta. Framför allt växer den unga delen av befolkningen, och Skåne är en väldigt ung del av Sverige. I Malmö, som jag kommer från, är varannan under 35 år, och söktrycket är högt. Det är väldigt många som söker till utbildningar, men tyvärr räcker inte platserna.

Det värsta är såklart platsbristen på bristyrkesutbildningar till yrken där det verkligen behövs folk. Det finns ju många sådana, forskollärare, specialister av olika slag, högskoleingenjörer och så vidare. Men även efter de så kallade vanliga utbildningarna är det mycket goda chanser att få jobb.

En konkret sak som man skulle kunna göra är att utöka platserna på våra högskolor och på Lunds universitet, för chansen att de unga som går där ska få jobb efteråt är stor. De flesta får jobb.

Anf. 105 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Anders Karlsson för interpellationen.

Jag har svarat på frågorna i interpellationen tidigare, men låt mig göra några reflexioner över utvecklingen på arbetsmarknaden eftersom Anders Karlsson nämner den i sitt inlägg.

Vi hade en period de första åren av 2000-talet då Sverige hade en rätt bra tillväxt, men jobben blev inte särskilt många fler, trots att ekonomin såg bra ut. Befolkningen ökade, men jobben växte till i liten utsträckning. Man kan gå in på SCB eller vilket institut som helst och titta på hur utvecklingen såg ut.

Sedan 2006 har vi haft den värsta krisen sedan 30-talet. Under den här perioden har över en kvarts miljon fler människor ett jobb att gå till.

Socialdemokraterna tror att det på något sätt sker av en slump. De brukar ofta säga att befolkningen har ökat. Ja, men det har den gjort i många andra länder också. Under den här perioden har befolkningen i exempelvis Spanien ökat, men jobben har blivit 3 miljoner färre. Det räcker att Anders Karlsson tar bron eller någonting annat över till Danmark så ser han att även där har sysselsättningen sjunkit trots att befolkningen har ökat.

Jobb växer inte till av en slump. Jobb växer till när man har en tydlig jobbpolitik. Och Alliansens absoluta mål 2006 var just att genomföra en politik som ökar arbetskraften och ser till att jobben blir fler. Det är inte heller en slump att utanförskapet har minskat med 200 000.

Allt det här handlar om en politik som ökar drivkraften att jobba och återupprättar arbetslinjen. Vi har reformer inom arbetsmarknads- och utbildningspolitiken och ser till att hitta insatser som ökar efterfrågan på människor som har svårare att ta sig in på arbetsmarknaden.

Låt mig till detta lägga till att när Anders Karlssons parti hade regeringsmakten förtidspensionerades 140 personer per dag. Många av dem hade arbetsförmåga, men de fick ingen chans. Och de räknades inte som arbetslösa, för de fanns inte ens i arbetskraften.

De här personerna ser vi i Alliansen. Vi vill att de också ska få vara med i arbetskraften och på arbetsmarknaden. Många av dem har ett jobb att gå till eller finns i utbildningssystemet, andra kämpar för att komma in efter krisen, för konkurrensen om jobben har varit hård.

Hur ser det då ut när alla som bor i Skåne om 80 dagar ska gå och rösta i valet? Vi kan konstatera att det blivit över 40 000 fler skåningar som har ett jobb att gå till. Dessa 40 000 bidrar med mycket. De bidrar på sina arbetsplatser. De har en egen försörjning, och många av dem känner trygghet i en arbetsgemenskap. Men de är också skattebetalare.

Vår politik har lett till att jobben har blivit fler. Men vi har mer att göra. Det är därför som vi nu sätter upp ett tydligt jobb mål och till det också kopplar en tydlig politik så att jobben ska bli fler. Mot detta står en socialdemokratisk politik som både för Landskrona och för Skåne skulle påverka jobben negativt.

För bara några veckor sedan träffade jag en av företagarna i Landskrona som var väldigt tydlig med att Socialdemokraternas förslag om höjd restaurangmoms och ökade kostnader för att anställa unga skulle påverka hans företag i stor utsträckning. Den berättelsen får jag när jag reser i hela landet.

Om man å ena sidan pratar jobb men å andra sidan lägger fram förslag som hotar jobb genom att göra det dyrare att anställa och helt enkelt försvåra för företag att växa i Sverige, då slås jobben ut. Allt som Anders Karlsson nämner för mig som lösningen på allt detta är samma gamla sossepolitik som inte ledde till fler jobb under de första åren på 2000-talet utan tvärtom ställde människor utanför arbetskraften och till och med trängde undan dem. Det är inte en politik att gå tillbaka till, herr talman.

Anf. 106 ANDERS KARLSSON (S):

Herr talman! Jag kan konstatera att arbetsmarknadsministern pratar om allting annat än om dem som är arbetslösa.

Det är en klen tröst för de 440 000 som är arbetslösa och de som blir arbetslösa att antalet sysselsatta har ökat. Jo, men befolkningen har också ökat. Arbetslösheten är de facto nästan dubbelt så hög i dag, 2014, som den var 2006. Det går inte att komma ifrån.

Vad har ni då gjort? Jo, ni har sänkt skatterna med 150 miljarder och trott att det skulle skapa jobb. Ni har sett till att inte öka a-kasseersättningen, för ni tror att det ska tvinga ut folk i jobb. Men om jobben inte finns spelar det ingen roll vilken ersättning man har när man är arbetslös.

Det viktigaste för att inte hamna i samma situation som i Frankrike och många andra länder, där man kastar fisk, gödsel och allt vad det är utanför parlamentet när några jobb försvinner, är att människor har en trygghet.

Det behövs trygghet både på arbetsplatsen och utanför arbetsplatsen för att kunna göra de stora strukturförändringar som faktiskt har skett i Sverige under sent 1900-tal och in på 2000-talet. Då känner man sig trygg i att kunna gå från det gamla jobbet till det nya. Detta har ni fullständigt misslyckats med, och ni gör ingenting åt det.

Det finns 440 000 arbetslösa och ca 6 000 yrkesutbildningsplatser. Det är knappt mätbart.

Som jag sade tidigare är det i Landskrona i dag, eller möjligtvis i går, 4 511 arbetslösa, och det är en kommun med 42 000–43 000 invånare. Av dem är 22 erbjudna en arbetsmarknadsutbildning. Det är nästan hårt. Och vad är rådet till de människor som blivit uppsagda från ytterligare företag som flyttar utomlands? De kanske får kraftiga sänkningar av sin inkomst och kanske till och med måste sälja både sin bil och sin villa därför att de inte kan försörja sig, för båda jobbar i samma företag. Är det några fler utbildningsplatser som kommer så att de kan skolas om? Är det någon förbättring av a-kassan som kommer att ske under de närmaste åren om det blir fortsatt borgerlig regering?

De här frågorna måste dessa människor få svar på om de ska orka med detta utan att det blir riktiga familjetragedier. Det har hänt på andra ställen.

Jag var ombudsman i Byggnadsarbetareförbundet 1993 när 35 procent av våra yrkesverksamma medlemmar var arbetslösa. Det ledde till tragedier trots att man på den tiden hade en a-kassa som motsvarade ungefär 80 procent av lönen.

Det händer att människor som har jobbat hela sina liv plötsligt blir uppsagda i 55-årsåldern och kastas ut i tomma intet med mycket låga ersättningar.

Den återkommande frågan är därför: Vad kommer arbetsmarknadsministern att göra för att dessa människor ska kunna komma tillbaka i arbete?

Anf. 107 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Försäkringarna av a-kassan är givetvis ett dilemma för de drabbade. Det handlar inte bara om att många lever på samma nivå som försörjningsstödet, för sådan är tyvärr nivån på a-kassan i dag, utan det är också allt fler som har trängts över till försörjningsstöd för att de av olika skäl inte får a-kassa. Steget från försörjningsstöd till arbete är längre än från a-kassa till arbete.

Jag hoppas att regeringen gör något åt detta problem eftersom det är allt fler arbetslösa och sjuka inom socialtjänsten, och detta borde framför allt hanteras av Arbetsförmedlingen.

Det finns också ett systemfel inom Arbetsförmedlingen eftersom man skickat tillbaka 20 miljarder kronor som inte kunnat användas. Med tanke på hur många arbetslösa vi har borde resurserna kunna användas på ett bättre sätt än att bara brinna inne. Det sättet är att öppna upp för fler utbildningar som de arbetslösa kan gå.

Många arbetslösa tvingas i dag söka jobb efter jobb, och även om de inte lever upp till de krav som ställs i jobbannonsen måste de söka. Annars förlorar de sin ersättning.

Detta systemfel borde rättas till.

Fas 3 är förnedrande eftersom det är gratisarbete. Man får ingen lön fast man jobbar heltid. Det finns också en risk för undanträngning, alltså att det blir billigare för arbetsgivaren att ha folk i fas 3 än att anställa dem.

Regeringen borde fundera en vända på detta, för risken är att vi får färre riktiga jobb med fas 3. Det leder ju definitivt inte till jobb.

Jag återkommer till de unga som inte gör någonting. Jag hoppas att regeringen har en plan för dem.

Anf. 108 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag tänkte inte gå upp i debatten, men när Anders Karlsson påpekade att Moderaterna är ett parti för sänkta skatter och lönesänkningar ville jag belysa att det femte jobbskatteavdraget började gälla den 1 januari. Anders Karlsson och Socialdemokraterna var emot det i sin budget, men sedan den 1 januari är de för det. Det betyder, apropå ansvar och att finansiera våra reformer krona för krona, att det saknas 12 miljarder kronor i Socialdemokraternas budget.

Socialdemokraterna sade som sagt nej till jobbskatteavdraget men är i dagsläget för det. Socialdemokraternas retorik matchar inte politiken de står bakom.

Det finns en annan tydlig skillnad mellan Moderaterna och Socialdemokraterna. Vi vill inte höja skatten på arbete. Det skulle leda till färre jobb, såväl i Skåne och Halland, som jag kommer från, som i övriga landet.

Med Socialdemokraternas höjda arbetsgivaravgifter för unga skulle anställningskostnaderna för företag bli betydligt högre. Hur ger det fler jobb, Anders Karlsson? Du talade ju om hur man ska vara jobbskapande som parti.

Skattehöjningar på 30 miljarder på jobb och företagande skapar inte fler arbeten. Det är inte jobb- eller företagsvänligt.

Det är inte bara höjda arbetsgivaravgifter för unga som skulle slå hårt mot ungas jobb i hela landet. Socialdemokraterna vill också förändra RUT som gett många unga kvinnor deras första arbete.

Restaurangbranschen är ytterligare en näring där många unga och utrikes födda får in en fot på arbetsmarknaden. Här vill Socialdemokraterna också försvåra och göra det svårare för företagen och för unga som söker arbete. Socialdemokraterna vill backa bandet och höja momsen.

Vi moderater är övertygade om att alla jobb behövs för unga, i restaurang, ROT och RUT. Alla jobb behövs, och trösklarna på arbetsmarknaden måste fortsätta sänkas för att främja jobb inom till exempel servicesektorn.

Hur ska Socialdemokraterna uppnå sitt mål om lägst arbetslöshet i Europa utan att driva ut arbetssökande ur arbetskraften? Vi har sett exempel på socialdemokratisk politik tidigare då man förtidspensionerade och tog bort människor ur arbetskraften för att få bra siffror.

Vi moderater jobbar inte så, utan vi sätter jobben först. Det har blivit 250 000 fler jobb sedan 2006. Det är för att vi moderater och Alliansen jobbar ambitiöst med jobbmålet.

Anf. 109 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Jag hade inte heller tänkt gå upp i denna debatt men kände likt föregående talare Jenny Petersson att jag inför valet som stundar ska passa på att ta de tillfällen som ges att tala om min politik och vad jag vill för Sverige.

Det finns de som försöker bilsätta att Moderaterna är regeringströtta, att Moderaterna inte har några visioner och att Moderaterna inte har något mål för vad vi vill med samhället. Men Moderaterna har ett tydligt mål för vad vi vill med samhället.

Beskrivningen av vad det är för samhälle vi vill ha är ganska jordnära och enkel. Vi vill ha ett samhälle där alla har ett jobb att gå till. Vi vill ha ett samhälle där man samtidigt som man är på jobbet vet att barnen är på en bra förskola eller skola som man själv valt bland många alternativ och där barnen är trygga, inte råkar illa ut och lär sig något.

Man ska också vara trygg med att gamla mamma på ålderdomshemmet får en bra äldreomsorg och sjukvård.

När man sedan kommer hem och det är dags att äta middag med familjen ska man vara trygg med att dottern kommer tryggt hem från fotbollsträningen när mörkret faller på.

Det är ingen stor revolution. Det är ingen stor omdaning av samhället. Det är inga grand visions som vi har, utan vi vill enträget arbeta för att sakteligen förbättra samhället lite dag för dag.

Jag säger ”revolution”, för jag tycker att det i den allmänna debatten finns ganska mycket som påminner om hur det var för 80 år sedan, på 30-talet. Vi har utländska makter som hotar med krig. Vi har ett högt tonläge i Putins Ryssland. Vi har främlingsfientliga krafter i Sveriges riksdag, i Europaparlamentet och i närliggande länder i Europa.

Vi har också en vänster som mer och mer börjar falla tillbaka till en revolutionär retorik där man vill skapa å, du sköna nya värld. Detta förkroppsligas mest av Miljöpartiet och Feministiskt initiativ men är indirekt understött av Socialdemokraterna. En röst på Socialdemokraterna är en röst på de radikala krafterna till vänster där man blir mer och mer radikal i sina förslag.

Mot det står Moderaterna och Alliansen. Vi vill inte göra någon revolution annat än de små stegens revolution. Det vi tror på är att sakta men säkert förbättra samhället. Det handlar om att ha offentliga finanser i balans och att fortsätta arbetet med att göra det enklare för människor att driva och vara verksamma i företag och att starta nya företag baserat på nya innovativa idéer eller affärsupplägg som de har. Men framför allt handlar det om att alla ska ha ett jobb att gå till och att jobben ska bli fler.

Vi vill ha fem miljoner människor som arbetar i Sverige och 300 000 fler arbeten fram till 2020. Vi har en slogan som är: Alla behövs. Det kan låta som en klyscha, men den har reell mening i den bemärkelsen att vi tycker att alla typer av jobb behövs. Det tycker inte Socialdemokraterna. De tycker att vissa jobb inte är fina nog. De människor som har chansen att ta de jobben i stället för att leva i utanförskap ska få bidrag, bidrag

och bidrag. Lyssna på vad det är för förslag som de kommer med! Det ska vara mer bidrag.

Prot. 2013/14:132
26 juni

Anf. 110 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Det är en oerhört intressant fråga som Anders Karlsson ställer till mig om varför jag talar så mycket om jobb och varför jag inte talar om dem som är arbetslösa. Det hänger liksom ihop.

För att de som är arbetssökande ska ha ett jobb att gå till i morgon måste nya jobb växa fram i ekonomin. Det är den ekvationen som Socialdemokraterna aldrig har förstått. De tror att det räcker att tala om jobb så växer jobben fram.

I stället väljer Anders Karlsson att tala om a-kassan och arbetsmarknadsutbildning. Vi har olika syn, Anders Karlsson och jag, på a-kassan. Jag menar att den ska vara en omställningsförsäkring mellan två arbeten men att vi först och främst ska prioritera det som leder till fler jobb. Det är ingen slump att jobben har blivit fler.

När det gäller arbetsmarknadsutbildning är det självklart en av många viktiga insatser. Men återigen går Anders Karlsson tillbaka till 80- och 90-talet. Han drömmer sig tillbaka till en tid då det såg annorlunda ut på arbetsmarknaden.

Många av de krav som arbetsgivare ställer i dag handlar inte alltid om korta utbildningar. Det handlar om längre utbildningar. Det är till exempel därför som vi utökat med många platser där vi vet att det finns bristyrken. Det gäller till exempel civilingenjörer, sjuksköterskor och andra yrkeskategorier.

Men alla vill inte plugga. Alla vill inte plugga på en universitetsutbildning, och alla vill inte heller och ska inte gå en arbetsmarknadsutbildning. Anders Karlsson tror att det är mirakelmedicinen mot arbetslöshet. Nej, det är ingen mirakelmedicin, eftersom arbetsmarknaden förändras. Men det är ett viktigt verktyg bland många.

Återigen: Anders Karlsson nämner inte med ett ord hur jobben ska bli fler. Det räcker inte att som Stefan Löfven säga att man ska ordna ett innovationsråd och dricka kaffe med näringslivstoppar. Det kostar ingenting, och det kan vara ett bra initiativ. Men det handlar om att underlätta för arbetsgivare att få företag att växa och anställa.

Man kan titta på Socialdemokraternas förslag och fråga sig: Leder det till fler jobb? Forskarna dömer ut Socialdemokraternas förslag. Dessutom ska vi lägga till Miljöpartiet och Vänsterpartiet som de diskuterar samarbete med. Miljöpartiet medger ändå att kraftigt höjda skatter bland annat på flygresor, bensin och lastbilar ska leda till färre arbetstillfällen. De är ärliga och säger det. Läger man dessutom till Miljöpartiets motstånd mot tillväxt och en växande ekonomi behöver vi dra ned på resurser till både skola och vård. Vänsterpartiet går till val på att människor ska jobba mindre, och så även Miljöpartiet.

Allt detta hämmar tillväxten och försvårar finansiering av välfärd. Den rödgröna röran leder inte till fler jobb. Vad är svaret till Skånes arbetslösa? Rösta på partier som ser till att jobben blir fler. Rösta inte på partier som gärna höjer ersättningar men med andra handen försvårar för jobb att växa fram. Människor behöver ett jobb att gå till. Det är det viktigaste som de som bor i Skåne behöver. Här är skiljelinjen i svensk

Svar på
interpellationer

politik. Vi ser att jobben växer fram hos arbetsgivarna, offentliga och privata. Därför vill vi underlätta. Det är därför de också har blivit fler.

Slutligen vänder jag mig till Hillevi Larsson. Antalet NEET:s är inte fler än 2006, men det är en utmaning med unga som varken pluggar eller arbetar. Det är därför som kommunerna nu får ett aktivitetsansvar. Vi har en konkret politik på det området. Från och med den 1 juli får kommunerna ett aktivitetsansvar och inte bara ett informationsansvar och att veta var de ungdomar som hoppar av gymnasiet finns. Det är den största utmaningen med ungdomar som inte gör klar sin utbildning. Kommunerna kommer att få det ansvaret. Det tror jag är väldigt viktigt. Det är en otroligt viktig grupp att fånga in. Där delar jag Hillevi Larssons bild.

Anf. 111 ANDERS KARLSSON (S):

Herr talman! Arbetsmarknadsministern försöker att hålla sig ifrån det som är huvudpoängen i min fråga. Det är arbetslösheten. Vad ska man göra åt arbetslösheten?

Jag läste upp tidigare hur det såg ut med 4 511 arbetslösa i går i Landskrona, en kommun som nu har 43 000 invånare. År 2006 var arbetslösheten 6,6 procent i Landskrona. I dag är den 14,9 procent, för att vara riktigt nog. Kan arbetsmarknadsministern förneka att det blivit en större arbetslöshet? Hon talar om sysselsättningen.

Det är nu tredje gången jag ställer frågan. Vad tänker arbetsmarknadsministern göra för de människor som blev uppsagda bara för en månad sedan i Landskrona? Jag tror att det var ca 150 som blev uppsagda för att de flyttade verksamheten utomlands. Tidigare såg man till att de fick en arbetsmarknadsutbildning.

Ministern säger: Utbildningarna är mycket längre i dag. Det finns på vissa ställen till och med brist på busschaufförer. Det är inte en speciellt lång utbildning. Det gäller även maskinförare på anläggningssidan. Nog finns det korta utbildningar.

Jag kommer åter till frågan om tryggheten. Det gäller att människor är trygga på arbetsplatsen, och det gäller att de är trygga när jobbet tar slut för att de ska komma tillbaka till jobb.

Fredrik Schulte talar om att ni ska göra så mycket för de arbetslösa. Jag skulle kunna läsa upp en lång lista där ni har röstat nej. Ni har röstat nej till allmän sjukförsäkring, allmän tjänstepension, 40 timmars arbetsvecka, lagen om anställningsskydd och nej till gratis sjukvård för barn upp till 20 år. Så kan vi fortsätta. Det finns ytterligare 39 som du själv kan titta på i årsberättelsen från TCO-LO Rättskydd AB. Det är försäkringar för löntagarna.

Till sist vill jag tacka för min tid i riksdagen. Jag började i arbetsmarknadsfrågorna och jag avslutar här.

Anf. 112 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Regeringspolitiken fungerar inte, säger Anders Karlsson. Alliansen och Moderaterna tar arbetslösheten på största allvar. Vi har prioriterat satsningar för jobb och företagande.

Jag nämnde i mitt tidigare anförande det arbete som Moderaterna och Alliansen har gjort. Jag nämnde också att 250 000 fler är i arbete i dag trots lågkonjunktur. Det är något som Socialdemokraterna verkar blunda för. Det är kanske dags att ta bort skygglapparna.

Det sägs att sysselsättningen har ökat beroende på att befolkningen har ökat. Det är ett påstående som är så fel, herr talman. Lyfter vi blicken och ser ut över Europa kan vi ta två länder som exempel.

Vi kan ta Nederländerna och Spanien. De har haft liknande befolkningstillväxt som Sverige, ca 400 000. I Nederländerna ser vi en ökning med 70 000 fler i arbetskraften. I Spanien har den minskat med ca 3 miljoner. I Sverige är det 250 000 fler i dag som har ett arbete att gå till. Det är dags att Socialdemokraterna tar lågkonjunkturen på allvar och slutar blunda för verkligheten.

Det är valår. Eftersom Anders Karlsson inte kommer att vara med framöver vill jag tacka Anders Karlsson för debatten här i dag. Det är hedrande att ta lite debatt mot Anders Karlsson i kammaren i dag. Halland ligger nära Skåne.

Anf. 113 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! För 30 år sedan, 1984, var Olof Palme statsminister i Sverige. Socialdemokraterna styrde, med tre års undantag, i princip Sverige från 1984 fram till 2006.

Vet ni hur många jobb som skapades mellan 1984 och 2006? Det är bara att gå in på SCB:s hemsida och titta på arbetsmarknadsundersökningen. Det skapades ungefär 130 000 jobb. Nu har det, under den värsta lågkonjunkturen i världshistorien sedan depressionen, skapats nästan 300 000 fler jobb. Det är ingen slump, utan det beror på att vi har fört en framgångsrik politik. Vi vill att den politik som man för under de kommande åren ska bygga på samma framgångsrecept, det vill säga offentliga finanser i balans. Det kan låta som någonting väldigt tråkigt, och det kanske inte är så spännande. Det är mycket mer spännande att lova allt till alla som Feministiskt initiativ, Miljöpartiet, Vänsterpartiet och även Socialdemokraterna ägnar sig åt.

Det handlar om att stärka Sveriges konkurrenskraft genom att fortsätta reformera den svenska skolan och fortsätta att göra svensk ekonomi mer konkurrenskraftig. Det handlar om att fortsätta utveckla arbetsmarknaden så att alla människor får plats. Vi ska inte ha en ekonomi där man fasar ut dem som kanske inte har en högskoleutbildning och har svårt att hitta jobb. Det handlar om RUT- och ROT-branschen, restaurangbranschen och så vidare. Socialdemokraterna vill på alla sätt tvinga bort dem. De vill ta bort eller halvera RUT och ROT och ta bort restaurangmomsen och nedsätta arbetsgivaravgifter. Det vore en katastrofal väg för Sverige att välja.

Anf. 114 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Anders Karlsson och övriga för debatten. Huvudpoängen är arbetslösheten, säger Anders Karlsson. Ja, men huvudpoängen för mig är att vi måste ha ett jobbskapande klimat i Sverige så att fler har ett jobb att gå till.

Det är sant; om man jämför 2006 och 2013 skiljer det 0,9 procentenheter i arbetslöshet. Arbetslösheten är högre 2013 än den var 2006. Däremellan har det skett en tuff kris. Däremellan har också detta skett att många människor som inte fanns i arbetskraften nu gör det. Det är en

politik som jag tycker har varit viktig. Alla dessa har inte kommit i jobb, men många av dem kämpar nu för att komma vidare.

Jag tror att lösningen och målet framåt – förutom allt det som både Jenny Petersson och Fredrik Schulte har nämnt och som jag inte behöver upprepa – är en tydlig politik där jobb målet är kopplat till en tydlig jobbpolitik.

Men det handlar också om att se att sammansättningen av dem som är arbetslösa i dag inte ser ut som den gjorde för 20 år sedan. Många har andra utmaningar, och de kämpar för att komma tillbaka. Det är därför vi har lagt betydligt fler verktyg i verktygslådan och gjort fler insatser för dem som står längre bort. Vi har valt att prioritera dem som står långt bort, för det är just de som har det kämpigast. Mycket av våra resurser läggs på olika former av anställningsstöd och framför allt på att arbetsgivarna ska öppna dörren även för dem som inte har det perfekta cv:t, för dem som har en funktionsnedsättning eller för dem som upplever att det är tufft att komma tillbaka.

Vi jobbar mycket med anställningsstöd och olika insatser för att fler ska öppna dörren. Men varken jag eller Anders Karlsson kan öppna dörren. Det måste arbetsgivarna göra vare sig de är offentliga – och här kan både kommuner och landsting och även stat göra mycket mer – eller privata. Alla har mer att göra, och vi behöver jobba mer för att dörren för dem som står längst bort ska öppnas. Det är den stora utmaningen.

Återigen: För att detta ska bli möjligt måste också jobben fortsätta att bli fler. Då står en jobbpolitik mot en bidragspolitik eller en siestapolitik, som vi ska diskutera i nästa interpellation.

Överläggningen var härmed avslutad.

10 § Svar på interpellation 2013/14:483 om friår som arbetsmarknadsåtgärd

Anf. 115 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Annika Lillemets har frågat mig om och i så fall hur jag avser att agera för att återinföra friåret.

Målet för regeringens politik är full sysselsättning. Alla som vill och kan ska ha ett jobb att gå till. Vägen dit går genom arbetslinjen, vilket också har präglat de reformer regeringen har genomfört för att motverka utanförskap och sänka trösklarna för dem som har svårt att komma in på arbetsmarknaden.

Friåret var en arbetsmarknadspolitisk åtgärd som inte ligger i linje med regeringens politik. Friåret var dyrt och krävde stora arbetsförmedlingsinsatser, och det skapade därmed mindre tid över till arbetsförmedlarnas egentliga uppgift: att förmedla arbeten till arbetssökande. IFAU konstaterade i sin utvärdering från 2005 att ett friår kan förväntas leda till en minskning av antalet arbetstillfällen eftersom antalet personer som finns tillgängliga för att arbeta minskar. Regeringen har därför inte för avsikt att återinföra friåret.

För att jobben ska bli fler och komma fler till del krävs en politik som bidrar till att det skapas fler jobb inom alla branscher på arbetsmarknaden. Regeringen har sedan 2006 genomfört omfattande åtgärder för att minska arbetslösheten och förbättra matchningen. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs åtgärder för drygt 20 miljarder kronor under 2014 för tillväxt och jobb för att motverka att arbetslösheten biter sig fast.

Regeringens reformer har bidragit till att sysselsättningen har ökat med över 250 000 personer sedan 2006. Samtidigt har arbetskraften ökat ännu mer. Det är alltså fler som har fått ett arbete, men även fler som aktivt söker arbete och därmed står närmare arbetsmarknaden.

Anf. 116 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Friår innebär enkelt uttryckt att en person med anställning byter plats med en arbetslös under en tid. I Sverige kunde på Miljöpartiets initiativ ett antal anställda ta ledigt tre till tolv månader medan en arbetslös vikarierade för den friårslediga från 2005 tills den moderatledda regeringen tog bort möjligheten 2007. Den friårslediga fick en ersättning som motsvarade 85 procent av den ersättning som hon eller han skulle ha fått som arbetslös. Vikarien fick vanlig lön. Friårsreformen var en frihetsreform och en arbetsmarknadsreform. Intresset var stort, och långt ifrån alla som ansökte om friår fick det.

Det finns all anledning att återinföra friåret. Friår är nämligen något så sällsynt som en sann vinna-vinna-lösning. De friårslediga får ökad makt över sina liv och en chans att frigöra sin kreativitet och samla nya krafter samtidigt som vikarier får riktiga jobb under tiden.

Arbetsmarknadspolitiska program ska stärka den enskildes möjligheter att få eller behålla ett arbete. Friåret gör just detta för friårsvikarierna. Det är en bra arbetsmarknadsåtgärd, och det är synd att arbetsmarknadsministern väljer att avfärda friåret.

Arbetsmarknadsministern säger att regeringen inte har för avsikt att återinföra friåret och motiverar det med en utvärdering som IFAU gjorde 2005, där de säger att friår kan förväntas leda till en minskning av antalet arbetstillfällen eftersom antalet personer som finns tillgängliga för att arbeta minskar. Men per definition blir det plus minus noll när varje friårsledig ersätts på sitt jobb av en vikarie.

Arbetslösheten är hög i Sverige – desto större anledning att dela mer rättvist på jobben och fritiden till nytta för alla. Det är ju också lättare att finna friårsvikarier då.

Jag tycker inte heller argumentet att friåret skulle vara en dyr reform håller. Ersättningen till de friårslediga är givetvis en kostnad, men å andra sidan får motsvarande antal friårsvikarier lön i stället för a-kassa eller andra ersättningar. Det är också konstigt att förmedlingen av just friårsvikariat skulle kräva så mycket större insatser av Arbetsförmedlingen än förmedlingen av andra vikariat. I Finland, där man har permanentat sin motsvarighet till friår – där heter det alterneringsledighet – ser man det just så, som vilka andra vikariat som helst. Och vad kostar inte fas 3 och alla andra illa fungerande åtgärder som regeringen har instiftat?

På vilket sätt är det en bättre politik att sysselsätta människor genom att tvinga dem att utföra meningslösa eller rent av förnedrande aktiviteter i mer eller mindre konstlade arbetsmarknadsprojekt som fas 3? Varför ska för övrigt vuxna människor till varje pris sysselsättas som om de vore

barn som hittar på rackartyg om de inte hålls ständigt upptagna med något, meningsfullt eller ej?

Friårsvikariat ger däremot en riktig lön, riktiga arbetsuppgifter och därmed en större chans att få ett nytt jobb därefter, vilket för övrigt har visat sig tydligt i Finland, där man har utvärderat sitt motsvarande alterneringsledighetssystem.

Nej, jag tror att motståndet mot friåret i grunden handlar om något annat – något mycket djupare än mer eller mindre effektiva arbetsmarknadsåtgärder. Det handlar om grundläggande värderingar, om människosyn och om vilket samhälle vi vill ha. Det råder en utbredd och förödande tankelåsning vid en dogmatisk arbetslinje som alltmer har urartat till att stå för disciplinering och förnedring av människor i ett läge när vi och vårt samhälle mer än någonsin behöver frihet att vara kreativa. Detta kommer jag att utveckla i mitt nästa inlägg.

Anf. 117 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! När jag lyssnar på hur Elisabeth Svantesson och andra ledande moderater närmast förbehållslöst dyrkar den så kallade arbetslinjen, ett slags dyrkan av lönearbetet, kommer jag att tänka på en gammal skäggig tysk filosof från förrförra seklet vid namn Karl Marx. Han levde i den lätt säregna föreställningen att det mänskliga arbetet är all rikedomskälla.

I dag vet vi bättre. Gröna ekonomer som Robert Costanza, Pavan Sukhdev och många andra har visat att också det rent ekonomiska värdet av naturens ekosystems tjänster motsvarar ungefär det dubbla av den globala bnp:n. När något ekosystem gungar till, till exempel när det blir brist på bin i världen och pollineringen minskar, inser vi hur orimligt det egentligen är att ens försöka ersätta dessa naturens tjänster med mänsklig arbetskraft.

En annan relevant ekonom i sammanhanget är Joseph Schumpeter, vars idéer glädjande nog har gått en renässans till mötes. Han lyfte fram att vid sidan av de klassiska produktionsfaktorerna, arbete och kapital, är innovationer helt avgörande. Han menade att 60 procent av den totala ekonomin i utvecklade ekonomier på ett eller annat sätt härrör från innovationer. Då gäller det att skapa förutsättningar för innovationer. Och en liten lucka ut ur vardagens ekorrhjul var faktiskt friåret. Det var bara en åtgärd; det är klart att det behövs många fler. Men det var en åtgärd som breddade en gammal fin idé som ju har funnits bland samhällseliter; sabbatsår för amerikanska universitetsprofessorer har funnits länge och anses faktiskt ha bidragit till att de amerikanska elituniversiteten är så framgångsrika. Professorerna där har möjlighet till ett sabbatsår vart sjunde år.

Friår breddar en god reform. Ni slängde igen den frihetsluckan så fort ni kom till makten, men om den bara hade fått verka längre hade den också rent ekonomiskt fått en massa positiva effekter. Vi kommer nämligen aldrig att kunna låglönekonkurrera med en miljard indier och en miljard kineser på den globala arbetsmarknaden. I utvecklade ekonomier gäller innovationer. Människor måste få möjlighet att komma ut ur vardagens ekorrhjul, börja tänka tankar utanför boxen och komma ut i nya miljöer. Det är egentligen det som behavioral economics står för, ett slags spännande tvärvetenskapligt ämne mellan psykologi och ekonomi.

Jag tycker också att det är viktigt att vissa reformer är bra i sig, inte instrumentellt bra utan bra för att de leder till mer frihet i samhället. Jag tittade lite på Moderaternas idéprogram. Jag hittade många trevliga saker. Det står: ”Människan besitter en inre förmåga att utvecklas och bara genom frihet kan denna förmåga komma till sin rätt. — — — Vår idé är att låta varje människa växa i sina styrkor och i solidaritet med varandra och låta alla nå sin fulla potential. — — — Det är människors och samhällets förmåga att upptäcka nytt och ompröva gamla sanningar som gör att utvecklingen tar språng framåt.”

Det låter utmärkt, men uppenbarligen behövs miljöpartistisk politik för att förverkliga de bästa delarna av Moderaternas idéprogram. Jag tror att det var det som väldigt många väljare upptäckte i EU-valet, där Miljöpartiet blev största parti i Sveriges två största städer och vi för första gången någonsin fick en ganska stor väljarström av före detta moderatväljare till Miljöpartiet. Jag tror att det var den frihetslängtan de hade sett.

Anf. 118 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-
SON (M):

Herr talman! Jag vill tacka Annika Lillemets för interpellationen.

Under mina tio månader som arbetsmarknadsminister har jag ägnat varje dag åt att sätta jobben först, att fler ska ha ett jobb att gå till och att fler ska finna en plats på arbetsmarknaden och få vara med och bidra, kunna vara egenförsörjd och känna trygghet. Ett jobb handlar om så mycket mer än lön. Det handlar om just gemenskap, arbetskamrater och att bygga självkänsla.

Vi har också lagt fram förslag om nya jobb, bättre möjligheter för praktikplatser och ungt företagande, förslag för kunskap som stärker arbetskraften, förslag och politik för sänkta trösklar och för att fler utrikesfödda snabbare ska få jobb. Gemensamt för alla förslagen har varit att jobben ska bli fler men också komma fler till del.

Under den här perioden, de här tio månaderna, har jag besvarat 110 interpellationer och skriftliga frågor. Varje gång har jobben varit mitt fokus. Den här sista dagen av de interpellationsdebatter jag kommer att ha under det här riksmötet skriver den första miljöpartisten en interpellation till mig. Jag har alltså inte fått någon från Miljöpartiet av de 110 tidigare. När detta sker handlar interpellationen inte om fler jobb. Interpellationen handlar inte heller om arbetslinjen. Den handlar helt enkelt om att jobba mindre. Den handlar om en siestalinje. Att vissa personer ska få vara lediga på andras bekostnad – det är vad friåret handlar om – är inte grunden för att bygga samhället.

Det är otroligt intressant med människosyn. För mig handlar det om att alla människor som finns i Sverige, som är i arbetsför ålder och som har en arbetsförmåga, ska få vara med och bidra. Under den period som Annika Lillemets gärna hänvisar till stödde ni miljöpartister faktiskt en regering som styrde då många människor som ville vara med och bidra fastnade i långa sjukskrivningar, blev förtidspensionärer alldeles för tidigt och än i dag har sviter av en svag ekonomi för det.

Min människosyn handlar om att alla människor behövs och behöver en plats på arbetsmarknaden. Men jag tror inte att lösningen är att låta vissa gå hem och på det sättet låta andra komma in. Det är nämligen ett väldigt gammaldags och statiskt sätt att se på arbetsmarknaden. Det är ungefär som att säga: De äldre ska inte jobba längre. Helst ska de gå tidigare för då får de yngre komma in.

Men så fungerar inte en arbetsmarknad. Vi har en dynamisk arbetsmarknad. Och över en kvarts miljon fler jobbar i dag jämfört med 2006. Vi har över en kvarts miljon fler jobb, framför allt i privata företag, i dag jämfört med för åtta år sedan. Därför handlar det om att se människors förmåga och se till att jobben växer så att fler får vara med och bidra. Då är inte siestalinjen vägen framåt utan en linje där alla får vara med och finna en plats. Det betyder inte att människor inte kan välja annat. Men det betyder inte heller att vi gemensamt ska finansiera att människor som redan har ett jobb ska få betalt för att vara hemma.

Jag menar att vi ska lägga våra resurser på att människor som *inte* har ett jobb ska rustas för att komma närmare arbetsmarknaden och ha ett jobb att gå till. Det är hela min grundinställning och kommer att vara det framöver.

Anf. 119 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Även jag har tagit fasta på vad Moderaterna skriver i sitt idéprogram om att ”människan besitter en inre förmåga att utvecklas och bara genom frihet kan denna förmåga komma till sin rätt”. En friårsledig är just fri. Hen har verklig makt över sitt liv under en begränsad tid, och kanske är det också därför friåret väcker så starka känslor. De som fick chanserna att ta en paus från arbetslivet, liksom de arbetslösa som fick friårsvikariat, var nöjda. Men friåret mötte och möter fortfarande också ett djupt känsloladdat och irrationellt motstånd.

Jag läste fler bra saker i Moderaternas idéprogram: ”När vi omprövar och förnyar oss efter att ha tagit till oss nya erfarenheter eller kunskaper är det en naturlig del av vår idétradition. Det är människors och samhällens förmåga att upptäcka nytt och ompröva gamla sanningar som gör att utvecklingen tar språng framåt.” Jag hoppas att arbetsmarknadsministern instämmer i detta och att vi kan tillåta oss att lyfta blicken och vidga vyerna i vårt samtal här i dag, att tänka bortom arbetslinjen helt enkelt.

Lönearbetet är bara en del av arbetet, och arbetet är bara en del av livet. Därtill leder den tekniska utvecklingen till att allt mindre mänskligt arbete behövs på många områden. Självklart är mycket av det avlönade arbete som utförs meningsfullt, nödvändigt och även utvecklande för den som utför det. Men det är en offentlig lögn att allt lönearbete alltid är utvecklande och bra för människor, eller för den delen att det är produktivt eller nyttigt. Somligt lönearbete är faktiskt onödigt eller rent av skadligt. Att avlöna människor för att hugga ned de sista urskogarna, bryta kalk i ovärderliga naturområden som Ojnareskogen på Gotland eller producera vapen är exempel på sådant som inte bara är etiskt oförsvarligt utan samhällsekonomiskt olönsamt på lite sikt, utom för dem som gör vinst på detta på kort sikt.

Att arbete ska ha substans borde vara självklart. Men tyvärr har innehåll och värde i arbetet i allt högre grad kommit att få underordnad betydelse. Åtskilligt reguljärt lönearbete är i olika bemärkelser tomt. Jag hinner inte gå in på allt detta nu, men sociologen Roland Paulsen skildrar detta ingående i sin bok *Arbetsamhället* som jag varmt rekommenderar arbetsmarknadsministern och andra åhörare att läsa.

Tänk, så många bra idéer vi riskerar att gå miste om när systemet är så enkelriktat och så stenhårt inriktat på att låsa in och kontrollera människor i jobb eller i arbetsmarknadsåtgärder, oavsett om de går ut på något bra eller inte. Samtidigt är mycket av det allra viktigaste arbetet i samhället obetalt. Mycket av det som skulle göra livet och samhället bättre förblir ogjort.

Tänk, om fler fick chansen – och att de som inte har det så gott ställt från början inte behövde bekymra sig över sin försörjning – att få lite tid till att pröva en företagsidé, jobba ideellt eller kanske bara rätt och slätt tänka lite längre och djupare och därmed föra utvecklingen framåt på olika områden. Sådana luckor finns inte nu, och så är det egentligen helt i onödan.

Det skulle kunna bli fler jobb om fler människor fick chansen att till exempel pröva företagsidéer. En hel del av dem skulle säkert leda till jobb även till andra människor.

Så är inte friåret ett klockrent sätt att – utöver att ge ett riktigt jobb under en tid åt en arbetslös – ge den lediga just den frihet som Moderaterna talar om? Då kan han eller hon kan släppa fram den inre förmågan att utvecklas och komma till sin rätt. Det är ju det ni vill.

Anf. 120 VALTER MUTT (MP):

Herr talman! Jag fortsätter att läsa ur Moderaternas idéprogram. Det står så här: I vardaglig mening är ofrihet ofta förknippat med liten egen makt, att ens livsvillkor dikteras av någon annan än en själv.

Det är ju precis så här som massor av folk i fas 3 upplever sin situation. Jag är rätt förvånad över att en moderat arbetsmarknadsminister tycker att detta är större frihet än friårssidén där den enskilde individen själv får välja vad han eller hon ska syssla med. Men här är det staten och byråkratin som gäller.

Jag upprepar: Jag skulle inte alls vara förvånad om många av era väljare nu strömmar över till Miljöpartiet. Det här är bara inledningen till ett nytt och mer hoppningivande kapitel i Sveriges moderna politiska historia.

Vi tycker att det här med frihet inte bara är ord i vinden. Vi vill förverkliga det, och det här med friår är naturligtvis bara en liten pusselbit.

Vi tycker också att det är viktigt att inte bara varor och tjänster strömmar över gränserna i Europa utan också idéer. Läser du och dina medarbetare aldrig till exempel rapporterna från Konrad Adenauer Stiftung, Europas största politiska stiftelse som drivs av det tyska stora borgerliga partiet CDU? Här finns mycket av detta. Det finns en politisk strategi. Hur ska vi göra när kanske hälften av de nya jobben kommer att robotiseras inom en 20-årsperiod, enligt en ny forskningsrapport som Ekonomihögskolan vid Lunds universitet i samarbete med Cambridges universitet har tagit fram?

Ni har ingen politik alls för det lite längre perspektivet. Det kommer att komma en enorm robotvåg över oss som på många sätt är glädjande. Då behöver vi inte bara friår, utan då behöver vi förmodligen basinkomster och en massa andra saker. Men det är något slags fantasiinfarkt som har drabbat dagens moderater. Ni har blivit väldigt gamla moderater.

Anf. 121 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Om man ska lyssna på någon debatt i riksdagen under den här mandatperioden för att förstå vad den politiska konflikten inför det här valet kommer att handla om, ska man lyssna på den här debatten. Den förs i hjärtat av det som den politiska konflikten rör sig om.

Det handlar om oss i Alliansen som vill fortsätta att utveckla Sverige och bygga det på arbete och om bidragsvänstern i sin absolut mest rena form personifierad av miljöpartisterna Walter Mutt och Annika Lillemets.

Här står vänstersocialisterna med grön förklädning och raljerar om arbete. De raljerar om att det är massa arbeten som inte behövs. De raljerar om hur vi dyrkar arbetet och arbetslinjen. De nästan drömmer om en värld utan arbete.

Vi hade detta med friår under ett antal år i Sverige. 80 procent av dem som tog ett friår ägnade sig åt rekreation. Min lillebror har en gammal barndomskompis som gjorde detta. Kompisen satt i ett år och spelade tv-spel.

Det är många som provoceras av att man kan ta ett friår på skattebetalarnas bekostnad. Men det finns något som är mycket djupare och mer allvarligt med det här, och det är att de absolut flesta som använde sig av friåret var kvinnor.

Och vet ni vad dessa kvinnor gjorde? Jo, de utförde hemmafruliknande uppgifter i hemmet. Det var inte något friår för att få tillfälle att tänka fritt och göra roliga saker, utan det var ett hemmafruår. De absolut vanligaste med friår – om olyckan är framme och Miljöpartiet får ett stort inflytande i den socialistiska regeringen som i sådana fall ska tillträda – kommer att innebära en massiv ökning av hemmafrusysslor på grund av friåret, precis som det var tidigare.

Många tror att vi har höga skatter i Sverige därför att vi har en så hög välfärd. Det är bara delvis sant. Den absolut främsta anledningen till att vi har så höga skatter i jämförelse med vår omvärld är att det här finns mycket bidrag. Det finns inget land som slussar ut så många människor i bidragsberoende som Sverige, och det här är ingenting som Alliansen har hittat på, utan det har varit en långvarig socialistisk agenda.

Vi har västvärldens minsta servicesektor därför att människor sparkas ut från arbetsmarknaden. Deras jobb behövs inte, och dessa jobb är inte tillräckligt fina. De är onödiga och meningslösa. Vi hörde här alldeles nyss hur de beskrevs från Miljöpartiet.

Nej, vi vill göra precis tvärtom. Vi vill ha en arbetsmarknad där fler kan komma in. Vi har lyckats väldigt bra under dessa åtta år – trots den värsta globala krisen – med nästan 300 000 fler i arbete, och vi vill fortsätta på den linjen. Vi vill fortsätta att se till att människor som vill in på arbetsmarknaden – men som kanske inte har rätt utbildning för att få något av de jobb som finns tillgängliga – ska få chansen genom att nya

jobb skapas. Det kommer i stor utsträckning att vara jobb inom service-sektorn, som Annika Lillemets och Walter Mutt tycker är fula jobb.

De pratar här om att det är så enkelt. Man byter bara ut en människa mot en annan. Men så funkar inte ekonomin längre. Det handlar inte om ett kugghjul i ett stort maskineri där man bara kan ta bort en kugge och sätta dit en annan. Vi har en av världens mest framstående kunskaps-intensiva ekonomier. Vi måste hålla fast vid de jobb som vi har och inte tvinga bort några genom en sådan fullständigt vansinnig åtgärd som friåret.

Anf. 122 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Jag måste ge miljöpartisterna en eloge för att de så vackert beskriver något som jag i grunden tycker är så fel. De beskriver så vackert att min mamma som är garantipensionär ska vara med och finansiera – hon bor för övrigt i Örebro – att en universitetslektor kan ta ledigt under ett år från Örebro universitet. Människor som i dag har ett jobb ska på bekostnad av alla andra få vara lediga.

Walter Mutt pratar om innovation. Sverige är ett av de mest innovativa länderna i världen. Det beror på många saker. Det finns en innovativ miljö, ofta ute på arbetsplatserna. Det finns möjlighet att växa och ta vara på goda idéer. Det är vi rätt så bra på i Sverige, men vi behöver bli bättre. Därför satsar vi väldigt mycket forskning och utveckling, och vi ska fortsätta att ha innovativa miljöer.

Tänk, att man kan beskriva det så vackert att några är hemma på andras bekostnad. Det tror vi inte på. Frihet är att vara ledig, beskriver Annika Lillemets det som. Man ska inte låsa in människor i jobb. Det låter ju helt fascinerande.

Alla jobb är inte fantastiska jobb. Alla jobb är inte utvecklande. Det är därför som vi måste fortsätta att förbättra arbetsmiljön i Sverige och till exempel se till att kvinnor trivs bättre i offentlig sektor. Det är ju ett väldigt tydligt fokus för mig som arbetsmarknadsminister.

Miljöpartiet har som sin grundtes friår och arbetstidsförkortning. Det är en ekvation som aldrig kommer att gå ihop. Vi lever på en kontinent som har 7 procent av världens befolkning, samtidigt som vi har drygt hälften av världens sociala välfärdskostnader.

Är det så att vi alla ska jobba mindre och dessutom ha friår går ekvationen inte ihop. Hur ska till exempel ett företag som har fem anställda klara av att fyra personer jobbar åtta timmar mindre varje vecka men med samma lön? Och samtidigt kanske en tar friår. Arbetstidsförkortning och friår skulle ett litet företag inte klara av. Hur ska kommuner kunna lösa den otroligt svåra ekvationen att alla jobbar mindre och några tar friår? Den ekvationen går inte ihop.

Jag har stor respekt för att ni säger som det är, att ni inte tycker om att man låser in människor i jobb. Men att få det att låta som en vacker berättelse om hur Sverige ska utvecklas när alla ska jobba mindre räcker inte. Då måste ni vara ärliga och säga att ni sänker välfärdsambitionerna i skola, vård och omsorg. Man kan inte göra som Gustaf Fridolin, ena dagen tala om mer pengar och resurser till skolan och nästa dag – i den enda interpellationsdebatt vi haft – tala om friår och gärna arbetstidsför-

kortning. Den ekvationen går inte ihop. Det är inte alltid vackert det jag nu säger, men det är sanningen, och den är viktig att diskutera.

Jobb är inte att bli inlåst. De flesta människor som går till jobbet i Sverige trivs på sitt jobb och ser det som något viktigt. Man får vara med och bidra, och man har en egen försörjning. Många vill komma vidare, och därför måste vi fortsätta att jobba med omställning och med rörlighet. Sverige är ett fantastiskt land att utbilda sig i och att omskola sig i, för att komma vidare.

Mitt mål, herr talman, är först och främst att jobben ska fortsätta att bli fler. Allt färre ska försörja allt fler, och då måste fler ha ett jobb att gå till. Det betyder inte att alla som jobbar i dag ska jobba mer. Många känner att de jobbar till bristningsgränsen. Det är inte det jag menar, men fler måste komma in. Jag är inte så naiv att jag tror att man bara kan byta ut en människa, vem som helst, mot någon som varit långtidsarbetslös. Om det vore så skulle fler arbetsgivare ta chansen och anställa människor till en mycket låg kostnad, vilket vi redan har, men det fungerar inte så. Man kan inte bara byta ut människor, precis som Fredrik Schulte sade.

I grunden handlar det, herr talman, om synen på jobb, om synen på människor och om synen på hur vi ska finansiera våra gemensamma välfärdsambitioner.

Anf. 123 ANNIKA LILLEMETS (MP):

Herr talman! Ur grön synvinkel är det en möjlighet, inte ett problem, att teknisk utveckling gör att tunga och farliga jobb försvinner och att det krävs mindre arbetsinsatser för att producera det vi behöver. Det är en möjlighet.

Det handlar om hur man fördelar resurserna. Det har tidigare under historiens gång varit möjligt, även i Sverige, att ta ut produktivitetsökningar i form av sänkt arbetstid. Fram till 1970-talet var det så. Det är alltså ingen naturlag som säger att det nu är omöjligt att göra det. Det är en anmärkningsvärd brist på politisk fantasi att tro att gemensam välfärd endast kan finansieras via skatt på arbete. Det finns många andra möjligheter som jag inte hinner gå in på här och nu.

Är det då okej att vi alla betalar för att hålla folk i fas 3? Är det okej att betala arbetsgivare och låta människor utföra saker som kanske någon annan hade kunnat göra, eller i värsta fall rent av utföra meningslösa uppgifter som att måla om nymålade stolar och annat? Är det okej? Det är inte okej att människor får ledigt för att vila upp sig, för att pröva företagsidéer eller för att göra någonting annat som de vill göra.

Vi gröna tror på att människor kan ta ansvar, att de vill ta ansvar, när de får frihet och möjligheter. Det är synd att Moderaterna inte lever upp till det som de skriver i sitt idéprogram. Att ta ledigt från jobbet utan krav är nu förbehållet ett litet fåtal lyckligt lottade med förstående arbetsgivare och mycket god privatekonomi. Människor som inte har turen att kunna falla tillbaka på någon annan försörjning – kapital, arv, lotterivinst – saknar den möjligheten.

Ett friårssystem skulle ge möjlighet för fler, eller i bästa fall för alla, att utvecklas – om vi unnar varandra det och inte misstror varandra. Mycket kreativitet kan släppas loss när människor får frihet och förtroende. En friårsreform löser naturligtvis inte alla problem på arbetsmark-

nadsområdet eller i samhället i övrigt, men nog skulle det vara ett steg framåt. Det skulle även kunna ge fler jobb.

Prot. 2013/14:132
26 juni

Anf. 124 FREDRIK SCHULTE (M):

Herr talman! Vi hörde Schumpeter nämnas tidigare i debatten. Han är ofta refererad till som den nyliberale ekonomen. Det är intressant att miljöpartister tar upp honom som ett positivt exempel. I hans anda har det sedan talats om vikten av innovation, vilket är mycket intressant.

Jag är väldigt intresserad av konceptet kreativitet och innovation. Vad säger forskningen om kreativitet och innovation? Är vi som mest kreativa när vi under sommaren lutar oss tillbaka, kollar kanske lite på fotbolls-VM, dricker en kopp kaffe, sover ut på morgonen, alltså när vi får koppla av? Nej, det är precis tvärtom. Allting pekar på att vi människor är som mest kreativa när vi är i en kreativ miljö, i en miljö med kreativa människor där det händer saker och där man är i arbete.

Det är en myt, ett påhitt, att en massa bra affärsidéer kommer att poppa upp om vi bara inför friåret. Inte kommer det att bli ett friår. Det blir ett hemmafruar, och det blev ett hemmafruar när vi tidigare hade den vansinniga reformen. Det kommer att medföra att människor, i huvudsak kvinnor, fastnar i utanförskap.

Låt mig säga något kort om frihet. Enligt den definition som vi moderater tror på handlar frihet om att människor ska ha rätt att själva forma sina liv och inte tvingas av andra. Det handlar inte om att matas. Det handlar inte om att man ska få göra precis vad man vill på någon annans bekostnad. Då har ni miljöpartister fullständigt missuppfattat den 500 år långa debatten om konceptet individuell frihet som vi haft i Västeuropa.

Varför argumenterar ni för friår? Jo, för i grund och botten är ni emot arbete, är ni emot tillväxt, är ni emot välstånd. Ni vill helst att människor inte jobbar alls.

Anf. 125 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag vill tacka för debatten. Det är tydligt att det finns en grundläggande skillnad i synen på jobb. Det råder något slags bild av att jag inte skulle se att arbetsmarknaden är dynamisk och att saker förändras. Det är någonting som jag är väldigt väl medveten om.

Dagens arbetsmarknad ser verkligen inte ut som den gjorde för bara 10 år sedan, eller för 20 eller 30 år sedan, för att inte tala om för 100 år sedan. Den förändras hela tiden. Större automation innebär förändring. Den förändringen sker i en process när vi är ute i arbetskraften och delar våra idéer och tankar med varandra. Den sker inte först och främst när vissa är hemma och lediga på andras bekostnad. Självklart förändras arbetsmarknaden.

Den här debatten visar att det går en tydlig skiljelinje mellan oss be- träffande hur jobb växer fram, men framför allt gäller det synen på arbetslinjen. Vi har en tydlig arbetslinje. Mot den står en tydlig siestalinje där Miljöpartiet vill att vi ska jobba mindre och tycker att friår är en bra idé. Det, och den politik som de övriga partier som Miljöpartiet gärna vill samarbeta med har, visar glasklart att med en sådan ekonomi blir jobben inte fler, särskilt inte när man dessutom lägger tunga skatter på företag.

Svar på
interpellationer

Ni i Miljöpartiet är ärliga och säger att det kan slå ut jobb. Det är inte Socialdemokraterna. De låtsas att tunga skatter inte påverkar jobben. Arbetsstillfällena påverkas i stor utsträckning av er gemensamma politik.

Höstens val kommer att handla om hur jobben blir till och att det faktiskt påverkar vilken politik man för. Det påverkar jobben i Sverige, och det är ingen slump att över 250 000 fler nu kan gå till ett jobb, att de är egenförsörjda, att många får vara med i en gemenskap. Alla trivs inte på jobbet. Jobb kan utvecklas och bli mycket bättre. Där delar jag er syn. Jobb är inte lösningen på allt, men att vara med och bidra till det gemensamma är viktigt. Där går skiljelinjen i svensk politik.

Överläggningen var härmed avslutad.

11 § Svar på interpellationerna 2013/14:489 och 490 om åtgärder mot den höga ungdomsarbetslösheten

Anf. 126 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jasenko Omanovic har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att krisstödet från EU verkligen ska leda till fler jobb och möjligheter till studier och vidareutbildning för landets unga.

Marie Nordén har frågat mig vilka åtgärder jag avser att vidta för att krisstödet från EU ska användas till att pressa ned den höga ungdomsarbetslösheten i Jämtlands län, inte minst bland dem som har svårast att komma in på arbetsmarknaden.

Jag besvarar interpellationerna i ett sammanhang.

Ungdomsarbetslösheten har sedan 1990-talskrisen legat på höga nivåer och är en av de stora utmaningarna på arbetsmarknaden. Regeringen har därför genomfört en rad reformer för att motverka utanförskap och sänka trösklarna för ungdomar att komma in på arbetsmarknaden. Regeringen har gjort omfattande satsningar och förbättringar inom skolområdet. Detta är på sikt avgörande för ungas möjligheter till arbete.

För att jobben ska bli fler och komma fler till del krävs en politik som bidrar till att det skapas fler jobb inom alla branscher på arbetsmarknaden. Regeringen har sedan 2006 genomfört omfattande åtgärder för att fler ska få jobb och för att förbättra matchningen. I budgetpropositionen för 2014 föreslogs åtgärder för drygt 20 miljarder kronor under 2014 för tillväxt och jobb för att motverka att arbetslösheten biter sig fast.

Regeringens reformer har bidragit till att sysselsättningen ökat med över 250 000 personer sedan 2006.

Sverige har en ungdomsarbetslöshet som ligger nära EU-snittet. Arbetslösheten bland unga är en utmaning som Sverige delar med många andra länder i EU. Mot den här bakgrunden har vi inom EU fattat beslut om en rad initiativ för att öka sysselsättningen bland unga. Rådsrekommendationen om införande av ungdomsgarantier som vi beslutade om förra året är ett exempel. Regeringens politik för unga, inklusive vår ungdomsgaranti, ligger i linje med rekommendationerna vi beslutat om på europeisk nivå.

Liksom de flesta av EU:s medlemsstater får Sverige del av medlen från EU:s sysselsättningsinitiativ för unga. Sveriges tilldelning kommer att uppgå till ca 740 miljoner kronor. Därutöver ska Sverige medfinansiera initiativet med ca 370 miljoner kronor.

Regeringen har under våren beslutat om ett förslag till nationellt socialfondsprogram 2014–2020 där sysselsättningsinitiativet för unga utgör en del. Regeringens förslag är att medlen ska användas för att komplettera och utöka de befintliga arbetsmarknadspolitiska insatserna för arbetslösa ungdomar som står långt ifrån arbetsmarknaden samt till att vidareutveckla och stärka den nationella arbetsmarknadspolitiken och befintliga arbetsmarknadsprojekt med samma syfte. Programförslaget ska nu förhandlas mellan Sverige och kommissionen.

Anf. 127 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag tackar ministern för svaret, som är väldigt intressant. Det är ett väldigt viktigt område vi debatterar: ungdomsarbetslöshet.

Jag vill kommentera svaret från ministern lite närmare, herr talman. Det står att ”regeringen har gjort omfattande satsningar och förbättringar inom skolområdet”. Men nu är det så att skolresultaten har sjunkit åtta år i rad. Sverige är det land som sjunker mest när det gäller skolresultaten i hela OECD-området. Att regeringen skulle ha gjort någonting åt detta stämmer inte riktigt med verkligheten.

I svaret står det vidare: ”Regeringen har sedan 2006 genomfört ... åtgärder för att fler ska få jobb och förbättra matchningen.” Det här är intressant. I princip misslyckas var femte rekrytering i Sverige på grund av matchningen. Vi har inte i landet den kompetens som företagare efterfrågar. Vi har Europas generösaste arbetskraftsinvandring, men ändå misslyckas företagen. Bland våra nästan 400 000 arbetslösa finns inte de som företagen efterfrågar.

Eftersom vi nu debatterar ungdomsarbetslösheten kan man fråga sig vad som kan göra att de arbetslösa får bättre kompetens. Ja, bland annat arbetsmarknadsutbildning. I mitt hemlän Västernorrland var 3 870 unga personer arbetslösa förra veckan, herr talman. Hur många av dem fick då arbetsmarknadsutbildning? Hur många av dem fick en möjlighet att komma närmare jobb, att förkovra sig, att få ny kompetens? Av de 3 870 unga personer som stod utanför arbetsmarknaden var det hela 26 personer som fick möjlighet att ta ett steg närmare arbetsmarknaden. Det är en skam för Sverige.

Herr talman! Det är inte underligt att vi nu får stöd från EU för att klara av ungdomsarbetslösheten. Vi har en arbetsmarknadsminister som påstår att matchningen har förbättrats. Men ungdomar får inte ens möjlighet att komma ett steg närmare arbetsmarknaden. Dessutom påstår ministern att de flesta EU-medlemsstater får samma stöd som Sverige. I själva verket är det fråga om länder som Grekland, Spanien och Irland – de länder som har haft ekonomiska förutsättningar som gjort att de hamnat i den situationen. Vi har inte haft de förutsättningarna. Hos oss är det regeringens fel!

Anf. 128 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka ministern för svaret, även om det inte finns mycket att tacka för. Jag tycker att det är ett sorgligt tomt svar.

Det är uppenbart att ministern inte ser det allvarliga och akuta i den situation vi har på arbetsmarknaden vad gäller ungdomsarbetslösheten. Men EU-kommissionen gör det. De ser det som så allvarligt att den höga ungdomsarbetslösheten genererar bistånd. Det är ett antal regioner tillsammans med Jämtland – Värmland, Dalarna, Gävleborg, Västernorrland, Skåne och Blekinge – som nu har beviljats krisstöd på en dryg miljard inklusive medfinansieringen.

Att vi kvalificerar oss till detta bistånd tillsammans med länder som Portugal, Irland, Grekland och Spanien, som Jasenko nämnde tidigare, är ett väldigt dåligt betyg för arbetsmarknadspolitiken. Det visar på att den har havererat. Det är någonting som har gått riktigt fel.

Ungdomsarbetslösheten är högre i dag än när Reinfeldt tillträdde som statsminister. I dag är det 90 000 unga människor som står utan arbete. 1 200 unga människor står utan jobb i Jämtland. 90 000 unga börjar sitt vuxna liv utan arbete. Dessa unga vill inget annat än att arbeta, utbilda sig och få den kompetens som gör det möjligt för dem att bli anställbara. Det innebär att man behöver läsa på gymnasiet och behöver kunna kombinera arbete med utbildning. Det behövs fler platser på universiteten, högskolorna, komvux och yrkesvux. Det finns många sätt att möta det här behovet, och det är det som kommissionen säger till regeringen att vi måste börja göra. Det är någonting som inte fungerar som det ska.

De här unga människorna förtjänar snabba insatser. Det är inte rimligt att man förväntas vänta på en aktiv insats när man är arbetslös och att man ska behöva vänta på att Arbetsförmedlingen agerar. Det är inte acceptabelt att man inte direkt kan erbjudas en insats som innebär att man får kompetens, blir anställbar och får den kompetens som efterfrågas.

Trots den höga arbetslösheten, trots att det totalt är runt 400 000 arbetslösa människor i dag i Sverige, är det ändå brist på rätt kompetens. Näringslivet och den offentliga sektorn har ändå svårt att hitta rätt kompetens. Det borde få ministern och regeringen att känna att man borde agera mycket skyndsamt, inte vänta. Man borde ompröva sin politik och inse att skattesänkningar kanske inte är den rätta vägen. Det kanske finns andra åtgärder som fungerar bättre och som skulle ge de resultat som man hela tiden säger att man vill uppnå.

Det är pinsamt, bedrövligt och sorgligt att Sverige har kvalificerat sig till att få bistånd av EU för att man har misslyckats så fatalt med arbetsmarknadspolitiken. Tycker inte ministern att man med tanke på detta och rekommendationerna från EU borde bekämpa ungdomsarbetslösheten aktivt och mycket mer skyndsamt än man säger att man vill göra i dag? Det kräver nya insatser, nya initiativ och nya idéer på alla nivåer. Vi borde samarbeta med alla parter som nu vill vara med och bidra. Varför vill ministern vänta? Varför skjuter ministern insatserna framför sig när behovet är så tydligt här och nu?

Anf. 129 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är såklart en väldigt allvarlig situation när Sverige får det här speciella stödet på grund av vår höga ungdomsarbetslöshet. Det om något visar att vi har ett problem.

Man kan se att antalet unga i fas 3 har ökat, men egentligen skulle de inte hamna där. Egentligen skulle ingen hänvisas till fas 3 efter riksdagens beslut. Även om man bortser från det är det väldigt illa att just unga hamnar där.

Fas 3 har kallats för ett alternativ till förtidspension. Det finns inte mycket kontakter mellan den arbetslöse i fas 3 och Arbetsförmedlingen, utan risken är att det blir slutstationen.

Tyvärr är vägen till fas 3 en tråkig väg för unga. Det kan ha varit så att man har haft kontakt med en jobbcoach som ska lära en att söka jobb. När det misslyckas hamnar man i fas 3, som en slutstation.

Det har varit mycket kritik mot jobbcoacherna. Det har inte visat något resultat. De som har haft jobbcoach har till och med fått färre jobb än de som haft arbetsförmedlare på Arbetsförmedlingen.

Någonting måste göras, speciellt med tanke på det stöd vi har fått. Nu gäller det att använda pengarna på ett konstruktivt sätt. Det konstruktiva kan inte vara att fortsätta på den inslagna vägen, där unga ska vara gratis arbetskraft inom fas 3 och kanske ha den ena praktikplatsen efter den andra. De riskerar dessutom att tränga undan riktiga jobb. Om det blir väldigt fördelaktigt för arbetsgivaren att ha stödanställningar utan något som helst krav är risken att de fortsätter med det. Annars hade de kanske anställt så att det hade blivit ett riktigt jobb.

Detta är ett systemfel som måste rättas till. Det krävs aktiva insatser. Ungdomar behöver riktiga jobb och utbildning för att få sådana jobb. Ett jätteproblem är att det inte finns tillräckligt många utbildningsplatser – söktrycket är enormt.

Chansen att få jobb är stor om man får utbildning. Trots det har man minskat på högskolorna, och många utbildningar som skulle kunna öka chanserna att få jobb kan Arbetsförmedlingen inte hänvisa till. Inriktningen måste därför ändras. När det gäller skolan är detta väldigt viktigt. Annars är risken att det framöver blir ännu fler arbetslösa ungdomar än i dag. De kommer direkt från grundskolan eller gymnasiet utan godkända betyg och har mycket små chanser att få jobb.

Det största problemet är såklart grundskolan. Om man inte ens kan gå vidare till gymnasiet är chansen att få jobb väldigt liten. Det andra problemet är de som hoppar av gymnasiet eller inte får godkända betyg där. De har också dåliga chanser på arbetsmarknaden. Här krävs en omläggning av hela utbildningspolitiken.

Det som har skett de senaste två mandatperioderna är att man har lagt mycket administration på lärarna, vilket tar tid från undervisningen. Det är där man borde lägga tiden, och man borde se till att det finns tillräckligt många lärare.

Hela personalkollektivet måste förstärkas, även skolsköterskor, kuratorer och alla insatser som krävs – inte minst speciallärare som kan hjälpa barn med särskilda behov. I dag krävs på de flesta håll en diagnos för att få hjälp. Många har ingen diagnos och får det kanske aldrig. Skolpolitiken och jobbpolitiken hänger ihop.

Anf. 130 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Vad gör regeringen för att fler ska få ett jobb och för att jobben ska komma fler till del? Det låter som att regeringen inte gör ett dugg.

Till skillnad från många andra länder i Europa har Sverige kunnat satsa på reformer i stället för att dra ned under den lågkonjunktur och den kris som Europa och övriga världen har befunnit sig i. Jag tycker att det är viktigt att framhålla att vi i Sverige har kunnat satsa på reformer för att öka sysselsättningen.

Resurser har tillförts för att bland annat bryta långtidsarbetslösheten genom att förbättra kvaliteten och aktivitetsnivån inom jobb- och utvecklingsgarantin och jobbgarantin för unga.

Det har även införts ett nytt arbetssätt på Arbetsförmedlingen för att långsiktigt och strukturellt förbättra för arbetssökande så att de får rätt hjälp från dag ett, en handlingsplan och så vidare.

Arbetsförmedlingen har även fått en ny uppgift under denna mandatperiod. Det gäller etableringsreformen för nyanlända invandrare som ska hindra att dessa hamnar i långtidsarbetslöshet och utanförskap.

Oppositionen och Socialdemokraterna har, inte i frågan men i tidigare inlägg i debatten, frågat: Vad har Alliansen och Moderaterna gjort under mandatperioden för att motverka arbetslösheten?

Samarbete med parter har efterfrågats. Här ser vi ytterligare ett exempel från Alliansen och Moderaterna: YA-jobben. Där har parterna samarbetat, så som oppositionen och Socialdemokraterna efterfrågade. De genomförs nu och är verklighet.

Alliansen och Moderaterna tar som sagt arbetslösheten på stort allvar och har prioriterat satsningar på jobb och företagande. Det har nämnts i denna och tidigare debatter att 250 000 fler är i arbete i dag trots den lågkonjunktur jag nämnde i början av mitt inlägg. Detta är något som S tycks blunda för. De ser inte att lågkonjunkturen har drabbat Sverige, Europa och övriga världen.

Sedan har jag fått höra det här med olika länder och att det ser så illa ut i Sverige. Men sysselsättningen har ökat här. Ja, men befolkningen har ökat, säger oppositionen och Socialdemokraterna. Jag vill i denna debatt påpeka att det är ett felaktigt påstående att sysselsättningen har ökat bara för att befolkningen har gjort det.

Som jag sade innan: Kolla i Europa! Jag nämnde olika länder. I Nederländerna och Spanien har befolkningen ökat lika mycket som i Sverige – ungefär 400 000 i samtliga länder. I Sverige är det 250 000 fler jobb. I Nederländerna är det i dag 70 000 som har fått jobb. I Spanien, som har samma befolkningsökning som i Sverige, har det blivit 3 miljoner färre arbeten. I Sverige är det fler som har ett arbete att gå till i dag.

Anf. 131 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Jasenko Omanovic och Marie Nordén för interpellationerna.

Det är inte första gången jag är här och diskuterar ungdomar och ungdomars arbetsmarknad. Det är en viktig debatt, och jag har diskuterat med många socialdemokrater under dessa tio månader. Jag har träffat unga, och fler jobb till unga är en av de absolut viktigaste frågor vi har

och som jag ägnar mig åt. Det är i frågorna om jobben som konflikten i politiken finns, och det är där alternativen blir tydliga.

Låt mig ge en kort beskrivning av utvecklingen på arbetsmarknaden för unga. Över 50 000 fler unga jobbar i dag jämfört med 2006. Både antalet sysselsatta och sysselsättningsgraden har ökat. Andelen NEET:s, unga som varken arbetar eller studerar, har minskat, och Sverige hör till de länder som har allra lägst långtidsarbetslöshet bland unga i EU.

Vi vet att det kommer att gå bra för de allra flesta unga, men det betyder inte att vi är klara eller nöjda. Vårt mål är att alla unga som kan och vill arbeta ska ha ett arbete att gå till. Vi jobbar därför med en bred palett av insatser för att jobben för de unga ska bli fler. Det handlar om att sänka kostnaderna för att anställa de unga. Vi har infört tidiga insatser.

Marie Nordén pratade om att alla unga ska ha en tidig insats. Nej, de unga som behöver det ska ha en tidig insats. De allra flesta unga är arbetslösa en väldigt kort tid och ska inte in i en åtgärd från dag ett. Det finns dock inget aktivitetsförbud, vilket Socialdemokraterna gärna vill sprida.

Vi jobbar mycket med studiemotiverande insatser och kurser. Vi vet – och den bilden tror jag att vi delar – att utbildning är något av det viktigaste för en ung person som inte har något jobb att gå till. Om man inte har gjort klart sin gymnasieutbildning behöver man motiveras att göra det.

Vi har satsat på både lärlingar och YA-jobb. Den viktiga diskussionen där är att hitta en ny väg in för unga på arbetsmarknaden, och där har jag lagt ned hundratals timmar i samtal med parterna. Alldeles nyligen presenterade Alliansen fler förslag för att också få fler unga företagare, vilket vi tror är mycket väsentligt.

Vårt jobb mål är tydligt: Över fem miljoner människor ska ha ett arbete att gå till 2020. Det betyder att mer än 350 000 nya jobb ska skapas. Många av dem ska självklart vara för unga.

Vi kommer att fortsätta att lägga fler pusselbitar i vårt gemensamma valmanifest ända fram till valet i september.

Beträffande Socialdemokraternas politik nämner Jasenko Omanovic arbetsmarknadsutbildning. Javisst, arbetsmarknadsutbildning kan vara alldeles lysande för vissa ungdomar. Men jag undrar om inte interpellanten instämmer i att det reguljära utbildningssystemet är grunden och är mycket viktigt för många unga. Det är därför som vi har fler högskole- och universitetsplatser. Det är därför vi har satsat på yrkeshögskola. Det är därför vi satsar på just de yrkesinriktade men också på de teoretiska utbildningarna på olika nivåer.

Utbildning är A och O för många unga som inte har gjort klart utbildning och behöver det.

Arbetsmarknadsutbildning verkar på något sätt – jag hade en debatt tidigare också – vara mirakelmedicinen för Socialdemokraterna. Jag tror att det är jätteviktigt. Men vi måste också komma ihåg att arbetsgivare ofta kräver en annan typ av utbildning, ofta längre utbildningar. Det är ofta det som saknas i matchningsgapet.

Jag tror också att det är viktigt att unga lär sig att investera i sin egen utbildning. Därför tror jag att det reguljära utbildningssystemet ska möta mycket av det som har nämnts tidigare.

Kort om EU: Det är gemensamma medel som 20 länder nu tar del av. Det är självklart att vi, som är stora betalare i EU-samarbetet, också ska ta del av de pengarna. Precis som inhemska skatter finansierar mycket av det vi gör i vårt land, ska det EU betalar gemensamt också användas för de stora utmaningar som vi har. Att fler unga har ett jobb att gå till är en stor utmaning för många länder i Europa.

Vi ska använda de medlen för att stärka de insatser som vi gör, och självklart ska Arbetsförmedlingen ha en viktig roll i detta.

Anf. 132 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Nu blev det intressant. Plötsligt är den kris som har varit i världen skälet till att vi har arbetslöshet i Sverige. Plötsligt är det så att vi betalar så mycket till EU att vi måste få tillbaka något, och då blir det till unga.

Jag tror inte på den matematiken, herr talman. Vi har bland de högsta arbetslöshetsciffrorna i hela EU. Liksom Grekland, Spanien, Portugal och Irland har vi det i vissa geografiska områden i Sverige, och därför är vi berättigade till det här stödet.

Självklart, herr talman, är arbetsmarknadsutbildning inget mirakel. Men nu talar jag här i talarstolen om 3 870 arbetslösa ungdomar i mitt hemlän. De har genomgått den reguljära utbildningen men har inte fått jobb. Nu finns det en chans för dem, och den heter arbetsmarknadsutbildning. Därför nämner jag den.

Det är självklart att vi ska ha bättre reguljär utbildning, och det är självklart att vi ska ha fler platser. Vi har i vår budget haft 10 000 platser mer på högskolor än vad Alliansen haft.

Nu låter det som om Alliansen satsar på högskoleplatser, satsar på komvux. Men det är Alliansen som har tagit bort platser där. Sedan insåg man att det inte fungerade att sälja ut billigare arbetskraft. I ett högproduktivt land som Sverige kan man inte säga: Okej, du får billigare arbetskraft, och därför ska du anställa.

Var femte rekrytering misslyckas. Varför? Det beror på att arbetsgivare kräver kompetent arbetskraft, inte billig arbetskraft. I ett högproduktivt land som Sverige är det kompetensen som producerar. Människan som kommer ut till arbetsplatsen ska vara kompetent nog att kunna hänga med i de produktivitetskrav som finns på arbetsmarknaden.

Det är inte så om man rear ut 25 procent, 50 procent eller 75 procent, som man har gjort med ungdomarna. Resultatet i dag, åtta år efter det att man reade ut 25 procent, 50 procent eller 75 procent, är att vi får stöd från Europeiska unionen för att kunna få ut ungdomar på arbetsmarknaden. Det är resultatet – ett totalt misslyckande.

Jag välkomnar det påstående som arbetsmarknadsministern kommer med, att det inte är alla ungdomar som vi ska investera i. Toppenbra! Då kan man ju ta tillbaka den misslyckade politik som man har fört, med sänkta socialavgifter för alla ungdomar, och rikta dem till de ungdomar som verkligen behöver det. Vi är överens om att man ska ta bort de ineffektiva åtgärderna och rikta åtgärderna till de ungdomar som behöver dem, för då kommer arbetslösheten bland ungdomar att minska, och då kommer fler att få chans att komma ut i vuxenlivet på riktigt och inte stödja sig på föräldrarna.

Anf. 133 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Det är tydligt att man från den borgerliga majoriteten inte tycker att detta är ett stort bekymmer. Man tycker inte att det är en kris – det som är orsaken till att man har fått pengar. Det handlar inte om vad ni har gjort, även om ni har gjort alldeles för lite under perioden och konsekvenserna av er politik är att vi har hög ungdomsarbetslöshet.

Hur ni än räknar har vi högre arbetslöshet i dag än vi hade 2006, när den borgerliga regeringen tillträdde. Den var 6 procent 2006 och är 8 procent 2014. Det går inte att räkna på något annat sätt.

Det som är bekymret nu, som jag ser det, är detta: Vi har fått dessa extra pengar, och de är till för att användas. Det är ett läge där vi snabbt behöver nå de arbetslösa ungdomarna, de 90 000 unga människor som i dag väntar på någon typ av insats för att de ska kunna gå vidare och till slut komma in i arbete.

Den sociala fonden har fått de här pengarna. Det är 1 miljard totalt. Då tänker man att det snabbt ska hända något. Men vad gör då regeringen?

Det här programmet kommer inte att få några utbetalningar år ett, alltså 2014. Man väljer att fördela 75 procent av resurserna på Arbetsförmedlingen och 25 procent till regionerna, trots att vi vet att de i regionerna väntar på att sätta i gång insatser – men de vet att inget kommer att hända i år.

Från Arbetsförmedlingen vet jag att det har gått ett brev eller är på väg ett brev till ministern där de varnar ministern för att den här fördelningen av resurserna kommer att leda till en ohållbar situation för dem, eftersom de kommer att vara tvungna att bygga upp en organisation som kommer att vara kostsam och ta tid att bygga upp.

Sedan väljer regeringen att vänta med att fördela ut pengarna. Man betalar ut lite grann 2015. Man betalar lite mer 2016, och sedan lägger man tyngden på de två sista åren.

Vad varnar då Arbetsförmedlingen för? Jo, det är att de inte kommer att hinna använda pengarna. Då står vi där med ungefär 750 miljoner som vi inte kommer att hinna använda, pengar som skulle ha gått till utbildning, arbetsmarknadsutbildning, arbetsmarknadsträning, kontakter med arbetsgivare, fackföreningsrörelsen, näringslivet, kommunen. Men de blir tvungna att vänta på resurserna, så att vi faktiskt riskerar att vara tvungna att betala tillbaka pengar.

Då undrar jag: Tycker inte ministern att det hade varit vettigt att fördela lite annorlunda så att regionerna kanske hade tagit ett större ansvar och så att vi inte belastar Arbetsförmedlingen med resurser som de inte kommer att ha tid att använda? Tycker inte ministern att det vore rimligt att se till att pengarna används, så att man inte riskerar att hamna i en situation där man betalar tillbaka pengarna?

Jag har fått höra rykten – ministern får bekräfta dem eller inte. Man säger att man inte vill överskrida budgettaket. Det låter ju ansvarsfullt. Men i det här fallet är det precis tvärtom. Det är oansvarigt att inte se till att använda pengarna. Man har sänkt skatterna med 130 miljarder, och naturligtvis påverkar det budgettaket, så att det inte finns de resurser som vi behöver använda.

De här unga människorna förtjänar inte att vänta på dessa insatser. De förtjänar insatser och utbildning så att de vet att de har möjlighet att gå vidare. De förtjänar framför allt en regering som ser deras behov, ser vad arbetslösheten gör med deras liv och förstår vad det innebär att gå och vänta på en insats och få en meningsfull start i arbetslivet. De förtjänar en regering som bryr sig, som faktiskt säger: Vi har de här pengarna; vi vill använda dem nu.

Jag undrar igen: Varför vill ministern vänta med insatserna?

Anf. 134 HILLEVI LARSSON (S):

Her talman! Det är tråkigt om problemet med pengar som brinner inne upprepas. Det är detta problem man redan har på Arbetsförmedlingen där 20 miljarder har skickats tillbaka till regeringen för att man inte har kunnat använda dem för att hjälpa alla arbetslösa. Det vore mycket tråkigt om detta misstag nu upprepas med EU-pengar. Det blir också pinsamt för Sverige inför EU.

Det viktiga i detta sammanhang med arbetslösheten är sambandet mellan utbildnings- och arbetsmarknadspolitiken. Ministern ställer lite grann arbetsmarknadsutbildningar mot längre utbildningar. Jag tror att både arbetsmarknadsutbildningar och satsningar inte minst på högskolor och universitet med fler platser behövs, särskilt på bristyrkesutbildningar, men även en bred satsning på andra utbildningar behövs.

När det gäller skolpolitiken är jag rädd för vad framtiden bär med sig om denna utveckling fortsätter där vi i PISA-undersökning efter PISA-undersökning stört dyker på detta sätt. Det blir en katastrofal arbetsmarknad. Jag tänker inte bara på de ungdomar som riskerar att slås ut och som aldrig lyckas ta sig in på arbetsmarknaden, utan jag tänker på hela arbetsmarknaden. Hur ska man kunna rekrytera arbetskraft när det är så många som inte ens har klarat gymnasiet?

Det stora problemet i dag, förutom massarbetslösheten, är att vart femte jobb inte tillsätts på grund av att man inte hittar rätt kompetens. Vi har stora industrier, till exempel hela life science-industrin, som är hotade i dag. Det är många jobb som riskerar att försvinna till andra länder om vi inte agerar.

Jag hoppas därför att ministern har nära kontakter med utbildningsministern eftersom vi måste vända på skutan. Det är en hel ungdomsgeneration som annars riskerar att gå förlorad.

Anf. 135 JENNY PETERSSON (M):

Herr talman! Jag vill först säga, för att det ska stå i protokollet, att vi moderater och Alliansen är oroliga för ungdomsarbetslösheten och arbetslösheten i övrigt och att vi tar den på största allvar. Jag vill inte att det ska misstolkas som att vi inte skulle vara oroliga för den. Däremot har vi olika lösningar eller verktyg för att minska ungdomsarbetslösheten och övrig arbetslöshet. Vi i Alliansen har gjort det mer lönsamt att arbeta, och vi säger nej till höjda skatter för företagare och jobb.

Jasenko Omanovic säger att vi ska ha arbetskraft som är tillräckligt kompetent. Jag håller med om det. Det är just därför som vi ska satsa tidigt på barnen – i förskolan och upp till högre utbildning. Det är därför som vi till exempel har satsat 7 miljarder på svensk utbildning sedan Alliansen tog makten 2006.

Jasenko Omanovic säger att vi har reat ut ungdomar och att det inte finns arbetskraft som är tillräckligt kompetent. Någonstans där ser man den stora skillnaden mellan er och vår politik. Jag värnar verkligen svensk arbetskraft. Men det måste också finnas någon som vill anställa – en företagare, en entreprenör, som vill ha den svenska arbetskraften. Det är här som den stora skiljelinjen går. Vi säger nej till höjda skatter på arbete och företagande. Det gör inte Socialdemokraterna. De vill höja arbetsgivaravgifterna för unga, de vill höja momsen för restauranger, där många unga får sitt första arbete, och de vill göra om RUT-avdraget som har öppnat en helt ny arbetsmarknad och gjort fler arbeten vita.

Jag tackar för debatten och önskar en glad sommar.

Anf. 136 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESS-SON (M):

Herr talman! Jag ska vara mycket kortfattad. Skiljelinjen i svensk politik går inte mellan om vi ska använda våra EU-medel eller inte. Det är en mycket intressant debatt, där man diskuterar hur de ska användas innan vi ens har kommit till skott. Jag tycker att dessa medel är viktiga. Men låt oss komma ihåg att det inte är de som skapar de nya jobben. Jobben skapas ute hos företag som vill växa och anställa. Därför måste vi fortsätta en politik som underlättar jobbskapande. Det är så våra unga kan komma i jobb.

De unga som fastnar i långtidsarbetslöshet – vi har Europas lägsta långtidsarbetslöshet – behöver stöd och hjälp för att komma vidare. Det är därför som vi riktar extra insatser. Först gör vi en generell nedsättning av arbetsgivaravgifterna för alla unga eftersom unga generellt sett har svårare att komma in på arbetsmarknaden. Men vi ger allra mest till dem som står utanför länge. Det gäller anställningskostnader med nystartsjobb och studiemotiverande insatser, som jag nämnde tidigare, och utbildningsinsatser.

Arbetsmarknadsutbildning står inte i motsats till någonting annat. Jag bara lyfter fram att det inte är en mirakelkur för alla som i dag inte har ett jobb att gå till. Det viktigaste är att det finns breda insatser. Människor är olika, och unga är olika, och behöver olika stöd.

Det är intressant att det i dag är första gången, tror jag, som en socialdemokrat nämner ordet kris under mina tio månader som arbetsmarknadsminister. I dag gör man det. Det är viktigt. Vi har nämligen haft en mycket tuff kris i Europa. Den krisen har Socialdemokraterna aldrig velat tala om i denna kammare. Den har varit tuff för väldigt många. Det har varit hårt för många som har upplevt denna kris, speciellt i många andra länder men också i Sverige. Många av de svenska ungdomarna som vill konkurrera om jobben tycker att det är tufft att göra just det eftersom det finns andra arbetssökande med mer erfarenhet. Eftersom vi har en relativt sammanpressad lönestruktur är det klart att arbetsgivare ofta hellre väljer en person med erfarenhet än den som är ung. Det är därför som vi sänker kostnaderna för att underlätta för fler unga att få ett jobb att gå till.

Striden står just mellan olika synsätt på jobbskapandet. Den står inte mellan åtgärder på Arbetsförmedlingen. Det är inte det som detta val handlar om, utan det handlar om hur jobben ska kunna bli fler. Jag menar att det viktigaste som vi kan göra för de unga är att fortsätta med en politik så att jobben blir fler och att underlätta för unga att bli anställda.

Då är det inte rätt väg att gå att höja kostnaderna för att anställa alla unga. Varenda arbetsgivare jag möter som har unga anställda vittnar om någonting helt annat. Det är inte rätt väg att gå att höja momsen för restauranger där många unga, och utrikes födda också för den delen, får sitt första jobb. Vi måste underlätta jobbskapandet och såklart fortsätta att satsa på utbildningssystemet och fortsätta att satsa så att unga kan matchas och växa in i alla de nya jobb som finns på olika nivåer inom olika branscher i samhället.

Att vi får ta del av stöd som 20 andra länder också tar del av tycker jag är viktigt. Självklart ska vi göra det och använda det på det bästa sätt vi kan för att fler unga ska ha ett jobb att gå till.

Anf. 137 JASENKO OMANOVIC (S):

Herr talman! Jag vill berätta att det finns skillnader mellan hur vi ser på Arbetsförmedlingens roll och vad vi ska använda Arbetsförmedlingen till. När ungdomar kommer till Arbetsförmedlingen ska de inte stå 90 dagar i karantän. Efter maximalt 90 dagar ska de få hjälp på vägen mot ett jobb eller få ett jobb. Det är stor skillnad.

Vi ser vad företagen frågar efter, och det är kompetens. Därför ska vi se till att alla har gymnasiekompetens innan de fyller 25 år. Det är viktiga åtgärder för att man ska kunna skapa förutsättningar för företagare att kunna rekrytera och ha tillgång till arbetskraft. Utan tillgång till kompetent arbetskraft kan företagen inte växa. Det är solklart, herr talman. Detta kommer valet i september att handla om. Det är ett vägval där man generellt öser resurser över företagen eller hjälper företagen att få kompetent arbetskraft.

Vi kommer att göra allt vi kan för att företagen ska få kompetent arbetskraft, och inte rea ut arbetskraften.

Herr talman! Eftersom detta är min sista interpellationsdebatt denna mandatperiod ska jag avslutningsvis tacka ministern. Men jag vill särskilt tacka all personal här i kammaren som är mycket kompetent och trevlig. Jag önskar personalen och talmannen en trevlig sommar.

Anf. 138 MARIE NORDÉN (S):

Herr talman! Det är tråkigt att ministern inte ser det akuta i det läge vi har. Jag tycker att det är ett otroligt stort bekymmer att 90 000 unga människor är utan arbete. Det finns all anledning att inte vänta. Vi behöver agera nu och använda alla medel vi har tillgängliga för att människor i ung ålder ska komma ut i arbete.

Nu har vi tack vare EU, tillsammans med egen medfinansiering, fått drygt 1 miljard. Den miljarden ska användas nu, inte sedan, men ministern bestämmer att vi ska vänta med att se till att pengarna börjar arbeta för unga människors möjligheter att komma i arbete. Det är sant att det inte är EU-medlen som avgör om vi löser hela frågan, men det här är viktiga medel som måste användas. Jag förstår inte varför ministern gör den här fördelningen av de resurser vi nu har fått.

Ministern har fortfarande inte svarat på frågan varför vi pytsar ut pengarna sent i programperioden och på det sättet riskerar att inte hinna använda dem. Varför lägger man en tyngdpunkt på Arbetsförmedlingen när vi vet att Arbetsförmedlingen kommer att få svårt att använda peng-

arna? Varför gör man de här felaktiga prioriteringarna, som vi redan nu har blivit varnade för kommer att slå fel?

Det finns skillnader i politiken. Det första beslut en socialdemokratisk regering kommer att fatta är att införa en 90-dagarsgaranti där varenda ung kille och tjej ska erbjudas riktiga insatser från dag ett. Ingen ska behöva börja sitt vuxna liv med att vara långtidsarbetslös. Det är uppenbart att det finns skillnader, och det har ju visat sig att Alliansens skattesänkningar inte har gett resultat. Det är fortfarande så att vi har en hög arbetslöshet, trots att ni tycker att ni har skött jobbet så himla bra. Det behövs alltså förändringar.

Jag vill använda det sista av min talartid till att tacka. Det här är mitt sista anförande någonsin i riksdagen, för den här gången i alla fall. Tack, och glad sommar!
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

12 § Svar på interpellation 2013/14:501 om missbruk av visstidsanställning

Anf. 139 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Eva-Lena Jansson har frågat mig om jag avser att vidta skyndsamma åtgärder för att ändra regelverket för visstidsanställningar med anledning av EU-kommissionens kompletterande motiverade yttrande.

Sverige tog emot yttrandet den 22 april 2014. Regeringen har en god kommunikation med kommissionen. Jag kan konstatera att en del av den kritik som kommissionen tidigare framfört inte längre kvarstår. Det är naturligtvis positivt. I de delar där kommissionen fortfarande har synpunkter på det svenska systemet svarade Sverige kommissionen den 19 juni 2014.

Regeringen anser att Sveriges regler lever upp till EU:s krav. Utgångspunkten i svaret på yttrandet är därför att anställningsskyddslagen erbjuder ett verkligt skydd mot missbruk av på varandra följande visstidsanställningar. Detta skydd svarar väl mot visstidsdirektivets krav.

Samtidigt vill regeringen, inte minst mot bakgrund av den debatt som förs i frågan, skapa sig en bättre bild av hur det förhåller sig med förekomsten av längre perioder av på varandra följande tidsbegränsade anställningar hos en och samma arbetsgivare i Sverige. Regeringskansliet har därför genom Arbetsmarknadsdepartementet uppdragit åt SCB att förbereda genomförandet av en statistisk undersökning kring detta. Utan en bättre bild av läget är det inte lämpligt att överväga eventuella åtgärder.

Anf. 140 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Jag ska faktiskt börja med att inte bara tacka ministern för svaret utan också tacka kammarkansliet för deras behjälplighet. Det gäller även talmannen. När det handlar om interpellationer har det inte

alltid varit så enkelt att få svar från ministrarna, och framför allt inte i tid. Vi ska dock inte uppehålla oss vid det, utan jag tackar kammarkansliets personal som har gjort sitt bästa för att åstadkomma en bra arbetsituation också för oss ledamöter.

Jag vill även få fört till protokollet ett tack till dem som skriver ned vad vi säger, trots att vi är lite sluddriga ibland. Tack, alltså, till stenograferna!

När det gäller svaret från arbetsmarknadsministern har jag visserligen fått ett sådant, men jag kan inte säga att jag är nöjd. Vi har debatterat tidigare, jag och arbetsmarknadsministern, för det här är ett ganska långdraget ärende. Det har gått lång tid sedan TCO valde att vända sig till EU för att konstatera att vår lagstiftning inte är till fyllest. Det inleddes 2010, och sedan dess har TCO försökt få regeringen att diskutera frågan med arbetsmarknadens parter.

Oavsett om arbetsmarknadsministern har hetat Sven-Otto Littorin, Hillevi Engström eller Elisabeth Svantesson har man vägrat. Vi kan fundera på varför man som arbetsmarknadsminister inte vill diskutera med parterna i den här frågan.

TCO har gjort en undersökning där 44 procent av de tidsbegränsade anställda svarade, vilket motsvarar ungefär 250 000 personer. Hotell- och Restaurangfacket konstaterar att 46 procent av deras medlemmar är tillsvidareanställda. Kommunal konstaterar att mer än 150 000 av deras medlemmar har visstidsanställning. Av dem finns 25 procent hos kommunala arbetsgivare, och 30 procent finns hos privata företag inom verksamheten.

Regeringen har svarat på EU-kommissionens motiverade yttrande, men regeringen väljer att inte vidta några åtgärder. Det är märkligt. Regeringens svar innehåller inte heller några nya argument, utan man vidhåller att svensk rätt uppfyller EU-rättens krav. Sedan pratar man om en massa andra saker, men man håller sig inte till den viktigaste frågan.

Det avgörande är nämligen om man klarar av att leva upp till kraven om ramavtalen för visstidsarbete, alltså om det är möjligt för en arbetsgivare med kontinuerligt behov av arbetskraft att ha samma person anställd i tidsbegränsade anställningar år ut och år in – och det är det i Sverige. Det är därför vi har den här debatten, och det är därför TCO har stämt regeringen.

Vi får alltså verkligen hoppas att det första den nya EU-kommissionen gör när den kommer på plats är att ta itu med det här, för det verkar inte som att regeringen tänker göra någonting. Man försöker i stället förhålla frågan.

Om man hade varit intresserad av att göra någonting hade man nämligen kunnat göra någonting redan 2010. Man hade kunnat titta på statistiken då. Såväl Sven-Otto Littorin och Hillevi Engström som nu Elisabeth Svantesson har haft all möjlighet i världen att göra det; det fanns en brevväxling mellan kommissionen och regeringen redan i december. Jag förstår dock att man hellre vill se någon annan klara av det här, så vi får väl hoppas att det blir en ny regering till hösten som kan fixa det.

Min fråga är dock: Har inte arbetsmarknadsministern sett att det finns en massa visstidsanställda som utnyttjas på arbetsmarknaden i dag? Har hon helt missat den frågan, herr talman? Det vore märkligt, eftersom hela arbetsmarknaden ser det och eftersom vi nyligen har haft en konflikt på

Anf. 141 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Det är ett stort problem på arbetsmarknaden i dag att vi har inte bara hög arbetslöshet utan även otrygga anställningar. Man kan se att vem som helst riskerar att bli drabbad men att det är ännu högre risk för unga och för kvinnor, och har man utländsk bakgrund är det en riskfaktor. Är man då till exempel både ung och kvinna är det ofta ännu tuffare; där är det en högre andel som har visstidsanställningar.

Det är klart att en tillfällig visstidsanställning kanske inte är så farlig. Det kan till och med vara en fot in på arbetsplatsen i vissa fall, till exempel om någon blir sjuk eller får barn och man går in på ett föräldraledighetsvikariat. Problemet är när visstiden aldrig tar slut utan bara fortsätter, alltså när arbetsgivaren utnyttjar systemet för att kunna varva olika typer av visstidsanställningar så att man aldrig blir fast anställd.

Det finns något som kallas allmän visstid, och där måste arbetsgivaren inte ens ange skälet till att man behöver ta in någon på visstidsanställning. Det här utnyttjas. Det går att varva mellan allmän visstid och vikariat fram och tillbaka i all oändlighet. Det ger ingen trygghet för den enskilde, och det kan vara svårt att få lån. Det kan vara svårt att planera sin ekonomi och planera sitt liv.

Undersökningar visar också att de som har visstidsanställningar upplever mer stress, speciellt de med långvarig visstidsanställning. Man känner oro och stress och vet inte vad som kommer att hända framöver. Man vet inte om man kommer att ha något jobb över huvud taget.

TCO har undersökt hur många som är drabbade, och det är väldigt många. Det här är någonting som regeringen också har tittat på, men man har ändå inte kommit fram till något. Man har kommit fram till att det inte är ett stort problem, vilket är ofattbart. I vissa åldersgrupper har ju var och varannan visstidsanställning, till exempel bland unga kvinnor. Det är bara att se sig omkring för att se problemet och att man borde göra något åt det.

Om inte detta räcker borde man ta till sig kritiken från EU. Det har varit upprepad kritik under många år. Vi har haft den ena ministern efter den andra som inte har gjort någonting åt problemet. Nu säger regeringen att man har uppfyllt kommissionens krav. Ändå återkommer EU-kommissionen. Risker är att Sverige snart kommer att stå inför EU-domstolen för att ha brutit mot reglerna. Det är pinsamt för Sverige, men det innebär också att vi kan riskera att få betala böter. De pengarna borde kunna användas på ett bättre sätt för att förebygga det här. Därför kan man undra varför regeringen inte gör någonting.

Speciellt i de fall där visstidsanställning pågår i all oändlighet hos samma arbetsgivare kan man ifrågasätta: Om en person behövs år efter år, varför då inte anställa personen? Det känns lite som att arbetsgivarna utnyttjar systemet. Skälet för att inte göra något skulle i så fall vara att det är tillfälliga arbetstoppar eller att det är ett tillfälligt behov därför att någon är sjuk, föräldraledig eller borta av något annat skäl. Men när det sätts i system är man rädd att det inte är tillfälligt, utan är ett sätt att slippa anställa att ha människor på osäkra anställningar.

*Svar på
interpellationer*

Det har också visat sig att många är rädda för att klaga på dålig arbetsmiljö eller missförhållanden när man har en visstidsanställning, för man är rädd för att få gå. Och det är väldigt svårt att få folk att bli skyddsombud när de är visstidsanställda.

Även för arbetsmarknadens egen skull, för att det ska fungera, borde fler ha fast anställning.

Anf. 142 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Jag tackar Eva-Lena Jansson för interpellationen.

Visstidsanställningarna är, som också nämnts innan, ett viktigt komplement och en väg in på arbetsmarknaden för många, särskilt unga. Men oavsett anställningsform är det självklart att ingen ska utnyttjas på svensk arbetsmarknad utan omfattas av sjysta villkor. Det är vår utgångspunkt.

Vad den här diskussionen handlar om är dock lagstiftningen, om lagen ska ändras eller inte. Regeringen anser i grunden att de regler vi har lever upp till EU:s krav. Kommissionen har också släppt en del av sin kritik under den här processen, vilket är positivt. Det visar att vi har en konstruktiv dialog där kommissionen också tar intryck av våra argument.

För alla tidsbegränsade anställningar i LAS finns det antingen tidsgränser eller krav på att vissa objektiva förutsättningar ska vara uppfyllda. Den allmänna visstidsanställningen övergår till exempel till en tillsvidareanställning efter sammanlagt två års anställning inom en period på fem år. En säsongsanställning är kopplad till årstidernas växlingar. Utöver det har vi företrädesrätt och en skyldighet att överlägga med facket och den anställde när anställningen upphör. Sammantaget anser vi att det här regelverket ger det skydd mot missbruk som visstidsdirektivet kräver.

Sverige har tagit kommissionens kritik på allvar och tidigare också gått med på att förtydliga lagen, även om vi i grunden tycker att den uppfyller visstidsdirektivet. Vi har lagt fram två olika förslag, men det har absolut inte funnits tillräckligt brett stöd för dem. Parterna verkar som sagt ha väldigt skilda uppfattningar om huruvida det nu föreligger ett missbruk av visstidsanställningar eller inte.

När det då påstås saker i debatten tycker jag att det är viktigt att fakta reds ut. Jag vill helt enkelt veta hur saker och ting förhåller sig. Skulle ny information framkomma efter den kartläggning som vi vill att SCB går på djupet med och gör ska vi självklart på nytt titta på detta.

Vi är beredda att ta ansvar för den svenska arbetsmarknaden genom att först se om något behöver åtgärdas innan vi vidtar åtgärder i lagstiftning som kan försvåra för unga och för andra med svårighet att finna en plats på arbetsmarknaden.

Anf. 143 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! På Arbetsmarknadsdepartementet konstaterade de själva 2012 att svensk rätt behövde ändras för att uppfylla EU-rättens krav, så man kan ju fundera på om inte Elisabeth Svantesson har någon dialog med dem på departementet.

Det är inga nya argument som ministern kommer med; dem kom man med redan i december. Och EU-kommissionen har ju underkänt argumenten en gång tidigare.

Det som händer är att man fortfarande kan göra den här typen av kombinationer så att man kan ha visstidsanställda år ut och år in. Människor får gå från säsongsanställning till timanställning till vikariatsanställning och däremellan visstidsanställning.

Det vi socialdemokrater har sagt är att visstidsanställning är ett komplement. Men när det används systematiskt på det här sättet, när vi ser att det kan missutnyttjas, kan man fråga sig: Är problemet om det är 500, 5 000, 50 000 eller 500 000 som utnyttjas, eller är problemet att lagstiftningen är fel?

Jag tycker att lagstiftningen är fel och att människor utnyttjas, och då borde man göra något åt det. Vad är det som gör att varken den nuvarande arbetsmarknadsministern eller de två tidigare sedan 2006 vill tala med arbetsmarknadens parter om den här frågan? Vad är det som gör att man inte vänder sig till TCO och försöker lösa detta?

Om man till exempel inför en övre tidsgräns på tre år under en femårsperiod, som TCO föreslagit, kommer man ju till rätta med problemet. Det hotar inte jobben och förhindrar inte legitim användning av tidsbegränsad anställning. Däremot får man bukt med missbruket. Varför är ministern så rädd för det?

Det som händer med människor som har otrygga anställningar är att man sänker sina krav på arbetsmiljön. Man törs inte säga ifrån och är rädd att ifrågasätta om man har rätt lön. Det är också en genusfråga.

Visstidare har allt oftare deltid, och framför allt är en majoritet av dem som har visstidsanställningar kvinnor, så det är både en jämställdhets- och en jämlikhetsfråga. Men framför allt handlar det om makten på arbetsmarknaden, och när makten blir så ojämn att den överlämnas enbart till arbetsgivaren får vi ett problem på arbetsmarknaden. Vi får en sjuk arbetsmarknad där arbetsgivaren har all makt i världen och den enskilde får sitta med mobilen i hand och vänta på att kanske få ett sms för att kunna få en anställning. Man vet att man aldrig kan bestämma när man ska ha semester och när man ska vara ledig, för man får hela tiden räkna med att man kanske måste jobba nästa vecka.

Människor vill ha ett arbete men en trygg anställning. Har man jobbat i flera år på en arbetsplats och har ett jobb som är ett ordinarie arbete där ska man inte ha visstidsanställning. Jag förstår inte varför ni vill låta arbetsgivarna utnyttja den här möjligheten.

Jag tycker att regeringen och arbetsmarknadsministern är svaret skyldiga: Vad är det som gör att ni vill ge den här makten till arbetsgivarna och tillåta att de fortsätter att utnyttja människor på svensk arbetsmarknad på det här sättet? På vems uppdrag gör ni det? Ni har ju hållit emot så länge och pratar inte med arbetsmarknadens parter. Varför vill ni inte göra det? Det borde regeringen kunna svara på, herr talman.

Anf. 144 HILLEVI LARSSON (S):

Herr talman! Problemet uppstod egentligen på allvar 2007, för det var då regeringen ändrade reglerna för visstidsanställningar. Det underlättade för arbetsgivarna.

Problemet är inte bara allmän visstid och att man inte motiverar varför man behöver visstidsanställda, utan problemet är staplandet av olika typer av visstidsanställningar som gör att de kan pågå i all oändlighet.

TCO gjorde en beräkning som visade att 65 000 personer i Sverige hade haft visstidsanställning hos samma arbetsgivare i fem år eller längre. Även om man misstror siffran handlar det inte bara om hur många det är – det är svårt att komma ifrån att det uppenbarligen är rätt många – utan också om möjligheten att utnyttja det här.

Grundfrågan är om det enligt regelverket är möjligt att stapla visstidsanställningar på varandra i all oändlighet, och det är uppenbarligen möjligt. Det är också det som har satts i system och det som EU-kommissionen har reagerat mot. Enligt EU:s regelverk ska man inte kunna utnyttja möjligheten till visstidsanställning hur länge som helst. Det handlar om den enskildes trygghet på arbetsmarknaden.

Om vi tittar i backspegeln ser vi att problemet uppstod när regeringen ändrade reglerna 2007. Då borde det vara rimligt att göra en förändring. Det har gått lång tid sedan 2007. EU-kommissionen har kritiserat Sverige i många år, och nu börjar den tappa tålamodet. Risken är att vi kommer att ställas inför EU-domstolen i denna fråga.

Om regeringen ser problemet, som jag hoppas att man inte sopar under mattan, varför gör man ingenting? Det är bara att ändra regelverket. Då slipper vi dessutom att ställas inför EU-domstolen.

Anf. 145 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Sedan 2006 har fler än en kvarts miljon människor fått ett jobb att gå till. Jag har sagt många gånger i talarstolen och vill även avsluta denna debatt med att säga att det inte är en slump, utan det handlar om en målmedveten politik med reformer som leder till fler jobb. Vårt mål är att ytterligare 350 000 ska få ett jobb att gå till med allt vad det innebär av gemenskap, egen försörjning och trygghet.

Fast jobb ska vara grunden på svensk arbetsmarknad och är också det. Om det tror jag att Eva-Lena Jansson och jag är helt överens. Det naturliga är ett fast jobb, och så ser det också ut i de allra flesta fall.

Av alla anställda på svensk arbetsmarknad hade förra året ungefär 80 procent en tillsvidareanställning, det vill säga en fast anställning, och det har legat på samma nivå under de senaste 25 åren. Andelen tidsbegränsade anställningar har också varit ungefär densamma som under Socialdemokraternas tid. Det varierar dock mellan olika branscher.

En siffra som jag tycker är viktig att lyfta fram i sammanhanget kommer från Eurostat. Den visar att Sverige är ett av de länder i Europa som har allra störst flöde från tillfälliga anställningar till fasta jobb.

Enligt kvartalsstatistiken är det ungefär 100 000 personer i Sverige som går från arbetslöshet till arbete varje kvartal. Av dem går ungefär 20 000 till fast anställning medan lejonparten, hela 80 000, får en visstidsanställning. Dessutom går varje kvartal 70 000 personer från en visstidsanställning till fast jobb.

Detta är viktigt, för det bekräftar att visstidsanställningar är en viktig bro in på arbetsmarknaden och ofta leder till fast jobb.

Fast jobb är grunden, och visstidsanställningar är ett viktigt komplement som inte ska missbrukas.

Den stora frågan är om lagstiftningen ska ändras. Jag menar, och har sagt många gånger i kammaren, att vi behöver ta reda på mer om hur det förhåller sig.

Jag tycker att det är oroande att vissa förbund avtalar bort det som gäller i dag. Inom Unionen har det tecknats avtal som ger möjlighet att stapla visstidsanställningar i upp till tio år. Unionen är, som ni vet, en del av TCO. Detta kan vara problematiskt, för parterna har en viktig makt över arbetsmarknadens avtal.

Anf. 146 EVA-LENA JANSSON (S):

Herr talman! Under åtta år har jag haft ganska många interpellationsdebatter, och det är märkligt att det är så svårt att få svar från ministrarna. De har längre tid än jag i talarstolen, så de borde väl åtminstone någon gång kunna svara på frågorna.

Ser inte arbetsmarknadsministern att människor utnyttjas? Varför vill inte arbetsmarknadsministern samtala med parterna?

Nu börjar arbetsmarknadsministern kommentera avtal. Jag tog ett avtal som exempel där man hade en lång konflikt för att komma till rätta med att arbetsgivarna skulle kunna utnyttja lagstiftningen och ha en stor del av den ordinarie personalen som visstidsanställda.

Det som Unionen har gjort är att teckna ett avtal. När man tecknar ett avtal får man något för det. Men man får mindre om man tecknar ett avtal, om lagen är dispositiv, om lagen är dålig. Därför är det viktigt att lagen är bra.

Det EU-kommissionen konstaterar är att svensk lagstiftning bryter mot EU-rätten. Det måste Elisabeth Svantesson förhålla sig till oavsett om SCB har tagit fram statistik eller inte. Att Sverige bryter mot EU-rätten borde bekymra ministern.

Men det bekymrar inte ministern. Hon har bara varit minister i tio månader, och denna fråga har dragits i långbänk.

Jag möter människor som har otrygga anställningar och inte törs ta debatten på arbetsplatsen. De är oroade eftersom de inte vet om de får fortsätta jobba, för arbetsgivaren har rätt att utnyttja det. Att ha en vikariatsanställning eller en visstidsanställning en kort tid är okej, men det ska inte vara visstid på livstid, som det nu riskerar att bli.

Anf. 147 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M):

Herr talman! Tack för debatten, Eva-Lena Jansson! Jag har varit arbetsmarknadsminister i tio månader och kan konstatera att det är sällan Socialdemokraterna tycker att vi svarar på frågan. Men det handlar nog mer om att vi ger svar som ni inte är så nöjda med. Vi har ju vissa skilje-linjer i svensk politik, och det är bra.

Min utgångspunkt är och kommer även framöver att vara att jobben ska bli fler och komma fler till del. Vi ska ha sjysta villkor på svensk arbetsmarknad. Just i detta fall ser regeringen att Sverige lever upp till visstidsdirektivet, och därför har vi en konstruktiv dialog med kommissionen.

Jag vill tacka för denna interpellationsdebatt och även tacka Riksdagsförvaltningen för detta riksmöte. Jag önskar er alla en trevlig sommar.

Överläggningen var härmed avslutad.

13 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid

Följande dokument anmäldes och bordlades:

Propositioner

2013/14:242 Ett stärkt konsumentskydd vid automatisk avtalsförlängning

2013/14:243 Lagvalsregler på civilrättens område – Rom I- och Rom II-förordningarna

2013/14:246 Lagen om kvotplikt för biodrivmedel och relaterade skattebestämmelse utgår

Skrivelse

2013/14:140 2014 års redogörelse för företag med statligt ägande

Kammaren biföll talmannens förslag att motionstiden för ovanstående propositioner och skrivelse skulle förlängas till och med *tisdagen den 14 oktober*.

Motion

med anledning av prop. 2013/14:238 Godkännande av rådets beslut om systemet för EU-budgetens finansiering

2013/14:Fi17 av Sven-Olof Sällström (SD)

14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar

Följande frågor för skriftliga svar hade framställts:

den 25 juni

2013/14:702 Situationen för den kristna befolkningen i Irak

av *Yilmaz Kerimo* (S)

till utrikesminister Carl Bildt (M)

2013/14:703 Avskaffande av EBO-lagen

av *Markus Wiechel* (SD)

till statsrådet Stefan Attefall (KD)

2013/14:704 Förbud mot hitrest tiggeri

av *Richard Jomshof* (SD)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:705 Att införa brottsrubriceringen grovt sexköpsbrott

av *Richard Jomshof* (SD)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:706 Terrorresor

av *Richard Jomshof* (SD)

till justitieminister Beatrice Ask (M)

2013/14:707 Begränsning av umgängesspråk

av *Gunilla Svantorp* (S)

till utbildningsminister Jan Björklund (FP)

Skriftliga svar på följande frågor hade kommit in:

den 25 juni

2013/14:688 Utvisning till Afghanistan av barn utan föräldrar

av *Christina Høj Larsen* (V)

till statsrådet Tobias Billström (M)

2013/14:691 Havs- och vattenmyndighetens utredning om enskilda avlopp

av *Krister Örnfjäder* (S)

till miljöminister Lena Ek (C)

2013/14:694 Ungdomsarbetslösheten i norra Västmanland

av *Anna Wallén* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

2013/14:695 Ungdomsarbetslösheten i Västerås

av *Anna Wallén* (S)

till arbetsmarknadsminister Elisabeth Svantesson (M)

16 § Kammaren åtskildes kl. 18.56.

Förhandlingarna leddes

av andre vice talmannen från sammanträdet början till och med 4 § anf. 31 (delvis),

av talmannen därefter till och med 4 § anf. 71 (delvis),

av andre vice talmannen därefter till ajourneringen kl. 14.32,

av talmannen därefter till och med 9 § anf. 110 (delvis) och

av andre vice talmannen därefter till sammanträdet slut.

Vid protokollet

ANNALENA HANELL

/Eva-Lena Ekman

Innehållsförteckning

1 § Ansökan om fortsatt ledighet.....	1
2 § Anmälan om kompletteringsval	1
3 § Ärenden för hänvisning till utskott.....	1
4 § Riktlinjer för den ekonomiska politiken och Redovisning av skatteutgifter 2014	2
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU20	2
Skatteutskottets betänkande 2013/14:SkU33	2
Anf. 1 FREDRIK OLOVSSON (S)	2
Anf. 2 PER BOLUND (MP)	4
Anf. 3 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD).....	7
Anf. 4 ULLA ANDERSSON (V)	9
Anf. 5 ANNA KINBERG BATRA (M).....	13
Anf. 6 PER BOLUND (MP) replik	16
Anf. 7 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	17
Anf. 8 PER BOLUND (MP) replik	18
Anf. 9 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	18
Anf. 10 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	19
Anf. 11 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	19
Anf. 12 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	20
Anf. 13 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	21
Anf. 14 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	21
Anf. 15 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	22
Anf. 16 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	22
Anf. 17 ANNA KINBERG BATRA (M) replik	23
Anf. 18 CARL B HAMILTON (FP).....	23
Anf. 19 ULLA ANDERSSON (V) replik	26
Anf. 20 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	27
Anf. 21 ULLA ANDERSSON (V) replik	27
Anf. 22 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	28
Anf. 23 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	28
Anf. 24 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	29
Anf. 25 SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik.....	29
Anf. 26 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	30
Anf. 27 PER BOLUND (MP) replik.....	30
Anf. 28 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	31
Anf. 29 PER BOLUND (MP) replik.....	31
Anf. 30 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	32
Anf. 31 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	33
Anf. 32 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	33
Anf. 33 FREDRIK OLOVSSON (S) replik	34
Anf. 34 CARL B HAMILTON (FP) replik.....	34
Anf. 35 PER ÅSLING (C)	34
Anf. 36 ULLA ANDERSSON (V) replik	37
Anf. 37 PER ÅSLING (C) replik.....	37
Anf. 38 ULLA ANDERSSON (V) replik	38
Anf. 39 PER ÅSLING (C) replik.....	38

Anf. 40	PER BOLUND (MP) replik	39
Anf. 41	PER ÅSLING (C) replik	39
Anf. 42	PER BOLUND (MP) replik	40
Anf. 43	PER ÅSLING (C) replik	41
Anf. 44	ANDERS SELLSTRÖM (KD)	41
Anf. 45	ULLA ANDERSSON (V) replik	44
Anf. 46	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	45
Anf. 47	ULLA ANDERSSON (V) replik	46
Anf. 48	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	46
Anf. 49	Finansminister ANDERS BORG (M)	47
Anf. 50	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	50
Anf. 51	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	50
Anf. 52	SVEN-OLOF SÄLLSTRÖM (SD) replik	51
Anf. 53	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	51
Anf. 54	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	52
Anf. 55	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	52
Anf. 56	FREDRIK OLOVSSON (S) replik	53
Anf. 57	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	54
Anf. 58	ULLA ANDERSSON (V) replik	54
Anf. 59	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	55
Anf. 60	ULLA ANDERSSON (V) replik	55
Anf. 61	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	56
Anf. 62	PER BOLUND (MP) replik	57
Anf. 63	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	58
Anf. 64	PER BOLUND (MP) replik	58
Anf. 65	Finansminister ANDERS BORG (M) replik	59
Anf. 66	LEIF JAKOBSSON (S)	60
Anf. 67	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	62
Anf. 68	LEIF JAKOBSSON (S) replik	63
Anf. 69	ANDERS SELLSTRÖM (KD) replik	63
Anf. 70	LEIF JAKOBSSON (S) replik	64
Anf. 71	CARL B HAMILTON (FP) replik	64
Anf. 72	LEIF JAKOBSSON (S) replik	65
Anf. 73	CARL B HAMILTON (FP) replik	65
Anf. 74	LEIF JAKOBSSON (S) replik	66
Anf. 75	HENRIK VON SYDOW (M)	66
Anf. 76	LEIF JAKOBSSON (S) replik	69
Anf. 77	HENRIK VON SYDOW (M) replik	70
Anf. 78	LEIF JAKOBSSON (S) replik	70
Anf. 79	HENRIK VON SYDOW (M) replik	71
Anf. 80	MATS PERTOFT (MP)	71
Anf. 81	HENRIK VON SYDOW (M) replik	73
Anf. 82	MATS PERTOFT (MP) replik	74
Anf. 83	HENRIK VON SYDOW (M) replik	74
Anf. 84	MATS PERTOFT (MP) replik	74
Anf. 85	GUNNAR ANDRÉN (FP)	75
Anf. 86	KARIN NILSSON (C)	77
Anf. 87	JACOB JOHNSON (V)	80
Anf. 88	HENRIK VON SYDOW (M) replik	83

Anf. 89 JACOB JOHNSON (V) replik.....	83
Anf. 90 HENRIK VON SYDOW (M) replik.....	84
Anf. 91 JACOB JOHNSON (V) replik.....	84
Anf. 92 LARS GUSTAFSSON (KD)	85
(Beslut fattades under 7 §.)	87
5 § Uppskov till 2014/15 års riksmöte med behandlingen av vissa ärenden.....	87
Finansutskottets betänkande 2013/14:FiU36	87
(Beslut fattades under 7 §.)	87
Ajournering.....	87
Återupptagna förhandlingar	87
6 § Avtackning	87
Anf. 93 TALMANNEN	87
Anf. 94 Tjänstgörande ålderspresident MATS ODELL (KD)	98
Ajournering.....	99
Återupptagna förhandlingar	99
7 § Beslut om ärenden som slutdebatterats vid dagens sammanträde.....	99
FiU20 Riktlinjer för den ekonomiska politiken.....	99
SKU33 Redovisning av skatteutgifter 2014.....	100
FiU36 Uppskov till 2014/15 års riksmöte med behandlingen av vissa ärenden.....	100
8 § Svar på interpellation 2013/14:537 om myndigheters placering och nedläggning av skattekontor runt om i landet	100
Anf. 95 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	100
Anf. 96 TINA EHN (MP)	101
Anf. 97 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	102
Anf. 98 TINA EHN (MP)	103
Anf. 99 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	105
Anf. 100 TINA EHN (MP)	106
Anf. 101 Statsrådet STEFAN ATTEFALL (KD)	106
9 § Svar på interpellation 2013/14:479 om arbetslösheten i Skåne.....	107
Anf. 102 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	107
Anf. 103 ANDERS KARLSSON (S).....	108
Anf. 104 HILLEVI LARSSON (S).....	109
Anf. 105 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	110
Anf. 106 ANDERS KARLSSON (S).....	111
Anf. 107 HILLEVI LARSSON (S).....	112
Anf. 108 JENNY PETERSSON (M)	113
Anf. 109 FREDRIK SCHULTE (M)	114
Anf. 110 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	115
Anf. 111 ANDERS KARLSSON (S).....	116

Anf. 112 JENNY PETERSSON (M).....	116
Anf. 113 FREDRIK SCHULTE (M).....	117
Anf. 114 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	117
10 § Svar på interpellation 2013/14:483 om friår som arbetsmarknadsåtgärd	118
Anf. 115 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	118
Anf. 116 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	119
Anf. 117 VALTER MUTT (MP)	120
Anf. 118 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	121
Anf. 119 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	122
Anf. 120 VALTER MUTT (MP)	123
Anf. 121 FREDRIK SCHULTE (M).....	124
Anf. 122 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	125
Anf. 123 ANNIKA LILLEMETS (MP).....	126
Anf. 124 FREDRIK SCHULTE (M).....	127
Anf. 125 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	127
11 § Svar på interpellationerna 2013/14:489 och 490 om åtgärder mot den höga ungdomsarbetslösheten.....	128
Anf. 126 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	128
Anf. 127 JASENKO OMANOVIC (S)	129
Anf. 128 MARIE NORDÉN (S).....	130
Anf. 129 HILLEVI LARSSON (S).....	131
Anf. 130 JENNY PETERSSON (M).....	132
Anf. 131 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	132
Anf. 132 JASENKO OMANOVIC (S)	134
Anf. 133 MARIE NORDÉN (S).....	135
Anf. 134 HILLEVI LARSSON (S).....	136
Anf. 135 JENNY PETERSSON (M).....	136
Anf. 136 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	137
Anf. 137 JASENKO OMANOVIC (S)	138
Anf. 138 MARIE NORDÉN (S).....	138
12 § Svar på interpellation 2013/14:501 om missbruk av visstidsanställning	139
Anf. 139 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	139
Anf. 140 EVA-LENA JANSSON (S)	139
Anf. 141 HILLEVI LARSSON (S).....	141
Anf. 142 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	142
Anf. 143 EVA-LENA JANSSON (S)	142

Anf. 144 HILLEVI LARSSON (S).....	143
Anf. 145 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	144
Anf. 146 EVA-LENA JANSSON (S).....	145
Anf. 147 Arbetsmarknadsminister ELISABETH SVANTESSON (M).....	145
13 § Bordläggning och beslut om förlängd motionstid.....	146
14 § Anmälan om frågor för skriftliga svar	146
15 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	147
16 § Kammaren åtskildes kl. 18.56.	147

